Ann-Helén Laestadius

F u r a t

Traducere: Gabriella Eftimie

Editura Polirom

2024

Partea întâi

Dalvi, iarna, 2008

1

Okta[1]

Elsa nu se întoarse. Se îndreptă de spate şi se concentra pe ritm, dar tot trebuia să se mai uite din când în când la schiuri ca să nu se abată de pe traseu. De fapt, era prea întuneric ca să ieşi din casă, însă nu mai avea răbdare.

Obrajii îi amorțiseră, biciuiți de vânt, şi cu coada ochiului îşi vedea părul castaniu care-i ieşea de sub căciulă prinzând o brumă gri-argintie.

Genele îşi schimbaseră şi ele culoarea şi Elsa avea impresia că simte umezeala de câte ori clipeşte. Era ca şi când s-ar fi transformat într-o făptură

străină.

Lacul înghețat era o rețea haotică de urme lăsate de snowmobile care duceau spre casă sau mai încolo. Către vecini, către veri şi verişoare. Către țarcul renilor. Elsa o luă pe traseul cel mai lat. Îşi găsise deja ritmul şi schiurile vâjâiau sub picioarele ei. Împlinise nouă ani de curând. Era

[1] Capitolele sunt numerotate în limba sami.

mare de-acum. Avea schiurile ei, nu le mai folosea pe alea de la Mattias.

Avea brațe puternice, înfigea bețele cu uşurință şi aluneca repede. Ştia că, în curând, casa avea să devină un punctişor în urma ei. După lac, venea pădurea, dar Elsa nu se temea deloc. Nu se temea niciodată pentru că ştia tot timpul unde e şi cum să ajungă acasă. însă adevărul e că nici nu se abătea vreodată dincolo de lac. Dar nu mai era nici copil mic.

La începutul lui ianuarie, soarele îşi reluase locul pe cer, însă nici nu apuca să răsară bine, că deja o pornea în jos, lăsând doar o dâră rozalie în urma lui. Azi, norii furau lumina mai repede decât s-ar fi aşteptat, dar deocamdată nu se întunecase încă. Avea să ajungă la timp. Brazii şi mestecenii păreau aduşi de spate sub povara zăpezii. Arătau ca şi când ar fi făcut plecăciuni în fața ei. Ca şi când i-ar fi urat bun-venit. Ciudat c-o recunoşteau chiar şi aşa, cu părul argintiu şi plin de promoroacă şi cu schiurile noi.

Elsa auzi renii şi băgă viteză, chiar dacă îşi simțea pulpele amorțite şi grele. Respira tot mai sacadat şi i se uscase gâtul. Ştia că n-are voie să se lingă pe buze. Buzele umede se uscau şi crăpau mai uşor. Iar ei nu-i plăcea gustul de sânge.

La ora aia nu era încă nimeni acolo. Ştia bine. Mama, tata şi Mattias rămăseseră acasă cu toții. Încă nu era vremea adăpatului. Dar voia să le facă

o surpriză. Să pună în ordine lăzile cu nutreț, să târâie sacii la reni şi să le dea, poate, şi puțină mâncare. Îi plăcea să-i hrănească din palmă cu licheni, să-i adune în jurul ei, fără pic de frică.

Huruitul unui motor de snowmobil o făcu să frâneze brusc. Ce dezamăgire! Nu ajunsese ea prima! Snowmobilul era pornit, dar părea că stă

pe loc. Elsa alunecă silențios pe zăpadă. Se opri în spatele unui pin, îi cuprinse trunchiul şi se uită pe furiş.

Era omul ăla.

Elsa nu-i spunea niciodată pe nume.

În gura lui, între buzele încleştate, ceva moale şi pufos. În mâna lui, un cuțit mânjit de sânge. Elsa strânse atât de tare bețele de schi, încât începură

s-o doară încheieturile înghețate, băgate în mănuşi.

Bărbatul scoase bucata de ureche din gură şi o îndesă în buzunarul pantalonilor galbeni, murdari. Pantaloni de lucru, cum purtau muncitorii de la drumuri şi poduri. Benzile reflectorizante late luciră când trecu prin fața farurilor snowmobilului. Puiul de ren mort zăcea lângă gard, în afara țarcului. Bărbatul se aplecă – oare ca să-l ia cu el?

Renul ei. Să fi fost chiar renul ei? Da, era puiuțul ei. Recunoscu pata albă de pe frunte, Nástegallu.

Gâtul o dădu de gol şi bărbatul îi auzi geamătul. O căută cu privirea, repede şi agil, până când o găsi. Poate n-o recunoscuse cu părul ăsta argintiu?

Bărbatul păru că înjură. Porni spre ea cu paşi apăsați. Îşi vârî limba sub buza de sus, potrivind doza de nicotină din pliculețul de snus[2].

Apoi rânji, întinse mâna spre ea şi duse degetul arătător la buzele subțiri, de parcă i-ar fi făcut semn să tacă, şi îl trecu pe urmă peste gât.

Moarte. Semnul ăla însemna că cineva avea să moară. Elsa îl cunoştea.

Bărbatul se întoarse la snowmobil. Îşi scoase mănuşile negre din buzunarele pantalonilor şi încălecă pe şa. Nu-şi dădu seama că mai scosese ceva împreună cu mănuşile. Bucata mică şi pufoasă pluti în aer, după care ateriză în zăpadă. O ureche cu însemnul care dovedea că puiul de ren face parte din turma lor.

[2] Pliculețe cu tutun care se fixează pe gingie, împachetate de cele mai multe ori în cutii de metal rotunde, invenție suedeză.

Bărbatul apăsă pe accelerație şi lăsă în urma lui nu doar miros de gaze de eşapament, ci şi un iz nedefinit, ceva ce-o făcu pe Elsa să strâmbe din nas.

Ieşi din ascunziş şi alunecă spre țarc pe picioare nesigure, îşi scoase mănuşile şi ridică urechiuşa. Dădu la o parte zăpada şi se mânji de sânge pe palme. Nu era toată urechea, bărbatul tăiase doar partea de sus, bucățica unde se aflase însemnul.

Elsa aruncă o privire piezişă spre renul mort de lângă gard. Nu-i venea să se apropie, să se asigure că e renul ei. Dar trebuia s-o facă.

Era Nástegallu, Elsa ştia asta, chiar şi aşa, fără o ureche. Pata albă

dintre ochi şi picioarele neobişnuit de lungi erau semnalmente clare.

Sângele pătase blana moale. Renul ei, fără însemnul care dovedea cui îi aparține. Elsa nu era în stare să plângă, să țipe. Dar în capul ei ceva începuse să vâjâie înspăimântător. Ştia că, într-o zi, avea să-l omoare pe bărbatul acela.

2

Guokte

Mama şi tata şuşoteau deasupra capului ei. Era înfofolită într-o pătură

şi culcată în sanie. Schiurile ei se aflau sub pielea de ren. Nimănui nu-i trecea prin cap că schiase tocmai până la ţarcul renilor, nimeni nu vorbea despre asta. Elsa închise ochii şi fulgii de nea care abia o atingeau se topiră repede pe obrajii ei. Bruma argintie din păr dispăruse de mult şi arăta din nou ca de obicei.

Enná şi isa[3] o găsiseră lângă renul ei. Au întrebat-o ce s-a întâmplat, dar Elsa n-a scos un cuvânt. Strângea doar bucăţica de ureche în pumnul încleştat în mănuşă. Sângele se coagulase, dar puful era la fel de moale. Elsa nu le-a arătat nimic, nici măcar când l-au înjurat pe „dobitocul ăla" care furase urechile, o ureche întreagă şi o jumătate din cealaltă. Uneori era nevoie de însemn ca să poţi dovedi că eşti proprietarul renului lovit de o maşină sau omorât de vreun animal de pradă. Dar urechea asta n-avea să

ajungă la nimeni altcineva. Dragul ei Nástegallu era mort.

Mama se aşează lângă Elsa şi o strânse în braţe. Îşi dădea seama că

plânge. Enná plângea mereu. Elsa încerca să se controleze, să aştepte până

[3] Mama" şi „tata" (sami).

când ajungeau acasă şi să se încuie în dormitor, avea impresia că acolo n-o auzea nimeni.

Tata şi Mattias se ocupau de renul ei. Se întunecase de mult şi Elsa nu vedea tot ce făceau. Dar îi auzea bolborosind.

— Probabil că i-a văzut, altfel sigur ar fi luat renul cu ei, spuse Mattias.

— Asta s-o crezi tu. L-au omorât doar ca să ne facă în ciudă.

Tata lumină cu lanterna urmele lăsate de snowmobil. Elsa ar fi putut să-i arate încotro o luase omul ăla, dar nu reuşea să ridice braţul. Era ca şi când urechiuşa i-ar fi îngreunat mâna şi ar fi ţintuit-o pe loc. Văzuse semnul morţii şi ştia că omul ăla nu glumea.

Lumina lanternei ricoşa pe troienele de zăpadă, copacii încovoiaţi şi urmele de snowmobil. Tata se aplecă şi făcu o poză cu telefonul. Făcu mai multe poze. Fotografiaseră şi puiul de ren înainte să-l ridice. Sunaseră sigur şi la poliţie, dar ştiau că n-avea să vină nimeni în seara aia.

— Trebuie să plecăm, Nils Johan. Fetei îi e frig, spuse mama.

Elsei nu-i era frig, dar tremura. Mama o strânse mai tare şi o frecă pe tot corpul cu mişcări hotărâte. Dar nimic nu ajuta.

Tata porni în trombă, încât alunecară amândouă spre capătul săniei.

Mattias îi depăşi cu snowmobilul lui. Se ciocni de nămeții de zăpadă şi motorul scoase un huruit în noapte. Elsa îşi dădea seama că e supărat.

Întotdeauna îți dădeai seama după snowmobil când Mattias era supărat. În curând, cele două faruri din spate se transformară în două punctişoare roşii, departe, pe lacul înghețat.

Elsa pipăi pe sub pielea de ren şi găsi schiurile. Mângâie suprafața netedă. N-avea să mai schieze niciodată până la țarc.

3

Golbma

Mattias îşi făcu de lucru prin camera ei toată seara. Elsa se uită la el.

Fratele ei mai mare. Stuoraviellja. Cu şapte ani mai mare decât ea, nici copil, nici adult. Ceva între, „gasku”, vorba lui

áhkku[4]. Bunica ei găsea cuvinte potrivite pentru toate, dar numai în limba sami. În suedeză abia dacă ştia să

lege câteva vorbe. Oricum nu-i ajungeau, o spunea chiar ea. Dar câteodată

amesteca suedeza cu sami, fără să-şi dea seama.

Oamenii mari spuneau că Mattias seamănă cu mama, că e înalt ca ea, spuneau că e matur, dar Elsa îl vedea ca pe un copil, cel puțin la față. Mama şi Mattias aveau părul la fel de închis la culoare şi ochii asemenea. Doar că

ochii lui Mattias erau mai ageri.

Cotrobăia în dulapul cu haine din colțul camerei ei, fără să-i spună ce caută. – L-ai văzut? o întrebă fără să se întoarcă spre ea. Era Robert Isaksson?

Elsa stătea culcată sub pătură, cu urechea de ren în mână. N-avea voie s-o strângă prea tare, ca să n-o umezească de transpirație, aşa n-ar mai fi arătat la fel de vie şi de pufoasă. Dar nu îndrăznea să-i dea drumul.

— Deschide gura, altfel o să creadă că te-ai tâmpit şi te bagă la balamuc.

---

[4] Bunica din partea tatălui (sami).

Mattias tropăia ca un ren agitat. Elsa transpirase sub pătură pentru că

áhkku dăduse drumul la căldură. Pentru ea, căldura era soluția universală.

Nu apropierea – pentru că îi era greu să ridice brațele când cineva o îmbrățișa. E neplăcut să îmbrățișezi pe cineva care nu te îmbrățișează la rândul lui, dar dacă Elsa îi ridica brațele, ea nu le mai muta de-acolo. Şi uneori, degetele ei se plimbau oarecum timid pe spatele Elsei.

Deocamdată nimeni n-a comentat faptul că fusese renul ei, puiul pe care-l însemnase chiar ea. Folosind cuțitaşul pe care-l purta tot timpul la brâu. Degetele mângâiau tăietura de pe ureche. Elsa ar fi putut desena semnul ăla, ştia perfect cum să-l cresteze. Era al ei, al lor, aparținea familiei.

îşi plimbă degetul pe tăietura mică şi îşi aduse aminte cât de greu i-a fost să

facă însemnul ăla. Tăietura mai mare, rotundă, era mai simplă, precum şi cea care despica vârful urechii, de nici un centimetru.

Ar fi vrut atât de mult să-i spună lui Mattias, dar ştia că fratele ei ar fi făcut o prostie, era sigură de asta. Aşa se-ntâmpla de fiecare dată pe vremea când Mattias încă se ducea la şcoală. El se apăra doar, însă nimănui nu-i păsa de asta, tot el era țapul ispăşitor. Din ce zicea áhkku, părea că

Mattias era ca áddjá[5] la vârsta lui. Şi bunicul se lua la bătaie în curtea şcolii, la fel ca el. Dar Mattias n-avea cum să învingă în fața unui adult. Mai ales în fața lui. Omul ăla era înalt, mai înalt decât oricine altcineva, lat în umeri şi cu mâini cât lopețile.

Mattias îşi masă scalpul cu vârfurile degetelor şi se plimbă de colo-colo.

— Dă măcar din cap, unna oabba[6]. Dă din cap ca să ştiu dacă a fost el.

Elsa trebuia să stea complet nemişcată ca nu cumva să dea din cap din greşeală. Ca să fie sigură, închise ochii. Dar asta îl înfurie pe Mattias, Elsa îl auzi pufnind pe nas. Era mai bine dacă deschidea ochii.

Poate nu mai putea să vorbească. Aşa părea. Ca şi când cuvintele nu i-ar mai fi dat voie să le rostească. Asta o speria, la şcoală e important să

vorbeşti. Elsa îşi drese vocea, încercând să scoată măcar un sunet, şi Mattias o fixă cu privirea. Nu voia să-l dezamăgească, dar nici să-l omoare omul ăla.

---

[5] Bunicul din partea tatălui (sami).

[6] Surioară (sami).

— De ce-a trebuit să te duci singură acolo? se răsti Mattias la ea într-un final.

Şi atunci Elsa înghiți în sec, silindu-se să se gândească la altceva.

4

Njeallje

Seara, tata deschise puțin uşa de la camera ei. Elsa închise ochii şi respiră încet şi regulat, ca atunci când dormea. Ştia că-i el, îi recunoscuse paşii. Tata trase încet uşa în urma lui, dar aceasta scârțâi totuşi.

Când nu mai auzi pe numeni dincolo de ea, Elsa se ridică în capul oaselor. Aşteptă până când ochii i se obişnuiră cu întunericul. Cămaşa de noapte i se lipea de spate, aşa că o scoase. Simțind cum i se face pielea de găină, Elsa coborî tiptil din pat. Se furişă la geamul care dădea spre lac.

Vântul vuia printre casele risipite în jurul lui. Felinarul din vârful dealului părea că sughiță. Lumina pâlpâia. Pe drumul din fața casei lor, consiliul local hotărâse să oprească iluminatul stradal. Costa prea mult, asta a fost singura explicație, din câte auzise Elsa. Aşa că acum doar zonele mai dens locuite erau iluminate. La ei, în jurul lacului, era întuneric. Tata montase pe peretele casei un bec puternic, care se aprindea automat de fiecare dată când cineva intra în curte. Uneori, Elsa se furişa afară, pe treptele de la

intrare, când întunericul i se părea prea înspăimântător. Becul lumina toată grădina, aşa că n-aveai unde să te ascunzi.

Casa nu era mare, ea şi Mattias în câte o cameră, tata şi mama în alta, deşi tata dormea mai mult pe o saltea în camera de zi, o saltea pe care o rula şi o punea la loc dimineața. Elsa îl auzea cum sforăie acolo şi, dacă sforăielile încetau, se speria şi trebuia neapărat să se dea jos din pat. Când se întâmpla asta, îl găsea pe tata lângă aragaz, cu ceaşca de cafea în mână. Cu toate că era în creierii nopții. Şi tata avea fața pământie, până şi țepii din barbă i se albiseră pe alocuri, şi părea tot mai bătrân.

Áhkku şi áddjá stăteau în casa de-alături. Dacă-şi lipea nasul de geam, vedea o părticică din casa lor. Era tot o casă mică şi áhkku spunea că fusese construită de stat prin anii 1950, când crescătorii de reni trebuiseră să se aşeze la casa lor. Elsa nu ştia ce înseamnă „să se aşeze la casa lor" şi áhkku părea că scuipă cuvintele alea în grabă când i-a povestit. Elsa n-avea voie să

audă vorbe din astea, dar atunci s-a întâmplat.

Áddjá revopsise casa în galben. Voia s-o extindă, dar oamenii de la oraş

care luau deciziile legate de case i-au interzis. Aşa că bunicul ridicase o baracă în grădină, la fel de galbenă, şi dormea deseori acolo. Dacă se gândea mai bine, Elsa îşi dădea seama că oamenii mari nu prea mai dormeau

împreună. Deşi adevărul e că taţii stăteau mai mult pe-afară, cu renii.

Între case se vedea afumătoarea de lemn. Bucăţile de carne atârnau în şiruri lungi pe sârme, deasupra acoperişului şopronului, ca să se usuce în bătaia vântului. Elsei îi lăsă gura apă când se gândi la goike biergu[7]. În curtea lor erau înşirate câteva jeepuri, remorci, două maşini, două snowmobile şi, sub prelata din faţa şopronului, încă un snowmobil vechi, care trebuia vândut cât de curând. Vecinul de după áhkku şi áddjá se plângea că „arată ca dracu'„ în curtea lor. Elsa auzise că i se zicea „curtea laponilor”. Vecinilor le plăcea să-şi tundă iarba şi să pună flori în curte. Le plăcea liniştea, aşa că

atunci când Gabo lătra, se înfuriau şi mai tare. Dar toţi câinii latră, asta se ştie de când lumea. Elsei i-ar fi plăcut să vină în camera ei ca să-şi afunde nasul în blana căţelei. Ar fi trebuit s-o ia cu ea la ţarc, s-o asmută pe omul ăla.

Gabo era o corcitură, dar semăna mai degrabă cu un Aussie şi era cel mai bun câine ciobănesc pe care-l avuseseră vreodată, mirosea pericolul de la zeci de kilometri.

Elsa se aplecă spre geam şi simţi cum vântul biciuie pereţii casei. Poate că şi vântul ar fi vrut să-i mute de acolo. Să-i zboare altundeva.

---

[7] Carne de ren uscată, sărată şi afumată.

Din bucătărie se auzeau voci înfundate. Elsa se furişă la uşă şi lipi urechea de lemnul rece şi alb.

— Ar trebui să facem cu rândul în țarc noaptea asta, zise tata. Avea un ton sever, ca atunci când vorbea la telefon. Vântul şterge urmele alea şi poliția n-are timp de noi. Tata făcu o pauză. Ştiu că e duminică, dar de când nu mai lucrează poliția duminicile?

Se făcu linişte şi apoi tata continuă mai încet, Elsa nu mai distingea decât câteva cuvinte răzlețe.

— Era puiul Elsei... a găsit. . Urechile au dispărut.. şoc.

Îi ardeau obrajii. Era prima oară când cineva confirma că era renul ei.

Era ca şi când ar fi sperat că Elsa n-o să-şi dea seama. Dar aşa ceva nu se putea. Avea nouă ani. îşi recunoştea renul.

Tata îi rosti numele, Robert Isaksson. Elsei i se făcu pielea de găină.

— Nu, ea nu l-a văzut.

Elsa se vârî sub pătură şi strânse tare cearşaful aspru, nou şi incomod.

Nu minţise. Tăcerea nu e acelaşi lucru cu minciuna. E doar tăcere.

5

Vihtta

În bucătărie mirosea a cafea şi a câine plouat, deşi Gabo fusese deja dată afară. Elsa îşi înăbuşi un căscat când se duse la masă. Tata şi Mattias se aşezaseră deja. Ca de obicei, mama n-avea răbdare să stea locului dimineaţa.

Şi nici când luau cina. Dar nu se agita nici ca áhkku, care stătea mereu lângă

aragaz şi prăjea câteva porţii în plus de suovas[8] sau se uita dacă s-au fiert cartofii.

— Am eu timp şi de asta, îi spunea Elsei când ea o ruga să se aşeze.

Dar n-avea timp niciodată şi, când se aşeza, restul familiei terminase deja de mâncat.

Acum cotrobăia prin congelator, încercând să găsească pâinea coaptă

[8] Carne de ren uscată şi afumată.

cu o săptămână înainte. Ibricul cu cafea fluiera îngrijorător pe plită. Tata se ridică repede cu un sendviş atârnând în colţul gurii şi îl trase deoparte. Era să-i cadă felia de caşcaval. Mama îi aruncă o privire iritată. Se pricepea de minune să se încrunte la oameni. Elsa surprinse mai multe schimburi de priviri la masă în dimineaţa aceea. Tata clătină din cap, nedându-şi probabil seama cu ce greşise. Bărbaţii nu înţelegeau niciodată lucrurile alea. Cel puţin aşa-i spunea áhkku. Áhkku se pricepea şi mai bine la aruncat priviri iritate.

Se pricepea puţin mai bine decât mama, cam la toate.

— O să trebuiască să vii cu noi la poliţie, spuse scurt tata.

Elsa încremeni cu paharul de lapte în mână şi îl privi. Tata se bărbierise. Avea cearcăne vineţii şi ochii injectaţi, dar bărbia îi era netedă şi aproape lucioasă.

— De ce?

— Trebuie să le spui unde ai găsit renul. Elsa făcu ochii mari.

— Da, la renul tău mă refer, îi explică el. Vreau să ştie prin ce-ai trecut.

Poate ai văzut pe cineva? Da sau nu?

Şi aici rămase fără suflare. Nu era în stare s-o privească în ochi.

— De data asta au vrut să ne facă în ciudă, nimic mai mult. Şi poliția n-o să priceapă. O să creadă că facem reclamație pentru bani! Asta dacă o să ne creadă că era renul nostru.

Lui Mattias îi tremura vocea. Nu din cauză că îi venea să plângă. Era furios şi Elsa nu îndrăznea să se uite la el.

— Termină! se răsti tata la Mattias. Nu acum, spuse şi arătă uşor din cap spre Elsa.

— Dar ştii bine că am dreptate!

Mattias se legăna înainte şi înapoi pe scaunul din lemn de brad, încercând să nu verse paharul cu suc de portocale.

Mama luă untul de pe masă, băgă caşcavalul într-o pungă de plastic şi aruncă feliatorul în chiuvetă. Puse cutia cu lapte şi pe cea cu suc în frigider, adună repede firimiturile şi scoase două ceşti de cafea, una pentru ea şi una pentru tata.

Elsa bău laptele extrem de încet, în timp ce se gândea dacă era foarte ilegal să minți un polițist. Atât de ilegal încât ajungeai la închisoare sau doar puțin ilegal? Din câte auzise de la Mattias, poliția îi mințea tot timpul – ea de ce să nu facă la fel? Se gândea la urechea pe care o ascunsese până

una-alta sub pat, între hainele ei. O ținuse în palme un timp, înainte să adoarmă, dar nu îndrăznea s-o păstreze în pat, având în vedere că mama era cea care o trezea în fiecare dimineață.

Ceasul de perete ticăia tare. În sfârşit, mama se aşează şi ea la masă.

— Mai bine zicem c-a fost Mattias. E prea mică pentru aşa ceva.

Mattias bufni picioarele scaunului de podea şi trânti paharul cu suc pe masă. – Normal! O să le zic că am fost eu.

Elsa se uită nostalgică spre drumul principal. Ce bine-ar fi să stea acum acolo şi să aştepte autobuzul cu Anna-Stina! Să nu fie nevoită să se gândească la poliție sau la puiul care fusese al ei şi pe care-l pierduse.

Mama îşi masă tâmplele şi Elsa se uită la firele cărunte care se întrezăreau printre cele brunete. La şuvițele argintii. Poate că şi mama era pe cale să se transforme în altcineva, la fel ca ea în pădure. Pentru că Elsa nu prea o mai recunoştea. Plângea tot timpul şi țipa la toată lumea, mai ales la Mattias, care se apăra cum putea şi dispărea.

Mamei i se spunea rivgu. Aşa le numeau femeile bârfitoare pe cele care nu erau sami. Mama era de la oraş. Marika de la oraş. Elsa nu credea în treaba aia cu rivgu pentru că mama vorbea limba sami, ştia să croiască

portul lor popular şi se pricepea la îngrijitul renilor. Dar îi povestise că a fost nevoită să învețe toate astea atunci când tata s-a hotărât s-o ia de nevastă.

— Era tare sigur pe el şi ştii cum e taică-tău, când îi vine lui o idee, n-ai ce să-i faci, spunea ea râzând.

De mult nu-i mai povestise Elsei cum se născuse iubirea lor. Mai nou, atmosfera era destul de încordată.

Elsa nu era sigură dacă rivgu înseamnă ceva negativ. Depindea mai degrabă de ton. Unele femei nu voiau să spună decât că nu era de origine sami. Pentru că e important să ştii cu cine eşti rudă şi cu cine nu.

Când mama s-a măritat cu tata şi a apărut şi Mattias, oamenii nu-i mai spuneau la fel de des rivgu. Nu le păsa nici dacă se îmbrăca în kolt[9]. Áhkku îi explicase cândva. Elsei nu-i plăcea cuvântul „rivgu”. Şi mama îi spunea că

oamenii habar n-au ce vorbesc.

— Bineînțeles că sunt sami, îi şoptise la ureche într-o seară, pe vremea când încă îi citea poveşti.

[9] Port popular sami.

Elsa, care nici nu-şi imagina altceva, o ascultase fără să-i răspundă. Şi dintr-odată, mama păruse de-a dreptul speriată. De parcă ar fi dezvăluit un secret.

— Eşti prea mică pentru asta, bâiguise ea.

— Suntem la fel, spusese hotărâtă Elsa.

Mattias susținea că n-ai cum să-ți amințeşti lucruri care ți s-au întâmplat la şase ani, dar Elsa îşi amintea.

Cuvântul „rivgu” îl auzise şi în sat, când cineva vorbea despre mama ei, aşa, în treacăt. Acasă, când a întrebat-o ce înseamnă, mama a râs de babele bârfitoare. Dar nu era râsul ei, pentru că Elsa ştia cum suna atunci când se ridica din stomac, ca nişte bule de aer.

Cam pe atunci aflase şi că áhkku şi áddjá aveau nume adevărate. La fel ca bunicii ei materni. Şi că „áhkku” putea să însemne şi bunică maternă, şi bunică paternă, la fel cum „áddjá” putea să însemne atât bunic din partea tatălui, cât şi bunic din partea mamei.

Elsa vorbea cel mai bine sami, mai bine decât suedeza, aşa că limba i se simțea mai în largul ei în casa de-alături. Acolo era uşor să vorbeşti, să spui ce vrei. La bunica şi bunicul din oraş era mai complicat. La şcoală se obişnuise cu suedeza. Chiar dacă era o şcoală pentru sami, avea colegi care preferau să vorbească în suedeză.

Tata îşi drese vocea şi Elsa fu nevoită să iasă din ascunzişul amintirilor.

— Nu, o s-o iau pe Elsa cu mine. Dacă începem să mințim şi îşi dau seama, n-o să mai vedem noi dreptate în vecii vecilor.

Nu aşteptă reacția mamei, ci se ridică repede ca să-şi spele ceaşca.

Mattias dădu din umeri şi oftă. Mama se holbă la spatele tatei şi Elsa simți că micul-dejun îi urcă înapoi în gât. înghiți de câteva ori.

Tata se duse spre dormitor. Mama se ridică şi ea şi ieşi.

— Elsa! Ce urât miroase în cameră! Iar ai uitat vreun fruct pe jumătate mâncat sau vreun prosop umed în ghiozdan?

Mama se întoarse cu fruntea încreștită a dezgust. Urechea! Sigur începuse să miroasă. Ea una nu simțise nimic.

— Da, cred că am uitat ceva, mormăi ea. Mă duc să mă uit.

Mama o luă spre dormitor şi Elsa o zbughi spre camera ei.

Da, cam putea. Trebuia să ascundă urechea în şopron, imediat ce ajungea acasă de la şcoală. Acolo putea să se

usuce ca lumea. Elsa goli cutiuța verde cu lănțişoare şi ascunse urechea în ea. Aşează cutiuța pe raftul bibliotecii şi o acoperi cu două cărți. Ca să nu iasă nici pic de miros neplăcut.

Apoi se întoarse la bucătărie. Dinspre dormitorul părinților ei se auzea un murmur iritat.

Se aplecă peste masa din bucătărie ca să vadă mai bine stația de autobuz. Stâlpul era aproape acoperit de zăpadă. Plugul trecuse pe-acolo de dimineață şi împroşcase zăpadă pe ambele părți.

Anna-Stina stătea acolo singură. Erau doar două fete în sat care mergeau la şcoala pentru sami, Anna-Stina şi Elsa. Ceilalți copii se duceau la şcoala suedeză, vecină cu a lor. Anna-Stina era cu doi ani mai mare decât Elsa şi începuse deja clasa a patra, cu toate astea, cele două se înțelegeau foarte bine. De fapt, n-aveai încotro, când nu mai era nimeni ca tine.

Elsa se hotărî brusc, ieşi în grabă în hol şi îşi puse haina, încălță

bocancii deocamdată prea mari fără să se lege la şireturi, înfăşură fularul de două ori la gât, îşi trase căciula roşie până deasupra ochilor, luă mănuşile într-o mână şi ghiozdanul în cealaltă şi ieşi numaidecât. Zăpada de pe scări scârțâia sub bocanci şi Elsa sări peste ultima treaptă. Dinspre pădure se auzi un huruit, se apropia autobuzul. Dimineața era atât de linişte, încât auzeai cum se apropie

autobuzul de la kilometri distanță. Frigul îi ciupea obrajii şi plămânii i se strânseră în piept. Erau în jur de minus douăzeci de grade, mai mult ca sigur.

Elsa alergă spre şosea şi Anna-Stina îi făcu cu mâna.

6

Guhtta

Mattias porni Phazerul şi îşi ridică gulerul termic peste nas. Căciula o trase peste frunte şi urechi. I se vedeau doar ochii înlăcrimați din cauza aerului rece, până când reuşi să-şi pună ochelarii pentru snowmobil. Geaca foşnea în gerul de afară. Toate mişcările încetineau şi, în ciuda straturilor groase de haine, corpul îi era înghețat. Nu-i era frig, doar îşi simțea pielea rece.

— Casca! strigă mama când se pregăti să plece.

— Ei!

Apăsă tare pe accelerație. Vuietul motorului, puterea şi vibrația aia erau exact ce-şi dorea. Făcu slalom printre mesteceni, se aplecă pe sub copaci şi în curbe ca să nu se poticnească.

Pe râul înghețat putea să bage viteză şi mai tare. Încă o secundă dac-ar mai fi stat acasă, ar fi făcut praf ceva. Nu-i mai ardea de nimeni. Ce laşi! Toți ştiau cine le fură renii şi-i omoară şi nimeni nu mişca un deget.

O luă drept spre troiene, voia să zboare cu snowmobilul. Maşinăria de două sute de kile deveni dintr-odată mai uşoară şi Mattias făcu cel mai înalt salt de când conducea. Zăpada se împrăştie în toate părțile la aterizare şi el îşi încorda toți muşchii ca să nu piardă controlul. Cel mai înalt salt şi nimeni să-l vadă.

— Futu-i!

Huruitul motorului răsună cu ecou în pădurea din jur. Mattias apăsă şi mai tare pedala de accelerație văzând traseul deschis din fața lui. Râul şerpuia printre sate, legându-le unul de celălalt. De obicei, vara mergea cu snowmobilul pe râu. Nici măcar atunci nu-i creştea pulsul, ştia foarte bine ce face. Ştia cât să accelereze ca să nu se scufunde. Nu se dădea în lături de la nimic. Conducea snowmobilul de la cinci ani şi, cu cât creştea, cu atât se furişa mai des afară singur. Mama se enerva, dar tata îl înțelegea, fusese la fel la vârsta lui. îi spunea calm mamei că Mattias era un şofer priceput. Dar mama îi dădea înainte, spunând că e ilegal. Nici când a împlinit cincisprezece ani şi avea voie n-a încetat. Era la fel de furioasă de fiecare dată când ieşea.

Se apropia de satul vecin, aşa că încetini. Din coşuri ieşea fum, de la câteva case se auzea lătrat de câini, în rest era o

linişte asurzitoare, ca de fiecare dată când zăpada înfofolea satele.

N-avea niciun plan concret, voia doar să se ducă la casa lui. Să vadă

încotro a luat-o nenorocitul ăla cu renii pe care i-a omorât. Dar un risc tot era, în caz că nu se putea controla. Nu-i plăcea să se bată aiurea, totuşi uneori trebuia s-o facă. Senzația aia de agitație o simțea şi acum în stomac.

Ar trebui să sune pe cineva, să nu se ducă acolo singur. Toată lumea ştia că

Robert Isaksson e dus cu pluta. La fel şi că taică-său era un beţivan. Oricum, ei erau doi şi el era singur. Când planul începu să prindă contur, îi cam pieri curajul. Iar asta îl enervă şi mai tare.

Phazerul bârâia în gol. Mattias trase de gulerul termic, se aplecă într-o parte şi-şi suflă nasul.

La ce bun să se ducă să-i vadă casa? Poliția n-avea să intervină nici de data asta.

— În mă-sa!

Trase brusc ghidonul spre dreapta şi o porni înapoi spre casă.

Indicatorul de viteză urca într-o veselie.

7

Cieza

Mirosea acru de la salopetele umede şi hanoracele transpirate agăţate afară, în cuierul de la uşa clasei. Prin geam se auzeau voci, râsete şi strigăte dinspre curtea şcolii. În sami şi în suedeză. Elsa se îmbrăcă încet. Îşi puse puloverul gri şi părul i se ridică în jurul capului ca o aureolă electrică.

Bretonul i se lipi de frunte.

În clipa aceea îl văzu afară. Markus, o rudă de-a lui. Lunea era cea mai nasoală pentru că în ziua aia ieşeau cu toţii în pauză. Poate că ştia ce văzuse Elsa. Sângele de pe cuţit şi urechea din gură. Şi ce făceai cu cei care îşi băgau nasul unde nu le fierbea oala? Elsa citise comentariul ăla pe care cineva îl scrisese despre tatăl ei pe Facebook. Un lapon mort e un lapon bun. După

aceea nu mai intră niciodată pe pagina tatălui ei. Chiar dacă îi plăcea să se uite la pozele frumoase pe care le posta, cu pădurea în care păşteau renii.

În cel de-al treilea sertar de lângă maşina de spălat vase de-acasă se aflau nişte hârtii de la poliție, îi spusese Mattias. În sertarul ăla țineau tot ce era important în caz de urgențe. Plasturi, bandă adezivă, foarfecă, algocalmin, lupă, momeli şi cârlige de pescuit, plasturi pentru bătături şi desfăcătoare de bere. Cu momelile alea galbene cu roşu trebuia să fii cel mai atent, să nu te înțepi în cârlige. Elsa îl văzuse pe tata scoțându-i mamei un cârlig din ăla din degetul mare când pescuiau în râu.

Trebuia să tai partea îndoită cu un cleşte de tăiat sârma şi să scoți partea dreaptă din deget.

Elsa nu văzuse hârtiile alea, dar se gândea c-ar fi bine să se uite la ele.

Odată, un polițist a venit la ei acasă şi a notat ceva într-un carnețel. Vorbeau despre un măcel şi Elsei i se păruse ciudat pentru că nu era sezonul în care tăiau renii. Atunci a auzit prima oară numele acela care avea să tot circule în familia lor. Omul ăla era periculos, dar Elsa nu ştia în ce fel. Între timp aflase.

Robert Isaksson din satul vecin era un ucigaş de reni.

I-a întrebat pe mama şi pe tata ce căuta poliția în bucătăria lor şi părinții ei au râs, ce-i drept, puțin cam forțat, şi au spus: „Nimic special, unna oabba”. Unna oabba, surioară. Dacă erai cea mai mică din familie, nu trebuia să ştii totul. Simplu ca bună ziua. Nu-i spuneau aproape niciodată Elsa, nici părinții, nici Mattias. Era unna oabba lor.

Markus se holbă la geam şi Elsa se retrase repede spre bancă. Inima îi bătea nebuneşte. Părea că o caută cu privirea. Măcar dacă Mattias ar fi elev în şcoala aia! Sigur i-ar lua apărarea. Ştia că Mattias şi Markus s-au bătut o dată, anul trecut. Markus era cu mai mulți prieteni care-l luaseră la şuturi pe Mattias. Avusese buza umflată o săptămână întreagă. Tata a făcut reclamație la poliție şi a sunat şi la şcoală, doar ca să i se spună că „Aşa-s băieții".

Elsa îşi legă şireturile cu mâini tremurânde. Minutele se scurgeau, nu mai era mult până suna de intrare. Poate că nici nu mai avea rost să iasă în pauză. Markus se urcase pe mormanul de zăpadă din fața geamului şi, când respiră, sticla se aburi şi apoi se usca din nou, dezvăluindu-i silueta. Avea privirea cătrănită. Sub bărbie îi ieşiseră o grămadă de coşuri. Nu-i făcu niciun semn de amenințare, doar se holbă la ea, astfel încât Elsa fu nevoită

să-şi ferească privirea şi să se uite la bocanci.

Un bulgăre de zăpadă nimeri fereastra cu atâta putere, încât zgomotul răsună pe tot culoarul şi Elsa tresări. Markus se întoarse râzând şi dispăru dincolo de mormanul de zăpadă. Elsa îşi aruncă bocancii din picioare, îşi îndoi genunchii sub bărbie şi se făcu ghem. Îşi cuprinse gleznele şi le strânse cât putu de tare şi îşi rezemă fruntea de genunchii tari.

— Ce faci? o întrebă Anna-Stina din capătul coridorului.

— Mă doare burta.

— S-o chem pe doamna? Elsa clătină din cap.

— S-a întâmplat ceva?

Elsa se gândi la renul ei. Îi părea rău că nu luase urechea cu ea la şcoală. Ar fi vrut să simtă puful în palmă. Şi dintr-odată se trezi că plânge.

Obrajii i se umeziră şi o durea în gât, era ca un cârcel.

Anna-Stina se îndreptă nesigură spre ea. Elsa se întinse pe bancă, simţea că nu e în stare nici să stea în capul oaselor. Îi apăreau broboane de transpiraţie pe frunte, era aiurea să plângi atâta.

Undeva se deschise uşa unei clase şi apăru Marja. Se lăsă pe vine lângă

Elsa şi îi dădu la o parte părul de pe faţă.

— Mii lea dáhpáhuwan? Anna-Stina? Ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu. Acum am ajuns şi eu. Vocea îi tremura.

Elsa era plăpândă pentru vârsta ei. Marja o ridică uşor şi se duse cu ea la cancelarie. Braţele Elsei atârnau fără vlagă, de parcă ar fi părăsit-o toate puterile. Marja mirosea vag a fum de ţigară. Elsa bănuise mereu că fuma pe furiş în clasă. În

pauză, aerisea cu toate ferestrele larg deschise, chiar şi când era frig de crăpau pietrele. Elsa tremura de câte ori intra la ore şi se aşeza pe scaunul ei înghețat.

Când Marja o întinse pe canapeaua roşie din cancelarie, Elsa fu întâmpinată de o mulțime de fețe îngrijorate care se perindară pe lângă ea.

Se auzeau replici în sami şi în suedeză. Cineva spuse c-ar fi bine să-i sune pe părinții ei. Elsa scutură tare din cap. Marja o mângâie pe păr. Şi în clipa aia pe Elsa o podidiră din nou lacrimile.

— Dar ce s-a întâmplat, puiule?

Elsa o apucă pe Marja de ceafa şi o trase mai aproape. Apoi îi şopti:

— Mi-au omorât renul.

— Ce? L-a călcat maşina?

— Nu. L-a omorât cineva.

Dar i s-a părut atât de groaznic să rostească vorbele alea, încât îi venea să şi le ia înapoi, să se răzgândească. Marja însă făcuse deja ochii mari. Era prea târziu.

— Omorât?

— Nu aşa de tare! Să nu spui la nimeni!

Marja îi şterse lacrimile de pe obraji cu dosul palmei. O înțelegea pentru că avea şi ea reni. Nu toți o înțelegeau, dar Marja, da.

— Nu ştiu dacă l-au omorât. Ştiu doar că era plin de sânge. Şi era mort.

Nu putea s-o privească în ochi pe doamna când mințea. O clipă, Marja încleştă pumnul, apoi se linişti şi o mângâie pe Elsa pe frunte.

— Ai febră. Ar fi trebuit să stai acasă azi.

Elsa dădu din cap şi dintr-odată se moleşi toată. Simți nevoia să

închidă ochii.

— Pot să rămân aici până când vine autobuzul? Miji ochii şi o văzu pe Marja cum se uită la ceas.

— Nu vrei să-i sun pe ai tăi să vină să te ia? Elsa scutură din cap, dar fără să deschidă ochii.

— Bine, odihneşte-te puțin, te trezesc eu imediat. Elsa o apucă de încheietură.

— Să nu zici de renul meu. La nimeni. Marja păru nemulțumită, dar dădu din cap. Sporovăitul din cancelarie o adormea ca un somnifer. Elsa încercă să rămână trează, însă nu reuşi. Era ca şi când s-ar fi întins sub masa din bucătărie în timp ce adulții vorbeau. Şi canapeaua cu miros de praf era atât de moale!

8

Gavcci

Când Elsa se trezi, áhkku stătea lângă ea. Era o bătrână mărunțică, nici cât metrul de măsurat din casă. Avea pe cap o căciulă croşetată, colorată şi fermoarul de la geaca matlasată albastră era tras doar pe jumătate. Áhkku îşi pusese un scaun lângă canapea şi stătea acolo, legănându-şi picioarele.

Purta pantofii ei cei mai buni, nuvttahat, perechea pe care o făcuse singură

din piele de ren albă.

Nu părea deloc îngrijorată, ca toți ceilalți adulți atunci când ceva nu e în regulă.

— Ce faci aici? o întrebă Elsa.

Áhkku dădu din cap spre Marja, care stătea lângă blatul de bucătărie şi îşi înmuia pliculeţul de ceai în cană.

— Ea m-a sunat.

Elsa se aşează şi duse o buclă la gură, apoi începu s-o molfăie. Anna-Stina îi spunea tot timpul că e scârbos să faci aşa ceva, dar Elsa uita şi revenea tot timpul la obiceiul ăla.

— Şi ce-a zis?

— Că ai febră, probabil.

Áhkku se aplecă înainte, pipăi fruntea Elsei şi clătină din cap. Mama obişnuia să-i ia temperatura cu buzele, lipindu-le cu grijă de fruntea ei.

— Hai să plecăm, spuse áhkku nerăbdătoare.

— Marja mi-a zis că şi tu ai fost elevă aici, ca şi ea. Când încă era şcoală

pentru nomazi.

Elsa ar fi trebuit să ştie mai bine când să-şi țină gura. Áhkku nu voia să

vorbească despre şcoala de nomazi. I se părea inutil să scrii cărți sau chiar să discuți despre şcolile unde îi obligau să meargă pe copiii crescătorilor de reni. Nimic bun n-avea să iasă din asta, mormăia ea, nu de puține ori.

Áhkku începu să respire mai repede pe coridor. Îşi descheie haina şi-şi făcu vânt.

— Hai, du-te şi strânge-ți lucrurile.

Elsa o luă de mână şi o trase după ea. Încheieturile mâinilor ei erau ca şmirghelul pe care áddjá îl ținea în garaj.

— Nu vrei să-mi vezi desenul? În clasă.

Elsa cercetă coridorul întunecat, în caz că Markus se ascundea acolo.

Apăsă pe întrerupător şi neoanele scăpărară deasupra lor când se aprinseră.

Áhkku se sprijini de perete şi pe buza de sus îi apărură mici broboane de transpirație.

— Te rog, spuse Elsa. Şi dacă nu, trebuie să stai cu mine oricum. Să nu mă laşi aici.

Áhkku o îmbrânci uşor între umeri şi o luă înainte. Elsa simți că prinde iar curaj.

În fața uşii clasei, îşi puse salopeta şi geaca, zâmbind tot timpul spre áhkku. Ciorapii i se strânseră în jurul degetelor când îşi băgă picioarele în bocanci. O luă din nou de mână pe áhkku şi deschise uşa. În capătul sălii, desenele atârnau unul lângă altul. Elsa alergă spre ele şi arătă cu degetul.

— Vezi? Eşti tu!

Dar áhkku nu se uita. Avea privirea ațintită în podea şi strângea cadrul uşii cu degetele încleştate ca nişte gheare.

Elsa se pierdu cu firea, dar se ridică pe vârfuri şi luă desenul de pe perete.

— Uite! Eşti tu! spuse ea şi apropie foaia de fața lui áhkku.

Áhkku se uită cu un ochi şi dădu din cap. Poate nu-i plăcea că Elsa o desenase în koltul negru. Ar fi trebuit să-l aleagă pe cel albastru. Lăsă mâna uşor în jos şi se întoarse la perete. Nu reuşi să fixeze desenul drept, dar nu-l mai aranja.

Când ieşiră, aerul rece le luă prin surprindere. Nările i se lipeau de la ger şi Elsa simți nevoia să tuşească. Áhkku se urcase deja în maşină şi gazele de eşapament formau un nor ca o ciupercă. Locul din dreapta şoferului era rece şi pe parbriz se vedeau cristale de gheață. Áhkku râcâi geamul pe dinăuntru cu racleta, mormăind încet în timp ce gheața zbura peste schimbătorul de viteze şi peste picioarele lor. Ieşi şi râcâi şi pe-afară la fel de tare. Se întinse peste capotă, dar nu ajungea decât până la mijlocul parbrizului. În urma ei rămase o dungă albă de gheață. Dezaburirea era dată

la maximum, însă aerul era rece ca gheața, aşa că n-avea niciun efect. Áhkku atacase deja geamul din spate, deşi áddjá îi spunea mereu să nu se atingă de el. Odată urcată în maşină, ignoră centura de siguranță şi apăsă îndelung pe accelerație, deşi era doar în a-ntâia. Áhkku nu se uita peste volan, ci se chiorî printre spițele volanului, ca o bufniță cu capul afundat între pene.

Afară era întuneric beznă, deşi nu era trecut de amiază. Áhkku îşi smulse căciula din cap şi Elsa văzu că avea părul ud de transpirație. Îşi împletise părul lung în coc.

Nu era clar dacă áhkku avea sau nu permis de conducere. Tata le povestise că într-o zi a început pur şi simplu să conducă. Áhkku spunea că

făcuse un curs intensiv în oraş, dar că nu conducea decât când „era nevoie”.

Şi asta s-a întâmplat să coincidă cu ziua în care áddjá şi-a fracturat piciorul într-un accident cu snowmobilul în anul în care s-a născut Mattias. Nimeni nu părea să ştie dacă era adevărat sau nu. Tata spunea că o să se afle dacă

poliția avea s-o tragă pe dreapta. Până acum nu se întâmplase. Dar poliției nu prea îi păsa de circulația din sate, aşa că nu era deloc ciudat.

— A sunat taică-tău. Trebuie să mergem la secție.

În sfârşit, áhkku avea vizibilitate perfectă şi asta o îmboldi să calce şi mai tare pe accelerație. Brazii şi mestecenii încovoiați sub zăpadă făceau, ca de obicei, plecăciuni în fața lor, dar ele abia dacă îi vedeau din mers. Plugul de zăpadă curățase perfect drumul şi acum părea mai lat decât de obicei.

Dacă depăşeau cu câțiva centimetri marcajul, ajungeau în şanț. Dar lui áhkku nu-i păsa de fleacuri din astea, ea mergea pe mijlocul drumului, obligându-i pe ceilalți şoferi să se ferească din calea ei.

Un camion din sens opus stinse faza lungă, însă áhkku se făcu că nu pricepe aluzia. Cum altfel să văd elanii? bodogănea ca de obicei. Ajunge dacă

unul din noi o stinge. Camionul îi semnaliza să schimbe pe faza scurtă.

Văzând că-l ignoră, camionagiul trecu şi el pe faza lungă şi Elsa îşi imaginã cã

era lumina albă orbitoare care te trimitea drept în rai. Camionul avea faruri şi deasupra, dar şi sub cabina şoferului. Parcă te trăsnea în moalele capului.

Elsa şi áhkku închiseră ochii în clipa în care camionul trecu pe lângă ele.

— Idiotul naibii! pufni áhkku.

Deşi avea ochii deschişi, Elsa nu vedea nimic.

— Nu vreau să merg la poliție.

— Nu trebuie să le zici decât unde ai găsit renul. Şi că tu l-ai găsit.

— Nimic altceva?

Áhkku îi aruncă o privire rapidă.

— Păi, ce altceva mai e?

Elsa strânse din buze şi le muşcă pe dinăuntru.

— L-ai şi văzut?

Áhkku era cât pe-aci să depăşească o maşină, dar nu stinse nici acum faza lungă. Şoferul îşi înclină oglinda retrovizoare şi părea că dă din mână

iritat.

— Te-am întrebat dacă l-ai văzut.

Elsa numără în minte de câte ori minţise până atunci. Unde mai pui că

áhkku era creştină, iar asta făcea minciuna să pară de zece ori mai gravă

decât cele dinainte.

— Nu.

Traversară tot satul şi áhkku se uita mai degrabă după casa ei decât la drum.

— Áddjá n-a curăţat zăpada din curte.

Dar Elsa nu apucă să vadă curtea din mers. Răul de maşină începuse să-i dea târcoale şi căută o bomboană sărată în buzunar.

— N-ar putea să le spună tata că l-am găsit mort? Mama zicea că-i mai bine aşa.

Áhkku pufni pe nas.

— Eu i-am zis lui taică-tău că nici nu contează cine vorbeşte, tu sau el.

Poliția nu face oricum nimic.

9

Ovcci

Secția de poliție se afla în centru, mai jos de Folkets hus[10], încercuită

de troiene de zăpadă, şi la parter se vedeau trei ferestre luminate. Áhkku parcă în grabă, depăşind locul marcat, în fața clădirii cu două etaje din cărămidă roşie. Kia tatălui ei se afla puțin mai încolo şi el se sprijinea de maşină cu

[10] „Casa poporului”, un fel de cămin cultural prezent în majoritatea oraşelor suedeze.

brațele încrucișate. Căciula de lână era trasă pe frunte şi din gură i se înălțau rotocoale albe de fum în aerul rece. Temperatura coborâse rapid şi se apropia de minus treizeci. Pe Elsa o durea în gât când respira, aşa că îşi trase fularul peste nas înainte să deschidă portiera. Áhkku nu încuie maşina, doar trânti zdravăn portiera şi o luă în față spre tata, fără s-o aştepte pe Elsa, care îşi târa picioarele prin zăpadă, încercând să-şi croiască drum.

Tata le deschise uşa secției. Áhkku intră prima şi Elsa o urmă extrem de încet. Ținea privirea ațintită în pardoseala neagră. Poate avea noroc şi se ciocnea de ceva sau se lovea la cap şi leşina. Cu ceva noroc, îşi pierdea şi memoria şi atunci n-o s-o mai oblige nimeni să povestească ce-a văzut.

Tata stătea lângă tejgheaua care îi ajungea până la piept. Elsa văzu cum se ridică pe vârfuri în bocancii lui grosolani ca să pară mai înalt. Aşa făcea şi ea când profesorul de educație fizică îi împărțea în grupuri, în funcție de înălțime.

Elsa nu se vedea deloc de după tejgheaua gri. În cel mai bun caz, polițista îi zărea căciula cu model cu coarne de ren. Coarnele erau reflectorizante dacă le luminai.

Când gemulețul de la ghişeu se deschise, se auzi un zumzet ca dintr-un cuib de viespi. Era ca la clinică. Tata se prezentă cu o voce puternică pe care Elsa nu-şi amintea s-o mai fî auzit.

— Aveți programare? îl întrebă femeia de la ghişeu.

Elsei nu-i plăcu tonul ei. Aşa le vorbea lumea în anumite locuri când îşi făceau apariția în port popular. Dar azi nu purta niciunul din ei kolt, în afară

de tata, care nu-şi uita niciodată cingătoarea de piele. Aceasta atârna cam aiurea pe şolduri, cu ochiuri albe, galbene şi roşii. Se vedea că vine direct de la țarc. Cuțitul şi-l scosese. Cuțitul şi-l scoteau toți, chiar şi pentru câteva minute, de pildă, dacă făceau plinul la o benzinărie. Tata lăsa cuțitul în maşină, iar la poliție ştia toată lumea că n-ai voie să intri cu cuțit.

— Am vorbit cu Martin Henriksson mai devreme. Mi-a zis să

completez un formular pentru o reclamație.

— În legătură cu ce?

Elsa făcu câțiva paşi în spate ca s-o vadă mai bine pe femeia care îl privea ursuz pe tata. Avea ochii conturați cu linii groase, negre, şi păr negru, strâns în coadă.

— Un ren omorât în țarc.

— Numele?

— Nástegallu.

Vocea Elsei era limpede şi hotărâtă. Tata, áhkku şi femeia se uitară la ea. Tata închise ochii o clipă şi oftă adânc.

— Pată albă, în suedeză, explică Elsa. Femeia ţâţâi.

— Mă referem la numele dumneavoastră.

Tata răspunse pe un ton mai puţin oficial şi femeia clămpăni ceva la tastatură.

Elsa se aplecă spre ghişeu. Îi venea să scuipe pe jos.

— Nu sunt sigură că are timp. Oricum, puteţi să lăsaţi formularul la mine, spuse femeia.

Elsa se uită pieziş la tata şi clătină din cap. Nu mai voia să aibă de-a face cu femeia aia pe viitor.

— Avem nevoie de un poliţist bun, spuse tata.

— Serios?

Vocea femeii i se păru de gheaţă, ca sloiurile care scârţâiau când se loveau unul de altul primăvara, după ce începea dezgheţul şi curenţii topeau pojghiţa de pe râu.

— Un polițist obişnuit să vorbească cu copiii, vreau să zic, explică tata.

Fiică-mea e martoră.

Elsa simți nevoia să facă pipi. Era urgent, aşa că se duse la áhkku şi îi şopti că are nevoie la toaletă.

— Unde e toaleta? întrebă Áhkku tare.

Nu-i plăcea să vorbească suedeza, nu-i ieşeau nici accentele, nici fricativele. Lui áhkku i se părea că suedezei îi lipseşte melodia inimii.

Femeia oftă şi arătă dincolo de scaunele roşii de pe coridor. Elsa se năpusti spre uşă, gata-gata să se scape în salopetă. Rămase mult timp pe budă. Se spălă pe mâini de trei ori. Se uită în oglindă şi scoase limba. Apoi scuipă pe podea până i se termină saliva.

Când ieşi, văzu un polițist care ținea deschisă uşa ce dădea spre un coridor lung. Tata intrase deja, dar áhkku o aştepta. Elsa se uită la polițistul înalt de cel puțin un metru nouăzeci. Acesta îi întinse o mână rece şi uscată, care-i înghiți degetele subțiri.

— Elsa, parcă, nu-i aşa? o întrebă el zâmbind.

Ea făcu ochii mari. Poliţistul avea aparat dentar. Era sigur de vârsta tatei, şi totuşi avea aparat dentar. Abia aştepta să-i povestească Anna-Stinei.

Coridorul era lung, cu un şir de uşi deschise sau închise. De undeva se auzea muzică. Elsa încercă să tragă cu ochiul în fiecare birou. Nu-i venea să

creadă că erau atât de mulţi poliţişti în oraşul ăla. Nu era de mirare că nu apucau să treacă şi pe la ei prin sat, dacă stăteau în birouri şi tastau la calculator.

Martin Henriksson era ultimul pe coridor. Când intrară, el se aşeză la birou şi tata, în faţa lui. Elsa fu nevoită să stea în braţele lui áhkku din lipsă

de scaune. De mult nu mai stătuse în poala cuiva şi avea impresia că áhkku îşi încorda pulpele dinadins ca s-o dea jos.

Aflaseră că Henriksson se angajase acolo de curând. De asta era aşa de frig în birou, rafturile, aproape goale şi pervazurile, fără flori. Se mutase înapoi acasă după terminarea studiilor şi primul job în capitală. Elsa aşteptă

încordată să-i vadă iar aparatul dentar, dar Henriksson vorbea cu buzele foarte apropiate.

— Deci.. , spuse el şi apăsă pe o tastă. Să completăm, nu?

Tata dădu din cap. Îşi scosese între timp căciula de lână şi se descheiase la haină. Elsa n-avea de gând să-şi scoată căciula. Era în stare s-o tragă peste ochi la nevoie. Áhkku vorbea mult despre încercările la care te supune Dumnezeu şi spunea că totul se întâmplă dintr-un motiv anume. Elsa hotărâse de mult că Dumnezeul ăla nu era al ei şi moartea lui Nástegallu a convins-o şi mai mult. Îi venea să țipe în gura mare la áhkku şi s-o întrebe de ce-a murit tocmai renul ei. Ce rost avea să stea aici şi să fie interogată de un polițist? Să fie nevoită să mintă? îşi aduse aminte din nou. Trebuia să mintă

un polițist şi o áhkku extrem de credincioasă. Iar pe tata n-avea de gând să-l privească în ochi.

— Deci, Elsa, am auzit că ai nouă ani. Asta înseamnă că ştii să scrii şi să

citeşti, nu-i aşa? o întrebă Henriksson.

Elsa pufni pe nas. Învățase să citească şi să scrie la cinci ani. Áhkku se încordă sub ea şi o ciupi de spate.

— Da.

— Care e materia ta preferată?

Elsa ţuguie buzele. De ce o întreba aşa ceva? Văzând că nu-i răspunde, Henriksson îi zâmbi şi Elsa se holbă imediat în gura lui.

— A mea era pauza! spuse el voios.

— Pauza nu-i materie, mârâi Elsa.

Henriksson închise gura şi Elsa se lăsă grea peste áhkku, care tresări.

— Aşa, şi ai şi reni. Îţi plac renii?

Elsa dădu din cap şi Áhkku îşi ţinu răsuflarea.

— Am înţeles că ai schiat singură până la ţarc duminica trecută. Bravo!

E ceva de mers, nu-i aşa?

Elsa îşi privi lung mâinile. Schiurile erau puse în garaj şi de atunci nici nu le-a mai atins. Nu voia nici să le mai vadă. Dar îi era dor să schieze.

— Vrei să ne povesteşti puţin ce s-a întâmplat în după-amiaza aia când ai plecat la reni? Era frig? N-ai îngheţat?

Martin Henriksson se rezemă de spătarul înalt, îmbrăcat în piele, al scaunului de birou. Muşchii braţelor de sub cămaşa lui albastră-deschis păreau încordaţi. Părul tuns periuţă era aproape negru şi Elsa se întrebă

cum ar fi să-l atingă pe cap, dacă ar avea aceeaşi senzaţie ca atunci când mângâi un arici.

Ca de obicei, visa cu ochii deschişi şi uitase deja despre ce era vorba.

Din fericire, Henriksson repetă întrebarea.

— Era destul de rece, dar mie nu mi-era frig. Curgeau apele pe mine.

— Aşa e când te dai cu schiurile, spuse poliţistul. Ai văzut pe cineva acolo?

Dinspre coridor se auzeau râsete. Şi ea care credea că lumea e serioasă

şi severă la secţiile de poliţie.

— Aveţi copii la închisoare? întrebă cu o voce firavă, încheieturile mâinilor i se albiră când strânse cotiera.

Unghiile lăsară urme în lemn. Îi venea din nou să se ducă la baie.

— Nu, imposibil. Copiii n-au cum să ajungă la închisoare. N-avem voie să-i închidem.

Elsa înghiți cu noduri. Asta însemna că îi mai rămâne să-i dea socoteală

lui Dumnezeu, doar el putea s-o pedepsească dacă mințea. Iar în Dumnezeu nu credea oricum.

— N-am văzut pe nimeni, spuse ea cu convingere.

Tata şi Henriksson schimbară o privire. Polițistul îşi masă bărbia şi dădu încet din cap.

— OK. Dar ce ai văzut când ai ajuns acolo?

Acum nu mai trebuia să mintă, dar tot era greu de povestit.

— Mu miessi. Puiul meu de ren, şopti ea într-un final.

Henriksson se aplecă înainte şi se sprijini cu coatele pe birou. Se apropiase prea tare şi Elsa se trase spre áhkku, care se lipi de spătarul scaunului.

— Hai, spune-mi.

— Era plin de sânge. Era mort.

Genunchiul tatei tremura, bâțâindu-se în sus şi-n jos. Când făcea aşa acasă, se zguduia canapeaua cu el.

— Te-ai dus la el?

Elsa dădu din cap şi se uită drept în ochii polițistului. Acum urma să

spună doar adevărul.

— Şi ce-ai văzut?

— Era mort. Avea sânge pe blană. Avea ochii speriați, chiar dacă nu mai vedea cu ei.

Genunchiul tatei se opri brusc din țopăit.

— Şi atunci te-ai supărat, bineînțeles, spuse Henriksson şi înclină

capul.

Elsa dădu din cap şi simți că nu se mai poate uita la el.

— Unde era renul tău?

— Pe jos, lângă gard. Pe dinafară.

— Nu în țarc?

— Nu, pe dinafară.

— Deci cineva l-a scos din țarc ca să-l omoare cu sânge rece, spuse tata şi puse o mână grea pe umărul ei. Elsa a trebuit să se uite la renul ei mort.

Henriksson nu părea convins.

— Oare a uitat cineva poarta deschisă?

— Nicio şansă, spuse tata şi îşi luă mâna de pe umărul Elsei.

Henriksson se întoarse spre monitor.

— Urme de tăietură la nivelul gâtului, din câte văd aici. Cu un cuțit, ziceai. Nu crezi că animalul s-a lovit de ceva tăios? Poate ceva ascuțit?

— Nu, exclus, spuse tata. Şi asta nu explică de ce era în afara țarcului.

Şi de ce n-avea urechi.

Tata se aplecă într-o parte ca să poată băga mâna în buzunarul de la pantaloni şi să-şi scoată mobilul. Scrolă printre poze şi apoi îi întinse telefonul lui Henriksson.

— Şi am găsit urme noi de snowmobil.

— Da, văd că sunt urme recente.

Elsa ascultă cu urechile ciulite pentru că Henriksson vorbea pe alt ton.

Nu ca atunci când o întrebase de şcoală.

— Da, păi, v-am sunat, dar n-a venit nimeni.

— Eram într-o misiune în oraş, tocmai avusese loc un accident de maşină oribil. Şi ne expiraseră şi reviziile tehnice la căştile pentru snowmobile.

Tata strânse tare din fălci, apoi trase adânc aer în piept.

— Pot să vă trimit pozele. Ştim sigur că nu sunt urme de la vreunul dintre snowmobilele noastre.

— Dar n-aveau cum să scoată aşa de uşor un ren din ţarc. Din câte-mi amintesc, sunt animale destul de sperioase. Când eram copil, stăteam tot timpul la ţarc. Amicul meu cel mai bun ţinea reni, spuse Henriksson.

— Dacă îi momeşti cu mâncare, vin, spuse tata cu o voce obosită şi răguşită.

— Cum e carnea de ren? Voi le daţi de mâncare? Am auzit că mai bine-i laşi să pască. Carnea e mai gustoasă.

Tata nu răspunse. Îşi recuperă mobilul şi rămase tăcut, cu buzele strânse.

Elsa simţea bătăile inimii lui áhkku pe spate. Tot mai tare. Dar bunica ei nu spuse nimic.

— Dacă aţi fi venit să vă uitaţi la urmele alea ieri, aţi fi văzut încotro au luat-o, spuse tata.

Elsa se gândi cât de uşor era să-l ademenească la ea cu licheni pe Nástegallu. Dacă-i aducea licheni pufoşi, o lăsa chiar şi să-l mângâie.

— Unna oabba, leat go sihkkar ahte it oaidndn ovttage? o întrebă tata în sami. Eşti sigură că n-ai văzut pe nimeni?

Ea clătină din cap, fără să se uite la el.

— Mus lea gozzahoahppu, şopti ea. Am nevoie la toaletă.

— Fas? Iar?

— Ştiți că nu înțeleg limba sami, nu? întrebă Henriksson.

— Are nevoie la toaletă, spuse tata.

— Lângă biroul meu. Du-te, du-te.

Elsa alunecă din poala lui áhkku, ieşi cu paşi şovăitori din cameră şi se duse la toaletă. Acolo mirosea atât de rău, încât fu nevoită să-şi țină

respirația. Tata ridicase tonul, dar Elsa nu auzea mai bine, oricât ciulea urechea. Trase apa fără să folosească toaleta şi se spălă repede pe mâini.

Când ieşi, áhkku era deja pe picior de plecare. Tata stătea stingher lângă Henriksson şi discutau amândoi încet. Când au dat mâna, parcă voiau să facă o partidă de skanderbeg. Tata împături o foaie A4 albă.

— Ce-i aia? îl întrebă Elsa.

Henriksson îi întinse din nou mâna cât o lopată.

— Ai fost de mare ajutor, Elsa. Poate vrei să te faci polițistă când o să

fii mare. Avem nevoie de fete curajoase cărora nu le e frică să se dea cu schiurile pe întuneric.

Ea dădu ochii peste cap, deşi ştia că n-are voie. Încercă să strângă

mâna polițistului la fel de tare ca tata adineaori. Henriksson închise uşa după ei şi Elsa ieşi cu tata.

— Ce hârtie e aia?

— E o copie după reclamație. Încă un furt.

— Furt? Dar a fost omorât, nu furat. N-ar trebui să scrie că a fost omorât sau ucis?

— E greu de explicat.

— O să-l găsească poliția pe omul ăla?

Cei doi ajunseră la uşa de sticlă, unde îi aştepta áhkku.

— Nu, nu cred.

Trecură pe lângă recepție, unde femeia se holbă la Elsa, care se uită şi mai urât la ea.

— V-ați luat la ceartă? îl întrebă Elsa pe tata când ieşiră din secție.

— Nu, dar sunt de acord cu tine. Că n-ar fi trebuit să scrie „furt”. Ar fi trebuit să scrie altceva. Şi ar fi trebuit să vină la țarc.

Tata tăcu şi deblocă portierele cu telecomanda.

— Mulțumesc, enná. Ne vedem.

Áhkku dădu din cap, dar rămase pe loc. Elsa vru s-o îmbrățişeze, dar îi cuprinse doar brațul. Áhkku zâmbi.

— Te-ai descurcat foarte bine. Nu toți pot vorbi cu poliția.

Apoi plecă înainte ca Elsa să-i răspundă. Tata deschise portiera şi, când îi puse centura de siguranță, de parcă ar fi fost bebeluş, îşi lipi fruntea de a ei.

Bine că-i întuneric beznă şi lacrimile nu se văd, se gândi Elsa. Şi noroc că nu e voie să bage copii la închisoare. Avea ce să-i povestească mâine prietenei ei, Anna-Stina.

10

Logi

Sania[11] scârțâia sub ea. Mergea mai repede pe drumul unde zăpada fusese curățată cu plugul şi devenise gheață bătătorită. De fapt, Elsa n-avea voie să se dea cu sania în mijlocul drumului, dar fiindcă auzea maşinile de departe, ştia că are timp să se retragă în şanț. Îşi lua avânt cu piciorul drept şi cu piciorul stâng îşi ținea echilibrul. Strânse tare mânerul şi închise ochii în timp ce sania aluneca şuierând pe drum. Avea impresia că zboară.

În ziua aia învățau acasă. Şcoala era închisă, iar Elsa se dădea cu sania în sus şi-n jos, în speranța că Anna-Stina avea să se trezească. Prietena ei nu se trezea niciodată devreme.

Soarele care abia se târâse deasupra copacilor se vedea cu greu printre cei câțiva nori cu contururile destrămate. Urmele de snowmobil care duceau spre țarc arătau ca un drum lat croit în zăpadă. Mama i-a zis să-şi ia schiurile, dar Elsa nu se simțea în stare să şi le pună din nou. Poate

[11] În suedeză, spark, sanie nordică cu tălpi foarte lungi şi scăunel în față, manevrată din picioare.

niciodată. N-a spus-o, doar a dat din cap bosumflată, a trântit uşa şi a alergat la sanie.

După cea de-a şaptea tură, auzi snowmobilele de departe, erau tata şi Mattias, în drum spre casă. Fuseseră devreme la țarc. Mai nou se duceau acolo tot timpul. De când cu moartea lui Nástegallu nu prea stăteau pe-acasă. Veneau doar să mănânce. Tata sorbea ciorba cu carne şi mânca gáhkku[12] gătit de mama fără să scoată un cuvânt. Mattias mânca la fel, doar că avea căştile la urechi. Văzând că n-au chef de vorbă, Elsa şi mama rămâneau şi ele tăcute.

Snowmobilele intrară încet în curte. Tata şi Mattias îşi scoaseră căştile şi rămaseră un timp pe loc, schimbând câteva vorbe cu voce joasă.

— Ştii bine că n-ai voie să te dai în mijlocul drumului! strigă tata.

Elsa alunecă uşor spre şanț, dar sania se poticni şi nu mai reuşi să-şi ia avânt. Anna-Stina trebuie să se fi trezit de-acum. Elsa o luă la stânga şi urcă

pe deal. Era cel mai mişto deal din sat, toți voiau să se dea cu sania pe derdeluşul ăla. Dar mama şi tata spuneau că e pericol de moarte pentru că

[12] Turtă tradițională, coaptă în tigaie, la foc deschis.

nimereai drept în drumul principal. Adevărul e că puteai să frânezi în ultima secundă şi să îndrepți sania spre mormanele de zăpadă de pe marginea drumului. Dacă era moale şi afânată, era ca şi când ai fi intrat într-un nor.

Dar părinții habar n-aveau de aşa ceva.

Anna-Stina dormea încă, dar mama ei, Hanna, o invită în casă pe Elsa, la fel de zâmbitoare ca de obicei. Mirosea a melcişori cu scorțişoară şi a supă

cu carne ce părea să fi fiert la foc mic câteva ore bune. Fereastra de lângă

masa din bucătărie era aburită.

Unchiul Anna-Stinei, Lars-Erik, deşi toți îi ziceau Lasse, stătea pe locul lui obişnuit, cu vedere spre dealul pe care Elsa urcase de curând. Ținea o ceaşcă de cafea în mână şi pe masă se vedea cutia de tutun. Un eanu[13] era de obicei mai în vârstă, dar unchiul prietenei ei era doar cu câțiva ani mai mare decât Mattias. Uneori cei doi o ardeau împreună prin sat sau făceau motocros până la cascadele de pe râu. Câteodată, Lasse îl ajuta pe tata şi atunci Mattias nu era aşa de morocănos şi de zgârcit la vorbă. Lasse era cel mai mic dintre patru frați, un copil născut târziu, un váhkar, cum se zicea la ei. Dar dacă erai cel mai tânăr dintre patru frați, din care trei băieți, era greu să devii capul familiei cu

[13] Unchi.

drept de vot în consiliul samilor. Hanna era cea mai mare, dar bineînțeles că, fată fiind, nu putea să preia țarcurile cu reni sau să

devină capul familiei. Totul s-a rezolvat când s-a combinat cu băiatul vecinilor, crescător de reni şi el.

Elsa îl întrebase pe Mattias de ce nu-l lăsau pe Lasse să se ocupe de reni la fel de mult ca toți ceilalți bărbați din sat, dar fratele ei îi spusese că

Lasse nu era „bun la reni”, că n-avea destui ca să trăiască din asta. Şi când l-a întrebat de ce nu putea Hanna să preia gospodăria, Mattias a dat doar ochii peste cap, iar asta n-o ajuta deloc să înțeleagă.

Unii spuneau că lui Lasse îi convenea situația şi uneori pleca şi nu se întorcea decât după mai multe săptămâni. Câteodată se întorcea foarte bronzat. Se întâmpla să aibă la el foarte mulți bani şi atunci îl scotea pe Mattias în oraş, la o pizza. Bineînțeles că Elsa n-avea voie să se ducă cu ei.

Dar acum n-o scăpa din ochi. Rânji şi Elsa nu putu să nu râdă. Lasse era cel mai haios dintre toți adulții pe care îi cunoştea. Poate pentru că nu era încă

adult. Se ridica pe roata din față cu motocicleta şi făcea tot felul de cascadorii sau se juca la calculator cu Mattias nopți întregi.

Lasse îşi pescui telefonul din buzunar şi îi arătă o poză cu un dragon uriaş, sculptat în nisip pe o plajă încadrată de palmieri.

— Crezi că pot să fac unul la fel pe plaja noastră la vară? Elsa clătină

din cap râzând.

— Pe ăsta l-am făcut în Creta, îți jur. Elsa chicoti şi clătină iar din cap.

— Nu te cred!

— O să vezi la vară, când o să avem iar plajă.

Nisipul moale era ascuns în matca râului, ca o comoară de care nu ştiau decât sătenii. Când apa rămasă după dezgheţul de vară se scurgea şi ploile se domoleau, râul apuca să se retragă puțin. Şi atunci ieşea la suprafață plaja. La început ca o umbră dincolo de suprafața apei şi apoi ca o insuliță care creştea pe zi ce trece. Soarele încălzea şi usca nisipul până când devenea auriu. Atunci luau bărcile şi vâsleau până la insula apărută. Se întindeau pe prosoape, închideau ochii şi se prefăceau că sunt în vacanță în străinătate. Şi când tăunii începeau să-i bâzâie, se refugiau în apa rece ca gheața. Erau bălți cu apă încălzită de soare unde copiii îşi adunau ghidrinii pescuiți cu năvodul. Elsa bănuia că apa din bălți avea cel puțin temperatura Mării Mediterane.

Se auzi un clinchet de pahar când Hanna amestecă praful de cacao instant cu laptele. Elsa zâmbi când îi întinse paharul şi bău cu înghiţituri mari.

— Ia zi, tu ai deja iubit, Elsa?

Lasse se uita uneori cruciş, ca acum, dar Elsa ştia că trebuie să-l privească în ochiul drept, cel bun. Ochiul care nu părea s-o ia aiurea, încotro nici nu te aşteptai.

— Taci! Mie nu-mi plac băieţii!

— E bine. Nimeni n-o merită pe Elsa, prinţesa satului! Hanna oftă când îl auzi.

— Ce de prostii vorbeşti.

— Sunt mahmur, îi şopti Lasse Elsei.

Ea dădu din cap, deşi nu înţelegea ce înseamnă cuvântul respectiv. Dar să-i şoptească Lasse ceva era lucru mare şi atunci trebuia să dai din cap şi să

pari serioasă. Însă Lasse izbucni în râs când Hanna îl pocni peste ceafă cu prosopul de bucătărie.

Melcişorii cu scorţişoară erau rupţi din rai. Elsa putea să jure, asta după ce-l înfulecă şi pe cel de-al treilea.

Hanna se aşează lângă ea, pe canapeaua din bucătărie, şi îşi plimbă

degetele prin părul ei aproape negru, care îi ajungea puțin mai jos de umeri.

Pe Elsa o trecură fiorii.

— Am auzit ce s-a întâmplat cu renul tău, spuse ea blând.

Elsa fixă blatul mesei, firimiturile pe care ar fi trebuit să le adune cu palma.

— Ce aiurea, continuă Hanna. Lasse icni.

— Puțin spus aiurea. E un mare căcat, asta e.

Prințesa satului dădu din cap fără să comenteze şi să se uite la el.

— Dar ce curaj pe tine să te duci la poliție, spuse Hanna pe un ton vesel.

— Poliția. Ce glumă bună!

— Lasse! spuse Hanna încet.

— Da, bine, oftă el.

În clipa aia se auziră paşi dinspre scara care ducea spre dormitor.

Anna-Stina era în cămaşa ei de noapte roz şi purta nişte şosete de un roşu țipător, pe care le împletise la ora de lucru manual.

Fetele se ghemuiră una lângă alta pe canapea. Anna-Stina avea ochii umflați şi căsca încontinuu. Elsa se lipi de ea, convinsă că era mai fierbinte decât soarele.

Lasse se ridică şi îşi dezmorți spatele, gemând zgomotos.

— Gata distracția, am plecat. Mersi pentru cafea, soro!

— Încotro?

— Asta nu se ştie niciodată. Ştiu doar că mă aşteaptă mulți. Uşile mi se deschid automat pe unde trec.

Şi Lasse îi făcu cu ochiul Elsei, care nu apucă să reacționeze suficient de repede. Lasse era deja în hol, momentul trecuse, îl auzi fluierând în timp ce se încălța şi îşi punea haina.

— Ne vedem mai încolo, frumoaselor! strigă el înainte ca aerul rece să

năvălească în bucătărie.

Hanna se întinse peste masă şi şterse condensul de pe un petic de geam. Se uită după el, clătină uşor din cap şi zâmbi. Elsa ştia că plecase în trombă, împroşcând zăpadă în jurul său cu Volvo-ul verde.

Peste jumătate de oră, Anna-Stina şi Elsa stăteau una lângă cealaltă, roşii la faţă de efort după ce îşi săpaseră un tunel în zăpadă. Stăteau cu picioarele la vedere, conform instrucţiunilor primite de la Hanna. În caz că

zăpada se prăbuşea peste ele, cineva trebuia să le apuce de picioare ca să le scoată de-acolo. În tunel era linişte deplină. În afară de respiraţia lor sacadată nu se auzea nimic. Le era frig la spate, dar şi cald de la transpiraţie.

Când Elsa se mişcă, din spaţiul gol dintre fular şi gâtul ei se ridică abur cald.

— Am văzut un adult cu aparat dentar, spuse ea.

Anna-Stina dădu ochii peste cap şi Elsa se făcu mică. Era greu să

impresionezi o fată care împlinea unsprezece ani în curând.

— Şi ce dacă? Eu am văzut o grămadă.

Elsa îşi lăsă mănuşa să alunece pe peretele de zăpadă.

— Ieri am fost la secția de poliție. Anna-Stina întoarse capul în sfârşit!

— Minți?

— Nu! Pe bune. Am fost intervievată, ezită Elsa. Chestionată.

— Interogată. Se zice interogată.

Dar de data asta, Anna-Stina nu o spunea cu aere de superioritate. Voia doar s-o încurajeze să nu se abată de la subiect.

— Era despre renul tău?

Elsa dădu din cap.

— Poliția m-a întrebat ce-am văzut.

Elsa îşi scoase mănuşa şi căută prin buzunarul salopetei până găsi bucata de ureche retezată. Voia şi nu voia s-o arate.

— Şi ce-ai spus?

— Că Nástegallu era mort şi plin de sânge.

— Tata zice că Robert Isaksson e de vină.

Elsa strânse bucata de ureche. Nu-i plăcea să-i audă numele şi nici faptul că Anna-Stina era cea care-l rostea.

Familiile lor aparţineau aceleiaşi comunităţi de sami, aceluiaşi cearru, de mai multe generaţii. Erau verişoare, chiar dacă nu primare, asta n-avea importanţă, un văr era tot văr.

Acasă la Elsa ţineau o carte care dovedea că toate familiile de sami aveau legătură una cu alta, erau rude apropiate sau îndepărtate. Ea şi Anna-Stina aveau propria lor pagină şi nişte coduri şi cifre dovedeau legătura de rudenie. În ce fel, asta Elsa nu mai ştia, deşi mama îi explicase, dar era prea complicat. Important era că Anna-Stina era verişoara ei, oambealli. Ce chestie, să ţi se treacă numele într-o carte! Elsa obişnuia să scoată cartea şi să-şi plimbe degetul peste numele ei şi data naşterii. Şi să se uite la numele lui áhkku şi al lui áddjá şi la numele părinţilor lor sau şi mai încolo, la strămoşii ei de acum câteva secole pe care nici măcar nu putea să şi-i închipuie. Mama era înscrisă într-o altă carte, dar familia ei nu voia să

recunoască treaba asta. Însă cartea aceea dovedea că mama nu era deloc o rivgu! Exista! La fel ca toţi ceilalţi. Dar se pare că era o diferenţă între a exista şi a nu exista. Nimeni nu-i explicase cum s-au tras liniile acelea invizibile de delimitare, dar nici Elsa nu îndrăznea să întrebe.

— Normal că e Robert. El vânează şi împuşcă reni de pe snowmobil.

Odată cineva a tăiat puiul din burta mamei când încă era vie. Şi a omorât puiul în bătaie.

Elsa se holbă la Anna-Stina. Să tai burta unde se odihneşte puiul nenăscut, care abia aşteaptă să trăiască?

— Ştiu, se răsti ea sfidătoare, deşi inima îi bătea repede şi urechile îi vâjâiau.

— Da, toţi ştiu. Ăştia îşi umplu frigiderele cu carne de ren. Sau o vând.

Elsa strecură mâna înapoi în buzunar. Puse urechea la loc. Trase fermoarul.

Auzise de multe ori despre reni omorâţi, dar niciodată în felul ăsta.

Oare şi Nástegallu a fost chinuit înainte ca blana şi apoi inima lui ticăindă să-

i fie străpunse de un cuţit? Elsa ameţi, cu respiraţia tăiată. Probabil că se terminase oxigenul din tunel. Se aşeză în fund şi se târî afară până când simţi aerul rece în plămâni. Anna-Stina o luă şi ea cu spatele spre deschizătură, ca un

miriapod, lucru care, în mod normal, ar fi făcut-o pe Elsa să râdă.

— Ce-ai pățit? Eşti albă la față.

— Nimic.

— Ce-au făcut cu Nástegallu?

— L-au înjunghiat cu cuțitul.

— Odată am văzut mațele unui ren despicat.

Elsa se ridică şi alergă spre sanie. Anna-Stina strigă după ea. Dar Elsa prinsese deja viteză şi ştia că panta avea să rezolve restul.

Era prima oară când auzea ceva atât de oribil.

11

Oktanuppelohkai

Hanna oftă la fereastra bucătăriei când o văzu pe Elsa alergând spre sanie şi apoi coborând dealul. Anna-Stina rămăsese pe loc şi se holba după

ea. Cu expresia aceea bosumflată şi afectată care o caracteriza atât de bine.

Hanna deschise uşa şi strigă:

— Ce s-a întâmplat iar? De ce-a şters-o Elsa?

— Eu de unde să ştiu?

— Hai în casă.

Picioruşele tropăiră îmbufnate în hol şi hainele aterizară pe jos, în loc să fie agățate în cuier. Anna-Stinei îi curgea nasul şi îi ardeau obrajii când se aşeză cu o față arogantă pe canapeaua din bucătărie, de parcă ar fi vrut să

spună: „Ce mai vrei şi tu?”

— Nu uita că e mai mică decât tine. Trebuie să te porți frumos cu ea.

— Şi tu cum crezi că m-am purtat?

— Şi-atunci ce s-a întâmplat?

— Nimic.

Hanna zâmbi îngăduitor. Ştia cum s-o ia pe fiica ei.

— Haide, sufleţel. Spune ce s-a întâmplat. Promit că nu mă supăr.

Era adevărat, se supăra rar, nici prin cap nu i-ar fi trecut să ridice tonul la copilul ei sau al altuia. Dar nu-i plăcea să le vadă pe fete certându-se, era singura dată când aproape că le dojenea. Uneori avea senzaţia că trebuie s-o apere pe dulceaţa aia mică şi serioasă de propria fiică şi de apucăturile ei cam despotice.

— I-am zis doar că Robert Isaksson omoară reni. E adevărat! Nu înţeleg de ce s-a supărat aşa.

— Ştii bine că plânge după renul ei.

— Ea a început! Ea mi-a spus că a fost la poliţie!

Hanna îi întinse o bucată de prosop din hârtie şi Anna-Stina păru nedumerită, dar i-l smulse din mână şi-şi suflă zgomotos nasul cu ea.

— Ce i-ai spus, mai exact?

— I-am zis că Isaksson spintecă burta renilor şi le scoate puii.

Hanna se uită la ea uimită.

— E cam dur să spui aşa ceva, nu crezi?

— Dar ştiu că aşa face! Am văzut mațele!

— Draga mea, Elsa are doar nouă ani. Nu-i frumos să-i spui lucruri care o sperie.

— Nu e vina mea că există idioți care omoară reni!

Hanna clătină încet din scap şi, dintr-odată, aproape o bufni plânsul, astfel că trebui să se întoarcă cu spatele. Nu-i stătea în fire să se emoționeze aşa de repede.

— Ai dreptate, suflețel.

— Şi acum n-am ce să fac! N-am cu cine să mă joc. Anna-Stina se văicărea şi pe Hanna o cuprinseră din nou remuşcările. Tot timpul îi amintea chestia asta cu prietenii, cât de aiurea era să stea aşa de izolați şi cât de singură se simțea. Se uită la ceas, probabil că avea timp s-o ducă în satul vecin.

— Vrei să te duc la altcineva? O altă prietenă?

— M-am săturat să stau aici! N-am niciun prieten! Hanna o lăsă să-şi plângă de milă în voie. Cu o săptămână în urmă o

vizitase o gaşcă de fete cu care a stat şi a chicotit în camera ei. Dar uitase deja asta şi, de fiecare dată

când singurătatea îşi făcea simțită prezența, devenea extrem de dramatică.

Fiecare clipă de singurătate însemna un prilej de dramă pentru Anna-Stina.

— Poate ar fi bine s-o suni pe Elsa şi să-i ceri iertare?

Fiica ei pufni. Nu, să-i ceară iertare cuiva nu era de ea. Aproape niciodată. Aşa că Hanna se ghemui lângă Anna-Stina pe canapea, îi cuprinse trupul firav cu brațele şi o mângâie pe păr. Probabil că peste câțiva ani avea să se împotrivească, aşa că Hanna profita de ocazie cât mai putea.

— Data viitoare ştiu c-o să-ți aminteşti că eşti mai mare decât ea şi că

ştii mai multe. Şi că un copilaş de nouă ani nu trebuie să ştie chiar tot.

12

Guoktenuppelohkai

Nimic nu putea s-o convingă pe Elsa să se ducă cu ai ei la țarcul de reni, oricât ar fi bătut-o la cap. Şi când snowmobilele au părăsit curtea, Elsa ştia deja ce are de făcut. Mai întâi ieşi în şopron să verifice urechea tăiată, ascunsă în colțul cel mai întunecat, în spatele trusei cu unelte a tatei, unde ştia că intră aerul rece prin crăpătura dintre scândurile podelei. Acolo putea să se usuce repede şi nici nu mirosea. În fiecare zi inventa o scuză ca să iasă

în şopron şi să pipăie urechiuşa moale, să vadă dacă s-a uscat. Uneori o lua cu ea, doar ca s-o simtă aproape.

După aceea, intră la fel de hotărâtă în casă şi trase cel de-al treilea sertar de lângă maşina de spălat vase, scoase cu grijă momelile de pescuit şi găsi maldărul de hârtii de dedesubt.

Erau cuvinte complicate şi multe cifre, însă Elsa citi tot, căutând numele lui Nástegallu, dar nu-l găsi. În schimb, recunoscu descrierea şi o citi cu voce tare.

„Ren decedat găsit lângă țarc, în afara gardului. Înjunghiat în inimă.

Urechile retezate. Fiica minoră a reclamantului a găsit renul. Urme de snowmobil la fața locului."

Cuvintele i se împleticiră în gură. Elsa nu ştia ce înseamnă „minoră" şi nici cum se pronunță. Netezi hârtia lipind-o de blatul de lucru, ca să nu se facă sul. Atinse cu degetul cuvântul „fiica". Nu era ca atunci când îți vedeai numele în

cartea cu arborele genealogic. De ce n-au scris că renul ei se numea Nástegallu?

Elsa continuă să răsfoiască hârtiile, cu toate că se înfiora cu cât citea mai mult, mai ales când ajunse la partea în care poliția scria despre o femelă

gestantă care fusese alergată de mai multe snowmobile. Urmele arătau că

vânătoarea se desfăşurase pe cel puțin cinci sute de metri. Femela fusese călcată şi îşi pierduse un picior din spate. Murise din cauza leziunilor interne, conform raportului.

Mâinile îi tremurau în timp ce citea în şoaptă pagina următoare.

„O persoană neidentificată a fugărit zeci de reni cu snowmobilul, i-a călcat, i-a omorât şi i-a sustras de la fața locului. Reclamantul sosit să se ocupe de reni a găsit în pădure dâre de sânge şi resturi de coarne şi blană.

Urmele a două snowmobile, dintre care unul cu sanie ataşată, duc spre râu şi spre satul vecin."

Satul vecin. Unde stătea omul ăla. Elsa strângea atât de tare hârtiile, încât le şifonă. Poliția găsise dâre de sânge şi resturi de coarne şi blană de la renii lor. Zece reni. De ce nu i-a povestit nimeni nimic?

Probabil s-a întâmplat când tatăl ei se întorsese de la pădure furios foc şi, de nervi, făcuse gaură cu pumnul în uşa şopronului. Avusese încheietura degetului mijlociu julită zile în şir după răbufnire.

În josul paginii, tata scrisese cu creionul, Elsa îi recunoştea scrisul cu litere rotunde. Anchetă preliminară suspendată. Şi mai multe semne de exclamație. Elsa nu ştia ce înseamnă asta.

Fu nevoită să se întindă pe podeaua rece din bucătărie. Era mică şi chiar slăbănoagă, ar spune unii. Când stătea întinsă pe spate, oasele bazinului îi ieşeau în evidență ca două piscuri ascuțite, în stânga şi în dreapta abdomenului supt. Dacă voia, putea să-şi strecoare degetele între coaste. Dar mamei nu-i plăcea când făcea asta. Acum simți ceva pulsând chiar între coaste. Repede, repede.

Când se ridică în capul oaselor, ştia deja ce trebuie să facă. Se încălță

repede şi ieşi din nou în şopron. Căută iar bucățica de ureche. În dormitorul părinților dădu peste bealljebinnát de vara trecută, bucățile de ureche păstrate după însemnarea puilor, adunate pe un tendon. Elsa stătuse lângă

áhkku atunci când bunica ei înşirase colțurile de ureche pe ață. „Ca să stea puii împreună”, i-a spus ea atunci. Elsa îi înmânase ceremonios bucata de ureche de la Nástegallu şi o rugase s-o înşire ultima pe fir, ca să ştie că era de la renul ei.

Nu trebuia să te lauzi cu câți reni ai însemnat la viața ta, o învățase bunica ei, aşa că fiecare familie avea grijă ca bealljebinnát să nu fie pus la vedere. Dar acum, Elsa îl întinse pe masa de bucătărie şi mângâie bucățelele moi de blană. Când ajunse la urechea lui Nástegallu, scoase colțul retezat şi-l apropie de bucata de ureche de pe ață. Era ca şi când ar fi potrivit două

bucăți de puzzle rătăcite. Nástegallu era din nou întreg. Cel puțin, aşa i se părea, chiar dacă ştia că se amăgeşte.

13

Golbmanuppelohkai

Făceau cu rândul, ba pleca unul, ba celălalt, de dimineață şi până seara.

Tata, Mattias, tatăl Anna-Stinei, Ante, frații lui Ante şi ai Hannei şi unchii Elsei. Bărbații şi băieții. Acasă se aşternea liniştea când plecau, dar când se întorceau, era la fel de linişte. Îşi făceau câteva sendvişuri şi mâncau la geamul din bucătărie, cu privirea ațintită în gol. De parcă ar fi văzut ceva dincolo de snowmobilele parcate pe gheață, dincolo de copaci şi de țarcurile unde îşi țineau renii. De parcă ar fi rămas acolo, cu toate că, fizic, se întorseseră la casele lor. De fapt, nu erau niciodată cu adevărat acasă.

Stăteau în curte şi încărcau săniile, făceau plinul şi îşi suflau nasul în zăpadă.

Le înțepeniseră degetele, pe unele probabil că n-o să mai reuşească

niciodată să le îndrepte. Noaptea îi dureau toate alea, tata şontâcăia dimineţile. Şi mai grav era cu somnul. Nu reuşeau să doarmă niciodată

destul de adânc. Elsa stătea pe canapea cu picioarele întinse, cu degetele sprijinite de măsuța albă de cafea. Pătura roşie era dintr-un material aspru, cu un ren mare în mijloc. Mamei nu-i plăcea, dar o primise cadou de la colegii de la asistență socială când împlinise patruzeci de ani, aşa că nu putea s-o arunce atât de uşor. Se gândea că poate o s-o întrebe de ea când vin la o cafea. Dar, de fapt, era ca o parodie, un kitsch în comparație cu toate obiectele artizanale pe care le avea în casă.

Duodji[14]. Obiectele făcute de áddjá. Iar Áhkku şi mama croiseră cele mai frumoase kolturi. Elsa nu moştenise rochiile sale, mama şi bunica ei îi croiau tot timpul unele noi. Şi Elsa era aproape la fel de talentată şi rapidă ca adulții familiei. Avea şi răbdare.

Telefonul tatei zbârnâi pe masa din camera de zi şi el îi strigă din baie să răspundă. Dar Elsa nu apucă nici să salute, că vocea din receptor se răsti în urechea ei.

---

[14] Obiecte folosite în viața de zi cu zi, deseori produse artizanale confecționate, croite sau fabricate de sami.

— E vina voastră! Să vă ia dracu' cu tot cu renii voştri! O să-i omor pe toți! Elsa îndepărtă telefonul de ureche, cu respirația întretăiată.

— Praful s-a ales de maşina mea nouă şi nevastă-mea şi-a sucit gâtul, e varză! Dar ce vă pasă vouă? Las' că vă plătesc ăştia pentru fiecare ren amărât!

Elsa aruncă mobilul pe canapea, se holbă la el, apoi se lipi de pernele din colț.

— Isa, hai repede! strigă ea.

Tata alunecă spre ea pe podea, doar în şosete, şi ridică telefonul.

— Ce s-a întâmplat? Pauză.

— Da, înțeleg, dar..

Tata ieşi în bucătărie, însă Elsa tot mai distingea vocea irascibilă şi ofuscată de la celălalt capăt al firului, chiar dacă tatăl ei lipise telefonul de ureche.

— Unde v-ați ciocnit?

Reuşi să-şi păstreze un ton calm, dar după un timp, îşi pierdu răbdarea.

— Îmi pare rău, totuşi..

Pauză.

— Da, înțeleg, dar trebuie să mă înțelegeți şi dumneavoastră pe mine când vă spun că, dacă mă mai amenințați o dată, o să vă reclam la poliție.

Mama tocmai venea şi ea, agitată, negăsindu-şi locul, mai întâi intră în bucătărie, apoi începu să-l şâşâie pe tata, după care se duse în camera de zi şi dădu televizorul mai tare.

— Da, vă rog să mă reclamați şi dumneavoastră. Da, de ce nu? spuse tata.

Se făcu linişte. Preț de-o clipă. Apoi se auzi un mormăit. Mama şi tata.

Venea în valuri, cu consoanele apăsate, uneori chiar câte un cuvânt nerostit în şoaptă. Şâşâitul mamei, de fiecare dată, niciodată al tatei.

Foşnetul unei geci aruncate pe umeri, sunetul unui fermoar tras şi curentul rece intră şi atinse brațele goale ale Elsei, dar dispăru la fel de repede. Dunga de lumină a farurilor maşinii traversă camera.

— Cine era?

Elsa puse întrebarea cu voce tare, suficient de tare ca s-o audă mama ei, care era încă în bucătărie. Se auzi un smiorcăit. Bineînțeles. Cum altfel?

Aşa că Elsa n-avea nicio şansă să se smiorcăie şi ea. Era prea mult smiorcăit.

— Un om din sat, unna oabba.

— Nu din satul vecin?

— Nu.

Şi cam atât.

Jumătate de oră mai târziu, pe pereții camerei se plimbă lumina albastră intermitentă a unei ambulanțe. Elsa sări în genunchi şi apucă

spătarul canapelei ca să vadă mai bine. Ambulanța nu pornise sirenele, doar luminile de avertizare. Noroc că nu era încă cinci, altfel n-ar fi venit. La cinci, toate asistentele medicale plecau acasă şi atunci trebuia să suni la ambulanța din oraş, căreia îi lua mai bine de-o oră să ajungă la ei.

Crescătorii de reni îi avertizau de fiecare dată pe săteni când renii scăpau din țarc. Saci negri de nailon fluturau în vânt,

legați de barierele reflectorizante instalate de-a lungul drumului. Dar unii şoferi ignorau indicatoarele. Nu toți, ce-i drept. Majoritatea frânau, aprindeau faza lungă şi se uitau atent în direcția pădurii. Alții se înfuriau. De ce să aibă ei grijă la renii laponilor? Da, în asemenea situații le mai scăpa apelativul ăsta,

„laponii”.

Elsa trase pătura peste cap şi se gândi că în seara aia trebuia să verifice de două ori dacă uşa era încuiată. Din când în când tata, care se culca ultimul, uita să încuie. Áhkku nu încuia niciodată. Odată, Elsa a văzut-o când a blocat uşa cu mătura la plecare, în loc să încuie. Uneori mama verifica toată curtea şi încuia cu cheia de rezervă. Mai ales vara aceea, când se vorbea peste tot de o bandă care dădea spargeri prin sate.

Mama cotrobăi prin bufetul din bucătărie, spălă nişte cratițe, dădu drumul la radio şi nu apucă să-l oprească la timp, Elsa îl auzi pe crainic vorbind despre accidentul de pe drumul lor, cu o persoană rănită uşor. Ceva fâsâia în tigaie şi casa se umplu de miros de suovas.

Uşa de la intrare se dădu de perete şi áhkku intră cu paşi greoi. Se aşează fără să se descalțe pe scaunul vechi, cu ladă specială pentru pantofi, aproape de hol, sub ceasul de perete. Scaunul era pus acolo pentru vizitatorii neaşteptați. Cei care veneau şi nu veneau în vizită. Mama spunea că uneori oamenii vor doar să simtă că aparțin unui grup, să aibă un loc unde să-şi tragă sufletul şi să se simtă mai

puțin singuri şi supărați. În ultima vreme nu prea mai aveau astfel de vizitatori. Nu de când moş Per-Niila se ramolise de tot şi nu mai era în stare să se ridice în picioare. Moşul venea de câteva ori pe săptămână, până când a împlinit nouăzeci şi patru de ani.

Stătea şi îşi sorbea cafeaua din farfurioara de sub ceaşcă. Nu spunea nimic, doar se uita cu atenție la Elsa, care cosea la masa din bucătărie. Uneori fredona ceva şi mai cerea o ceaşcă de cafea înainte să plece, uneori îi făcea cu mâna. Dar moşul era singurul supraviețuitor dintre ai lui şi trecuseră ani buni de când nu mai fusese pe la ei.

— Erau alde Johansson, spuse áhkku.

— Da, zise mama aproape în şoaptă. Ne-au sunat şi pe noi, dracu' să-i ia.

Elsa dădu pătura la o parte şi ieşi în bucătărie. De data asta chiar voia să ştie ce s-a întâmplat. Pe bune. Se aşează pe bancheta din bucătărie şi se uită mai întâi la mama şi apoi la áhkku, dar niciuna nu-i spunea nimic. Mama îi întoarse spatele.

— A trebuit să omoare renul, zise ea într-un final.

— Gonesc ca nebunii pe porțiunea aia dreaptă, spuse áhkku.

— Da.

Mama prăjea souvas fără să-i pese că împroşca ulei pe hotă şi pereți.

Áhkku scoase o pungă cu panglici pe care voia să le coasă pe holbi, partea de jos a rochiei. I le arătă mamei, care aprobă din cap şi le luă din mers, în drum spre frigider. Apoi aruncă punga pe blatul de bucătărie, lângă cuptorul cu microunde.

— Pune masa, unna oabba, spuse ea.

Áhkku avea plasturi la degetul arătător şi la cel mare. Uneori se tăia cu cuțitul. Când se sătura de împletit sau cusut, scotea cuțitul şi cioplea în lemn.

Şi dacă se tăia, nu se impacienta niciodată, pentru că áddjá se pricepea la oprit sângerarea. Ai ei nu prea vorbeau despre asta. Despre faptul că áddjá putea să oprească sângerarea doar cu puterea minții. Nu era nimic ieşit din comun, dar mama spunea că mai bine nu vorbeau cu alții despre asta. Sau, şi mai bine, nu vorbeau deloc despre asta. În plus, áddjá putea să sufle acolo unde te durea ceva şi durerea dispărea imediat. Uneori veneau oameni la el să-i ceară ajutorul şi foarte mulți îl sunau. Dar despre asta n-aveai voie să

vorbeşti.

— Iar te-ai tăiat? întrebă Elsa în timp ce punea furculițe şi cuțite în stânga şi în dreapta farfuriilor de pe masă.

— Ei, o zgârietură.

Dinspre curte se auzi huruit de motor, dar tata nu intră în casă.

— Mă duc să văd care-i treaba, spuse áhkku.

În urma ei, lângă scaun rămaseră două băltoace. Mama oftă şi şterse zăpada topită cu prosoape de bucătărie.

Tata ieşi din curte cu maşina şi áhkku nu se mai întoarse. Elsa o văzu cum sare sprintenă peste un morman de zăpadă şi pleacă spre casă.

Mama făcu tărăboi cu câteva linguri de lemn care nu încăpeau într-un sertar.

— Mda, se pare că am rămas numai noi două, spuse ea, apoi întinse tigaia spre Elsa şi împinse feliile rotunde de carne în farfuria ei. Cartofii îi cureți tu.

— Îi mănânc cu coajă cu tot.

— Înveți să-i cureți de coajă!

Cartofii fierbinți îi frigeau degetele şi ochii i se umplură de lacrimi.

14

Njealljenuppelohkai

— Hai salut, Robban! Nu te-am mai văzut de un car de ani!

Robert se opri din ce făcea. Tocmai încerca să-şi scoată portofelul din buzunarul de la spate ca să achite pariul sportiv. Unii îi spuneau Robert, alții Isaksson, doar că asta îl încurca uneori, avea impresia că se referă la taică-

său. Dar Robban nu-i mai zisese nimeni de vreo douăzeci de ani, de când era tânăr. Aşa că se încruntă şi se uită spre standul de ziare.

— Petri.

Da, îl recunoscu. Petri Stålnacke. Era cum şi-l amintea: bondoc, scund şi cu picioarele groase, cu părul negru şi țeapăn ca o perucă, cu ochi mari şi rotunzi.

— Ce naiba, omule? Nu te-am văzut de când cu treaba aia cu pădurea, spuse Petri zâmbind.

— Nu m-am mişcat de-aici.

— Dar pădurar tot nu te-ai făcut, aşa-i?

Robert n-avea chef de discuții anoste şi fumate, aşa că schimbă

subiectul.

— Cu ce treabă pe la noi?

— Caut o căsuță. Ştii pe cineva care vinde? Sau o bucată de teren?

— Ce vrei să faci aici? Nu ziceai că stai la oraş?

— Ba da, tot acolo, lucrez în mină. Dar mi s-a luat de oraş, să stau acolo în weekend. Şi e plictiseală la mama la țară, aşa că mă gândeam să-mi iau şi eu o căsuță.

— Şi te-ai trezit să-ți cauți tocmai la noi în sat.

— Da, peştele trage mai bine la voi şi ştiu că râul e plin de somon.

Petri mimă cum aruncă cu undița pe suprafața apei, pescuind la muscă.

— Eu am prins unul de şapteşpe kile vara trecută, spuse Robert.

— Şapteşpe! Al naibii. Mă mir că nu te-am văzut. Am fost pe-aici şi am pescuit toată vara.

— Râul e lung şi am şi eu locurile mele secrete.

Petri râse.

— Da, îmi închipui.

Robert trecu cardul prin POS şi plăti biletul de la Pariuri sportive.

— Unde ziceai că lucrezi? îl întrebă Petri.

Părea că nu vrea să se dea dus.

Robert trase de timp, strecurând portofelul înapoi în buzunar exagerat de încet.

— Concediu medical. Spatele, ştii.

— Băi, îmi pare rău. De mult te deranjează?

— Da. Durere cronică.

Petri clătină din cap compătimitor.

— Aoleu! Nasol.

Robert reuşi să strecoare portofelul în buzunar şi mută pernița de snus sub buza de sus. Nu-i plăcea să-i plângă lumea de milă, dar rămase pe loc, lângă Petri. Era greu să nu-l placi pe tip. Era cam bătut în cap, dar inimos nevoie mare. Exact cum şi-l amintea.

— Mă descurc. Mai fac câte-o lucrare pe ici-colo. Mă rog, ce îndrăznesc şi eu, să nu cumva să mă reclame cineva la Asigurări.

Petri râse.

— Te înțeleg.

— Dar cred c-ai greşit sezonul. Cu casa, zic.

— Mă gândeam că poate s-a săturat cineva de casa lui cât a fost urât afară. Robert îşi permise un zâmbet strâmb.

— Da, cine ştie?

— Poate mă suni dacă auzi ceva?

Robert dădu din cap. Normal, nu-l costa nimic să întrebe.

— Şi tu unde stai?

— Mai spre pădure, nu chiar în centru.

Petri zâmbi. Oare aştepta o invitație? Robert îi spusese deja tot ce putea să-i spună.

— Să n-aştepți vreo invitație de la mine! Treci şi tu pe-acolo, la cafea!

Urci dealul şi o iei la dreapta după trei sute de metri, după care mergi până

dai de-o fundătură. O casă roşie, cu un hambar mare în față.

La ei nu prea veneau musafiri. Şi-apoi, taică-său oricum nu le-ar fi deschis uşa. Ieşea în curte imediat ce vedea o maşină apropiindu-se. Robert ar fi făcut la fel, probabil, dacă l-ar fi văzut pe Petri.

— No niin[15], spuse el şi dădu scurt din cap spre celălalt, înainte să iasă

din magazin.

15

Vihttanuppelohkai

Pe masa din bucătărie era o bucată de material lucios din lână, împreună cu panglicile pe care le cumpăraseră din satul vecin. Probaseră

mai multe variante, voiau să vadă în ce ordine ar fi fost mai bine să le prindă

de holbi, tivul roşu al rochiei. Câteva panglici străluceau la lumina lămpii, altele nu erau lucioase, dar cele albe se potriveau perfect pe fundalul roşu.

Afară era întuneric beznă şi feţele li se reflectau în geam. Elsei nu-i plăcea niciodată să fie văzută clar de afară, fără ca ea să vadă cine o privea.

[15] Păi bine (fin.).

Oftă şi desfăcu încet cusăturile greşite. Aproape niciodată nu-i ieşeau perfect. Mama îşi puse ochelarii de citit şi lentilele îi făcură ochii mai mari.

Degetele li se atingeau uşor când o ajuta să coasă. Zâmbea şi Elsa profită de ocazie ca să se rezeme de braţul ei. Tocmai fixau panglica roşie cu sclipici albastru cu ace cu gămălie. Prea mult sclipici nu era permis, spunea mama, era împotriva tradiţiei. Dar Elsei îi plăcea, aşa că strecură o panglică cu sclipici printre celelalte. Mama strâmbă însă din nas şi o scoase din pungă.

Koltul urma să-l poarte la târgul din Jokkmokk. De obicei o lăsau pe ultima sută de metri, coseau toată noaptea înainte de plecare. Lustruiau broşele de argint şi uneori plângeau de oboseală. Închipuie-ţi ce de oameni o să se uite la tine, obişnuia mama să-i spună. Elsa nu înţelegea de ce se stresa, ea se distra mai bine decât în Ajunul Crăciunului, mai bine decât de ziua ei, doar pentru că se afla într-un loc necunoscut şi privea atâta lume. Şi Anna-Stina urma să poarte un kolt nou. Corul lor avea să cânte la târg. Prietena ei nu mai dăduse niciun semn de când cu tunelul de zăpadă. Nici la şcoală nu venise, cineva spunea că e răcită.

Mama avea ace în gură şi lucra cu mâini dibace. Nu-i tremurau, decât dacă se uita áhkku la ea. De fapt, nu prea are rost ce facem acum, spunea de obicei şi ofta, la anul n-o să-ţi mai vină, la cât de repede creşti. Dar Elsa nu voia să moştenească rochii de la verişoarele ei mai mari. Mai ales acum, când urma să cânte cu corul.

Răpăitul discret al maşinii de cusut accelera şi apoi încetinea.

Cusăturile trebuiau să fie drepte. Când mama se întinse după metru, Elsa simți un uşor iz de transpirație. Părul nespălat îi era prins cu o clamă maro.

Şuvițele atârnau peste obraji. Cei mai palizi obraji din sat, spunea áhkku.

Sună telefonul şi mama ridică bucata de material albastru, apoi răspunse zâmbind. Se lăsă pe spate pe canapea, îşi scoase clama şi râse. Era siessá, mătuşa Ella, cu siguranță ea, pentru că mama vorbea aşa doar cu ea.

Şi era ca şi când ar fi vorbit cu schimbul. Elsa simțea asta în ritmul conversației, mama asculta şi apoi intervenea cu un „nu go lea" sau doar un

„juoa", iar uneori prelua rolul celei care vorbea necontenit, pe nerăsuflate.

Siessá o luase pe mama sub aripa ei când tata se hotărâse să se însoare cu ea. Sora tatei plecase de mult din satul lor, urmându-l pe bărbatul ei mai spre sud. Dar stătuse cu ei mult timp şi o ajutase pe mama, o învățase să-şi lege panglicile de la pantofi corect, să facă găurile din cingătoare la distanțele potrivite, o lăsa să vorbească o sami de baltă fără s-o corecteze prea des. În afară de ea, numai câinii şi Mattias mai auziseră accentul ei şoptit, asta ştia toată

lumea, să cheme un câine sau să roage un copil să se uite spre lumina lămpii ori să vină la cină. Dar siessá o încuraja cu blândețe pe mama şi n-o corecta, ca „polițiştii gramaticii”, cum le spunea ea, şi Elsa se întreba tot timpul pe cine numea aşa, ca apoi, spre mirarea ei, să descopere că áhkku era cea mai înverşunată „polițistă”. Mattias râsese de ea când îl întrebase la ce secție lucra áhkku. După aceea, Elsa n-a mai avut chef să-l întrebe nimic.

Siessá reuşi s-o ademenească şi s-o tragă de limbă pe mama până când, într-o zi, renunță la şoptit şi începu să ridice tonul.

Mică şi slabă, siessá semăna cu áhkku, dar cu nasul ascuțit al lui áddjá şi sprâncenele lui stufoase părea totuşi altfel. Şi nimeni nu râdea ca ea, de toate şi de toți, fără să se mai oprească. Fugise de aiurelile creştine ale lui áhkku imediat ce putuse, la liceu, când fusese nevoită să se mute la oraş.

Rudele lor spuneau că acolo îi mai pierise pofta de râs. Existau anumite zone gri în povestea ei, dar când încerca să umple golurile, Elsa trebuia să recurgă

la puterea imaginației, fiindcă n-avea răspunsuri la întrebările ei. Siessá îşi recăpăta optimismul imediat ce se întorcea pe meleagurile lor, aşa i se spunea Elsei. Când venea acasă vara şi urcau muntele ca să însemneze renii, siessá era cea care întâmpina meleagurile strămoşeşti cu râsul ei. Aşa îi povestea doar când se simțea în elementul ei, pentru că Elsa cunoştea ritualurile. De obicei, meleagurile îi întâmpinau pe ei şi era important să fii recunoscător pentru

roadele naturii şi pentru reni. Elsa ştia pe unde umblaseră strămoşii ei şi cunoştea şi numele şi semnificaţia fiecărui loc. Şi ştia, mai ales, cum era să-l aştepte pe renul ei, pe boazu, printre miile de reni. Dar un ren ca Nástegallu era uşor de recunoscut. Tata şi Mattias îl vedeau de departe. Dar de-acum încolo nu mai putea să-l caute din ochi.

Niciodată.

Elsa trase spre ea panglicile cele mai colorate şi începu să le prindă cu ace lângă panglica galbenă de pe holbi. Era clar că aşa arăta cel mai bine.

Siessá n-ar fi protestat sigur, i-ar fi zis că e liberă să facă ce vrea. Dar enná trebuia să se ferească pentru că nu ştia niciodată când o s-o facă lumea rivgu.

Mama râse tare lângă ea şi inima Elsei cântă de bucurie.

16

Guhttanuppelohkai

Dimineaţa devreme, Elsa şi mama urcară în autobuzul care le ducea la oraş. Era plin doar pe jumătate şi Elsa zâmbi când descoperi locurile libere din spate. Îi plăcea să viseze cu ochii deschişi că e mare şi călătoreşte singură undeva. Mama se aşează pe primul scaun ca să poată vorbi cu şoferul

cumsecade, cel cu mustățile stufoase. Erau doi şoferi, însă celălalt nu părea la fel de vorbăreț şi saluta doar din cap.

Autobuzul trecea prin sat zilnic, dimineața ca să ducă elevii la şcoală şi adulții în oraş şi după-masa şi seara ca să-i aducă înapoi la casele lor. În drum spre oraş treceau prin sate mai mici şi mai mari. Unele se schimbaseră

mult. Vopseaua de pe verandele caselor se cojise, iar afişele vechi din fața prăvăliilor se decoloraseră de la soare, ploaie şi zăpadă. Peste tot erau hambare cu acoperişul prăbuşit şi ferestre fragile, ca nişte cupe de cristal.

Dar existau şi sate unde săteni optimişti, proaspăt mutați îşi vopsiseră

casele în alb, scoseseră trambuline pentru copii în curte înainte de Sânziene şi cumpăraseră aparate de omorât țânțari, care stăteau în priză nonstop. În fața vilelor se vedeau maşini de teren, sănii, tractoare şi câinii care abia aşteptau să înceapă vânătoarea de elani.

Elsa şi mama ei nu mergeau des cu autobuzul la oraş, dar când ningea tare, mama prefera să lase maşina acasă. Mătuşa le invitase la ziua ei, dar urma să vină puțină lume, din cauză că majoritatea rudelor stăteau de pază

la țarc. Nimeni nu-i spusese asta, dar Elsa îşi dădea seama şi singură.

Îşi sprijini fruntea de geamul rece şi suflă pe el până când se făcu suficient abur ca să poată desena.

Când autobuzul se opri într-unui din sate, îl văzu pe Robert Isaksson urcând. Elsa îi studie salopeta galbenă şi căciula neagră, pusă strâmb. Dar nu apucă să se ridice şi să fugă la mama. Se făcu mică pe scaunul ei şi ascultă

paşii care se apropiau tot mai mult. Nu-i auzise niciodată vocea. Isaksson salută câțiva călători din față în finlandeză. Un bărbat îi răspunse cu voce tunătoare într-un amestec de suedeză şi finlandeză. Ăsta era semnalul că cei doi urmau să continue discuția în suedeză. Se cunoşteau şi ştiau care e limba preferată a celuilalt. La sat, toată lumea ştia asta. Oamenii cunoşteau legile nescrise, ştiau cine e rudă cu cine şi al cui tată bătuse un alt tată în curtea şcolii.

Printre scaune, Elsa îi zărea o bucată din pantalonii şi geaca neagră.

Bărbatul nu se aşează lângă amicul lui, ci se întinse pe scaunele de pe partea cealaltă. Fricativele aspre îi răpăiau din gură în timp ce discuta cu celălalt despre un meci de hochei. Isaksson mai strecura din când în când câte un cuvânt în finlandeză, suficient de simplu încât să-l înțeleagă şi Elsa. Îşi întinsese picioarele pe culoar. Era încălțat în bocanci negri, cu şireturile dezlegate. Vorbea gesticulând larg şi se scărpina la ceafă prin căciula pe care n-o scosese de pe cap.

Elsa se aplecă discret într-o parte, căutând-o din priviri pe mama. La ştiri, şoferul dădu radioul mai tare. Doi reni călcați, spuse crainicul.

La câteva rânduri mai în față se auzeau proteste.

— Voi helvetti![16] Săptămâna trecută era să moară Johansson şi azi o luăm de la capăt. Oare când o să-şi păzească renii ăia?

— Mai bine ții o puşcă în maşină ca să-i omori.

— No niin, tietneki. Eu n-aş sta pe gânduri.

Elsa se uită la şirul de scaune din fața ei şi o zări pe Anette, suplinitoarea de la şcoala din sat. Anette oftă zgomotos şi dădu din cap.

Se auzi doar sunetul capacului cutiei de snus.

— Parcă nu mergeai cu autobuzul...

— No, ei! Dar acum a trebuit. Motorul ăla împuțit îmi dă bătăi de cap, nu prea am încredere. Am lăsat maşina la un tovarăş de-aici, din sat, mă duc să iau nişte piese de schimb din oraş. Să văd cât de repede mi-o repară, spuse Robert.

---

[16] Dracu' să-i ia! (fin.).

Deasupra râului se vedeau mijind zorii când trecură peste pod. Nu mai ningea aşa de tare. Ar fi putut chiar să conducă până în oraş. Dacă ar fi luat maşina.

Balustrada podului era acoperită de o dantelă de gheaţă. O femeie cu sania fu nevoită să se refugieze cât putea spre margine, după capul de pod.

Elsa îi auzi vorbind din nou, mormăiau pe un ton scăzut, dar ameninţător.

— Laponii au împuşcat elanul ăla de pe terenul nostru şi l-au cărat la ei.

Se asmuţeau ca lupii. Elsa îşi astupă urechile. Nu mai voia să-i audă.

Dintr-odată, bărbatul se ridică şi se uită peste scaune, iar Elsa se lipi cu fruntea de geam şi privi afară. Îl văzu cu coada ochiului cum îşi scoate geaca.

— Mai opreşte căldura aia! ţipă el la şofer.

Elsei i se păru că-i simte mirosul de benzină şi tutun. Era ca şi când ar fi pătruns în sufletul ei cu forţa. Nu mai aveai aer din cauza lui.

În curând avea s-o vadă şi atunci ce putea să facă? Elsa simțea că nu-şi mai simte fruntea, parcă ar fi vrut să iasă prin geam, să-şi croiască drum prin el ca un taur care loveşte cu coarnele.

Trebuia să se facă mică, invizibilă, dacă se putea. Se întinse pe banchetă şi îşi trase genunchii la gură. Era destul de mică, putea să se ghemuiască, dar tot i se vedeau bocancii. Îşi ținu respirația până când simți că îi plesnesc plămânii.

17

Ciezanuppelohkai

Elsa o luă încet prin autobuz, după ce se asigură că bărbatul nu mai era în stație. Şoferul îi zâmbi, dar mustața îi acoperea toți dinții.

— Aha, eşti liberă azi?

— Da.

— Ce bine e să mai scapi câteodată de şcoală, nu-i aşa?

— Mătuşă-mea face patruzeci de ani. O ajutăm să pregătească masa pentru musafiri.

— Patruzeci? Înseamnă că o să fie o petrecere mare.

Voia să-i spună că tata şi Mattias nu puteau să vină cu ele pentru că

trebuiau să păzească renii. Dar nu ştia ce părere aveau şoferii de autobuz despre asta, aşa că mai bine tăcea. De fapt, era mai bine să taci indiferent de situație, dacă era să se ia după mama. Nu ieşea nimic bun din discuțiile cu străinii. Aşa că Elsa zâmbi doar şi spuse la revedere, apoi sări din capul scării şi ateriză direct pe trotuar.

Mama şi Anette stăteau de vorbă în stație, vizibil afectate de ceva. Elsa trase câteva şuturi în zăpadă, se aplecă şi încercă să facă un bulgăre, dar fără

să reuşească. Zăpada era ca zahărul între mănuşi.

O maşină de poliție trecu pe lângă ele încet şi Elsa era aproape sigură

că-l văzuse pe Henriksson lângă şofer. Tata nu-i povestise nimic despre vizita lor la secție. Dar îl auzise spunând că trebuie să-l prindă cu mâța-n sac pe Robert. Elsa îşi pusese în gând s-o întrebe pe Anna-Stina ce înseamnă

asta. Cum adică să prinzi cu mâța-n sac pe cineva? Mda, asta dacă îndrăznea.

Deocamdată nu reuşea nici să închidă ochii fără să-şi imagineze pui de reni mutilați, zăcând morți pe undeva. Elsa

făcu un pas şi se afundă în zăpada de pe trotuar. O bătători cu picioarele până când reuşi să traseze o inimioară.

Tocmai se pregătea să facă un înger de zăpadă în mijloc, când mama îi strigă

să nu cumva să se întindă pe jos. Le auzea vorbind despre rasişti şi psihopați. Mama bâigui ceva greu de deslușit şi Elsa făcu roata, încercând să

se apropie ca să tragă cu urechea.

— Noi credem că a fost Robert Isaksson. El a omorât renul din țarc.

— Fără îndoială! Şi Elsa? Nu l-a văzut?

Elsa făcu roata şi ateriza cu fundul drept într-un troian. Căciula i se umplu de zăpadă. Mama clătină din cap.

— Păcat. Dar nu ți se pare ciudat că n-a luat renul cu el?

Mama se întoarse şi se uită drept în ochii Elsei, de parcă ar fi văzut-o pentru prima oară după mult timp. Ea se aruncă pe spate şi dădu nebuneşte din mâini şi din picioare.

Aproape că făcu febră musculară şi i se tăie respirația. Mama se proțăpi în fața ei cu brațele încrucişate pe piept.

— Ce ți-am zis? Fără îngeri. Acum eşti udă leoarcă.

— Nu-i adevărat. Zăpada e uscată.

Mama întinse mâna şi o trase în sus. Zăpada se desprinse de pe Elsa ca nişte boabe de orez. Se lipise doar pe dosul căciulii, dar mama o mătură cu palma. Puțin cam prea grosolan.

Zăpada le scârțâia sub tălpi în timp ce o luau spre centru.

— Cine e rasistul?

— Nu-i frumos să tragi cu urechea!

— Ce înseamnă pisicopat?

— Elsa, termină.

Uşile glisante ale supermarketului se retraseră într-o parte şi-n alta greoi, din cauza zăpezii înghețate care se adunase la intrare. Mama apucă

ambele uşi şi le deblocă. În magazin era cald şi mirosea a pâine proaspătă.

Elsa ar fi vrut să fie iar mică şi să se dea cu căruciorul. Nu trecuse chiar atâta timp de-atunci. Intrându-şi în rutină, mama se plimbă de la raft la raft şi umplu căruciorul cu o grămadă de cutii de lapte şi frişcă. Când văzu că e suficient de plin ca să nu se răstoarne, Elsa se agăță de un colț, până când mama se răsti la ea să înceteze, căruciorul era prea greu şi nu mai putea să-l întoarcă. Apoi se opri, închise ochii şi îşi ceru iertare, spuse că era doar obosită, că nu dormise suficient.

— De ce n-ai dormit?

— Păi, se mai întâmplă să nu dorm. A fost lună plină, poate de-aia.

— N-a fost lună plină.

— Ba da, aproape.

Mama îi dădu mesaj mătuşii să le ia cu maşina. Era greu să care toate sacoşele alea.

— De ce nu-şi face cumpărături singură?

— Da' ce-i cu tine azi? Pui o mie de întrebări.

Elsa smulse un Twix de pe raft şi-l aruncă în cărucior. Mama împinse căruciorul mai departe. Elsa mai aruncă trei batoane. Mama oftă doar nemulțumită, fără să se oprească.

La casă, ziarele erau aranjate pe stand. Elsa citi titlurile cu litere mari şi groase. „Trei reni mutilați şi omorâți.” O trase pe mama de mânecă şi arătă

spre ziar.

— Nici să nu mă-ntrebi.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu.

Mama puse cumpărăturile pe banda rulantă. Elsa frunzări ziarul, încercând să se uite la pagina patru fără să lase urme. Mâna grea a mamei pe umăr o opri din timp.

— Pune cumpărăturile în pungi. Alea mai grele, la fund.

Mama scoase portofelul, îşi căută cardul, formă PIN-ul şi plăti fără să

schimbe vreo vorbă cu casierița.

— Dar, mama..

— Nu aici.

Văzând că uşile nu se mişcă din loc, mama se întoarse şi se răsti la fata de la casă, cu trei sacoşe în mână:

— Curățați zăpada aia!

Deschise uşile proptindu-se în ele cu toată greutatea, forțându-le să se dea într-o parte. Elsa lovi cu piciorul mormanul de zăpadă înghețată.

— E bocnă.

— Ştiu.

Mătuşa le făcu semn cu faza lungă de lângă celălalt trotuar. Conducea o Honda micuță şi capul îi ajungea aproape până la plafon. Era înaltă, iar părul făcut coc şi vopsit cu henna o făcea să pară şi mai înaltă. Cele două

traversară în grabă. Mama aruncă sacoşele în portbagaj şi Elsa sări pe bancheta din spate. Mătuşa îi zâmbi şi ridică mâna ca s-o mângâie.

— Draga de ea. Unna oabba! Ce de mult nu te-am văzut!

Unna oabba erau singurele cuvinte în sami pe care le ştia.

Şi Elsa se înmuie toată. Pe mătuşă o chema Angela, dar Elsa îi spunea doar „mătuşă”.

Era mai tânără decât mama şi părea că vine dintr-o lume paralelă.

Mama bâiguia ceva cum că trăia pe aceeaşi lume ca ei, doar că nu era făcută

pentru viața la țară. Era predestinată unei misiuni mai mărețe, într-un oraş

îndepărtat.

Mama trase de mâner şi scaunul din dreapta şoferului se dădu pe spate cu un zvâcnet.

— Ce drăguț c-ați făcut cumpărături. Mă stresează ca naiba pregătirile.

Şi trebuie să ajung şi la coafor şi nici nu m-am machiat.

În maşină era ger şi pe geamul din spate se vedeau flori de gheață. Elsa îşi scrijeli numele cu unghia arătătorului.

— De ce e aşa de frig aici?

— Nu ştiu, s-a bulit termostatul.

Mătuşa luă curba brusc şi apăsă pe accelerație înainte să urce o pantă

lină. – În seara asta-i party, unna oabba!

Privirile li se întâlniră în oglinda retrovizoare şi mătuşa îi făcu cu ochiul.

— Ştii că nu stăm până seara, spuse mama.

— Zici c-ai fi pensionară. Ai putea să stai măcar la cheful de după.

— Nu, n-am cum, ştii bine.

— Aşa-ți trebuie dacă te-ai măritat cu un crescător de reni. E ca şi când ai fi singură optzeci la sută din an, soro. Mătuşa scoase nişte chicote răguşite şi o bătu pe mama pe umăr. Am glumit!

— Foarte bună gluma.

Mătuşa râse şi mai tare.

— Dar pe bune, Marika, fata are bunici, puteai s-o laşi la ei în seara asta.

Elsa scrijeli cuvântul „draci” pe geamul brumat. Îi amorţise degetul.

Bunicul şi bunica. Parcă nu suna bine. Ştia că áhkku se oferise să stea cu ea, dar nu îndrăznea să-i povestească mătuşii. Şi mama avea sigur motivele ei.

Mătuşa era altfel, nu semăna cu nimeni din familie. Fără bărbat, fără

copil. Sau, de fapt, poate că avusese prea mulţi iubiţi, cel puţin asta auzise Elsa. Şi mai urât i s-a părut când lumea începuse s-o bârfească spunând că

niciunul din ei n-a stat destul cu ea, că de-asta n-avea copii şi că acum era prea târziu.

Ajunse la blocul ei, cele trei se îmbrăţişară şi mama îi ură la mulţi ani.

Elsa nu se putu abţine să se holbeze la unghiile ei multicolore şi la sclipiciul de pe margini. Avea unghiile lungi şi Elsa ghici că, probabil, nu prea făcea mare lucru cu mâinile. Mătuşa o ciupi de obraji şi o pupă pe frunte. Până şi mâinile îi miroseau a parfum, cam la fel ca îngheţata de vanilie.

Apartamentul ei se afla la etajul al treilea, într-un bloc de cărămidă cu patru etaje şi cu balcoane albastre. Pereţii erau albi, se vedeau tablouri peste tot şi lustra din camera de zi era decorată cu pene unduitoare. Covoarele din hol şi din bucătărie erau gri, dar cel din camera de zi era mov şi pufos şi Elsa simţi nevoia să-şi scoată ciorapii ca să se bucure pe deplin de moliciunea lui.

Mama şi mătuşa se opriră în bucătărie şi în curând se auzi mixerul.

Voiau să facă prăjituri. Deşi mătuşa spuse oftând că n-ar fi trebuit să se obosească, a cumpărat deja un tort cu ciocolată de la Coop.

Elsa se întinse pe canapea, trase o pătură albă şi moale peste ea şi îşi afundă capul într-o pernă roz. Vârfurile degetelor ei atingeau doar suprafeţe moi. Mama se plângea că miroase a gunoi şi, în curând, se auzi uşa de la intrare trântindu-se. Mătuşa intră repede în cameră şi se ghemui lângă Elsa, atât de aproape, că o făcu să chicotească.

— Aş putea să stau aici toată ziua, şopti mătuşa.

— Şi eu.

Elsa înghiţi nodul din gât şi se agăţă de mătuşa ei. Ea râse la început, dar apoi o îmbrăţişă la fel de tare şi stătură amândouă aşa, fără să spună

nimic. Nu era drept că mătuşa e singură, că n-are copii care să-i cânte la mulți ani de ziua ei. Uşa de la cameră se deschise şi apoi se închise la loc.

Mătuşa rânji şi trase pătura peste capetele lor. O auziră pe mama oftând, dar paşii i se îndepărtară curând şi le lăsă în pace. Huruitul mixerului răsună iar din bucătărie.

Elsa vru să-i povestească mătuşii despre propria ei zi de naştere, când împlinise opt ani şi nu venise nimeni s-o felicite. Că şi ea a fost singură.

Nimeni n-a îndrăznit să vină pentru că mama i-a sunat pe musafiri şi i-a anunțat că Elsa se simte rău, că a vomitat toată noaptea. Oricum, nu invitase niciun coleg de clasă şi mamei nu-i convenea asta deloc, dar Elsa era hotărâtă. Voia să vină doar verişoarele şi verişorii ei, nimeni altcineva. Însă

n-a apărut nimeni. Cu toate că n-a mai vomitat. Dar pe la trei după-masa au auzit ciocănituri în uşă. A răsunat o serenadă, iar ea şi mama s-au uitat una la cealaltă nedumerite. Lasse şi-a făcut intrarea în casă cu un con auriu pe cap şi cu încă unul în mână. Fără să spună nimic, s-a dus la ea şi i-a pus conul auriu pe cap, i-a dat un bobârnac uşor peste nas şi a făcut o plecăciune.

— O prințesă fără coroniță nu-i prințesă pe bune! Ollu lihkku ráhkis, Elsa! La mulți ani de ziua ta! spuse el, scoase un pachețel roz cu panglici aurii din buzunar şi i-l întinse.

Din celălalt buzunar al gecii scoase o mască medicală.

— Am împrumutat-o de la dentistul meu. Nu că mi-ar fi frică de viruşii tăi, e mai mult ca să te apăr pe tine de-ai mei.

Elsa îşi amintea fiecare replică a lui ca şi când ar fi fost dintr-un film.

În pachețelul roz de la Anna-Stina, Lasse ținu să precizeze, se afla inelul de argint mult dorit. Când mama puse tortul pe masă, Lasse împrăştie sclipici şi paiete peste tot, până şi podeaua strălucea, şi Elsa râse cu sughițuri. Atunci Lasse îi turnă sclipici şi în păr.

Toată după-amiaza le-a povestit o mulțime de trăsnăi, care mai de care mai cusute cu ață albă, dar mama a râs atât de tare, că-şi ştergea lacrimile.

Elsa n-o mai văzuse râzând atâta. Parcă nu era mama ei. Ar fi vrut să aibă o mamă ca aceea din fața ei.

18

Gavccenuppelohkai

Când s-au căsătorit Nils Johan şi Marika, Elsa şi Mattias nu existau încă.

Dar Elsa ştia totul despre ziua aceea. O bătea deseori la cap pe mama să-i povestească despre ziua nunții ei, în cel mai mic detaliu. Cu cât creştea, cu atât îi punea mai multe întrebări. Şi-acum, când se gândea la nuntă, avea impresia că fusese şi ea de față.

Tânăra pereche ridicase un cort uriaş în mijlocul satului ca să-şi poată

primi cei cinci sute de invitați. N-aveau loc în biserică, dar în cort era mâncare cât să ajungă pentru toți şi mama nu mai dăduse în viața ei mâna cu atâta lume. Nu s-a măritat în rochie albă, dar nici în kolt, nu îndrăznise să

îmbrace portul popular. Îşi comandase o rochie asemănătoare koltului. Cu panglici subțiri, roşii şi galbene pe fond albastru, cusute pe tivul rochiei, pe decolteul ascuțit şi pe manşete. Nu cele late, caracteristice familiei lor, dar cât se poate de asemănătoare. Nu doar ca să respecte regulile comunității locale, căci nu voia nici să-şi insulte propriile rude. În familia mamei, mulți renunțaseră deja atât la numele, cât şi la rădăcinile lor. Dar de fiecare dată

când o întreba Elsa de ce, mama îi răspundea: „Aşa au făcut şi gata”.

Siessá, care-i devenise ca o soră, lustruise risku[17]-ul şi i-l prinsese în piept. Elsei îi plăcea partea aia în care mama îi

[17] Broşă de argint cu care se împodobesc rochiile tradiționale sami.

povestea că broşa zornăia la fiecare mişcare şi că era tare mândră pentru că la fel zornăiau şi broşele rudelor feminine din partea tatei. Risku-ul mamei era foarte mic. Femeile din nordul Norvegiei purtau broşele cele mai mari şi kolturile lor sclipeau cel mai tare, iar panglicile de pe tivul rochiilor lor erau cele mai late.

Cei din familia mamei păreau complet anonimi printre atâtea culori. În biserică stăteau în primul rând pe stânga şi, în spatele lor, pe următoarele două rânduri, veneau rudele mai apropiate. O insulă gri într-o mare albastră-roşie. Cu toate astea, rudele mamei stăteau cu spatele drept, mândre şi emoționate. Probabil că părerile erau împărțite în ceea ce priveşte rolul fiecărei părți, dar în ziua aceea, toate rudele mirilor s-au ridicat la nivelul aşteptărilor. Chiar şi mama. Însă oamenii nu se puteau abține să şuşotească printre rânduri. N-aveai cum să-i mulțumeşti pe toți.

Cineva a întrebat-o dacă ştie în ce se bagă, dar mama i-a răspuns că, în afară

de Nils Johan, nu poate să iubească pe nimeni. Au dansat toată noaptea şi dimineața s-au plimbat de mână prin tot satul.

Elsa văzuse pozele de la nuntă şi se bosumflase că mama n-a aşteptat-o şi pe ea. Era petrecerea petrecerilor, genul de petrecere cum se dădea doar în familia tatei. Elsa mai fusese la alte petreceri în familie, îmbrăcată în kolt nou, cu panglicile de la pantofi strânse tare în jurul picioarelor şi

broşele prinse de şalul aranjat la milimetru. Voia să arate impecabil.

Elsa stătea în pragul uşii camerei de zi la mătuşa acasă şi se gândea cât de diferite erau chefurile rudelor din partea mamei de chefurile din familia tatălui ei. Era adevărat că bunica îşi pusese bluza înflorată şi bunicul înlocuise blugii albaştri cu cei negri, dar tot nu se compara. Elsei i-ar fi plăcut să-şi pună koltul înflorat, dar de câte ori începea să vorbească despre gákti, portul tradițional, când mergeau în oraş, mama se încrunta şi se făcea că n-o aude. Şi chefurile de la oraş puteau fi distractive, dar Elsei i se păreau clar diferite. Nu ajungea doar nişte sclipici pe unghii.

Mătuşa îi făcu semn să vină la ea şi, deşi crescuse, Elsa se aşeză în poala ei. Cele două chicotiră şi li se încurcară brațele când dădură să guste din tort. Limba i se împăcase cu situația, aşa că Elsa trecea de la suedeză la sami şi înapoi fără probleme.

Ceilalți invitați erau bunica, bunicul, verii mamei şi ai mătuşii, mătuşele lor şi un unchi. Mai bine că tata nu putuse să vină, pentru că se certa tot timpul cu unchiul mamei. Vorbeau numai despre reni, sărat drumurile, vânat sau diverse pământuri din familia unuia şi a celuilalt. Era ca şi când ar fi întins o sârmă ghimpată în aer.

Mătuşa se uită a zecea oară la ceas. O dădu jos pe Elsa din poală şi începu să adune farfuriile şi linguriţele. Bunicul râse şi spuse că „sigur vrea să scape de ei”.

Familia nu-i cântase „La mulți ani” mătuşii şi Elsei îi venea să moară de mila ei. O zi de naştere nu era o zi de naştere adevărată dacă nu cântai. Iar gândul că mătuşa se trezise singură în ziua aceea şi petrecuse toată

dimineața singură înainte să apară ea şi mama i se părea de neîndurat. Aşa că Elsa începu să fredoneze tradiționalul cântec singură, dar nu suficient de tare ca să acopere freamătul şi vocile din cameră. Văzând asta, îşi încordă

abdomenul şi ceilalți amuțiră în sfârşit şi i se alăturară în cor. Mătuşa ieşi alergând din bucătărie, izbucni: „Vai, unna oabba!” şi o luă de mână pe Elsa în timp ce lumea cânta. Musafirii strigară „Ura, ura, ura, ura!” la care mătuşa făcu plecăciuni şi râse din toată inima.

În sfârşit, Elsa putea să plece acasă fără să simtă că o strânge inima.

Bunica o ridică în aer şi îi cuprinse mijlocul subțire, oftând. Se uită la mama, dar nu reuşi să-i atragă atenția.

— Când mai dormi la noi? N-ai mai fost de mult, spuse bunica şi împleti părul Elsei.

— Curând.

Bunica îi strânse încheietura doar cu degetul mare şi cel arătător şi, văzând că o poate cuprinde, îi spuse încruntată:

— Eşti piele şi os, tu, copilă.

Elsa îşi privi încheieturile mâinilor şi încercă să cuprindă şi ea încheieturile bunicii, dar nu reuşi nici pe jumătate. Bunica ei era ca o chiflă

bine dospită – moale şi caldă şi mirosea a dulce.

— Arată ca mine când eram de vârsta ei. Nu-ți amintești? întrebă

mama şi mângâie brațul Elsei.

— Lasă că tu eşti la fel de slabă şi acum. De-asta ai mai multe riduri ca mine.

Bunica râse şi burta rotundă îi săltă. Mama scoase limba la ea, dar zâmbea.

Elsei i se făcu somn. Brațele moi şi pline ale bunicii o păcăliseră de câteva ori mai demult. Clipi, apoi nu mai rezistă şi închise ochii.

Mama şi bunica aşteptară puțin, până când Elsa respiră regulat.

— Cred că a plâns sub pătura aia azi, şopti bunica în treacăt.

— S-a întâmplat cam des în ultima vreme.

— Trebuie s-o duceți la cineva, să povestească despre renul mort. Cred c-a şocat-o, spuse bunica.

— Dacă vrei s-o duc la psiholog de câte ori ne omoară cineva un ren, o să trebuiască să-mi iau abonament.

— Aveți idee cine-a fost?

— Poliția n-a vrut să vină. Am văzut urme de snowmobil. Sigur ar fi dus până la casa omului ăluia.

— Tu ai slăbit, Marika.

— Sunt la fel ca de obicei.

— Nils Johan n-ar fi trebuit s-o ia cu el la poliție. Ce-au rezolvat?

— Poliția a închis cazul. Zic că ancheta a fost neconcludentă.

Pleoapele Elsei tremurară, dar nu se mişcă. Trebuia să-şi amintească s-o întrebe pe Anna-Stina ce înseamnă „neconcludent”.

19

Ovccinuppelohkai

Lynxul mârâia încet în curte. Sunetul şi chiar şi mirosul de gaze de eşapament o înfiorară plăcut pe Elsa. Erau doar minus opt grade, dar din cauza vântului din față, avea să fie mai frig când porneau. Anna-Stina stătea deja pe sania ataşată la snow-mobil, în spatele lui Lasse. El se prostea ca de obicei şi asta o făcu pe mama să zâmbească. Elsa îşi puse mănuşile de piele şi mama îi legă şnururile căciulii sub bărbie. Blana de vulpe îi mângâia obrajii, fruntea şi bărbia. Salopeta pentru snowmobil îi rămăsese deja mică

şi cracii de la pantaloni nu-i ajungeau nici până la glezne.

— Să nu conduci prea repede, spuse mama.

— Păi, Makki, altfel ce rost mai are?

Lasse era singurul care îi spunea Makki, dar aşa era firea lui. Le dădea porecle şi nume de alint tuturor, fără să aştepte vreo aprobare.

Elsa se urcă lângă Anna-Stina. Erau destul de mici ca să aibă loc una lângă cealaltă şi să-şi poată întinde picioarele. Elsa simțea fluturi în stomac şi încercă să se agate de pielea de ren. N-aveai voie să te ții de marginea saniei. În caz că te loveai de un troian înghețat, riscai să-ți retezi degetele.

Lasse înaintă pe gheață, dar n-o luă spre traseul pentru snowmobile, înspre țarc. Apăsă pe accelerație, astfel că fetele lunecară în spate şi începură să chicotească. Snowmobilul viră larg, urmărind malul apei, acolo unde ancorau vara bărcuțele din plastic.

Lasse se uita uneori în spate ca să se asigure că nu căzuseră din sanie.

Anna-Stina îi făcu cu mâna, încurajându-l să bage viteză, că ele erau bine.

Lasse acceleră, împrăştiind zăpadă în jur. Alese un traseu de snowmobil mai îngust care ducea drept spre pădurea de pe malul celălalt al lacului. Acolo nu putea să accelereze la fel de tare şi fetele trebuiau să-şi ferească brațele de crengile aplecate ale mestecenilor. Elsa închise ochii, doar ca să se ştie în siguranță. Sania sălta pe zăpadă şi cele două se loveau una de cealaltă şi râdeau. Curând urmă o porțiune nouă de zăpadă, unde Lasse acceleră iar.

Când ajunseră la o bucată unde pădurea era mai deasă, auziră motorul unui alt snowmobil apropiindu-se. Elsa întoarse capul şi îl zări pe Mattias. Îi recunoscu stilul de condus. Cu brațele întinse şi uneori cu un genunchi pe scaun când forța curba sau nu voia să rămână blocat în troiene. Anna-Stina făcu ochii mari şi zâmbi. Lasse şi Mattias rânjiră demonstrativ unul la celălalt. În fața lor se întindea o porțiune lungă de gheață. Urma o cursă

nebunească. Nu se puteau abține niciodată să se ia la întrecere.

Anna-Stina şi Elsa încercau să se țină de mână, dar le era greu din cauza mănuşilor înghețate. Elsa hotărî să se prindă totuşi de marginea saniei, pentru că pe gheață nu existau troiene. Anna-Stina îi urmă exemplul şi amândouă îşi ținură respirația. Când băieții accelerară, motoarele snowmobilelor huruiră pe lacul înghețat. Mai era puțin şi se termina lacul, dar niciunul nu dădea semne c-ar vrea s-o lase mai moale. Elsa ținea cu Mattias, voia să-l vadă binedispus. Şi fratele ei câştigă într-adevăr, ridicând victorios pumnul înainte să alunece lin printre brazi şi mesteceni, fără să

mai apese atâta pe accelerație.

Lasse îl urmă, puțin cam prea repede. Viră spre zăpada moale şi apoi la dreapta, ca nu cumva să rămână înțepenit cu snowmobilul în zăpada bătătorită. Manevra îi reuşi şi curând îl depăşi pe Mattias. Următoarea zonă

deschisă era o fostă pădure tăiată, care îşi lingea rănile pe sub plapuma de zăpadă. Erau doar câteva urme de snowmobil pe acolo şi de obicei nu mergeau chiar atât de departe când erau cu fetele. Anna-Stina şi Elsa nu mai recunoşteau locurile, ceea ce li se întâmpla rar, şi se uitau mirate împrejur, încercând să-şi întipărească în minte o hartă a teritoriului neexplorat. O

creangă de mesteacăn o plesni pe Elsa peste față. Ea țipă şi îşi lipi mănuşa rece de obraz.

Sania sălta rău de tot pe butuci şi Mattias o luă înaintea lui Lasse, care se descurca mai greu cu sania după el. Elsa avea impresia că i se încurcă

mațele şi o durea şi spatele, dar nu îndrăzni să se plângă. Anna-Stina părea la fel de îndârjită. Mattias înfruntă vântul care bătea din față şi se apropie de Lasse. Cei doi gesticulau spre un nou traseu făcut de snowmobile. Trecură

încet de câteva gropi din zăpadă şi cercetară locul îndeaproape. Se vedea clar că o turmă de reni îşi făcuse culcuşul acolo cu ceva timp în urmă. Elsei îi plăcea să vadă cum îşi croiesc drum prin zăpadă, ca nişte coridoare între culcuşurile lor, ca într-o locuință. Poate erau renii lor, scăpați din țarc, sau reni pe care nu reuşiseră să-i adune împreună cu restul turmei.

Joaca se terminase. Cei patru se puseră pe căutat renii. Trecură de linia care despărțea pădurea de partea defrişată şi intrară din nou în desiş.

Mattias era în frunte. Apoi snowmobilele se opriră, dar fără să oprească

motorul. Lasse aruncă o privire înapoi şi le spuse să stea locului. Le vorbise pe un ton atât de sever, încât Elsa şi Anna-Stina nu îndrăzniră nici măcar să

se privească.

Lasse se afundă în zăpadă în timp ce îşi croia drum spre Mattias, care stătea deja în zăpadă până la genunchi. Elsa se aplecă încet într-o parte, peste marginea săniei, şi văzu nişte coarne de reni. Şi zăpada nu era albă.

Peste tot se întindeau pete de sânge care o topiseră. Anna-Stina se ridică şi ea pe partea cealaltă.

— Maţe, şopti. Uită-te!

Elsa se agăţă de sanie şi se îndreptă de spate. Anna-Stina o înghionti.

— Uită-te odată!

Dar Elsa clătină din cap şi închise ochii. Anna-Stina se ridică în genunchi ca să vadă peste snowmobil.

— E sânge peste tot. Elsa îşi astupă urechile.

— Stai jos! se răsti Lasse la ea.

Anna-Stina nu-l ascultă, dimpotrivă, se ridică în picioare şi se uită.

Obrajii rumeni îi păliră.

Mattias şi Lasse schimbară câteva replici aprinse. Mattias îşi scoase telefonul şi Lasse făcu câțiva paşi şovăitori prin zăpadă. Apoi ridică ceva ce părea o pereche de copite. Se întoarse la snowmobil, opri motorul şi o împinse pe Anna-Stina, care refuza să stea jos. Mattias opri şi el motorul. Se aşternu o linişte deplină, ca şi când pădurea şi-ar fi ținut respirația.

Mattias o luă greoi prin zăpadă şi făcu poze cu mobilul. Nu se uită nici măcar o dată spre fete.

În clipa următoare, lui Lasse îi sună telefonul. Soneria stridentă părea complet deplasată în liniştea înconjurătoare.

— Cel puțin doi reni înjunghiați, spuse Lasse şi îşi scuipă pachețelul de snus. Nu, le-au tăiat capul, n-au lăsat decât mațele, coarnele şi copitele.

Lasse se uită repede la Elsa, care îl privi drept în ochi. Apoi păru că se grăbeşte să încheie conversația, porni din nou snowmobilul şi bâigui ceva la telefon.

— Acasă cu voi. Stai jos, Anna-Stina! Mattias, tu rămâi aici, au zis că vin acum.

Lasse încercă să dea cu spatele, dar nu reuşi din cauza pinilor deşi, aşa că fu nevoit să iasă pe lângă culoarul din zăpadă, dând ocol locului măcelului. Snowmobilul viră strâns şi Elsa se uită la sângele care cursese şi înghețase. Mațele păreau întărite, nu erau deloc lucioase şi moi ca

acasă, în chiuvetă, când mama le spăla şi le pregătea pentru sângerete. Coarnele erau cele mai înspăimântătoare, pentru că cineva le retezase şi pe unul dintre ele rămăsese o bucată din capul renului, o fâşie subțire de carne înghețată. Era un corn majestuos, cu mai multe ramificații, care probabil că se arcuiseră

deasupra capului. Elsa îşi feri privirea şi se uită la cer şi la vârfurile pinilor.

Apoi în urmă, spre Mattias, care stătea pe snowmobil cu capul plecat şi adus de spate.

Anna-Stina îşi recăpătase culoarea în obraji, declarând înfumurată:

— Nu v-am zis? Nu vedeți că le scot mațele? Ca atunci când au smuls puiul din burta mamei.

Lasse conduse cu grijă peste pădurea defrişată, spre celălalt lac şi prin porțiunile împădurite, până când ajunse la lacul lor. Aici se întâlniră cu tata şi Ante. Tata îl ascultă cu atenție pe Lasse, care îi descrise în amănunt locul şi arătă cu degetul într-acolo. Elsa îi căută privirea, dar degeaba. Tata se uita doar la Lasse înainte să-şi coboare viziera şi să demareze spre lac. Cele două

snowmobile se făcură în scurt timp nevăzute, însă motoarele se auziră mult timp după dispariția lor.

20

Guoktelogi

Poliția n-a venit nici de data asta. Elsa s-a prins repede că n-are rost să

aştepte. Tata se strâmbă după ce sorbi din cafeaua prea fierbinte. Mattias stătea pe bancheta din bucătărie, trăgea de franjurile feței de masă şi, din când în când, îşi verifica mobilul. Mama stătea cu spatele la ei şi spăla cratița din care le servise cina.

Elsa deschise frigiderul şi căută prăjitura cu ciocolată pe care o pusese deoparte. Prăjitura dispăruse şi Elsei îi veni să țipe la Mattias.

În încăpere se aşternuse o tăcere care nu se lăsa ruptă. Elsa ştia că toți voiau să scape de ea, ca să discute despre lucruri pe care ea n-avea voie să le ştie. Se duse tiptil la dulap şi se sprijini de clanță în timp ce căuta biscuiții.

Puse pâinea crocantă şi sarea mai încolo, ridică punga cu macaroane şi, în sfârşit, găsi şi biscuiții de ovăz cu glazură de ciocolată. Scoase trei şi se aşează

pe banchetă, la ceva distanță de Mattias. Tata îşi mai turnă cafea din termos.

Mattias nu mai putea să stea locului şi părăsi bucătăria cu paşi apăsați.

Ceaşca de cafea era neaşteptat de mică şi delicată în mâna tatei. Bău din ea şi o puse pe dulap înainte să iasă. Se încălță greoi pe hol. Uşa se deschise şi se închise.

Mama şterse blatul cu o cârpă, după care o stoarse bine. Paşii ei abia se auzeau pe podea. Dădu la o parte covorul, trase de mânerul de culoarea alamei şi ridică trapa. O sprijini de un scaun şi coborî cu spatele în întunericul de sub ea. Cotrobăi prin pivnița săpată direct în pământ şi urcă

după câteva minute. Elsei îi plăcea încăperea aceea de sub pământ, dar áhkku declarase că atât pivnița lor, cât şi a ei erau cele mai periculoase locuri din lume. N-aveai voie să deschizi trapa atâta timp cât în bucătărie se aflau copii.

Mama aşează covorul peste trapa închisă, dar mirosul de pivniță şi de umezeală dispăru cu greu din bucătărie. Apoi puse borcanul cu gem de afine în frigider şi privi îndelung rafturile.

— Mă duc la cumpărături.

Afară era beznă şi, ca de obicei, Elsa îşi văzu doar propria imagine distorsionată în geam. Dar când mama ieşi, becul de-afară se aprinse automat. Maşina porni şi ieşi cu spatele din curte.

Dinspre camera lui Mattias se auzeau răpăieli de mitralieră, încerca să

pară mai în vârstă când le dădea comenzi altora.

Pe Elsa o durea stomacul de la biscuiții de ovăz, aşa că se întinse pe bancheta de lemn. Sub ea se afla o ladă cu ziare vechi şi haine de pescuit.

Capacul lăzii era tare ca piatra şi, curând, pe Elsa începură s-o jeneze coloana şi umerii.

Plugul de zăpadă trecu în viteză şi lumina portocalie intermitentă

măturăpereții bucătăriei. Imediat după aceea se auzi un camion.

Prin geam, Elsa văzu lumina schimbătoare de pe linia orizontului.

Aurora boreală! Sări repede de pe banchetă şi îşi puse din mers salopeta, geaca, apoi căciula şi mănuşile. De data asta voia să asculte cu atenție şi să

audă guovssahasat[18].

[18] Aurora boreală (sami).

Urcă în fugă dealul de lângă afumătoare, curățat de zăpadă, şi se aşează

comod. Doamne, cum dansau deasupra ei panglicile verzi, galbene, mov şi albăstrui ca gheața! Parcă biciuiau cerul. Elsa avu impresia că aude plesniturile.

— Salut, guovssahasat! strigă ea cât putu de tare. Te aud!

Şi aurora borealĕ se transformă iar, din panglici late în fâşii înguste.

— Guovssahasat! strigă ea încă o dată.

În clipa următoare se auziră paşi dinspre deal şi áhkku se ivi în fața ei.

O privi mirată şi, după voce, îți dădeai seama că e supărată.

— Ce cauți aici? N-ai voie să stai aici şi să țipi! Taică-tău nu ți-a zis că e interzis? Că maică-ta nu ştie, asta nu mă miră, dar taică-tău!?

O ridică pe Elsa de la locul ei.

— Dar. .

Áhkku o trase după ea la vale, privind tot timpul pământul de sub picioarele ei, şi abia după ce intrară în casă îndrăzni să pronunțe numele aurorei boreale.

— Sper că n-ai fluierat sau fluturat din mână?!

— Ce? Nu.

— înțelege că aurora borealã trebuie tratată cu respect. Şi n-ai voie să

țipi aşa. Poate fi periculos.

Elsa coborî privirea. Periculos: cuvântul preferat al lui áhkku. Pentru ea, toate erau un pericol sau un păcat. Dar Elsa nu ştia dacă primise vreun mesaj de la Dumnezeu de data asta. Oare ce făcuse, de era atât de periculos?

— N-ai voie să enervezi aurora borealã. N-ai voie nici măcar să te uiți la ea.

— Mie îmi place.

— Aurora borealã nu aduce nimic bun. Dimpotrivă!

— Vreau acasă.

— Păi, hai, du-te. Dar nu te uita la cer, ai înțeles?

Elsa dădu din cap, deschise uşa şi traversă cele două curți, cu plânsul în gât.

21

Guoktelogiokta

Mattias puse căştile pe birou. I se făcuse cald, avea părul umed. Pulsul îi bătea încă tare după joc. Bău cu poftă din sticla de suc până o goli. I-a picat bine să omoare, să împuşte şi să câştige. Dar n-avea să-l țină mult. Se întinse după telefon ca să-i dea mesaj lui Lasse. Simțea nevoia să iasă din casă, să

fumeze o țigară. Telefonul piui şi Mattias oftă uşurat, îşi scoase tricoul transpirat şi îşi puse o bluză neagră.

Ajuns în bucătărie, înfulecă în grabă câțiva crenvurşti din frigider.

Simți privirea Elsei din spate. Sora lui stătea pe banchetă şi îşi împletea părul. Ar fi trebuit s-o întrebe cum se simte, dar nu era în stare. Voia doar să

scape de-acolo, să plece din nebunia aia, mintea îi fierbea ca o oală sub presiune şi era al naibii de furios. Bătrânul pleca de-acasă de fiecare dată.

Suna la poliție şi începea să boscorodească dacă nu apăreau, după care o ştergea fără să sufle o vorbă. Mattias nu voia să se gândească la el ca la un laş, voia ca taică-său să pună piciorul în prag, să le spună că s-a săturat şi să

se mişte încoace imediat.

— Unde te duci?

— O să ies cu Lasse.

— Nu mă iei şi pe mine o dată?

Mattias îi aruncă o privire obosită.

— Nu.

Lasse era al lui.

Cineva claxona în curte şi Elsa sări în sus ca să-i facă cu mâna. Lasse îi făcu semn cu faza lungă. Elsa flutură mâna copilăreşte până când cei doi ieşiră din curte.

La dracu', poate că n-ar fi trebuit s-o lase singură acasă, înnebunea maică-sa dacă se întorcea şi vedea că nu stă nimeni cu ea.

— Dă-mi o ţigară şi ceva de băut, spuse el, bătând darabana pe genunchi.

Lasse îşi ţinu privirea aţintită la drum.

— N-am alcoale.

Minţea, dar Mattias n-avea chef să tragă de el.

— Unde vrei să mergi?

— Oriunde, numai să se întâmple ceva.

Lasse apăsă pe acceleraţie şi Mattias simţi golul în stomac. Nu încetini până când ajunseră la benzinăria din satul vecin. Chioşcul era închis şi lumina stinsă. Băieţii coborâră geamurile şi îşi aprinseră ţigările. Mattias ţinu fumul în piept şi îl suflă apoi încet.

— E sâmbătă. Cineva dă chef sigur.

Voia să-l scoată din inerţie pe Lasse, să facă ceva, să se gândească la altceva. Să bea, să-şi potolească puţin nervii care îi furnicau prin tot corpul.

Dădu muzica la maximum până când maşina vibră din toate încheieturile şi se întoarse spre Lasse, sperând c-o să aibă reacția la care se aştepta. Lasse clătină încet din cap, dar îi strigă zâmbind:

— Mi se pare c-o ții tot în bairamuri!

— Ce? strigă Mattias şi duse mâna la ureche, facându-se că nu aude.

Lasse dădu muzica mai încet, lăsă scaunul pe spate şi suflă fumul prin geamul coborât.

— Îmi fac griji pentru fete, spuse el după câteva clipe.

— Care fete?

Mattias aruncă chiştocul cu un bobârnac.

— Elsa şi Anna-Stina.

Lasse oftă şi îşi sprijini capul de tetieră. La dracu', nici măcar el nu-l scutea de subiectul ăla.

— N-o să pățească nimic, spuse Mattias îmbufnat. Mai dă-mi o țigară.

Văzând că Lasse nu scoate pachetul imediat, ezită. Nu voia să pară

supărat, dar n-avea niciun chef să se mai gândească la porcăria aia câteva ore. Se uită pieziş la Lasse, ar fi vrut să spună un banc, ceva, dar el tăcea. Cei doi se holbară după un Audi negru care trecu ca o vijelie prin sat, lăsând o jerbă de zăpadă în urmă.

— Shit! Ăla mergea sigur cu 150! Cine dracu' o fi?

Lasse ridică din umeri, dar îi întinse în sfârşit pachetul de ţigări.

Mattias ţinea mult să iasă cu el, să meargă cu Volvo-ul lui şi să fumeze împreună. Sau să desfacă o doză de bere lângă râu, când erau la pescuit.

Lasse avea şi alţi prieteni, de vârsta lui, la fel ca Mattias, dar amândoi erau fascinaţi unul de celălalt. Cel puţin, când Lasse era acasă. El era cel care dicta termenii de flecare dată când ieşeau împreună, pe de altă parte, tot el era cel care avea maşină. Şi libertatea pe care o presupunea asta. Dar vara erau egali, pe motociclete. Lui Mattias îi plăcea să se laude cu compania lui Lasse de faţă cu verii lui. De multe ori exagera numărul berilor pe care le beau.

Lasse nu-i dădea niciodată mai mult de una. Două, în cel mai bun caz. Asta dacă Mattias îl ruga de o sută de ori şi îi

promitea că nu se îmbată. Poveştile spuse prietenilor sunau cu totul altfel.

— Ştii că pentru mine Elsa şi Anna-Stina sunt ca nişte surori mai mici.

Azi a fost nasol, nasol de tot.

— Am putea să-i tragem un glonț în cap. Doar ştim foarte bine cine a omorât renii, spuse Mattias.

O spuse pe un ton glumeț, dar de mai mult de-atât nu era în stare şi spera că Lasse o să-i țină isonul. Mai vorbiseră despre asta, glumiseră de multe ori şi Lasse îl făcea să râdă până-l durea burta.

— Mă duc să mă piş.

Lasse se duse la cel mai apropiat morman de zăpadă, fără să-i pese de casele învecinate. Poate voia să-şi lase semnătura în zăpadă. „Numai eu îmi marchez teritoriul, eu şi câinii, în satul ăsta", zicea el râzând. Însă asta doar când bea.

Mattias îşi verifică telefonul, se gândi să sune totuşi pe cineva. Era clar că Lasse n-avea chef de distracție în seara aia. Îi trimise un mesaj lui Linus.

Lasse se trânti pe scaun, la volan, şi miji ochii şi mai tare. Mattias primise un mesaj.

— E chef la Linus. Vrei să mergem?

— Nu, în seara asta n-o să mă convingi să stau cu puştimea. Sau cu oricine altcineva, de fapt.

Lasse băgă în a-ntâia şi începu să dea ture în cerc. Lui Mattias i se făcu rău, dar îl lăsă să-şi facă de cap. Se bucura că Lasse nu-l considera puşti. Sau să fi fost supărat?

Lasse se opri din scheme şi Mattias înghiți în sec.

— Sau vrei să facem altceva?

— Te duc eu.

Lasse şi-a ros buza de jos şi n-a mai scos un cuvânt în drum spre casa părinților lui Linus. Mattias îşi desfăcu centura de siguranță. Ar fi vrut să se ducă, dar şi să rămână.

— Cum ajungi acasă? îl întrebă Lasse.

Se săturase de el. Mattias îşi dădea seama după privirea lui.

— Ei, o să stau peste noapte sau ceva. Sau mă ia cineva cu maşina.

— Şi eşti OK? Mă refer la ce s-a întâmplat azi. Mattias ridică braţele şi zâmbi.

— Am mai văzut noi din astea. Dă-o dracului.

Lasse îl privi dezamăgit. Sau supărat? Lui Mattias îi era greu să-i ghicească expresia feţei pe întuneric.

— E sâmbătă şi vreau să mă distrez! Nu să mă gândesc la chestia aia.

— Nu tre' să fii cel mai tare din parcare tot timpul.

Mattias tresări. Dar reuşi să râdă forţat.

— Păi chiar sunt. N-am ce să fac.

Îşi încorda un biceps sub geacă şi rânji.

— OK, oftă Lasse. Cum zici tu.

Mattias deschise portiera şi rămase nemişcat, cu ea deschisă. Voia să

zică ceva prin care să câştige respectul lui Lasse, dar avea un gol în cap. Aşa că-l salută cu mâna la frunte, după care coborî şi închise portiera.

Din casă se auzea muzică şi Mattias spera din tot sufletul că Linus are bere. Lasse claxonă de trei ori şi coborî dealul spre drumul național.

27

Guoktelogiguokte

Ai ei aşteptau, uneori o mai întrebau discret dacă vrea să meargă cu ei la țarc. Nu mai fusese acolo să hrănească renii de când cu moartea lui Nástegallu. Aşa că, atunci când Elsa îşi puse schiurile în dimineața de după

acea zi oribilă, în care aşteptaseră în zadar sosirea poliției, mama şi tata se uitară unul la altul, fără să spună nimic.

— Cred că dau o tură până la țarc, spuse ea.

— Nu vrei să mergi cu noi un pic mai încolo? o întrebă mama.

Elsa se holbă la ea, dintr-odată nesigură. Doar voia să-i bucure cu gestul ei, să facă totul bine, nu să se gândească la ziua de ieri.

— E în regulă. Mă bucur, unna oabba! continuă mama cu o voce cam ascuțită.

Brațele îi tremurau când luă bețele şi alunecă vreo doi metri prin curte. N-avea voie să facă aceeaşi greşeală ca data trecută. De data asta o să fluiere sau poate chiar să cânte în gura mare când se apropia. Dacă omul ăla era acolo şi o auzea, putea să plece înainte să ajungă ea la țarc.

Mattias ridicase capota snowmobilului şi avea degetele negre de la ulei. Elsa spera să fi auzit că se duce la reni. Îşi amintea zâmbetul lui când l-a învins pe Lasse în cursa cu snowmobilele, înainte să descopere măcelul. Ar fi dat orice să-l vadă zâmbind iar.

Însă nu voia să-i zică nimic, de frică să nu-i răspundă în doi peri, ca şi când nu i-ar fi păsat.

Elsa alunecă pe schiuri, ieşi din curte, o luă printre crengile golaşe ale tufelor rare ce răsăreau din zăpadă şi coborî panta lină spre lacul înghețat.

Trebui să-şi încordeze muşchii picioarelor ca să nu-şi piardă echilibrul.

Traseul pentru snowmobile înghețase pe alocuri şi Elsa era să cadă de câteva ori, aşa că încercă să schieze în afara lui. Zăpada făcuse crustă şi acolo, dar când începu să se afunde în ea, Elsa îşi dădu seama că mai bine se întorcea pe urmele vechi lăsate de ceilalți. Bețele de schi nu se înfigeau ca

lumea în zăpadă, totuşi reuşi să-şi ia avânt de două-trei ori ca să alunece mai repede. Scăderea temperaturii îi luase prin surprindere pe toți. Abia apucase zăpada să se topească şi să se afâneze, că temperatura coborâse iar sub zero grade. Áhkku ştia exact de ce, Biblia avea un mesaj clar în ceea ce privea furtunile, frigul, canicula sau focul care aveau să nimicească pământul. Tata clătina din cap şi vorbea mai degrabă despre schimbările climatice.

Într-o zi ca aia era bine să ții renii în țarc. Crusta de gheață a zăpezii îngreuna păscutul. De-aceea hotărâseră să-i hrănească un timp şi să nu le dea drumul. Asta după ce, într-un an, pierduseră o grămadă, renii muriseră

pur şi simplu de foame, iar tata nu suporta să mai treacă prin aşa ceva. Şi Anna-Stina îi povestise voioasă despre glutonii care alergau şi mai repede pe gheață, ca apoi să sară în spinarea renilor şi să-i muşte de ceafă. Doar aşa, de distracție. Uneori nici măcar nu erau înfometați, doar ahtiați după

vânătoare. Iar crescătorii îşi găseau renii pe jumătate morți, cu cefele pline de sânge, trăgându-şi ultima suflare cu groaza în ochi.

Elsa se scutură, conştientă că trebuie să se gândească la altceva. La vară, la munte, la însemnatul puilor de ren. La verile câteodată atât de reci, încât erau nevoiți să poarte două geci matlasate una peste alta, sau veri care alteori îi luau prin surprindere şi renii abia dacă se puteau mişca de zăpuşeală. Şi cum le spunea áhkku pe un ton sumbru că

niciodată nu mai văzuse aşa ceva. Hanna zicea că nu trebuie să iei în seamă tot ce spun

„creştinii ăia” şi că ea ştie cel mai bine, pentru că mătuşa ei e o laestadiană

extrem de credincioasă, care face tot posibilul să-i bage în sperieți pe nepoții ei cu predicile despre iad şi păcate. Uneori, când Elsa îi spunea ce auzise de la áhkku, Hanna îi răspundea că sunt prostii şi nu trebuie să asculte. Şi Elsa se liniştea de fiecare dată. Iar când áhkku nu ştia să-şi țină gura, Hanna inventa ceva şi le trimitea pe fete la țarc, spunându-le că are cineva nevoie de ajutor cu puii. Şi cum Anna-Stina şi Elsa nu voiau s-o dezamăgească, plecau spre țarc imediat.

Într-una din dățile alea s-a întâmplat ca tata s-o strige pe Elsa ca să-i spună că are un pui de ren pentru ea. Nástegallu. Tata ştia exact care pui i se potrivea. L-au căutat printre sute de reni. Elsa n-avea să uite niciodată ce simțise şi nici ce auzise în ziua aia. Renii brăhnind, ruovgat, coarnele lor izbindu-se, clinchetele tălăngilor, tropăitul înfundat ca o tobă şi vibrațiile care i se răspândeau prin tot corpul. Freamătul nu dispărea cât timp stăteau printre ei cu un suohpan, un lasou, în mână. Renii mari tropăiau chiar lângă

ea, mişcându-se în cercuri tot mai largi, mereu în direcția soarelui, mânați de legea gravitației. Tata o văzu pe mama puiului şi i-o arătă cum se apropia, frecându-se cu blana de

gardul provizoriu din plastic galben. Lângă ea era puiul cu pata albă, uşor de distins, în mijlocul frunții.

De îndată ce-l văzu, Elsa îşi dădu seama că n-o să uite niciodată cum arată. Avea picioarele neobişnuit de lungi, lucru care-l ajuta să țină uşor pasul cu mama lui. Prima oară îl ratară cu lasoul, dar măcar ştiau exact unde se află. A doua oară reuşiră să-l prindă. Lasoul se întinse şi tata o ajută să-l tragă spre ea. Micuțul țopăia şi se învârtea încoace şi-ncolo, buimac. Elsa ştia că trebuie să-l liniştească, să-i spună că poate să se ducă imediat înapoi la mama lui.

Femela îşi chemă puiul. Micuțul îi răspunse. Elsa şi tata îl culcară cu grijă şi Elsa îi şopti blând la ureche, mângâindu-i blana moale. Dar ceva din privirea puiului o făcu să se oprească.

Tata o îndemnă să continue, dar nu apucase să vadă ce văzuse ea.

Oricum, era timpul să scoată cuțitul de la cingătoare. Urechea puiului era micuță şi moale şi se îndoia când o atingea cu lama. Tata îi cuprinse pumnul şi, împreună, făcură crestătura ce reprezenta însemnul ei, o variantă a însemnului lui. Puțin sânge cald se prelinse pe mâna ei şi Elsa se şterse pe frunzele unui tufiş, dar sângele apucase să se usuce sub unghia de la degetul mare. Puiul ei de ren. Nástegallu. Îl eliberară din strânsoare şi puiul strigă, iar mama îi răspunse. Elsa îi urmări cum se caută, apoi îi văzu

cum se regăsesc. Erau la fel acum, trăind mereu laolaltă, dar asta ştiau deja.

— In oamas du, leat du iezat. Leat beare luoikkasin munnje, şopti ea.

Nu eşti al meu, eşti al tău. Eu doar te-am împrumutat.

Îl auzise pe Mattias şoptind ceva de genul ăla în urechea unui pui şi de-atunci îşi repetase în minte cuvintele seara înainte să adoarmă, ca să nu le uite în ziua în care îi venea şi ei rândul să elibereze un pui de ren.

Când luă curba, Elsa îşi mută greutatea pe partea greşită şi se trezi cu schiurile în cruce şi cu fundul în zăpadă de unde îi luă ceva timp să se ridice.

Traversase deja tot lacul. Era timpul să facă puțin zgomot. Se gândi la un joik[19] special, dar era atât de trist, că i se strânse inima.

Nimeni nu ştia că Elsa îşi exersase pe furiş joikul, că încercase să

găsească tonul potrivit. Ai ei îi povestiseră că, în tinerețe, áddjá cântase joikuri sus la munte, dar ea nu-l auzise

[19] Printre cele mai vechi forme muzicale, joikul este un gen de cântec popular sami, invocând elemente ale naturii, persoane sau animale.

niciodată. După părerea lui áhkku, joikul era ceva necurat, pentru şamani, să cânți era un mare păcat, însă Elsei îi venea greu să creadă că-i interzisese lui áddjá să cânte. Ea spera că încă

mai cânta joikuri pe pământul lui.

Elsa era deja în pădure şi începu să cânte cu voce joasă. O coțofană

zbură speriată de pe o creangă. Elsa cântă tot mai tare, sigură că joikul ei se auzea până în sat sau măcar până la țarc. Cânta şi gâfâia de la schiat. Dintr-odată, simți că se sufocă de parcă o strângea cineva de gât. Panica o cuprindea tot mai tare şi Elsa trebui să-şi arunce bețele ca să verifice dacă

nu cumva omul ăla se furişase în spatele ei şi o gâtuia. Se întoarse repede, căzu şi îşi trase rapid fermoarul gecii. În sfârşit, aer.

— Ei... prințeso! Ce faci tu aici?

Lasse stătea cu brațele încrucişate pe piept la vreo douăzeci de metri de ea.

— Tocmai mă întrebam cine cântă aşa de frumos. Până şi renii s-au oprit din rumegat ca să te asculte.

Elsa se împletici puțin pe loc şi reuşi să se ridice.

— Am căzut.

— Te cred, la cât de tare cântai. Păi, ce faci, nu vii?

Elsa îşi luă avânt şi alunecă pe schiuri până la Lasse, care râdea de ea, prefacându-se că se împiedică şi cade.

Lasse nu comentă nimic legat de faptul că se întorsese la țarc, nici nu-i spuse că îşi făceau griji pentru ea. Nu spuse nimic şi Elsa simți că-l iubeşte.

Gândul ăla o făcu să roşească. „Să iubeşti" era ceva ce nu spuneai aşa, cu una, cu două.

Îşi scoase schiurile. Lasse îi trase căciula peste ochi şi Elsa o ridică la loc râzând.

— La fix ai venit. Trebuie să umplem sania cu nutreț. Nu prea avem saci, dar mâine vine maşina cu nutreț, douăzeci de tone.

Muncind cot la cot, traseră sacii grei la sanie. Lasse intră cu grijă în țarc şi Elsa închise poarta după el şi sări în sania ataşată la scuter. Renii erau obişnuiți cu ritualul, ştiau deja ce-i aşteaptă. Lăzile goale urmau să fie umplute cu nutreț şi Elsa lucră repede şi metodic, ridicând sacii şi turnând exact

cât trebuie. Nici nu se îndepărtară bine, că renii se îmbulzeau la lăzi.

Nu toți apucau să guste din nutreț din prima, câțiva reni se împungeau şi se îmbrânceau. Elsa n-o recunoştea pe mama lui Nástegallu şi ar fi vrut să-l întrebe pe Lasse dacă o vede.

Oare îşi căuta puiul? Oare l-o fi văzut pe Nástegallu când omul ăla l-a înjunghiat? Elsa umplu lada următoare şi goni renii care se apropiaseră prea mult cu coarnele de ea.

Renii erau animale tăcute. Nu scoteau niciun sunet când îi tăiai cu cuțitul sau când glutonii îi muşcau de ceafă şi-i paralizau, nu erau genul care să țipe sau să se agite.

Elsa întinse un pumn de licheni spre un ren care, cu câteva clipe în urmă, fusese izgonit de un mascul imens. Renul se uită drept în ochii ei şi păru că-i mulțumeşte. Elsa aproape că se ruşină. Ajungea să te uiți o dată în ochii unui ren ca să înțelegi că nu puteai să faci altceva decât să fii acolo, lângă ei. Aşa îi spunea Hanna şi Elsa ştia că are dreptate. Ştia de când se uitase în ochii lui Nástegallu. Privirea aia n-aveai cum s-o uiți. Îi spusese asta şi Hannei, care o trăsese lângă ea şi o pupase pe creştet.

Elsa se uită la Lasse, cum zâmbea şi fluiera când era cu renii, cum le vorbea şi îi îmbrâncea uşor, prietenos, dar cu o mână sigură, atunci când trebuia. De parcă ar fi fost copiii lui. Elsa spera ca Lasse să nu aibă niciodată

copii, şi-ar fi dorit să fie mereu prinţesa lui. El îi promisese că n-o să aibă

copii, nu-i dăduse nicio explicaţie, dar îi spusese că n-o să fie niciodată tată.

Îi spusese acel secret vara trecută, când stăteau pe bolovanul mare de lângă

ţarc, după însemnarea puilor, şi îşi beau sucul călâi la cutie. Elsa era supărată din cauza mămicii care alergase de colo-colo toată noaptea, căutându-şi puiul mort şi spusese fără să se gândească înainte să deschidă

gura: mai bine ar fi murit mama, nu puiul nou-născut.

— Puiul n-ar putea să supravieţuiască fără mama lui, ştii doar, îi spusese Lasse. E mai rău când mor mamele.

— Ca atunci când a murit mama ta pe vremea în care erai încă mic?

Lasse nu se supărase pe ea. O lăsase să spună ce voia şi chiar o îmbrăţişase cu mâna liberă.

— Bine c-o ai pe Hanna. E ca o mamă. E cea mai de treabă mamă pe care-o cunosc.

De îndată ce-a spus asta, i-a părut rău şi a simţit o strângere între coaste. Oare ce-ar fi zis mama ei dacă o auzea? Adevărul e că nu voia să

spună nimic rău. Dar Lasse nu s-a uitat ciudat la ea nici atunci.

— Poţi să ai mai multe mame. Mame suplimentare, ca Hanna. Ştii, nu?

Nu îşi mai amintea ce i-a răspuns.

— Şi copiii întârziaţi au de cele mai multe ori o mamă suplimentară.

— Ce-i un copil întârziat?

Auzindu-i întrebarea, Lasse a râs şi râsul lui a risipit norul negru din jurul ei.

— Váhkar e copilul cel mai mic din familie şi se naşte mult după fraţii sau surorile lui. Ultimul copil e ca o surpriză plăcută pentru părinţii lui. Noi doi suntem nişte surprize plăcute.

Elsa îşi muşcă limba ca să nu spună ceva nepotrivit.

— Problema cu mezinii e că pot să rămână în urmă, să fie uitați. Dar tu n-o să rămâi niciodată în urmă, Elsa, tu contezi, să fie clar. O să am eu grijă

de asta, ai să vezi!

Mai târziu, Elsa s-a gândit de multe ori că visase doar discuția aia.

Uneori mai încurca replicile, dar ce era mai important, ce aflase despre mame, nu putea să uite. Cu toate astea, i se strângea stomacul de câte ori își amintea ce spusese despre Hanna, că era cea mai bună mamă de pe pământ.

Chestia era că Hanna nu plângea niciodată. Elsa era de părere că adulții n-au voie să plângă.

Lasse apăsă pe accelerație şi huruitul o readuse pe Elsa la realitate. El ieşi din țarc şi Elsa închise cu grijă poarta. Peste țarc se lăsă liniştea.

Lasse aprinse o țigară şi se aplecă peste ghidon. Elsa adună lichenii rămaşi în căuşul palmelor, se duse la gard şi aruncă grămăjoara înăuntru. N-aveau voie să facă risipă. Ştia bine că nutrețul renilor costă o avere.

Ochiul stâng al lui Lasse se uita câş, aşa că Elsa îi privi nasul.

— Bună treabă. Parcă nu-mi vine să cred că eşti prinţesă, la cât munceşti.

Ţigara îi atârna în colţul gurii şi se zgâlţâia când vorbea. Din când în când, scrumul se scutura şi ateriza lin pe jos.

Elsa zâmbi şi făcu roata doar pentru că se simţea plină de energie.

— Mai eşti şi gimnastă.

— Crezi că femela aia care şi-a pierdut puiul vara trecută o să mai apuce să fete anul ăsta?

— Mai mult ca sigur. E o femelă pe cinste.

Lasse stinse ţigara pe bocancul lui tare şi puse la loc pachetul în buzunarul de la piept. Se duse la sacii cu nutreţ pentru reni şi păru că-i numără, trase de ei şi-i aranjă.

— Deci? Ai chef să ne-ntoarcem?

Elsa miji ochii la el şi Lasse oftă.

— Ce vorbesc? Normal că mergem acasă. Acum nu se mai bat pe mâncare.

Lasse se întoarse şi mai numără o dată sacii.

— Crezi c-o să trimită pe cineva să se uite la ce-am găsit? Poliția?

Lasse se opri din numărat şi apoi se întoarse la snowmobil cu paşi repezi.

— Nu cred, spuse cu spatele la ea.

— De ce nu?

— Pentru ei nu-i important. Au altele pe cap.

— Cam ce adică?

Lasse râse şi pufni pe nas.

— Ai dreptate. Naiba ştie ce fac. Eşti deşteaptă foc.

Elsa se juca puțin cu fermoarul de la buzunarul salopetei, îşi scosese mănuşa. În buzunarul ăla ascunsese urechea pe care o luase din şopron dis-de-dimineață. N-ar fi putut să plece de-acasă fără ea.

— Ăla care a ucis renii i-a luat cu el?

Lasse părea că repară ceva sub capota motorului.

— Taică-tău ce zice?

Elsa îşi strecură mâna în buzunar şi strânse urechiuşa moale. Nu răspunse.

— Am mers o bucată pe urmele lor ieri-seară şi am sunat şi la poliție ca să le zic pe unde s-o ia. Poate o să vină totuşi.

Privea în altă parte când spuse asta. Închise doar capota şi mai scoase o țigară. Părea că se uită iar cruciş.

— Urmele duceau spre satul vecin? îl întrebă ea încet.

Lasse dădu din cap şi trase din țigară, apoi suflă inele de fum. Puf, puf, puf.

Elsa dădu drumul bucății de ureche şi trase uşor fermoarul la loc.

— De ce ne omoară renii?

— Cine? Ce ştii tu despre asta?

— Păi... Tipul ăla, Robert..

Elsa îşi trase nasul.

Lasse îşi fumă ţigara până la filtru.

— Nu te gândi la asta. Lasă-i pe adulţi să se ocupe.

Dezamăgită, Elsa se întoarse cu spatele.

O cioară zbură greoi pe deasupra lor şi croncăni tare.

— O să-i vină şi lui rândul, ai să vezi. Până acum nimeni nu s-a luat de renii noştri fără să fie pedepsit. Mai devreme sau mai târziu.. ascultă ce zic.

Elsa privi peste umăr şi cei doi îşi zâmbiră.

— Deci? Cum facem? Te dai cu schiurile sau te duc eu?

— Poţi să mă tragi?

— Superidee!

Lasse decuplă sania şi o înlocui cu o frânghie groasă, albastră. Făcu un ochi în capătul ei, iar Elsa îşi băgă mâna stângă în el şi se prinse bine.

— Cât de repede vrei să merg?

— Cât poți tu de repede!

Elsa îşi încorda picioarele şi muşchii abdominali, apoi îndoi uşor genunchii şi alunecă încet pe schiuri, pregătindu-se pentru zvâcnitură. Chiar dacă Lasse porni încet, frânghia se întinse cu un plesnet şi Elsa avu impresia că-i smulge brațul din umăr.

Cei doi intrară în pădure. Lacul se vedea deja şi Elsa îşi recăpătă

echilibrul, găsind unghiul perfect de înclinare. Atunci îşi aduse aminte că

uitase bețele de schi, dar Lasse avea dopuri în urechi şi n-o auzea. Însă ce mai contau două bețe când puteai să zbori? Snowmobilul urla pe gheață şi ea zbura după el, cea mai rapidă prințesă din lume, cu părul fluturându-i în vânt. În sfârşit putea să-şi termine joikul. Huruitul snowmobilului îi acoperi vocea şi îi camuflă secretul. Erau doar ea, gheața şi pământurile ei.

23

Guoktelogigolbma

Şcoala sami cu pereții albi şi şcoala recent renovată a satului, zugrăvită

în gri, se aflau una lângă alta în satul vecin. Şcolile împărțeau aceeaşi sală de mese şi de sport. De fapt, niciuna din şcoli n-avea destui elevi şi, de-a lungul anilor, şcoala sami a trebuit să restrângă numărul claselor, comasându-le.

Elsa auzise că politicienii vor să închidă şcoala din sat şi să-i lase pe elevi să

facă naveta la oraş. Ei i-ar fi plăcut mai mult aşa, mai ales când se gândea că

trebuie să se ducă la sala de mese din şcoala cealaltă.

Bucătăresele în şorțuri albe împărțeau cartofii fierți, aburinzi şi cârnații polonezi abia rumeniți pe tăvi cu brațele lor groase şi puternice. Dar Astrid Johansson se ocupa numai de castroanele de aluminiu mai mici cu morcovi raşi, felii de castravete, fasole şi frunze pleoştite de salată. Şi făcea mare caz de asta. La gât avea un guler medical strâns tare, ca nimeni să nu se îndoiască de suferința ei.

Când Elsa intră în sala de mese, Astrid o urmări cu privirea, îşi tot ținea mâna demonstrativ pe gulerul ăla şi se văita de durere. Nu-i scăpase nimănui din şcoală că familia Johansson a călcat un ren şi nici cât de rău s-a accidentat Astrid. A trebuit să ceară concediu medical, pentru prima

oară în viața ei. Acum se întorsese la serviciu, dar nu s-ar fi descurcat fără

Naproxen. Toți ştiau că maşina ajunsese la fiare vechi şi că era nevoită să

circule cu autobuzul până când bărbatul ei cumpăra alta.

Era important să cumpere una cu scaunele mai ridicate, de preferință

un SUV, ca să vadă mai bine şi „să-l curețe pe renul ăla data viitoare, fără să

se accidenteze”.

Astrid scăpase de câteva ori apelativul „laponi” când se plângea de renii lor. Atât de des, încât gurile rele spuneau c-a fost chemată la director ca să dea explicații despre limbajul ei. De atunci nu prea mai îndrăznea să

deschidă gura la locul de muncă.

Elsa îşi puse foarte puțin în farfurie. Nu voia să arunce nimic. Cârnații erau atât de albicioşi, încât îi pieri pofta de mâncare. Pisă însă cartofii şi puse nişte unt adunat de pe pereții cutiei, îi făcu piure şi îi mâncă repede cu cârnații.

Reuşi să înghită totul şi luă să bea nişte lapte. Dar senzația de dezgust îi rămase în corp mult timp după aceea.

Era singură, restul clasei stătea la o masă rotundă de lângă fereastră.

Colegii ei preferau să se înghesuie la masa aia, chiar dacă trebuiau să-şi tragă un scaun, numai ca să nu stea lângă ea. Dar miercuri şi joi lua prânzul cu Anna-Stina, care avea pauză de masă odată cu ea. Niciodată nu comentau când o vedeau că mănâncă singură. Nici profesorii nu se încruntau, spuneau că Elsa probabil vrea să stea singură. Dar când la şcoala din sat a apărut un student care îşi făcea practica la ei, puțin a lipsit să sune alarma de incendiu, atât de tare s-a revoltat.

„Cum e posibil ca nimeni să nu intervină când o elevă stă singură în fiecare pauză de prânz?!”

Când a spus asta, până şi profesoara de lucru manual stătea înghesuită

la masa rotundă şi a strâns din buze într-un „o” micuț trezindu-se confruntată. Dar ageamiul ăla din Sörmland care credea că poate să

admonesteze o catedră întreagă n-avea ce să le facă. Şi Elsa nu era hărțuită

de ceilalți copii, nu? Şi aşa a ajuns studentul la pedagogie să se aşeze la masă

lângă ea câteva săptămâni la rând, ceea ce era şi mai rău decât dacă ar fi rămas singură. Pentru că era şi mai clar cum stăteau lucrurile, de fapt. În mod normal, Elsa inventase o strategie când venea pauza de prânz: se ducea ultima la cantină, trecea de masa rotundă şi exclama tare, ca s-o audă toată

lumea: „Ei, ce v-ați înghesuit acolo, mai bine mă duc la altă masă". Şi atunci nu părea că ceilalți o exclud.

Nu, n-o hărțuia nimeni pe față, dar din cine ştie ce motiv, nu se găsea niciodată un loc pentru ea. Poate că avea de-a face cu faptul că unii colegi de-ai ei erau membrii unei familii despre care tata nu voia să vorbească

niciodată. Sau poate era din cauză că mama ei era considerată rivgu, ceva ce gurile rele nu uitau cu una, cu două. Elsa îi auzise şuşotind cum că ar fi fost doar pe jumătate sami dacă nu sunt ambii părinți. Atunci îi venea să se ridice în picioare şi să strige că mama ei e înscrisă în cartea cu arborele genealogic al samilor.

Elsa se descurca, putea să mănânce singură trei zile la rând fără

probleme. Dar mai era el. Markus. Lunea făcea de obicei hărmălaie cu prietenii lui. Ochii lui spălăciți de lup păreau

că o caută. Avea fix cincisprezece minute să mănânce înainte ca Markus să-şi facă apariţia, dar, conform regulamentului şcolar, elevii trebuiau să stea la masă cel puţin douăzeci de minute. Aşa că Elsa înfuleca mâncarea şi apoi stătea şi se uita la secundarul ceasului mare de la intrare şi aştepta să-şi predea tava.

Elevii de la masa rotundă izbucniră în râsete, cineva îşi făcuse o mustaţă de lapte. Curând, toată masa îşi compara mustăţile şi râsetele nu mai conteneau. Dar Astrid nu se duse la ei să-i liniştească. Părea că se holbează doar la Elsa. Şi Elsa se holba la ceas. Când intră în sală, lupul avea ochi doar pentru ea. Doar că, de data asta, nu reuşi să se bage în faţă din cauza cozii. Elsa se uită spre curtea şcolii, o căută pe Anna-Stina. Lupul se apropia de mâncare şi secundarul sălta încet, ca un broscoi leneş. Pumnii Elsei se albiseră încleştaţi pe tavă. încă douăzeci de secunde. Până când, în sfârşit, putu să se ridice şi să împingă scaunul la loc, după care se duse împleticindu-se până la bucătărie, fără să privească în direcţia lui. Astrid stătea în aburii din jurul maşinilor de spălat vase, cu părul transpirat pe sub bonetă. Văzând-o pe Elsa, bătu cu arătătorul în ceasul de la mână.

— Mai aveţi un minut.

— Dar ceasul din sală..

— E înainte.

Apoi îi făcu semn să plece, dând nepăsătoare din mâna roşie, plină de cojiţe uscate. Elsa nu putea să se urnească

din loc pentru că lupul fusese deja servit. Purta şapcă, deşi n-aveai voie să stai cu ea pe cap când mâncai, dar nimeni nu-i atrăgea atenția. Jeanşii îi atârnau mai jos de şolduri. Râdea şi se hârjonea cu un alt băiat.

Astrid se holbă la ea, slăbind gulerul medical şi dezvelind pielea înroşită şi transpirată. Se scărpină cu unghiile.

Între timp şi colegii Elsei terminaseră de mâncat şi se băgară în fața ei.

Era ultima, deşi fusese prima. Astrid îi întoarse spatele şi deschise uşa maşinii de spălat vase. Dinăuntru se auzi un şuierat.

Elsa plecă ochii şi ieşi în grabă. În holul unde îşi lăsau hainele, dădu nas în nas cu Anette, suplinitoarea.

— Ce te grăbeşti aşa? râse ea şi o strânse în brațe.

Elsa trase în piept parfumul ei discret. Părul lui Anette o gâdila pe obraz.

— E totul OK?

Anette o cercetă pe îndelete. Elsa zâmbi încurcată, dar o asigură că

totul e în regulă.

— Nu vreau să întârzii. E concurs pe deal. Cine urcă mai repede.

Nu încercase niciodată să urce în fugă mormanul ăla imens de zăpadă, deşi ştia că ar fi fost cea mai rapidă dintre toți. Dar era sigură că ar fi îmbrâncit-o dacă ajungea în vârf înaintea cuiva.

— Păi, ce mai stai? Hai, fuguța! Sper să câştigi!

Elsa alergă spre clasă şi se străduia din răsputeri să nu izbucnească în plâns.

24

Guokteloginjeallje

N-avea de ce să se plângă. Paturile erau făcute, toate suprafețele, şterse de praf, covoarele, bătute în zăpadă şi întinse, înghețate şi țepene cum erau, pe podeaua spălată. Rostul dintre plăcile de gresie din baie fusese curățat la milimetru, chiuveta strălucea şi oglinda era curată ca lacrima. Pot să-mi permit să stau pe taburet câteva minute, se gândi Hanna, dar bineînțeles că

n-o făcu. Aranjă pătura pe canapea, mută pozele cu Anna-Stina şi mângâie zâmbind fotografia din clasa întâi, când strungăreaţa din rândul de jos era mai importantă decât koltul. Cât se chinuise să facă franjuri în şalul cel nou cu o seară înainte! Şi abia dacă se vedea, pentru că fotograful tăiase poza la doar câţiva centimetri sub bărbia fiicei sale. Dar inimioara ei se gândea numai la dinţişorul căzut.

Fotografia cu Lasse în koltul purtat la confirmare ajunsese în spate de tot şi Hanna se opri şi o privi atent. Avea bretonul lung, încerca să-şi ascundă ochiul care se uita tot timpul spre stânga. Era palid şi slab, dar zâmbea larg, ca de obicei. Îi plăcuse mult tabăra de confirmanzi, era în formă, era vedeta grupului, un magnet care îi atrăgea pe toţi. Koltul îl făcea să pară mai spătos. Era croit tot de Hanna, bineînţeles. Îl considera mai mult un fiu decât fratele ei mai mic. Când enná a murit şi apoi şi isa, era clar c-o să-i fie alături. Enná se simţea jenată din cauza vârstei, era ruşinos să rămâi gravidă la vârsta aia, spunea ea. Pe Hanna o făcuse la tinereţe, pe Lasse, mult mai târziu.

Şi apoi a murit, brusc şi mult prea devreme, un anevrism, iar tata, care era cu paisprezece ani mai în vârstă decât ea, a murit şi el la scurt timp.

Hanna încă simţea o durere neputincioasă când se gândea la vara aceea.

Lasse rămăsese orfan. Acelaşi lucru era valabil şi pentru ea, dar una e să fii femeie în toată firea, cu familie, şi alta să fii

un copil de optsprezece ani care nici liceul nu-l terminase. Dar cumva reuşiseră să treacă peste asta. După

cele două înmormântări, Lasse nu mai venea la ei în sat în weekend şi nici nu s-a mutat la ea. Hanna şi-ar fi dorit asta, însă amândoi ştiau că n-o să

meargă. Nu era decizia ei şi ştia că nici Lasse nu s-ar fi rugat de ea să-l primească în casă. De ruşine, nici nu-i venea să-l privească în ochi când el i-a spus c-o să-şi caute o locuință în sat după ce termina clasa a douăşpea. Casa părintească fusese preluată de unul dintre frații lor. Hanna se certase cu el, îl acuzase că-i ia casa lui Lasse, care avea mai mare nevoie de ea.

Uşa de la intrare se deschise şi Hanna îl recunoscu după paşi. Lasse intră în camera de zi şi râse în gura mare de fotografia din mâinile ei, spunându-i că arată ca o sperietoare.

Venea mai mult când Ante era plecat la reni. Băieții ei nu se înțelegeau deloc. În clipele ei de disperare, Hanna se gândea că soțul ei e gelos pe Lasse.

Uneori vorbea despre el cu dispreț, îi spunea că un adult trebuie să se descurce singur. Dar Lasse era licean când muriseră părinții lor, nicidecum adult. Anul ăsta urma să împlinească douăzeci şi doi de ani, dar ei nici nu-i păsa. – Nu mă serveşti cu o cafea?

Lasse era deja în bucătărie şi Hanna îl urmă, oftând adânc.

Când cafeaua era turnată în ceşti şi caşcavalul servit la ea[20] scârțâia printre dinți, Lasse începu să bată darabana în masă. Se întinse şi dădu drumul la radio.

— Cred că eşti singurul om de pe lumea asta care încă are un radiocasetofon.

Ştia că era al lui isa, că înregistra întrebările de la Cine ştie câştigă când voia să asculte melodiile pe care trebuia să le ghicească. Hanna nu l-ar fi aruncat niciodată.

Lasse îşi umplu din nou ceaşca şi se opri din bătut darabana.

— S-ar putea să accept slujba aia la mină.

Ridică privirea şi întoarse capul spre curte. Ninsese şi Hanna ştia că

trebuie să dea cu lopata. Ante n-avea timp de aşa ceva.

— Şi ce dacă? E o muncă cinstită.

---

[20] Veche tradiție nordică, încă respectată în unele regiuni.

Hanna îşi formulase răspunsul cu grijă, pe silabe, înainte să-l rostească, dar tot părea încordată.

— Sau poate ar trebui să-mi dau silința cu Linda.

O căsnicie cu ea ar fi însemnat mai mulți reni, îndeajuns cât să facă

profit.

Lasse râse şi lovi cu pumnul în masă.

— Asta dacă mă mai vrea.

Hanna mai puse câteva bucățele de caşcaval în cafea şi amestecă.

— Dracu' ştie dacă e o idee bună. Am văzut că lupii şi urşii i-au decimat turma. Sau să fi fost oamenii ăia.

Văzând că nu obține nicio reacție, Lasse se strâmbă şi rânji.

— N-am dreptate, soro?

Hanna găsi o cârpă şi-i şterse ceaşca, apoi o ridică şi curăță şi masa de cercul lăsat de ea. Lasse mai luă o înghițitură.

— De mină ziceam.

Când ochiul lui stâng se uită iar câş, Hanna vru să-l mângâie. Să-l liniştească.

— Ai nevoie de bani. Şi-n plus, ai lucra doar în MRP.

— Da, o să fie ca de obicei. Suntem o gaşcă întreagă din satele din jur.

Lucrările erau sistate în perioada de MRP – Măsuri şi Reparații Preventive. Hanna ştia că Lasse era la mare căutare, având în vedere talentul lui de mecanic.

El îşi trosni degetele pe rând, împingându-le în palmă.

— Dar parcă aş sta mai mult de data asta, poate mă angajez permanent.

Hanna vedea cu coada ochiului că-i aşteaptă reacția.

— Dacă e să-mi vând sufletul diavolului.. Om mai potrivit ca mine nu există, spuse el rânjind.

— Hai, termină.

— De ce eşti aşa de supărată? Eu chiar mă bucur. Asta înseamnă o grămadă de bani. Aş putea să călătoresc iar.

— Chiar nu găseşti altceva?

Dar într-o clipă regretă că-l întrebase. Parcă îl auzea pe Ante. „E major şi vaccinat, nu-i problema ta. Nu te băga în tot ce face.” Uşor de zis, mai ales pentru el.

— Nu-ţi face griji, o să ies eu din bârlog la primăvară, când se încălzeşte vremea.

Dinspre curte se auzeau ţipete vesele. Elsa o alerga pe Anna-Stina.

Hanna ştia că cea mică poate s-o ajungă din urmă şi chiar s-o depăşească pe fiică-sa, dar că se abţinea.

— Mi-e milă de ele, spuse Lasse.

— De cine?

— N-ar fi trebuit să le duc la foişorul de vânătoare. N-ar fi trebuit să

vadă.. – Şi cum crezi c-am putea să le apărăm de toate? Vrei să le-o luăm înainte de fiecare dată şi să căutăm reni morţi

înainte să le dăm drumul afară? Să acoperim urmele? Ce viață e asta?

— Poliția nu s-a sinchisit să sune.

— Tu chiar mai speri să ți se facă dreptate?

Hanna era conştientă de tonul ei dur, dar Lasse le zâmbi fetelor care se jucau în zăpadă.

— Oricum, e mai bine să încep la mină acum. E tot un drac, ce contează

că-i tura de zi sau de noapte?

— Şi unde o să stai?

— Fac naveta.

— Cât mai stai cu chirie în casa aia?

Lasse ridică din umeri, scoase pachetul de țigări şi învârti o țigară între degete.

— Nu fuma de față cu ele.

Fratele ei ridică brațele în semn de protest şi îi zâmbi fără chef.

— Doamne fereşte! Cum să le arăt eu nişte lucruri atât de periculoase?

Maşina de spălat vase piui şi Hanna se ridică să deschidă uşa. Aburul urcă spre tavan.

— E speriată rău, spuse Lasse.

— Cine?

— Elsa. Cred că l-a văzut pe Isaksson.

Hanna oftă şi scoase prosopul de bucătărie, luă feliatoarele de caşcaval şi le şterse.

În clipa aceea se auziră tropote pe scările verandei şi uşa se trânti de perete. Se auziră chicoteli, cineva se împiedică şi căzu şi fetele izbucniră în râs.

— Nesquick şi prăjituri! Murim de frig! strigă Anna-Stina.

Fetele aveau nasul şi obrajii îmbujorați şi genele le străluceau de la zăpada topită. Se ghemuiră una lângă cealaltă pe canapea, şuşotind şi chicotind.

Lasse se duse spre ele cu brațele întinse.

— Prințesele satului!

— Fără îmbrățișări! spuse Anna-Stina cu fermitate şi întinse piciorul spre el.

Fetele chicotiră.

Lasse lăsă brațele în jos şi se opri o secundă, după care înhață piciorul nepoatei lui şi, dintr-odată, Anna-Stina se trezi că atârnă cu capul în jos.

Începu să țipe şi Elsa râse până îi dădură lacrimile.

— Termină, nebunule! O scapi! izbucni Hanna.

— Ai încredere în mine.

Lasse o coborî cu grijă pe Anna-Stina până când fata atinse podeaua cu mâinile şi se dădu de-a dura pe spate, flexibilă ca o gimnastă. Rămase pe loc câteva secunde, roşie în obraji şi gâfâind.

— Şi acum Elsa!

Lasse îi aruncă Elsei o privire ghiduşă şi Anna-Stina îşi dădu seama ce mult îşi dorea şi prietena ei să atârne cu capul în jos.

— Parc-am fi la Grona Lund[21], spuse Lasse.

— Nici n-ai fost acolo! obiectă Anna-Stina.

— Hai, că nu ştii tu tot.

— Mama?

— A fost cu clasa la Stockholm, în generală. Lasse întinse o mână spre Elsa.

— Ai încredere în mine?

Hanna văzu că micuța se roşeşte şi dă din cap cu un aer serios. Lasse avea să fie un tată extraordinar, asta se vedea deja de-acum. Avea simțul ăla, ştia să se poarte cu cei mici şi lipsiți de apărare. Când părinții lor muriseră, fratele ei fusese mai grijuliu cu Anna-Stina, care avea şapte ani pe-atunci, atent la nevoile ei, o distra şi o consola de câte ori avea nevoie de el, cu toate că era şi el afectat de pierderea suferită.

[21] Parc de distracție din Stockholm.

Elsa țipă când Lasse o prinse de picioare şi o învârti. Până la urmă, reuşi să se agate de el şi Lasse o puse jos grijuliu.

25

Guoktelogivihtta

Hanna nu ajunsese prima la cutiile poştale din sat. Ca de obicei, Mazda aia verde i-o luase înainte. Îi făcu cu mâna bătrânului, care o salută şi el. Nu coborî din maşină, unde stătea cu muzica dată la maximum. Hanna mătura zăpada de pe cele zece cutii poştale cu mâna înmănuşată, când maşina poştaşului dădu colțul şi parcă în fața ei.

Poştaşul o salută vesel şi îi înmâna teancul de corespondență. Hanna îi mulțumi şi aruncă totul într-o pungă pe care o agăță de ghidonul spark-ului.

Apucă să facă doar câțiva metri, se gândi puțin, apoi lăsă sania şi se întoarse la cutia poştală a lui Nils Johan şi a Marikăi. Scoase câteva plicuri albe şi pliante de la magazine care existau doar în oraşele de pe coastă.

De fapt, n-avea timp de poştă, trebuia să spele rufele lui Lasse. Fratele ei îi destăinuise pe ultima sută de metri planurile lui şi îi lăsa doar două zile să-l ajute cu ce avea nevoie.

Soneria era stricată, aşa că Hanna deschise uşa şi strigă că e plină de zăpadă şi că nu vrea să intre. Îşi scutură căciula şi zăpada de pe umeri. Apoi îi întinse teancul de scrisori Marikăi.

— M-am gândit să vi le-aduc şi pe-ale voastre.

— Vai, mulțumesc! Intră. Am făcut cafea.

— N-am timp, trebuie să-i spăl rufele lui Lasse, se duce la oraş.

Totuşi făcu un pas înăuntru şi închise uşa după ea.

— Nu ştiu cum o să se descurce Nils Johan fără el, spuse Marika.

— Mattias e de-acum bărbat în toată firea, o să vă descurcați sigur.

Marika frunzări corespondența şi îi arătă scrisoarea cu emblema poliției înainte să desfacă plicul.

— Dosar închis. Din nou. Imediat, de data asta. Altfel ne anunțau mai târziu. Măcar mai demult se prefăceau că au lucrat un pic la caz.

Marika mototoli hârtia şi o aruncă pe raftul pentru pălării.

— Nu i-o arăt lui Nils Johan în seara asta. Nu vreau să-l enervez.

Hanna dădu din cap şi spuse că înțelege. Îi picura apă din păr şi îşi şterse obrajii umezi.

— Auzi, mă gândeam la o chestie. Ce mai face Elsa? Ați vorbit cu ea despre ce s-a întâmplat atunci?

— N-a văzut mare lucru din măcelul ăla.

— Nu, nu mă refer la asta, ziceam de țarc, când s-a dus singură. Lasse spunea că e foarte speriată.

Marika îi întoarse spatele şi agăță un fular care căzuse din cuier.

— Nu cred. Cu timpul o să uite.

— E prea mare ca să uite. Poate asistenta medicală de la şcoală..

— Ce să-i spună? întrebă Marika şi clătină din cap. Elsa o să uite ce s-a întâmplat sau o să trebuiască să accepte că aşa stau lucrurile şi gata.

Hanna îşi ascunse pumnii încleştați în buzunarele gecii.

— Dar nu putem s-o lăsăm să se descurce singură. Nu trebuie să-i povestim chiar tot, nu e nevoie, însă când se întâmplă grozăvii din astea, trebuie s-o sprijinim.

Replica ei fusese dură fără intenție şi Marika lăsă ochii în pământ.

— Noi încercăm să-i explicăm Anna-Stinei. Şi vorbim mult cu ea, spuse Hanna încercând să-şi ia un ton mai prietenos.

Marika se uită la ea şi dădu să zică ceva, apoi strânse din buze.

— Din păcate, se întâmplau din astea şi când eram noi mici.

— Ție ți s-a întâmplat, nu mie. Da, ştiu.

Marika apăsă cam mult pe acel „ție" şi Hanna se enervă iar. Ce era cu ea? Strânse tare căciula umedă şi picăturile se prelinseră pe podeaua din hol.

— Dacă vrei, vorbesc eu cu Elsa. Uneori e mai bine să discuți cu cineva din afara familiei.

— Nu-i nevoie.

Hanna îşi puse căciula şi mănuşile.

— Bine, atunci mă duc. Mă aşteaptă rufele. Lasse spală de obicei singur, dar e mai uşor aşa, de când am cumpărat uscătorul cel nou.

— Aşa e.

— Poate o să se angajeze la mină. Nu ştiu dacă-i o idee bună.

— Oricum, de bani n-o să ducă lipsă.

— Adevărat. Dar vrea să stea cu renii. Ştii, când ai crescut cu asta. .

Marika se întunecă iar la față.

— Mersi pentru corespondență.

Hanna simțea că-i ard obrajii când se opri pe scări. Era ultima oară

când le făcea vreo favoare. Întoarse sania cu o mişcare bruscă şi o îndreptă

spre drumul principal. Ningea şi mai des şi Hanna se încovoie de spate.

Mereu îi fusese greu s-o înțeleagă pe Marika. Cum să nu vorbeşti cu propriii tăi copii? Ce prostie. Uneori chiar se vedea că nu crescuse lângă reni. Se îmbrăca în kolt şi vorbea limba sami, dar unele lucruri nu le pricepea şi pace. Hanna aşteptă să treacă o maşină şi apoi traversă. Ajungând la capătul pantei, coborî de pe spark şi o luă pe jos, cu punga bălăngănindu-se în față.

Volvo-ul lui Lasse era deja în curte, cu motorul pornit. Hanna grăbi pasul şi se urcă din nou în sanie pe ultima bucată de drum.

Elsa coborî din autobuzul şcolii şi se uită imediat la casa din deal a prietenei ei. Se uită după Volvo-ul lui Lasse. Se rugase şi îşi frânsese mâinile tot drumul de teamă că n-o să ajungă la timp să-şi ia rămas-bun. Când Anna-Stina îi spusese c-o să plece în ziua aia, Elsa de-abia aşteptase să ajungă la ei.

Dar curtea din fața casei era goală şi Elsa făcu stânga-mprejur, dezumflată. Îşi târşâi picioarele prin zăpada abia căzută şi-şi croi o potecă de la drum şi până la casa lor. Se uită în spatele ei, admirând urmele proaspete în zăpada cea nouă. Şi atunci îi veni o idee. Azi era ziua perfectă! Nu mai ningea şi plugul de zăpadă nu trecuse încă pe-acolo. Cu toate astea, Elsa mai ezită puțin, dar văzând că n-o urmărea nimeni pe geamul de la bucătărie, îşi făcu imediat curaj, deschise uşa de la intrare, îşi aruncă ghiozdanul în hol şi dădu fuga înapoi pe drum. Nu mai avea mult de aşteptat. Trebuia să

ciulească bine urechea, ca nu cumva să rateze plugul. Îşi ascunse ecusonul reflectorizant în buzunar, ca să fie cât mai invizibilă. Îşi trase căciula pe urechi şi mânecile peste mănuşi.

Într-o clipă se auzi huruitul motorului. Venea dinspre satul vecin, era aproape sigură. Elsa traversă drumul în fugă. Poate ar trebui să se facă mică

sau să se ascundă în şanț şi să iasă repede de-acolo când se apropia plugul?

Anna-Stina i-ar fi dat sigur idei. Dar de data asta voia s-o impresioneze, să

facă ceva pe cont propriu. Lampa din camera de zi se aprinse şi Elsa se aruncă pe burtă. Mama făcea turul camerei cu o cârpă de şters praful, ca de obicei, ridica plantele şi ştergea pervazul de sub ghivece. Părea că vorbeşte singură sau că îngână o melodie. Mama chiar avea voce frumoasă.

Acum plugul era la doar câțiva metri. Voia să simtă cascada de zăpadă

pe tot corpul, aşa că nu putea să rămână ghemuită. Luminile intermitente se vedeau de departe, de după curbă, trebuia să se mobilizeze în doar câteva secunde.

Se ridică şi se uită spre geamul camerei de zi. Apucă s-o vadă pe mama tresărind şi aplecându-se mai aproape de geam. Camionul trecu în trombă şi plugul imens ridică un val de zăpadă. Elsa zâmbi, dar peste o clipă simți că

rămâne fără aer. Valul o nimeri în plin.şi o aruncă pe spate. Elsa căzu, aterizând însă într-un strat pufos, şi un timp nu mai văzu decât zăpadă.

Genele i se lipeau, căciula o pierduse şi avea părul alb. Misiune îndeplinită!

Chiar atunci o auzi pe mama țipând în gura mare. încercă să se ridice şi să se uite spre casă.

— Elsa!

Mama plonja în zăpadă şi o apucă de umeri.

— Ai pățit ceva? Ce naiba ți-a venit? Elsa zâmbi şi ridică brațele.

— Am reuşit!

— Vrei să mori, copile?

Şi atunci Elsa îi văzu lacrimile. Şi mucii. Mama plângea isteric şi o strângea în brațe atât de tare, încât o durea.

— Cum ai putut să faci aşa o prostie? N-ai văzut plugul?

Căpătând parcă puteri supranaturale, o ridică pe Elsa de-acolo.

Nu mai era la fel de distractiv s-o vezi pe mama bocind, dar Elsa îşi simţea mai departe corpul vibrându-i, ca şi când ar fi fost invincibilă, şi-atunci zâmbi din nou.

În hol, mama îi scoase geaca, salopeta şi fularul şi o aşează în poala ei când îi scoase cizmele. Era zăpadă peste tot şi hainele zăceau morman.

Mama se ridică ţinând-o în continuare în braţe, iar Elsa îi încolăci mijlocul cu picioarele şi îşi lăsă capul pe umărul ei.

26

Guoktelogiguhtta

Elsa urcă încet dealul spre casa Anna-Stinei. Deschise uşa gâfâind şi dădu peste Hanna, care o privi amuzată.

— Ai ajuns devreme, ca de obicei, dar azi pari pusă pe fapte mari. Te văd. – Azi vine Lasse?

— Nu, a găsit un apartament unde poate sta peste noapte, aşa că n-o să

vină în fiecare seară. Vrei să vorbeşti cu el?

Elsa dădu din cap atât de tare, că îi flutură părul peste față.

— Tu ai dormit, copilă? Ai cearcăne la ochi.

— M-am trezit la şase.

Elsa vru să treacă în fugă pe lângă Hanna şi să urce în camera Anna-Stinei, dar ea îi blocă în glumă drumul spre bucătărie.

— N-am voie să aud ce vorbiți?

— Doar Lasse. Şi Anna-Stina. S-a trezit?

Hanna dădu din cap şi se mută din calea ei, zâmbind. Elsa urcă scările câte două trepte odată, intră în camera Anna-Stinei şi se aruncă lângă ea pe pat. Prietena ei se încinsese şi dădu pătura la o parte. Elsei îi veni să-i spună

„ghici ce-am făcut”, dar era prea agitată şi voia să-i povestească tot.

— Ieri am stat în şanț când a trecut plugul şi m-a împroşcat cu zăpadă!

Anna-Stina făcu ochii mari.

— M-a aruncat pe spate şi era să mă înec în zăpadă. Parc-am zburat, ştii? Doar că prin zăpadă!

— Şi eu am stat în şanţ când tata a curăţat zăpada cu tractorul şi m-a umplut de zăpadă, spuse Anna-Stina şi căscă.

Însă Elsa nu se supără. Nimic n-o mai putea opri. Bătu cu palmele în pat, exaltată.

— Dar acum a venit plugul, nu înţelegi? Erau vreo doi metri de zăpadă

pe puţin!

Anna-Stina îşi muşcă buza şi apoi se hotărî.

— O să am un frate sau o soră. Dar e secret, să nu zici la nimeni.

— Şi plugul de zăpadă e secret.

Însă Elsa îşi feri privirea. Un bebeluş. Un bebeluş mic şi cald. O vedea pe Hanna în faţa ei, cum stătuse în cadrul uşii cu câteva minute în urmă, cu sprayul pentru flori. Parcă n-avea burta mare..

Anna-Stina ieşea tot timpul câştigătoare. Elsa voia să plece acasă. Dădu jos pătura de pe picioare, dar Anna-Stina o puse la loc.

— Tu ce zici, cum s-o botezăm pe soră-mea? Era fetiță deci. Şi mai rău.

Elsa ridică din umeri.

— Mie îmi place Melanie, spuse Anna-Stina privind-o. Elsa se holbă la ea furioasă.

— De unde ştii că e fată?

— Ştiu că nu-i după mine, dar m-aş bucura. O să fie prietena mea cea mai bună.

Elsa îşi muşcă obrajii până îi zvâcniră tâmplele de durere. N-avea voie să-i zică. N-avea voie să-i zică.

— Eu n-am fost ca toți bebeluşii.

— Ce?

— Da, eu vin dintr-un ou de aur.

Anna-Stina ridică o sprânceană.

— Ouăle de aur sunt mai valoroase decât restul. Pentru că sunt scumpe. Şi înainte să stau în burtica mamei, m-au făcut în altă parte.

Elsa văzuse imagini cu spermatozoizi care înotau spre un ovul.

Semănau cu ghidrinii pe care-i pescuiau cu plasa vara, pe malul râului.

— Ce? Cum adică?

Pe Elsa începu s-o doară stomacul. Prea se dăduse de gol.

— Chiar nu mint. Dar e secret. N-ai voie să spui la nimeni.

— Dacă pe soră-mea n-o s-o cheme Melanie, o să-i zic Minou.

Seara, când se uita la un film pe canapea cu mama, Elsa nu se mai putu abține.

— Aş putea să am un frate sau o soră?

Mama păru uimită.

— Ce ți-a venit? Nu mi-ai zis niciodată că-ți dorești frați sau surori.

Elsa crănțăni un timp chipsurile cu aromă de barbecue.

— Da, dar acum îmi doresc.

— Nu mai știi că ți-am zis cum te-ai născut dintr-un ou de aur și cât..

— . .a costat, da, știu.

Mama pufni.

— Așa ceva n-am spus. Și nu contează deloc cât a costat.

Tu ești odorul nostru cel mai de preț.

Elsa își încleștă fălcile. O auzise clar pe mama spunându-i mătușii ei cât o costase FIV-ul și că era scump să mai iei și nutreț pentru reni și că nu-și permitea încă o rundă.

Mama o scărpină pe spate.

— Și oricum, sunt prea bătrână.

Elsa o mai auzise spunându-i lui siessá că Hanna îşi dorea încă un copil. Siessá a zis că i-ar trebui un băiat în casă şi mama a râs, răutăcios, după părerea Elsei. Dar dacă era fată, poate că nici n-aveau să se bucure de ea. Elsa înfulecă un pumn de bombonele ca nu cumva să-i scape secretul.

Se dădu jos de pe canapea şi se duse la toaletă. Lustra din hol pâlpâia şi Elsa se uită spre tavan. Pe raftul pentru pălării se vedea un plic cu ceva rotund înăuntru. Elsa zări emblema poliției şi înlemni, apoi scoase cu grijă

hârtia mototolită.

— Vrei să opresc filmul? strigă mama.

Elsa se întoarse în camera de zi cu hârtia în mână.

— Nici acum nu vine poliția?

27

Guoktelogicieza

Robert aruncă un polonic de apă peste pietre, care fâsâiră, scoțând abur în toate părțile. Îşi şterse fruntea transpirată, se sprijini cu coatele pe genunchi şi gemu.

Fața, spatele şi pieptul îl usturau de la aerul fierbinte. Transpirația îi curgea pe ceafă şi sub brațe, pliurile burții îi erau fleaşcă. Avea un prosop înfăşurat pe talie, dar taică-său stătea gol pe prosopul albastru, întins pe banchetă, mai jos cu o treaptă decât el. Cu câțiva ani în urmă ar fi fost invers.

Taică-său stătea aproape de cuptor şi arunca apă, polonic după polonic, peste pietrele încinse din saună, până când Robert se năpustea afară ca să ia aer. Întotdeauna se simțea ca un laş când se întorcea. Bătrânul stătea cu o bere în mână şi se uita la el nepăsător. Dacă era în toane proaste, mai arunca un polonic cu apă peste pietre, imediat ce Robert se aşeza la locul lui. Şi atunci n-avea încotro decât să reziste, chiar dacă simțea că-i iau foc plămânii şi tot corpul.

Dar asta îl călise. Nimeni nu rezista cât el în sauna de lângă spălătorie, mai ales când arunca apă pe pietre. Stătea pe cea mai de sus treaptă şi-i vedea pe vecinii lui ieşind, unul după altul. Nu era chiar aşa de prost moşul.

A avut grijă să-l călească bine.

Acum însă, bătrânul părea ramolit rău şi se vedea după spatele lui că

se chinuie să respire, chiar şi aşa, pe cea mai de jos treaptă. Cu greu stătea în fund. Berea apucase să se încălzească lângă el.

Moşul fusese cu el în pădure, după reni. De fapt, nu era chiar aşa de bătrân, n-avea nici şaizeci şi opt de ani, dar corpul, corpul îi era deja terminat. Ducea tot timpul mâna la inimă şi se plângea de angină pectorală, dar şi tuşea de se zguduia, de parcă ar fi avut junghiuri. TBC, spuneau medicii. În ziua aceea, lui Robert îi trecu de câteva ori prin cap că în curând n-o să mai aibă companie. Că va trebui să facă totul singur.

— Nu mai bine te dai bătut? îl întrebă pe bătrân.

Se şterse la subsuori, nerăbdător să iasă în zăpadă. Dar nu înaintea lui.

— Nu mai rezişti, ai?

Vorbea răguşit, scoțând un şuierat din piept.

— Nu, dar văd că abia mai respiri.

— Ei, na!

Taică-său tuşi şi horcăi urât, zguduit de o criză de-a lui.

— În saună nu trebuie să trăncăneşti atât, reuşi el să zică în sfârşit.

Numai tâmpenii spunea moşul, dar Robert îl lăsă să vorbească fără să

comenteze. Dinspre el venea un miros acru de transpiraţie. Nu voia să se spele niciodată înainte să intre în saună şi emana nişte duhori infernale prin toţi porii. Transpiraţie şi mahmureală străveche.

Robert, în schimb, începu să se relaxeze. Zumzetul bine cunoscut din ţeastă şi din tot corpul, declanşat de a treia sau a patra cutie de bere.

A mers treaba, totuşi, cum trebuie. Şi fleicile erau împachetate şi pregătite.

Mişcă uşor umărul, îl ridică şi îl coborî încet. Sauna îi înmuia încheieturile şi muşchii, tot corpul. Căldura îl înţepa ca un mănunchi de ace fierbinţi, însă muşchii încordaţi i se destindeau puţin câte puţin.

28

Guoktelogigavcci

Áhkku spunea că ajungi în iad dacă minţi. Fu primul lucru care îi trecu prin cap Elsei când se trezi. Stând aproape nemişcată, îşi încordă degetele de la picioare şi apoi le relaxă. Le răsfiră în evantai. Nimeni din familie nu putea să

facă asta. Tot ce era diferit la ea avea de-a face cu faptul că venea dintr-un ou de aur.

Elsa făcuse o mare greşeală. Dezvăluise secretul mamei, cu toate că i-a promis să n-o facă niciodată. Dar despre cel mai mare secret n-a zis nimic.

Secretul care ar fi schimbat totul, în caz că ieşea la iveală. Atunci poate că n-ar mai fi primit plicul alb cu emblema poliției care îi supărase rău de tot pe ai ei. Poate că Henriksson ar fi stat la masa din bucătăria lor, ar fi dat din cap şi ar fi notat tot ce-i dicta ea. Dar dacă Robert nu ajungea la închisoare?

Atunci i-ar fi omorât pe toți. Pe ea mai mult ca sigur. Pentru că l-a turnat.

Căută urechiuşa de ren sub blugii aruncați pe jos lângă pat. O mirosi cu prudență. Îşi încercase norocul aducând-o înăuntru, în curând putea s-o țină

în casă tot timpul, fără ca mama să se plângă de cine ştie ce mirosuri.

Elsa îşi trase nasul şi lacrimile i se prelinseră pe obraji şi apoi în urechi.

O gâdilau, iar când şi le şterse, urechile i se umeziră şi deveniră lipicioase.

Odată, Lasse i-a spus că nu l-au lăsat să plece cu avionul din Mallorca pentru că avea prea multă apă în urechi. Elsa a râs de el şi a zis că nu-l crede. Ea nu simțise niciodată apa sărată a Mediteranei în urechi. Dar apa înghețată a râului parcă-i făcea creierul bocnă când se scălda.

Hanna îi spusese că Lasse s-ar putea să se întoarcă acasă în ziua aia. Şi dacă exista vreun om dispus s-o asculte, Lasse era ăla. Elsa îşi şterse obrajii cu palmele şi încercă să se gândească la plugul de zăpadă, cum o doborâse la pământ. Gândul îi stârni fiori plăcuți în stomac. Lui Lasse i-ar plăcea sigur povestea. Ar putea să înceapă cu ea şi să-i spună după cât de curajoasă

fusese când îl văzuse pe omul ăla. Spera s-o înțeleagă şi să-şi dea seama că

Elsa voise să-i apere pe toți.

Când vii dintr-un ou de aur, lumea are, bineînțeles, tot felul de aşteptări de la tine. Atâta lucru înțelegea şi ea. Poate că de aia n-a vrut mama să se ştie că vine dintr-un ou de aur, poate că nu era copilul pe care şi-l dorise. Dar oare cum trebuie să fie, de fapt? Sigur mai are şi alte talente în afară de răsfiratul degetelor de la picioare.

Elsa ridică jaluzelele şi privi întunericul de-afară. Ninsese toată

noaptea şi geamul era pe jumătate acoperit de zăpadă. Elsa pândea Volvo-ul lui Lasse, voia să dea fuga la Anna-Stina de îndată ce-l vedea intrând pe aleea care ducea la casă.

Áhkku era afară şi curăța zăpada din curte. Elsa o văzu apropiindu-se rapid cu lopata şi aruncând zăpada pe mormanul deja format. Gâfâia şi se oprea des. Áddjá era bolnav. Aproape că nu mai ieşea deloc din casă. Stătea în fotoliul de lângă şemineu, pe care-l umplea tot timpul cu crengi uscate de mesteacăn. Nici nu prea mai vorbea cu ei, nu că ar fi fost vreodată vorbăreț.

Hainele atârnau pe el şi obrajii i se scobiseră.

Dintr-odată, Elsa simți nevoia să stea de vorbă cu áddjá cât mai repede.

Ascunse urechea în cutia de pe raftul cu cărți şi îşi puse blugii şi o bluză albă.

Alergă pe lângă áhkku, care îi spuse ceva, dar Elsa se prefăcu că n-o aude şi intră în casă, după ce îşi scutură bocancii de zăpadă. Áddjá stătea în fotoliul lui din camera de zi, exact cum se aştepta Elsa să-l găsească.

— Tu erai?

Clipi încet şi încheieturile mâinilor, cândva puternice, i se pierdură, osoase, în mânecile prea largi ale cămăşii. Era o

cămaşă mai elegantă, în carouri, pe care áddjá o purta când se ducea la doctor.

— Vii cu noi la târgul de săptămâna viitoare? O să cânt cu corul.

Elsa adulmecă aerul din încăpere. Toată casa mirosea a áhkku.

— Cred c-o să stau acasă.

Áddjá închise ochii şi Elsa se întrebă dacă nu cumva adormise în fund, aşa cum s-a mai întâmplat de curând.

În cameră era înăbuşitor de cald şi Elsa se uită la ventilatorul montat pe tavan. Doar áhkku îndrăznea să-i dea drumul fără să ceară voie. Însă Elsa se ridică pe vârfuri şi trase de şnurul auriu. Ventilatorul porni şi părul rar al lui áddjá începu să fluture în curent. Părea nemulţumit, dar Elsa îl ignoră.

— Ieri am stat în şanţ când a venit plugul şi m-a îngropat până peste cap în zăpadă. Erau vreo doi metri!

Áddjá o privi cu atenţie un timp, apoi zâmbi.

— Nu mai spune.

Elsa se aşează în genunchi pe canapea şi începu să ţopăie, în sfârşit, cineva care îi aprecia isprava. Lasse o să facă la fel.

— Am zburat vreo trei metri în spate.

Când áddjá începu să râdă, Elsa aproape că-i sări în braţe de bucurie.

— Pot s-o mai fac o dată. Ai să vezi.

Flăcări mari lingeau uşiţa de sticlă a şemineului. Elsa trase încă o dată

de şnurul ventilatorului, dându-l la maximum. Părul lui áddjá se ridică de tot, părând o coroană.

Elsa îşi duse palmele la urechea lui mare şi îi şopti că e secret. Áddjá îi întoarse capul ca să-i poată şopti şi el la ureche. Elsei i se făcu pielea de găină. – Mă uit cu mare drag cum zbori în zăpadă, numai închide ventilatorul ăla odată, că facem otită amândoi.

Elsa, închise ascutătoare ventilatorul şi căzu pe gânduri. Se juca cu nasturii pernelor de pe canapea. Apoi oftă zgomotos.

— Dacă fac otită.. , începu ea.

— Da?

— Dacă fac otită, mă vindeci tu, aşa că n-are nimic. Gata, a spus-o. A rostit marele secret despre care nu vorbea nimeni. Se uită îngrijorată spre curtea unde áhkku muncea de zor. Numai să nu intre. Áddjá nu zise nimic.

Încă un buştean ateriza în şemineu.

— Aş vrea să ştiu cum faci.

Era atât de emoţionată, că răguşise. Áddjá îi întinse o mână şi spuse:

— Vino aici.

Elsa se trase spre colţul canapelei şi áddjá puse o mână caldă pe mâna ei.

— L-ai fi putut salva pe Nástegallu? şopti ea.

Bătrânul clătină din cap. Când îi dădu drumul, zâmbea. Elsa îi zâmbi şi ea, fără să ştie de ce.

— E bine că ai venit aici azi, unna oabba.

— Să nu-i zici lui áhkku că te-am întrebat.

— Nu, nu.

— Dar îmi zici cum faci?

— Când mai creşti, o să-ți dai seama singură.

Elsa strâmbă din nas. Nu-i plăceau răspunsurile alea de adult. Áddjá închise din nou ochii şi de data aia era clar că adormise. Un sforăit discret i se ridica din gât.

29

Guoktelogiovcci

Mattias stătea ghemuit în maşină, cu gluga trasă pe cap, şi se uita la ceva pe telefon. Parcaseră chiar în fața intrării magazinului din satul vecin.

Toți ştiau că trebuie să-şi facă destul de des cumpărăturile acolo, altfel magazinul risca să dea faliment. Pe uşa de la intrare, proprietarul lipise un bilețel pe care scrisese, aproape ilizibil, cât de important e să-l sprijine lumea. Casieriţa era trecută bine de şaptezeci de ani, dar nu dădea semne că

ar vrea să se pensioneze, deşi, mai nou, îl ruga tot mai des pe fiul ei să se ocupe de clienți. Acesta avea aproape şaizeci de ani şi locuise toată viața cu mama lui. Mattias nu voia să se gândească la cât de aiurea ar fi să se mulțumească cu viața de burlac excentric care stă cu ai lui.

Tata pornise deja motorul şi îl lăsase să meargă. Acum o aşteptau pe mama. Era frig din nou, vremea se schimba tot mai des. Mattias spera să-l lase să conducă până acasă ca să mai exerseze, dar cel mai tare voia să se care de-acolo, nu cumva să fie văzut cu părinții lui.

Elsa stătea lângă el şi îngâna nu ştiu ce cântecel. Văzură cu toții jeepul maro-închis şi amuțiră. Şoferul parcă nepăsător în fața lor, fără să îndrepte roțile. Pe roata de rezervă fixată în spatele maşinii era montată o pereche de coarne mari de ren.

— Sargeoaivi, mârâi tata şi se încruntă.

Mattias recunoscu şi el forma coarnelor lungi şi subțiri. Se agață de spătarul scaunului din față şi se ridică.

— Ce dracu'?!

Robert lăsă motorul pornit şi urcă din doi paşi treptele din fața magazinului. Boul ăsta umblă de parcă toată lumea ar fi a lui, îşi spuse Mattias.

— Unde-i toporul? În portbagaj? Mă duc să tai coarnele alea! zise Mattias împroşcând salivă şi deschise portiera.

— Calmează-te! se răsti tata la el.

— Poate-i renul nostru. Sigur!

— Închide portiera aia!

Mattias respira sacadat şi Elsa se sperie. Asta îl înfurie şi mai tare.

— Dar le putem folosi ca dovadă!

Coborî din maşină, dar nu scoase toporul. Făcu câteva poze cu telefonul, fotografie coarnele din mai multe unghiuri şi zăbovi, în speranța că boul o să iasă din magazin. Era gata să-l ia la pumni.

— Haide, Mattias, spuse Elsa pe un ton plângăreț.

Dacă n-ar fi fost ea în maşină, altfel ar fi stat lucrurile. Mattias se aşează

fără chef lângă ea şi îi întinse telefonul tatălui lor.

— Vezi ce şi-a lipit idiotul pe maşină? „Nu recunosc ILO 169”[22].

[22] Convenția ILO 169 ratifică, printre altele, dreptul populației sami la creşterea renilor şi dreptul asupra teritoriilor care le-au aparținut de-a lungul istoriei.

Nu-şi găsea astâmpărul. Simțea cum îi zvâcneşte sângele în vene şi arse un pumn în bancheta din spate. Elsa tresări speriată.

Mama ieşi cu două pungi pline. Deschise portbagajul şi aranjă pungile înainte să se urce lângă soțul ei. Tata arătă din cap spre jeep şi mama se opri, apoi îşi puse încet centura de siguranță.

— Tata nu mă lasă să tai coarnele.

Mama aruncă o privire în spate.

— Tu nu eşti normal? Hai să plecăm.

Tata băgă în marşarier, dar nu ridică piciorul de pe ambreiaj. Se holbă

la coarnele de ren.

— Te rog, tată, hai să plecăm! spuse Elsa.

Robert ieşi cu ziarul Aftonbladet în mână. Trecu încet pe lângă maşina lor, fără să se uite, dar zâmbi ironic. Mattias arse un pumn în spătarul scaunului şoferului.

— Termină! îi spuse mama pe un ton încordat.

Tata băgă în viteză şi apăsă pe accelerație, dar nici acum nu ridică

piciorul de pe ambreiaj. Mama părea speriată de moarte.

— Ce faci? Calc-o în secunda asta! M-auzi? Mattias îşi băgă capul între scaune.

— Intră în el, tată!

— Să nu îndrăzneşti! spuse mama printre dinți, aplecându-se spre urechea tatei. Elsa e în maşină.

Jeepul ieşi repede cu spatele şi se apropie periculos de mult de bara din față a maşinii lor. Anvelopele scrâşniră uşor când Robert calcă pedala de accelerație, dar până la urmă reuşi să demareze.

În maşină se făcu linişte. Mattias se lăsă pe spetează, absolut golit pe dinăuntru. Tata dădu cu spatele şi mama se uită afară pe geam.

30

Golbmalogi

Uneori, Hanna avea senzația că e prea târziu, dar nu ştia pentru ce.

Senzația că ratase ceva. Se plimba prin casa cufundată în tăcere. Ante era la țarc pentru un ultim control. Anna-Stina adormise de mult.

Nu mai trebuia să aşeze nimic la loc, nici să şteargă praful pe undeva, făcuse tot ce trebuie. Aşa că se plimba în tăcerea casei şi se uita din când în când pe geam, la satul ei. Sunase Lasse. Ar fi trebuit să-i viziteze ieri, dar îi mai dăduseră un schimb. Era bine plătit, i-a zis.

Oare uitase să-i spună ceva? Aranja franjurile covorului de bucătărie cu degetele de la picioare, îşi puse mâna pe burta puțin umflată şi zâmbi. Iar era întoarsă pe dos de la hormoni. Avea numai coşmaruri scârboase şi se trezea cu suc gastric în gât. Nu reuşea să-şi pună ordine-n gânduri, hormonii o zăpăceau de cap. În sfârşit se linişti şi se aşează la masa din bucătărie.

Trebuia să-şi aducă aminte să schimbe becul obişnuit cu un led ca să n-o usture ochii de la lumina aia stridentă.

Se lăsă pe spate în scaunul alb ca să-şi odihnească puțin ochii, însă apoi se îndreptă iar. Netezi fața de masă verde şi înflorată. Mută lumânările mai încolo.

Când îi sună mobilul, nu răspunse imediat. Numărul secret o făcu să

ezite. De data asta nu mai erau hormonii.

Când ascultă mesajul vocal, scăpă telefonul din mână şi văzu negru în faţa ochilor, apoi îşi pierdu echilibrul. Nu mai avea aer. Ieşi din casă

împleticindu-se ca să respire.

Se opri desculţă pe scara înzăpezită.

Şi ţipă.

31

Golbmalogiokta

Lasse era mort. Îşi făcuse felul.

Hanna nu îndrăznea să-i spună pe nume, să accepte că s-a sinucis.

Trecuseră deja două săptămâni de-atunci, dar ea tot nu putea să vorbească

despre ce făcuse el. Doar în faţa preotesei a reuşit să rostească fraza, pentru prima dată. Că şi-a făcut felul.

Era acolo, culcat în dricul din faţa maşinii lor. În sicriu. Mintea ei nu putea să priceapă un astfel de lucru. Uneori

avea senzația că amorțeşte acolo, pe scaun. Ante conducea, dar se uita mai mult la ea, nu la drum. Pe bancheta din spate stătea Anna-Stina, mută şi roşie la față de plâns. Ar fi trebuit să-i întindă mâna şi s-o consoleze, dar nu se simțea în stare.

Îl ridicaseră de la pompele funebre din oraş şi se duceau la înmormântare. Mergeau în spatele lui, spre sat. Părul blond al preotesei se întrezărea din când în când pe scaunul din dreapta şoferului, în dric. Hanna îi rugase expres să i-o trimită pe Carin Gustavsson. Nu-i păsa câtuşi de puțin de protestele creştinilor revoltați care nu voiau să vadă o femeie preot în biserica lor. Carin îl cunoscuse pe Lasse, stătuseră de vorbă după tabăra pentru confirmanzi şi el i-a spus atunci Hannei că Gustavsson era altfel decât ceilalți preoți, că te asculta şi mai era şi amuzantă. Aşa că Hanna a ales-o pe ea şi spera să zică ceva despre Lasse, să-i dea o explicație pentru ce s-a întâmplat. Că trecuse cu vederea ceva important, ceva ce se întâmplase deja când Lasse avea cincisprezece ani.

Carin spusese deschis că a aflat imediat despre sinuciderea lui, bărbatul ei lucra la mină cu Lasse. Îl găsiseră într-una dintre galerii. Carin le zisese că toți colegii lui au fost şocați, pentru că îl ştiau vorbăreț, mereu în toane bune, şi exact aşa şi-l amintea şi ea din tabără.

Pe atunci era novice şi Lasse îi lăsase o impresie grozavă. Şi îl considera un copil optimist şi binedispus. Sufletul grupului, cel care îi încuraja pe toți şi care vedea mereu luminița de la capătul tunelului. Carin purtase discuții cu fiecare în parte. Dar nu reuşea să discute nimic serios cu el,

recunoscuse ea de față cu Hanna. Lasse era mereu pus pe glume.

— Şi eu i-am cântat în strună.

Hanna o ascultase, uitându-se în ochii ei calzi, şi se recunoscuse în povestea ei. Şi ea îi cântase în strună de multe ori lui Lasse.

— Dar aşa era el. Chiar crezi că s-a prefăcut tot timpul? O întrebase.

Carin îi luase mâinile într-ale ei şi îi spusese:

— N-ai voie să te învinovăţeşti.

Era o zi frumoasă, cu un cer brăzdat de dâre roz luminoase. În oraş, Hanna, Ante şi Anna-Stina se întâlniseră cu ceilalți membri ai familiei, frații şi familiile lor. Aveau să li se alăture mai multe maşini cu cât se apropiau de satul vecin şi de biserică. Aşteptau mai multe familii din Norvegia. Venea lume de peste tot din Sápmi. Ca să-şi ia adio de la Lasse al ei.

Convoiul avea să se lungească şi să şerpuiască mult înainte să ajungă la biserică. Maşinile care veneau din sens opus se opreau în semn de respect pentru ultimul drum al celui decedat. Cei care se duceau la înmormântare aşteptau în

fața casei lor cu motoarele pornite, gata să se alăture cortegiului.

Hanna n-ar fi crezut niciodată c-avea să meargă la înmormântarea fratelui ei în fruntea unui cortegiu.

Îi dăduseră iar lacrimile şi o durea gâtul tot chinuindu-se să nu scoată

niciun sunet. Ante îşi lăsă mâna pe piciorul ei şi apăsă uşor.

— Respiră, spuse el.

Lasse nu lăsase niciun bilețel, nicio explicație, dimpotrivă, păruse vesel la telefon când o sunase în ziua dinainte. Gândurile i se întorceau în buclă la aceeaşi întrebare. De ce?

Se uită în oglinda retrovizoare. Se adunaseră atâtea maşini, că nici nu vedea capătul cozii. Cum să supraviețuiască unei asemenea zile? Nu voia să

se uite când oamenii ăia coborau sicriul în groapă. Gândul o sperie şi mai mult şi trebui să se agate de mâna lui Ante. Nu reuşi să-şi înăbuşe scâncetul din gât.

— Trage aer în piept, spuse Ante şi îi arătă cum să facă, iar Hanna îi urmă exemplul. Şi dă-l afară încet.

Respirară împreună, la unison. Lung şi adânc.

Anna-Stina începu să plângă din nou pe bancheta din spate şi Ante îşi desprinse mâna din strânsoarea Hannei şi o bătu uşor pe picior.

— O să fie bine, o să fie bine, repetă el.

32

Golbmalogiguokte

Sicriul fu aşezat în mijlocul aranjamentului din crengi de brad, în curtea casei lui Ante şi a Hannei. Era alb, simplu, fără coroane de flori.

Mattias nu se simțea în stare să se uite la el. Nu ştia pe ce să-şi fixeze privirea. Ante o susținea pe Hanna. Fața ei era schimonosită de durere.

Mattias nici nu voia să se gândească la cum arăta fața lui. Şi-o simțea complet încremenită.

Cumnatele lui Lasse şi câteva rude mai în vârstă răsfoiau nişte foi.

Urmau să cânte psalmi în limba sami. Dar cei mai mulți cunoşteau versetele pe de rost şi, oricum, bătrânii nu ştiau să citească în limba lor.

Mattias o privi pe preotească, care stătea în fața lor, fără să spună nimic.

Avea să ia cuvântul mai târziu, la biserică, acum mortul se întorcea acasă

pentru ultima oară. Dar asta nu era casa lui Lasse!

Elsa se ascunsese după siessá. Koltul ei de un albastru intens flutura în vânt. Fularul abia se vedea sub geaca matlasată şi îşi pusese risku-ul, broşa lustruită. N-avea mănuşi şi cu dreapta strângea ceva în buzunarul gecii.

Unna oabba era palidă ca ceara. Până şi buzele îi erau palide, aproape străvezii.

Doar câțiva bărbați cântau şi în rest predominau vocile femeilor, subțiri şi tremurătoare.

Mattias văzu că áhkku nu cântă. Îşi ținea buzele strânse şi se holba drept înainte, spre drum. Broşele ei fuseseră prinse în grabă. Mama se oferise s-o ajute, dar áhkku dăduse din mâini, iritată. Toți ceilalți erau îmbrăcați impecabil. Broşele formau un rând perfect drept pe piept şi şalurile le drapau umerii fără nicio încrețitură. Panglicile pantofilor erau

aranjate perfect simetric şi fiecare nasture, cataramă sau broşă de argint era lustruită. Perfect, nu? Mattias detesta tot tabloul acela. Dar nici el nu era mai breaz, îmbrăcat în koltul lui, cu spatele drept, arătând la fel ca toți ceilalți.

Biserica era arhiplină. Roiturile străluceau, broşele reflectau lumina candelabrelor. Era cald şi aerul, închis, iar zăpada topită sub tălpile lor formase băltoace ici-colo.

Mattias nu era în stare să-şi privească prietenii în ochi. Fetele plângeau cu sughițuri şi se sprijineau una de cealaltă în bănci. Femeile plângeau în hohote, lamentându-se insuportabil. Îi venea să urmeze exemplul Elsei şi să-şi astupe urechile. Bărbații plângeau foarte discret, cei mai mulți nu plângeau deloc. Tata îşi şterse obrazul cu un gest smucit. Ante o ținea în brațe pe Hanna, ai cărei umeri tresăltau din când în când.

Elsa nu voia să-şi dea jos haina şi mama îi şoptea ceva, iritată. Lui Mattias îi venea să i-o smulgă. Până la urmă se dădu bătută, dar continua să

țină o mână în buzunar. Îşi recăpătase culoarea în obraji de la căldura din biserică. Băncile de lemn cu spătarele bombate erau foarte incomode pentru cei mici şi Elsa îşi încrucişa picioarele şi se aşează cu genunchii îndoiți. Mama oftă, dar probabil că nu se simțea în stare să comenteze.

Se sili să se uite la poza zâmbitoare a lui Lasse de deasupra sicriului.

Era imposibil să găseşti o altfel de poză, pentru că el zâmbea în toate.

Probabil că aşa voia să-şi aducă lumea aminte de el. Dar acum nimeni nu mai credea în zâmbetul lui. Mattias încercă să-şi controleze respirația şi-şi trecu palmele peste pantalonii din piele croiți de áhkku. De ce nu deschidea nimeni o fereastră? Simțea că moare de cald.

Florile de pe sicriu şi de pe altar împrăştiau un parfum sufocant.

Preoteasa ținea Biblia cu mâini sigure. Se uita drept la el, zâmbind uşor, şi Mattias o fixă cu privirea. Nu zâmbi, la dracu'! De ce dracu' zâmbeşti?

Preoteasa păru să-şi piardă cumpătul o clipă, de parcă i-ar fi citit gândurile.

Organistul începu să cânte şi Mattias simți că urăşte până şi orga.

Melodia îl făcu să plângă din nou. Elsa tăcea lângă el şi ochii îi străluceau.

Când şi ultimul ton se stinse, preoteasa trase adânc aer în piept şi începu să vorbească. Despre Lasse al lui.

Hotărâseră ca prietenii lui Lasse să ducă sicriul, dar Mattias nu făcea parte dintre ei. Ar fi vrut să protesteze, să spună că ar fi fost normal să fie printre ei. Să-l îmbrâncească pe tipul din față cu lacrimile şiroind pe obraji.

Mattias l-ar fi purtat pe Lasse pe umerii săi puternici fără să plângă în halul ăla. Afară era frig şi lumea tremura pe lângă el. Lui Mattias nu-i era deloc frig. Mama îi puse mâna pe umăr, dar el se feri. Priviră sicriul care dispărea încet în pământ. Elsa făcu doi paşi în față, apoi un pas înapoi.

Printre femei se auzea un murmur, încercau să aleagă un psalm potrivit în limba lor. Vocile şovăiră la început, la fel ca mai înainte, dar apoi prinseră curaj.

Hanna atârna ca o păpuşă de cârpă între Ante şi mama. Epuizată şi cu fața golită de expresie. Mama o mângâie pe obraz şi îi şopti ceva la ureche.

Elsa părea să fi profitat de lipsa de supraveghere, pentru că dispăruse.

Mattias o zări lângă perete, cu spatele la ei şi cu umerii strânşi. Ar fi trebuit să aibă mai multă grijă de ea, dar nu se simțea în stare.

33

Golbmalogigolbma

Tortul-sendviş[23] avea trei straturi, somonul era proaspăt, creveţii, mari, castraveţii, sculptaţi în formă de spirală şi crenguţele de mărar erau încă verzi. Femeile se foiau vioaie printre mese cu termosuri cu cafea, carafe cu lapte şi cu suc proaspăt.

Elsa se uita revoltată în jur de câte ori auzea râsete. Dădu iritată la o parte şuviţele desprinse din codiţele împletite. Mama îi împletise părul prea strâns şi acum o durea pielea capului. Pe de altă parte, mâine-dimineaţă, când o să se trezească, o să aibă un păr cârlionţat ca de îngeraş.

Scoase bucata de somon din felia de tort-sendviş şi o mâncă fără pâine.

Peştele era sărat şi moale. N-avea chef să stea de vorbă cu nimeni, dar n-o scăpa din ochi pe preoteasă, care stătea la capătul celălalt al mesei. Vorbea cu un bătrân care părea cam tare de ureche.

Elsa aşteptă răbdătoare şi, când preoteasa se ridică în sfârşit, se grăbi să se ia după ea. Preoteasa îşi puse pelerina neagră şi Elsa se îmbrăcă şi ea repede cu haina pe care ţinuse neapărat s-o agaţe pe spătarul scaunului şi mama o lăsase până la urmă.

---

[23] Specialitate suedeză servită în mod tradiţional la întruniri de familie, formată din straturi de pâine, unt, somon afumat, creveţi, hrean, ouă şi germeni de mazăre, printre altele.

Afară se făcuse întuneric şi, dintr-un troian rămas după trecerea plugului, se auzeau râsete; Elsa îşi văzu verişorii urcându-se în vârf şi îmbrâncindu-se. Se opri şi-şi legănă un pic koltul. Ar fi vrut să urce şi ea să

se joace cu ei. Dar când o văzu pe preoteasă luând-o pe lângă casă, fu nevoită

s-o urmeze.

Elsa aruncă o privire după colţ, unde preoteasa se oprise să fumeze o ţigară. Mucul licări în întuneric. Elsa se duse încet spre ea, iar preoteasa tresări şi stinse repede ţigara pe un pervaz înzăpezit abia când ajunse în faţa ei.

— Bună! spuse ea zâmbindu-i cu gura închisă.

Elsa spuse şi ea „bună”, dar se uită spre încălţările ei din piele de ren.

— Ce kolt frumos!

Elsa dădu din cap, dar nici acum nu ridică privirea.

— E croit de mama ta?

— Şi de mine.

Vocea îi era firavă, însă de data asta se uită la preoteasă. Prinsese curaj.

— Vai, ce fată talentată! A fost greu? Elsa clătină din cap şi miji ochii.

— Preoții au voie să fumeze?

— Da, să ştii că au.

— Mie nu mi se pare OK. Şi nici să râzi la o înmormântare nu mi se pare OK.

Gata, acum că o spusese, inima îi bătea mai repede. Unii preoți puteau să se înfurie oribil, Elsa ştia de când fusese cu áhkku la întrunirile laestadienilor. Áhkku i-a spus că nu erau deloc furioşi, doar că nu ştia ea cum să-i asculte.

— Dar, ştii, e bine să râzi şi să-ți aminteşti de toate ghiduşiile lui Lasse.

Ai voie şi să râzi, şi să plângi.

— Nu.

— OK.

Preoteasa îşi frecă palmele, aşteptându-i reacția. Elsa se uită în pământ, apoi drept în ochii ei şi iar îşi feri privirea. Îşi morfolea buza de sus, care era deja roşie şi jupuită.

— Dacă s-a sinucis, n-o să mai ajungă în rai?

Preoteasa deveni serioasă şi îi vorbi pe un ton mai scăzut.

— Bineînțeles c-o să ajungă în rai.

— Dar áhkku a mea spune că e păcat să te sinucizi. Preoteasa îşi lăsă

mâna pe brațul Elsei şi îl strânse uşor.

— Dar eu sunt preotească şi ştiu mai bine. Îți zic eu că ajunge în rai.

Oamenii spuneau asemenea lucruri pe vremuri, când nu ştiau prea multe.

Bătrânii le mai cred şi acum.

— Păi am auzit şi copii. Spuneau acelaşi lucru la şcoală.

— Asta pentru că i-au auzit pe bătrâni, care n-ar trebui să vorbească

aşa de față cu copiii.

— Eşti sigură?

— Sută la sută.

Elsa clipi. Verişorii ei râdeau pe mormanul de zăpadă.

— Mai voiai să mă întrebi ceva?

Elsa îşi strecură mâna în buzunar şi pipăi urechea mătăsoasă a lui Nástegallu.

— Auzi?

Preoteasa se lăsă pe vine şi se uită la ea cu capul înclinat. Elsa trase aer în piept şi şopti:

— Dacă minți, ajungi în iad?

— Ai mințit?

— Poate puțin.

— Uneori suntem nevoiți să mințim. Toată lumea face asta din când în când. Din atâta lucru nu ajungi în iad.

Anna-Stina o strigă.

— Trebuie să plec.

— Te cheamă Elsa, nu? Ce nume frumos! Elsa trase încet fermoarul buzunarului.

— Promiți că n-o s-ajung în iad?

Preoteasa dădu din cap şi luă mâinile reci ale Elsei într-ale ei. Le apropie uşor şi spuse:

— Promit.

Partea a doua

Cakcadalvi, toamnă-iarnă, 2018

34

Golbmaloginjeallje

Canistra verde de metal aşezată direct în zăpadă n-avea capacul pus şi mirosul de benzină îi gâdila nările. Robert

bagă pâlnia pe care şi-o făcu dintr-un PET tăiat în rezervorul snowmobilului şi înclină canistra. Primii decilitri curseră mai lent. Trebuie să-i bag şi ulei, îşi aminti el.

Skii-Don, un snowmobil Formula 500, îi fusese tovarăş credincios mai bine de douăzeci de ani. Ce să facă el cu modelele alea noi pe care nu putea să le repare singur când se stricau? Lacul era crăpat pe stânga, dar nu se vedea prea tare. Se gândea să-i dea un strat nou de vopsea, în caz că se împuțea treaba. Cine ştie, poate le venea vreo idee să-l ia la puricat. Dar timpul trecea şi nu-l deranjase nimeni, aşa că acum era liniştit. Canistra se goli şi Robert îi dădu drumul, apucându-şi umărul drept, cel paradit. Nu mai avea Tramadol şi doctorița îi spusese că nu-i mai prescrie o doză nouă. Ia un Alvedon şi un Ibuprofen, i-a zis ea, dar analgezicele alea erau fâs, nu-l ajutau deloc.

Robert puse capacul canistrei şi îşi şterse degetele murdare de benzină

pe pantaloni. Materialul galben, rezistent era plin de pete negre şi nu-şi dădea seama în ce hal miroase decât când îşi scotea hainele şi le agăța în hol.

Trase fermoarul polarului albastru care îl costase doar cincizeci de coroane, cu reducere la Intersport. Ar fi trebuit să cumpere mai multe. Îşi puse geaca neagră care atârna de ghidonul snowmobilului. Era haina veche a bătrânului, se vedea căptuşeala printr-o tăietură deasupra unui buzunar şi manşeta mânecii se deşirase. Dar era mai călduroasă decât toate hainele pe care le avea. Îl apăra de vânt şi de

ploaie. Şi era marca Helly Hansen, chiar dacă cele două litere aproape se şterseseră pe piept.

Zăpada scârțâia sub bocancii Graninge, moşteniți şi ei de la ăl bătrân.

Erau cu un număr mai mari, dar cu nişte ciorapi de lână i se potriveau perfect. Robert ridică uşa garajului cu piciorul stâng. Dulapul cu arme era deschis şi scoase de-acolo puşca de vânat elani. Mauserul vechi al moşului era la locul lui. Când acesta murise, arma rămăsese acolo, ca multe alte lucruri. Robert fusese singur la părinți. Au fost numai ei doi de când se ştia, el şi bătrânul.

Maică-sa i-a părăsit când Robert era încă în şcoala primară. Taică-său îi spunea că e terminată cu nervii, că are nevoie de spitalizare. Dar el o văzuse în oraş. Când s-au dus la bazin cu şcoala şi autobuzul s-a oprit în fața clădirii şi toți s-au năpustit afară. El rămăsese nemişcat pentru că printre mesteceni, pe trotuar, o zărise pe mama lui râzând cu o altă femeie. Maică-sa purta o rochie galbenă, deasupra genunchiului şi se tunsese scurt, cu breton.

Robert n-a suflat un cuvânt de față cu bătrânul. S-a dat jos din autobuz, s-a dus la bazin, apoi a sărit de la nouă metri şi a aterizat strâmb pe spate. L-a usturat rău de tot. Ăl bătrân bea mult şi maică-sa spunea că nu-l mai suportă. Şi probabil că nici pe el nu-l mai suporta, pentru că l-a uitat la țară.

Uneori îşi mai aducea aminte vag cum îl lua maică-sa în braţe, în timp ce taică-său stătea cu Mauserul în mână. Poate că maică-sa ar fi vrut să-l ia şi pe el cu ea când era mic. Dar după ce s-a mutat la oraş, probabil şi-a dat seama că viaţa fără ei era mult mai lipsită de griji.

Degetele îi tremurau în timp ce căuta muniţia în cutia metalică de sub bancă. Cu câţiva ani în urmă ar fi mirosit a rumeguş când taică-său lucra cu rindeaua. Nu mai mirosea aşa de mult şi masa era acoperită de praf, de şuruburi şi de cuie pe care ar fi trebuit să le sorteze în cutiuţe.

Se bătu cu palmele peste pulpe de două ori, tare, dar tot nu-i trecea tremurul. Îi scăpă un cartuş, însă nu-l ridică. Luă arma cu un gest iritat şi trase uşa rabatabilă a garajului după el. Dar bineînţeles că avea să se deschidă câţiva centimetri, doar cât să intre zăpada peste noapte. Tocmai la mărunţişurile alea se pricepuse moşul. De reparat, le repara şi el. Ăl bătrân a avut grijă să-l înveţe o grămadă de lucruri, dar cu adevărat mulţumit de el n-a fost niciodată. Uşa aia ar fi aranjat-o într-un sfert de oră.

Robert scoase mobilul, dar nu nimerea deloc tastele cu arătătorul care-i tremura. Lumea nu mai suna, trimitea doar mesaje şi asta nu-i plăcea deloc.

Scrise ora şi locul de întâlnire. Drept răspuns, primi un deget mare îndreptat în sus. Ce tâmpenie! Parcă erau copii, îşi trimiteau desene şi semne din alea.

Îl sâcâia tuşea, trase fermoarul gecii până sub bărbie. Afară era frumos, atât de frumos, încât ar fi putut să caşte gura ca prostul la peisaj. Cerul era violet şi razele slabe ale soarelui abia răzbăteau de după munţi. Noiembrie era pe sfârşite şi în decembrie soarele avea să-i părăsească de tot. Lumina albastră avea să inunde fiecare cotlon. Robert pufni, i se rupea lui de culori acuma. îşi ridică piciorul cu chiu, cu vai peste şaua neagră şi răsuci cheia în contact. Şnurul cu care pornea îi făcea figuri, venise vremea să se ocupe de el. În starea în care era şi cu umărul ăla care-l seca în ultimul hal, n-ar fi fost în stare să tragă ca lumea de el.

Uitase lampa aprinsă pe pervazul din bucătărie şi de-afară arăta chiar îmbietor, cu perdelele şi lampa din sticlă transparentă. Raija latră jalnic când auzi motorul snowmobilului. Într-o clipă îşi făcu apariția la fereastră –

reuşise să se urce pe masă, deşi şontâcăia. Robert o amenință cu pumnul.

— Jos, Raija!

Cățelei puțin îi păsa, doar că lătrăturile i se preschimbară într-un scâncet prelung. Robert îşi dorea enorm s-o ia cu el pe snowmobil, aşa cum făcuse în ultimii şapte ani, dar asta i-ar fi agravat şi mai mult şchiopătatul.

Acceleră şi ieşi cu grijă din curte, ocolind brazii pe care îi plantase cu trei ani în urmă şi care începuseră să crească tot mai rămuroşi, blocând vederea spre casa vecinilor, aflată

la câteva sute de metri de el. Ăl bătrân l-ar fi criticat sigur, ar fi spus că trei brazi nu sunt de-ajuns, că ar fi trebuit să

pună cinci.

O luă spre pârâu, pe urmele vechi pe care le lăsase cu snowmobilul, spre locul în care pescuia de obicei, şi se apropie de lac, unde cu câțiva ani în urmă prindea păstrăv argintiu cu năvodul. Mai demult, păstrăvul argintiu se vindea bine, dar acum lacul rămăsese, probabil, fără peşte. Era o sursă de venit pe care cu greu reuşea s-o înlocuiască.

Se opri şi ciuli urechile, să audă snowmobilul lui Petri, după care coti pe traseul ce ducea spre oraş. Dacă o luai pe-acolo, ajungeai mult mai repede decât cu maşina. Robert se uită în urma lui, dar nu văzu pe nimeni. Era o zi lucrătoare obişnuită, cei mai mulți oameni se aflau la serviciu şi, în plus, era prea frig să ieşi. Probabil că nu riscau deloc, dar Robert îşi simți inima bătând mai repede.

Petri îl aştepta lângă lacul cu păstrăvi de pe vremuri, cu snowmobilul pornit, şi rânji.

— O turmă mai mică, la trei kilometri în direcția aia.

Petri flutură într-acolo o mănuşă mare, bej, de piele. Era bine. Puteau să despartă turma şi să prindă un ren, poate chiar doi.

Petri reuşise până la urmă să cumpere o casă destul de aproape de râu.

Probabil dăduse mai mulți bani pe ea decât valora, dar îi tot repetase lui Robert că nu regretă câtuşi de puțin. Mai ales de Sânziene, când migra somonul în amonte. Sau primăvara, când pescuiau la copcă de dimineața până seara, pe râu.

La puțin timp după moartea bătrânului, Robert a luat snowmobilul şi s-a dus la Petri ca să pescuiască la copcă. A bătut nişte apropouri. A lăsat să

treacă vreo lună şi s-a dus la râu cu undița. Petri l-a invitat la cafea. Apoi, în sauna de-acasă, după câteva beri, l-a întrebat pe Petri dacă ar putea să-l ajute cu o problemă.

De-atunci trecuseră câțiva ani, iar lucrurile merseseră şi mai bine decât îndrăznise să spere. Conduceau încet ca să nu sperie renii. Dar dracu'

îi credea pe laponii ăia nenorociți când spuneau că snowmobilele îi sperie pe reni, la halul în care conduceau ei.

Îl usturau obrajii de la ger şi, când i se săltă căciula, vântul îi biciui urechile. Trase de căciulă şi durerea înțepătoare din umăr îl făcu să icnească.

Apăsă pe accelerație strâmbându-se. Petri acceleră şi el.

Exact cum se aşteptau, dădură peste o turmă formată din şase reni care îşi croia drum prin zăpada groasă. Câțiva îşi afundaseră capul în zăpadă

şi scormoneau cu copitele ca să ajungă la licheni. Unul din ei se uită în sus şi îi zări. Se opriră din mers şi Petri arătă spre un ren care se depărtase un pic de restul turmei. Robert dădu din cap, coborî de pe snowmobil, desprinse sania veche de lemn şi scoase puşca de sub prelată.

— Vrei să ne distrăm puțin mai întâi? întrebă el când se urcă la loc.

Petri se lumină la față.

— Mai întrebi?

Turma le observase mişcările, părea să fi mirosit pericolul şi începu să

se retragă spre pinii de pe dealul din apropiere. Renul singuratic ridică

privirea mirat şi țâşni într-o parte. Picioarele subțiri i se împotmoliră în zăpadă. N-avea cum să fugă de ei. Robert era dezamăgit, nu-i plăcea prada uşoară. Voia să vâneze.

— Scoate telefonul! Filmează repede! strigă Petri şi se apropie de ren.

Robert porni camera şi Petri se aruncă de pe snowmobil direct în spinarea renului. Se agăță de coarnele lui şi reuşi să-l încalece. Renul o rupse la fugă şi Robert râdea atât de tare, că abia reuşea să țină telefonul drept.

Petri era greu şi renul gâfâia, dar încerca s-o ia pe urmele lăsate de snowmobile în zăpadă. Dintr-odată alunecă şi Petri se prăbuşi din spinarea lui. Ateriza în zăpadă şi făcu un semn liniştitor cu arătătorul.

— Ai filmat tot, da?

Robert dădu din cap şi băgă mobilul în buzunarul interior al hainei.

Şi acum, gata cu prostiile. Adrenalina îi curgea prin vene şi mâinile nu-i mai tremurau deloc când strânse ghidonul şi apăsă pe accelerație. Renul alerga mai uşor în culoarul săpat în zăpadă, crezând că nu se mai află în pericol. Dar se înşela. Abia acum începea adevărata vânătoare. Robert nu-l aşteptă pe Petri, ci o luă după ren, acceleră un pic, apoi tot mai mult. Când renul coti într-o parte, Robert era fix în urma lui şi reuşi să-i atingă

picioarele din spate cu snowmobilul. Dar nu suficient cât să i le reteze. Bine aşa. Nu voia să se termine prea repede. Apăru şi Petri şi-i tăie drumul renului din partea cealaltă.

Renul se împiedica şi sărea când în stânga, când în dreapta. Robert îi făcu semn lui Petri s-o ia mai uşor. Aşteptă până când renul alergă din nou pe urmele de snowmobil şi-l urmări, lăsând huruitul motorului să-şi facă efectul. Apoi lovi din spate animalul, răsturnându-l, şi ateriză cu tălpile snowmobilului pe gâtul său. Perfect. Ochii renului mai aveau puțin şi îi ieşeau din orbite. Animalul gâfâia cu limba atârnându-i întro parte. Nu murise încă. Nici picioarele nu păreau rupte. Scoase iar mobilul şi făcu o poză. Apoi băgă în marşarier şi îl eliberă de sub scuter. Dar renul părea paralizat. Poate că îi rupsese vreo coastă, totuşi? Îl ocoli şi Petri făcu la fel.

— Pe ăsta îl omorâm şi gata, spuse el.

— Ce? făcu Petri şi se şterse la nas cu încheietura mâinii. Renul se ridicase şi se clătina pe picioare.

— E deja stresat. Nu vreau să livrez carne de proastă calitate.

— Ce dracu'!?

Petri se uită spre pâlcul de pini unde fugise restul turmei. Renii se făcuseră nevăzuți. Dar n-aveau cum să fi ajuns prea departe.

— Du-te tu şi mai prinde unul, spuse Robert.

Petri îl privi mirat, dar acceleră şi întoarse brusc.

Robert rămase singur. Cu un ren care o luase şontâcăind pe cărarea săpată de snowmobile. Avea blana gri-cafenie şi părea bine hrănit. Laponii ăia nenorociți se plângeau tot timpul că le mor renii de foame şi cerşeau ajutoare de la stat ca să-i hrănească. Uite dovada vie că mințeau.

Robert îşi împinse buza de sus cu degetul şi pliculeţul de tutun umed căzu în zăpadă. Îşi plimbă limba peste dinții din față şi în golul lăsat de un dinte scos, unde ştia că îi rămâne tot timpul un pic de tutun. Scuipă.

Acum.

Apăsă tare pe accelerație şi goni pe cărare. Renul mai încercă o dată să

sară într-o parte, să alerge în zăpada groasă. Se afundă şi se răsuci, zvârcolindu-se chinuit. Lui Robert îi plăcea ce vede. Nimeri picioarele din spate exact la fix, nici prea tare, nici prea încet. Şi în clipa aceea, un pocnet.

N-avea cum să-l audă din cauza motorului pornit, dar de simțit, îl simți.

Renul rămase întins, cu ochii ațintiți spre cer. Robert se opri, dar lăsă

motorul pornit. Se duse la el şi cercetă picioarele frânte, întinse în unghiuri nefireşti. Scoase mobilul şi începu să filmeze, de la picioarele rupte până la botul tremurând. Ochii renului nu mai erau înspăimântați, părea mai degrabă că se dăduse bătut. Poate ar fi trebuit să-i reteze coarnele cât mai trăia. Doar aşa, de distracție.

Brusc, de undeva răsună o împuşcătură şi o coțofană se ridică speriată

dintr-un pin. Petri. Atunci se hotărî rapid. Trebuia să se grăbească. Trase un şut în capul renului cu vârful bocancului, gândindu-se ce să facă. Ştia că mai durează până îşi termină Petri treaba. Îl instruise bine, trebuia să respecte anumiți paşi ca să nu compromită calitatea cărnii.

Când renul clipi, Robert se trânti în genunchi şi îl cercetă îndeaproape.

Din nări îi ieşeau aburi calzi. Îl apucă de bot şi se uită la sanie. Oare să se ducă după topor? Da, mai bine. Se ridică şi se duse greoi la sanie, dădu la o parte prelata verde care înghețase şi se întărise şi găsi toporul. Îl furnica tot corpul. Să-i taie copitele pe rând? Ultima oară când făcuse aşa, Petri aproape vomitase şi Robert râsese de el. Petri voia să-i omoare rapid. N-avea deloc răbdare.

Înfipse lama la vreo zece centimetri deasupra copitelor de la picioarele din față. Cu alea din spate n-avea rost să se complice, erau rupte oricum.

Renii nu țipă când îi doare ceva. Păcat.

Se apropia snowmobilul lui Petri şi Robert privi spre deal. Ridică

toporul şi, luându-şi avânt, despică dintr-o lovitură capul renului. Mirosul de sânge fierbinte se înălță ca un abur în aerul rece.

Petri se opri lângă el şi dădu din cap mulțumit, arătând în spate. Legase renul de coarne şi îl târâse după el cu snowmobilul. Lăsase o ditamai dâra de sânge în urmă şi lui Robert îi venea să urle la idiot, să-l întrebe de ce n-a luat sania cu el. Petri zări toporul şi se strâmbă.

— Pfuai.

Dezlegă renul de snowmobil şi îl urcară împreună în sanie. Robert verifică prelata. Trebuia întinsă şi sub, dar şi peste corpul animalului.

— Şi-acum trebuie să ne cărăm de aici. Dacă tot ai tras cu arma.

— A trebuit să trag. Nu eram într-o poziție bună ca să scot cuțitul. Dar n-am auzit nici maşini, nici snowmobile.

— Şi totuşi.

— Îl duci acasă?

— Crezi că-l tai acasă? pufni Robert. Ne ducem la locul nostru obişnuit, unde-i tranşăm de fiecare dată. Şi după aia, car totul la boxă.

— Nu înțeleg de ce nu putem să-i tranşăm aici, pe loc?

— Da, am putea, la cât sânge ai lăsat după tine. Dar mai bine nu.

Petri părea iritat. Duse arătătorul la nări şi-şi suflă nasul în zăpadă.

35

Golbmalogivihtta

Era puțină zăpadă, lucru neobişnuit pentru acea perioadă a anului.

Şoseaua E45 era descoperită de tot pe alocuri. Dungile albe aproape că nu se mai vedeau. Asfaltul de pe carosabil era crăpat şi până primăvara aveau să

răsară firicele de iarbă, ca şi când pământul ar fi vrut să se vindece singur, să

se întoarcă la starea lui primordială, să transforme din nou totul în pădure şi verdeaţă. Crăpăturile de la gheaţa infiltrată în asfalt erau adânci, iar o groapă reuşise să distrugă şasiurile mai multor maşini.

Elsa conducea încet Nissan Quashqai-ul tatălui ei şi se uita după urme în şanţ. Frână chiar înainte de groapa cu pricina. Administraţia Drumurilor nu montase niciun semn de avertizare, de fapt, era nevoie de indicatoare pe o porţiune bună a şoselei dintre sate. Uneori apăreau firme finlandeze care făceau lucrări de asfaltare şi atunci sătenii se alegeau cu un asfalt negru şi neted. Dar toţi ştiau că n-avea să treacă mult până ce drumul devenea din nou aproape impracticabil. Când era mică, Elsei îi plăcea cum maşina se hâţâna peste câte un hârtop şi tata ştia exact unde să accelereze ca să-i dea un gol în stomac. Dar scheme din astea făcea numai cu rabla.

Dacă ar fi fost zăpadă pe drum, ar fi putut să se ia după urmele lăsate de tălpile micuţe ale lui áhkku. Tata plecase în direcţia opusă cu rabla şi Elsa conducea spre satul vecin. Probabil că áhkku o luase şi ea încolo, dar cotise pe drumul pietruit care ducea la fostul lor loc de adunare. De pe vremea când áhkku era doar un copil. Elsa ar fi vrut să conducă mai repede, dar era nevoită să cerceteze drumul. Uneori, pe áhkku n-o ţineau picioarele să se îndepărteze prea mult şi atunci o găseau în vreun troian, roşie la faţă de la efort sau cu buzele învineţite de frig.

Áhkku nu mai putea fi lăsată singură, aşa că Mattias urma să se mute în casa ei. Poate că asta a speriat-o azi. Poate că ceva a agitat-o şi a făcut-o să

iasă din casă şi să bântuie pe stradă. Să caute ceea ce fusese cândva.

Áhkku stătea la ei de câteva săptămâni. După ce era să dea foc la casă

cu o lumânare uitată pe masa din bucătărie, tata i-a luat cheia şi toate cele necesare şi a instalat-o în dormitor. Mama nu s-a plâns, doar şi-a făcut patul în camera de zi seară de seară. Şi până la urmă, pe Mattias l-au sfătuit să se mute în casa bătrânească, aşa cum fusese, de fapt, planul încă de când se născuse. Áddjá murise de mult. Se ofilise încet şi în ultimii ani devenise aproape străveziu. Elsa îl ţinuse de mână când zăcea în patul lui, în aşternuturile spălate şi apretate. Mama o ajuta pe áhkku să-l ridice din pat ca să-i schimbe aşternuturile. Asta se întâmpla când áddjá era pe moarte şi áhkku spunea că n-are de gând să-l primească pe preot în casă cu aşternuturi murdare.

Áhkku l-a plâns discret şi nu i-a lăsat s-o îmbrăţişeze. Şi apoi a fost ca şi când mintea ei n-ar mai fi ţinut pasul. S-a măcinat treptat. O cratiţă uitată

pe aragaz. Un nume şters. O privire goală spre Elsa. N-o mai recunoştea deloc.

Tata se încăpăţâna, nu voia să accepte. Mama nu comenta, dar era tot timpul cu ochii pe áhkku. De când stătea la ei, era mai uşor. Totuşi câteodată

mama era prinsă cu ale ei şi atunci găseau uşa crăpată şi urmele mici din zăpadă care duceau spre şosea.

Uneori îi mai suna câte un vecin şi le spunea că „iar e pe drumuri”. Cei care o cunoşteau se opreau cu maşina şi se ofereau s-o ducă acasă, dar áhkku îi privea fără nicio scânteie de recunoaştere în ochi. Se mai întâmpla să le spună că se duce la mama şi la tata. însă, de fapt, îşi căuta sora mai mică, moartă înainte să împlinească opt ani. Pneumonie, în munți. Înainte să

moară ea, fuseseră şase frați. Dar mezina nu supraviețuise acelei ierni.

Áhkku avea unsprezece ani pe-atunci şi mezina era preferata ei, sora de care avea grijă cel mai mult.

Elsa stătea de multe ori cu áhkku pe canapeaua din camera de zi şi asculta aceeaşi descriere a surioarei sale care părea vie, însă era, de fapt, rece ca gheața. Cu genele coborâte peste cearcănele de sub ochi. Iar áhkku plângea şi vorbea ca un copil, ca şi când ar fi avut din nou unsprezece ani.

Şi acum era iar pe drumuri şi căuta ceva.

Termometrul arăta minus zece grade. Nu era chiar aşa de grav, dar Elsa nu ştia cât de bine se îmbrăcase bunica ei. Ciudat că nimeni nu sunase încă. Poate că o luase spre pădure sau spre traseul pentru snowmobile. În cazul ăsta,

n-avea cum să dea de ea. Era atât de uşoară, că păşea fără să lase aproape nicio urmă.

În spatele Elsei apăru o maşină şi o depăşi în viteză. O claxonă. Şoferul era iritat că Elsa mergea cu cincizeci pe un drum unde limita era de nouăzeci. Plăcuțe de înmatriculare norvegiene. Elsa claxonă şi ea.

Părăsi drumul principal şi o luă pe cel pietruit, acoperit de zăpadă.

Acolo şoseaua era plină de gropi care se umpleau cu apă vara şi maşina se zdruncina zdravăn. Elsa se uită îndelung în ambele părți, însă nu văzu urme de paşi, doar câteva dâre rare de snowmobil. Îi sună telefonul. Elsa îl puse pe difuzor.

După voce, tata părea obosit.

— Ai găsit-o?

— Nu, sunt pe drumul pietruit.

— Sună-mă când...

— Juoa.

Tata închise telefonul. Ar fi fost mai bine dacă veneau amândoi şi se despărțeau la cărarea pentru snowmobile.

Elsa coborî geamul câțiva centimetri şi aerul rece pătrunse înăuntru, şuierându-i deasupra capului.

Opri maşina şi motorul ca să audă mai bine. Deschise portiera şi coborî.

— Áhkku!

Strigătul ei răsună peste pădurile şi miriştile acoperite de zăpadă şi apoi se făcu iar linişte. Linişte aceea grea, apăsătoare, care parcă-ți crapă

timpanele. Elsa se duse la cea mai apropiată cărare pentru snowmobile şi se întinse pe jos să caute urme cât de mici lăsate de un corp omenesc. Nimic. Se hotărî să conducă mai departe şi să urce dealul, de unde se vedea mai bine peste mirişti.

În clipa când ajunse în vârf, zări o umbră lângă pădure, pe partea dreaptă. Apăsă pe frână şi miji ochii să vadă mai bine. Opri motorul şi se dădu jos. Da, cineva se mişca pe lângă mestecenii care nu-şi mai reveneau după invazia omizilor de cotarul mesteacănului. Rămăseseră doar trunchiurile copacilor care se înnegreau din vârf şi mureau încet. Elsa porni pe cărarea pentru snowmobile şi văzu că nici ea nu lăsa prea multe urme.

Lumea îi spunea că seamănă cu áhkku. Mici şi sprintene amândouă. Elsa vedea că seamănă, mai ales la nas, la gură şi la zâmbet, dar ochii erau ai mamei.

Áhkku stătea cu mâinile sprijinite de un mesteacăn. Parcă făcea exerciții de încălzire. Elsa simțea că o buşeşte râsul, dar în acelaşi timp îi venea parcă şi să plângă.

— Cred că s-a ascuns, spuse áhkku cu buza de jos tremurând de frig.

N-avea mănuşi şi i se înroşiseră mâinile. Căciula îi era aruncată pe jos.

Elsa o ridică, o scutură de zăpadă şi o trase cu grijă peste părul cărunt al bunicii ei. Coada împletită i se desfăcuse şi părul lung se revărsa liber pe spinarea ei cu vertebrele bine conturate pe sub piele. Bine măcar că avea haina pe ea, chiar dacă pantalonii erau prea subțiri. Când vântul se înteți, materialul lor vaporos flutură, dezvelindu-i picioarele subțiri.

— Trebuie să mergem acasă, áhkku.

Elsa îi trimise un mesaj tatălui ei: „Am găsit-o”. Tata nu obişnuia să-i răspundă.

— Dar ne jucam, spuse áhkku şi zâmbi fericită.

— Da, însă acum se înserează şi trebuie să plecăm acasă.

— Am făcut pişuț pe mine.

Áhkku se uită la picioarele ei şi Elsa zări petele întunecate de pe pânza albastră. Oftă, sperând că nu scosese pătura de pe bancheta maşinii. Aşa măcar putea să stea pe ea.

— Atunci chiar că trebuie să mergem acasă, să nu cumva să răceşti.

— Dar nu pot s-o las pe surioara mea în pădure.

Elsa duse telefonul la ureche şi spuse:

— Ahaaa, e la voi. Înțeleg. Atunci o luăm şi noi spre casă. Ce bine că

surioara e la căldură.

Vorbi tare şi răspicat şi dădu din cap spre áhkku, care o privi cu îndoială.

— Ai auzit, da? Sora ta e deja acasă.

Îngrijorată, áhkku privi în jur, timp în care Elsa o luă încet de umeri şi o conduse spre maşină. Era cu un cap mai înaltă decât bunica ei. Se bucurase nespus când o depăşise în înălțime. Era prima din familie care rămăsese mai scundă decât ea. Mattias a spus râzând că nu-i cine ştie ce realizare. Fratele ei o depăşise de mult, avea un metru

optzeci. Mult mai înalt decât tata, care era scund şi chircit. Şi mama spusese, cam fără tact, că Mattias avea noroc că

moştenise genele ei.

Elsa întinse pătura pe bancheta din spate şi o ajută pe áhkku să urce. Îi puse centura, se aşează la volan şi blocă portierele. Se mai întâmplase ca lui áhkku să-i vină să se dea jos din mers. N-avea unde să întoarcă, aşa că băgă

în marşarier şi ieşi pe drumul principal.

— Unde mergem, Elsa?

Îşi revenise, părea aproape ca de obicei. Uneori mai prindeai mici intervale în care áhkku părea áhkku.

— Mergem acasă să mâncăm.

Mirosul de urină se răspândi în maşina încălzită şi Elsa simți că i se face greață. Îşi trase fularul de lână pe nas şi apăsă mai tare pe accelerație.

36

Golbmalogiguhtta

Televizorul era dat încet şi áhkku stătea liniştită sub pătură. Tremura de câte ori intra curent rece din hol. Mattias şi mama ieşeau şi intrau repede în casă, cărând haine, o lampă, un încălzitor de încălțăminte şi o cutie cu polonice şi boluri. Când capul lui áhkku căzu pe spate şi bătrâna adormi cu gura căscată, ca un pui de vrabie flămând, Elsa se ridică încet de pe canapea.

Îşi puse geaca matlasată şi încălță bocancii mari ai tatei, pentru că erau cel mai aproape de ea. Mattias stătea cu brațele încrucişate pe piept în şopron şi se uita cum face mama curățenie. Vorbea singură, ca de obicei. Toți ştiau că nu e cazul să-i răspundă sau să reacționeze, că trebuie s-o lase în pace. Mama punea ordine în lucruri, vorbind încontinuu, şi nu se aştepta să

se amestece nimeni în treaba ei. Bägă capul într-unul din dulapurile albe vechi, pline cu salopete de snowmobil, haine de lucru, căciuli şi mănuşi.

Elsa ridică o sprânceană şi se uită la Mattias, dar el nu reacționă.

— Dacă tot te muți, putem să facem şi curat, mormăi mama. Salopetele astea nu le-ai purtat de nu mai ştiu când, aruncă-le!

Salopetele vechi, negre ale Elsei zburară prin aer şi aterizară la picioarele ei. Erau încă în stare bună, dar Elsa nu le ridică de pe jos.

— Cizmele astea de cauciuc ale lui isa ar fi trebuit aruncate de mult la gunoi. Ce caută aici?

Cizmele negre de pescuit aterizară pe mormanul de haine de aruncat.

— N-ar fi trebuit să aducem un set de farfurii sau ceva şi o noptieră?

întrebă Elsa.

Mama se uită în spate şi arătă din cap spre cutiile de carton din stânga uşii, în timp ce mai arunca o vestă albastră matlasată pe morman.

Elsa dădu să mute o cutie, dar era prea grea, aşa că se întoarse spre Mattias.

— Trebuie să mă ajuți.

— Ia noptiera, aia o duci şi singură.

Mattias avea vocea groasă, dar de cele mai multe ori vorbea atât de încet, că trebuia să ciuleşti urechile ca să-l auzi. Avea douăzeci şi şase de ani.

Era tăcut. Cu prune-n gură. Şi nu te privea în ochi mai mult decât e nevoie.

— Ce-aşteptți? Ia ceva ca să terminăm odată cu astea, spuse ea şi ridică

noptiera vopsită în albastru, comandată cândva de Mattias de la Ikea.

Era de pe vremea când Mattias a vrut prima oară să se mute, dar până

la urmă nu i-au ieşit planurile. Casa pe care voia s-o închirieze a fost vândută. Mattias nu păruse afectat de veste şi băgase noptiera printre celelalte vechituri din şopron. Până la urmă a mai stat la ai lui încă un an.

Era ciudat cu patru adulți în casă. Elsa terminase liceul în iunie şi se întorsese la țară. În camera ei cu tapet verde-deschis, pe care-l alesese când avea paisprezece ani.

Inițial a vrut să se înscrie la Şcoala Sami din Jokkmokk, dar s-a răzgândit. Îi era prea dor de casă după anii petrecuți la oraş şi voia să se întoarcă la renii ei.

Mattias se aplecă şi împături cu grijă cizmele vechi de pescuit, apoi le îndesă în cutia cu serviciul de masă. Trecu pe lângă Elsa, care se luă nesigură

după el, alegându-şi cuvintele. Cei doi săriră peste troienele care despărțeau cele două gospodării. Mattias apăsă clanța cu cotul şi uşa se deschise scârțâind.

Intră fără să se descalțe, se duse drept în bucătărie şi puse pe masă

cutia cu farfurii, încercând să nu le spargă. Muşamaua în carouri roşii era într-o stare jalnică, plină de găurele şi arsuri lăsate de oale fierbinți. Mattias avea de gând să schimbe totul. Elsa îşi scoase bocancii, intră în dormitor şi puse noptiera lângă pat. Mattias îşi adusese deja patul. Al lui áhkku se afla acum în dormitorul lui, cu mirosul său înțepător de urină. Mama era de părere că mai bine-l pun pe foc, iar tata n-a comentat.

Elsa se duse înapoi în bucătărie.

— Vrei să pun farfuriile în dulap? întrebă ea ridicând capacul cutiei. Nu vrei să arunci cizmele alea de pescuit?

Mattias făcu stânga-mprejur lângă chiuveta unde se oprise să bea apă

direct de la robinet. Era probabil atât de înghețată, că te dureau dinții.

— Ba da.

— OK, atunci. .

— Mă ocup eu, Elsa.

Ei îi era dor de vremea în care îi spunea unna oabba. Nu ştia de ce încetase să i se adreseze aşa, iar când şi-a dat seama, era deja prea târziu ca să-l mai roage să revină la alintul acela. Elsa avea pe-atunci vreo zece ani.

Era după moartea lui Lasse. Fusese o perioadă tulbure şi ciudată, în care vorbele se goliseră de conținut. Un timp, Elsa nici nu mai auzea când vorbea lumea cu ea. Era ca şi când i s-ar fi astupat urechile. Şi acum se înfiora când îşi aducea aminte. Cam pe-atunci încetase să mai fie unna oabba. În ochii lui Mattias, devenise Elsa.

— Nu mai merge să pescuieşti în ele.

Erau cizmele de cauciuc ale lui áddjá. Inițialele lui erau scrise frumos cu tuş negru pe căptuşeala albă, de-a lungul cusăturii din spate. Bineînțeles că toți îşi aminteau când a trebuit să treacă renii pe celălalt mal al pârâului şi şi-a pus cizmele de pescuit. Şi a şi pescuit în ele în albia mai liniştită a râului.

La apă adâncă nu se aventura nimeni. Pietrele erau alunecoase şi puteai să

cazi uşor.

— Ştiu.

Vocea lui Mattias vibra în cutia toracică. Atârnă cizmele pe spătarul unui scaun, apoi ridică şase farfurii. Le puse în dulapul din lemn de brad de deasupra chiuvetei. Farfuriile se ciocniră cu un clinchet. Şase farfurii noi fură aşezate la locul lor, la fel de rapid.

Elsa oftă şi ieşi din casă. În şopron, mama cerceta un Monopoly vechi.

— Mai vreți jocurile astea?

— Enná, chiar vrei să iei la puricat toate vechiturile?

— Îmi vine să țip când văd că nimeni nu face curat pe-aici. În curând nici n-o să mai ajung la lada frigorifică şi o să trebuiască să arunc chestii până nu se duce naibii carnea dinăuntru.

Lada frigorifică era albă şi mormăia surd în colțul ei. Dar penele de curent din toamna aia îi îngrijorau pe toți. Lada frigorifică în care încăpeau 560 de litri era plină cu mâncare să le ajungă câteva luni, dacă nu chiar un an. Hălci de elan şi de ren, somon, păstrăv arctic, lipan care trebuia mâncat cât de curând, gáhkku, melcişori cu scorțişoară, mure galbene, merişoare şi afine. Dacă Elsa ar fi vrut să scoată ceva de-acolo, ar fi fost nevoită să se cațăre pe margine şi să se aplece înăuntru ca să pescuiască ce-i trebuie. În bucătărie mai era un congelator la fel de plin. Mama şi Elsa aveau grijă să nu lipsească niciodată din el carnea tocată, lasagna sau chiftelele. Gătitul era specialitatea ei. Cusutul,

la fel. Dar se pricepea şi la îngrijirea renilor. Şi atunci, de ce să plece altundeva?

Elsa o bătu peste umăr pe mama şi îi spuse s-o ia uşurel.

— Zi mai bine, ce să mai duc de-aici?

Mama îi puse în braţe un morman de perdele gri, lungi, pe care le dăduse jos de la geamurile din camera de zi, o pereche de perdele din dantelă albe, simple, din dormitor, şi o perdea scurtă, cu model ţipător, verde, care fusese în bucătărie. Comandase deja perdele noi pentru toate încăperile.

Elsa aproape că nu vedea pe unde calcă de teancul din braţe. Traversă

cele două curţi şi intră în casa fratelui ei. Mattias se mutase de-acum. Era om în toată firea. Ce-i drept, stătea alături, dar avea casa lui. Sau poate că nu era chiar la casa lui. Pentru că era singur. Nici prietenă n-avea, de când Inga-Lill îl părăsise cu patru ani în urmă. Mattias nu putea să treacă uşor peste aşa ceva, pentru el, asta însemna resemnare totală. Dacă cineva nu se mulţumea cu el, nici el nu se mai mulţumea cu nimeni. Inga-Lill îşi văzuse de viaţă, se combinase cu unul de la oraş şi acum era gravidă cu cel de-al doilea copil, punea poze pe Instagram, mereu din acelaşi unghi avantajos, cu acelaşi zâmbet de Mona Lisă pe chip. Elsa nu se putea abţine să nu se uite. Poate că

Mattias făcea la fel şi se gândea cum ar fi putut arăta viața lui. Să aibă şi el o familie. Aşa ceva i-ar fi prins bine.

Elsa aşează perdelele pe canapeaua din camera de zi, aceeaşi canapea de piele, de culoarea ciocolatei cu lapte, cu spătar înalt şi cotiere mari, rotunjite pe care o cumpăra toată lumea prin anii 1990. Mama şi Hanna schimbaseră canapelele de mult, dar bătrânii nu se debarasaseră de ele.

Canapelele din piele adevărată, uşor de şters nu erau ceva ce aruncai cu una, cu două la gunoi, zicea áhkku.

— Sper c-o să arunci canapeaua.

— Da.

— Te duci în oraş să iei alta?

Mattias pufni pe nas.

— Da, de parc-aş avea timp pentru aşa ceva.

Apoi ridică iritat din umeri şi zdrăngăni tacâmurile din sertare.

Sertarul de sus era înțepenit şi Mattias îi arse un pumn.

— Vrei să pun perdelele?

Elsa nu aşteptă să-i răspundă. Luă taburetul vechi al lui áhkku, cel cu scăriță rabatabilă.

— Taburetul ăsta să nu-l arunci. Dacă nu-ți trebuie, îl iau eu.

Dădu jos corniza albă, suflă praful de pe ea, montă perdelele gri şi o puse la loc. Trase de ele şi le aranjă până când se simți mulțumită. De la geam o zări pe áhkku. Bătrâna dormea încă pe canapea.

37

Golbmalogicieza

Piatra de mormânt era îngropată în zăpada care căzuse în ultimele zile şi în viscolul de peste noapte. I se vedea doar capătul brut. Frații nu doriseră

o piatră lucioasă, lustruită. Au ales una necizelată, cu muchii ascuțite. Fără

linii drepte. O piatră greu de îmblânzit, pentru un om care nu se lăsase nici el îmblânzit. Elsa nu putea să nu se gândească la cât de mult îşi dorise el chiar lucrul ăla, să aparțină unui grup, să fie în rândul lumii, dar fără succes.

Din motive pe care ea nu le înțelesese, copilă fiind. Pentru ea, promisiunile lui fuseseră vorbe-n vânt. Şi răspunsurile pe care le tot aşteptase nu-i fuseseră suflate niciodată.

Elsa se sprijini în coada lopeții. Anna-Stina foşni punga de plastic.

Număra lumânările, ferindu-şi privirea de la mormânt, ca de obicei.

— Am uitat chibriturile, mormăi ea şi se duse spre poteca dintre morminte, curățată de zăpadă.

Mereu uita câte ceva. Elsa rămânea deseori singură. Vara, cu țânțarii bâzâindu-i neobosit pe la nas, când încerca să planteze florile pe care le cumpăraseră de la benzinăria din satul vecin. Şi acum, iarna, tot singură era, cu lopata în mână.

Elsa îşi încordă brațele şi abdomenul şi înfipse lopata în zăpadă, dar nu reuşi să pătrundă foarte adânc. Ridică gemând lopata şi aruncă zăpada în spate. Se opinti, ridică zăpada şi o aruncă mai repede. Spatele i se încălzi rapid. Când se apropie de piatră, înfipse lopata cu grijă până când nu mai putu să sape. Se auzi un clinchet surd.

Făcuse un culoar până la numele lui şi data naşterii şi a morții. De neînțeles chiar şi acum. Râcâi zăpada înghețată de pe piatră cu mâna înmănuşată. Primăvara aveai impresia

că mormântul plânge când zăpada se topea şi se prelingea pe piatra zgrunţuroasă.

Anna-Stina se întoarse cu nişte lumânări pe care le aşează aproape una de alta, lângă piatra de mormânt. Aprinse un chibrit şi-l acoperi cu palma până când începu să ardă mai intens.

De câțiva ani, ăsta era ritualul lor. În copilărie o însoțeau pe Hanna, care le arăta unde să planteze florile şi cum să aprindă lumânările. Când au crescut, Hanna n-a mai venit la fel de des. Zicea că oricum Lasse nu mai e acolo. În plus, îi venea greu să-l ierte. Şi să le porți pică morților nu rezolvă

nimic.

Elsa şi Anna-Stina nu plângeau niciodată la mormântul lui Lasse. Pe de altă parte, nimeni nu plângea de față cu alții. Doar la înmormântări. Elsa trebuia să lase pe altă dată lacrimile ce refuzau să curgă în ziua aceea îngrozitor de geroasă. Nici nu prea vorbeau cine ştie ce. Nu ajuta cu nimic să

filozofeze despre câte şi mai câte ar fi putut să facă el dacă nu s-ar fi sinucis.

Anna-Stina dicta tonul şi acum, la fel ca întotdeauna. Elsa ar fi preferat să

plângă şi să filozofeze împreună cu ea, mai ales pe vremea când erau adolescente şi le venea mai uşor să plângă urât şi melodramatic. Anna-Stina i-a tăiat-o sec însă de câte ori a încercat. „El e mort şi noi trăim."

Azi, Lasse ar fi împlinit treizeci şi doi de ani. Probabil că le-ar fi trimis o poză de undeva din străinătate. Cu zâmbetul lui larg. Şi ochiul câş. Toată

lumea ar fi pus botul, nimeni nu s-ar fi întrebat ce caută de ziua lui pe alt continent.

Morții se uită uşor, mai ales când ai doar nouă ani. O vreme, Elsa a încercat să stea pe lângă adulți, să-i asculte, să găsească o explicație pentru moartea lui Lasse. Se întindea sub masa din bucătărie, o ardea în spălătorie, se ținea după mama când vorbea la telefon sau trăgea cu urechea când îi închideau uşa-n nas. Áhkku vorbea doar de păcate şi Elsa nu voia s-o asculte.

Mama se închidea în camera ei şi plângea, nu înțelegea de ce. Nici măcar nu era sigură că plânge din cauza morții lui.

Şi mai era şi Mattias.

Elsa nici nu voia să se gândească la ce era în sufletul lui. Nu ştia dacă

părinții lor au încercat să discute cu el. Probabil că toți îşi băgaseră capul în nisip, fiecare sperând că o să poată să-şi vadă curând de viață, să uite.

Se uită la Anna-Stina, care curăța stângaci zăpada de pe mormânt.

La început, Elsa a întrebat-o dacă ştie de ce s-a sinucis Lasse, dar Anna-Stina n-a scos un cuvânt, s-a uitat doar în gol, bosumflată, şi până la urmă i-a dat un brânci, de s-a pomenit pe spate în zăpadă. Atunci Anna-Stina a țipat la ea că nu e treaba ei. Apoi n-a mai stat lângă ea în autobuzul care le ducea la şcoală şi n-au mai luat prânzul împreună. În iarna aia l-a urât pe Lasse.

Zăpada s-a topit, a venit primăvara şi, când mestecenii au înverzit în iunie, Anna-Stina a împlinit unsprezece ani. Mama şi Hanna s-au întâlnit din întâmplare la magazinul din satul vecin şi mama s-a întors acasă cu ceva în plus pe lângă sticla de lapte. Fusese invitată la o petrecere. Elsa se îmbrăcase în hainele ei preferate cu câteva ore înainte şi împachetase cartea pe care o cumpărase de fapt pentru ea cu o săptămână în urmă. Încerca să se controleze în timp ce mergea încet pe drumul principal şi urca spre casa din deal, pe care nimeni din familia ei n-o mai vizitase de câteva luni. Când Anna-Stina a îmbrățişat-o şi a luat cadoul, totul s-a aranjat şi fetele au fost din nou prietene.

— Mergem? întrebă Anna-Stina, fără să aştepte răspunsul.

Elsa se aplecă şi făcu o inimă din lumânările de pe mormânt înainte s-o urmeze.

Centura de siguranță era țeapănă şi făcea figuri. Renault-ul vechi al Anna-Stinei nu era făcut pentru frigul de la ei.

— Când îți iei şi tu o maşină nouă? Îți aminteşti ce spunea Lasse despre francezi? Că nu se pricep la nimic?

Anna-Stina râse şi Elsa ar fi vrut s-o îmbrățişeze cu un braț, dar se abținu. Mulți spuneau că prietenia lor era neschimbată, că Anna-Stina era şefa, cea care lua deciziile, pe când Elsa prefera să se adapteze. Dar nu mai era aşa. Nu mai putea să stea în umbra ei.

Moartea le lăsase singure cu problemele vieții, depindea doar de ele cum vor să le rezolve. Şi, da, Anna-Stina se îndepărta de ea în anumite perioade. Când a început să se machieze, de exemplu, sau când s-a făcut mai voluptuoasă, lucru care o intimida şi o încurca pe Elsa. Prietenele Anna-Stinei spuneau că e copilăroasă. Dar seara, Anna-Stina venea oricum pe la ea.

Şi când Elsa a început clasa a şaptea, lucrurile s-au îndreptat din nou. Când mama i-a dat voie să se dea cu rimel.

Siessá o întreba uneori de ce nu are prieteni, dar Elsa răspundea râzând c-o are pe Anna-Stina. Întrebările alea n-o întristau deloc. Era adevărul. Şi nu-i păsa nici dacă Anna-

Stina o ținea pe lângă ea pentru simplul motiv că nimeni altcineva n-o ducea acasă cu maşina din satul vecin.

În perioadele de pauză, a ajuns să-şi dezvolte propria personalitate.

— Ce faci, te duci acasă sau vii la mine? o întrebă Anna-Stina.

Elsa spuse zâmbind că merge la ea, bineînțeles. Anna-Stina stătea singură, într-o garsonieră din singura casă cu şase apartamente de închiriat din satul vecin.

Elsa nu renunțase la apartamentul din oraş în care stătuse cu chirie cât era la liceu. Uneori se ducea acolo doar ca să scape de lume. Îşi lua schiurile şi făcea slalom sau se ducea la cinema cu vreuna dintre prietenele care hotărâseră să nu plece altundeva la studii.

Mai nou, apartamentul se transformase într-un refugiu, din locul străin unde se simțise atât de singură la şaisprezece ani. Fusese un sentiment nou, care o luase pe nepregătite. Când se întorcea acasă în weekenduri, îşi aducea aminte tot ce ratase.

Viața alături de reni. Ceva absolut vital se întâmpla în afara razei ei de acțiune. Nu că tata şi Mattias ar fi avut nevoie de ea, ea avea nevoie de ei sau mai degrabă de ceea ce îi ținea laolaltă. Mattias nu terminase liceul pentru că ştia c-o să rămână la țară, lângă reni. Elsa ştia şi ea c-o să se întoarcă,

dar nici prin cap nu i-ar fi trecut să nu facă liceul. Şi Anna-Stina o sâcâia tot timpul, îi povestea cât de fain e. Au stat la oraş un an împreună, Anna-Stina era într-a douăşpea şi Elsa, într-a zecea. După ce şi-a azvârlit toca de absolventă în aer, Anna-Stina a încărcat tot ce avea în maşină şi s-a întors acasă la țară. Elsa a rămas singură. Doi ani interminabili. Dar n-a stat doar cu gândul la Anna-Stina. Pentru prima oară, şi-a făcut prieteni care nu erau verii ei. Începuse să schieze, să se ducă la sală şi la petreceri. În perioada aia ar fi putut renunța la creşterea renilor. De la fete nu se aşteptau la fel de multe ca de la băieți. Nu era de la sine înțeles c-o să aleagă renii, ca în cazul lor. Mai ales dacă în familie existau deja frați. Dar Elsa ar fi ales renii, cu sau fără frați.

Ştergătoarele de parbriz vâjâiau neîntrerupt, fulgii de nea cădeau grei.

în maşină era linişte. Anna-Stina conducea prea repede, ca de obicei, şi se apropia mult prea tare de şanț. Parc-ar fi sperat să alunece, doar ca să

îndrepte volanul în ultima clipă şi să evite o catastrofă.

Câteva camioane imense trecură pe lângă ele huruind şi iscând un vârtej de zăpadă prin care nu se mai vedea aproape nimic. Era ca un zid alb şi fetele şi-au ținut răsuflarea până când şoseaua a reapărut în față.

— Mâine mă duc la Per-Jonas, spuse Anna-Stina.

Per-Jonas şi Anna-Stina erau împreună de vreun an. El era din satul vecin, unde stăteau mai mult sami. Era cu patru ani mai mare decât Anna-Stina, un tip vorbăreț, aproape enervant de sociabil. Şi prietena ei se schimbase mult de când era cu el. Dar Elsa s-a abținut să-i spună asta.

Anna-Stina schimbă viteza, apoi semnalizează înainte să intre în curte.

— Tatăl lui e plecat peste noapte şi am promis că-i ajut. Frâna de mână

scârțâi când Anna-Stina parcă maşina.

— Vrei să vii şi tu?

Elsa pricepu apropoul. Zicea de Niko. Sigur o să fie şi el. Elsa ştia că lui îi place de ea, dar asta n-o încălzea cu nimic.

Cele două prietene se grăbiră să intre în casă, prin fulgii învolburați.

Anna-Stina aprinse lampa din hol şi îşi atârnă haina în cuier. În bucătărie era dezordine, vase nespălate lăsate la vedere. Pe masă se vedea un teanc de scrisori de la consiliul municipal, iar pe spătarele scaunelor atârnau o grămadă de haine. Anna-Stina umplu filtrul cu cafea măcinată şi scoase două

ceşti albe. În curând, aroma învălui toată bucătăria.

— Vino şi tu, te rog, spuse Anna-Stina scoțând cutia de lapte din frigider.

— Auzi? Lasse avea prietenă? Nu-mi mai amintesc.

— De ce întrebi?

Anna-Stina turnă cafeaua în ceşti şi Elsa luă laptele.

— Uneori mă gândesc că poate se simțea singur. Ştiu că se ducea peste tot singur.

— Avea timp de călătorii, spre deosebire de restul lumii.

— Dar de ce să călătoreşti singur? Mi se pare..

— Tu, în schimb, ai nevoie de un tip. Ar fi drăguț dacă tu şi Niko..

Anna-Stina o împunse cu degetele de la picioare. Ne-am distra de minune toți patru.

Elsa se mulțumi să dea din cap, făcând o grimasă. Anna-Stina pufni în râs.

Auzi la ea. „Ai nevoie de un tip.” De parcă găseai tipi pe toate drumurile. Sau mai bine îl luai pur şi simplu pe unul, oricare, doar să fie interesat de tine. Aşa, de florile mărului.

38

Golbmalogigavcci

În cutia poştală se afla doar scrisoarea de la Asigurări. Robert o cântări în palmă. Era prea uşoară, probabil nu conținea nimic nou. Îşi plimbă

privirea peste căsuțele frumos aranjate de-a lungul şoselei naționale şi al drumurilor pietruite. Din coşurile caselor se ridicau dâre de fum. Ciorile zburau greoi pe deasupra stâlpilor de telefon vechi, pe care nu-i mai folosea nimeni de ani buni. Robert se întoarse la maşina lăsată cu motorul pornit, învăluită într-un nor de gaze de eşapament.

Se trânti la volan şi se strâmbă, simțind că iar începe să-l sâcâie umărul. Durerea iradia, ca de obicei, spre spate şi spre omoplați. Robert încercă să desfacă plicul cu un deget, dar până la urmă rupse un colț şi scoase bucățica de hârtie cu două-trei rânduri scrise, însoțite de un şir de instrucțiuni despre cum să facă reclamație dacă doreşte. Toată lumea ştia că

nu se poate să depui nicio reclamație. Exista mereu un criteriu pe care nu-l îndeplineai. Medicul Casei de Asigurări îl declarase apt de muncă. N-au vrut să-l primească. Şi la

cabinetul medical de care aparținea, proasta aia de Jeanette țuguia din buze de câte ori îi cerea să-i dea rețetă nouă pentru analgezice. Mai bine pleca altundeva. Dacă avea noroc, poate nu se uitau în dosarul lui. Poate ar fi fost bine să dea o tură la Lulea. Sau poate mai bine îşi băga picioarele.

Dădu cu palmele în volan şi apăsă pe accelerație până când roțile începură să se învârtă în zăpadă.

Se împuțise treaba, se împuțise rău de tot. În curând trebuia să

plătească factura la lumină şi s-o ducă la veterinar pe Raija, să vadă cum stă

cu şoldurile alea. Robert se scarpină la ceafă şi îşi aruncă şapca pe banchetă.

Raija o mirosi şi se clătină când luară curba. Scânci de durere şi Robert se uită în spate.

— Iartă-mă, Raija, n-am vrut.

Întinse mâna spre ea şi ogarul cenuşiu îşi lipi botul de palma lui şi pufni. Avea patru luni când o primise, o favoare pentru un serviciu. Fusese ideea lui, de fapt. Văzuse cățeii în curte şi-l rugase pe proprietar să-i dea şi lui unul. Nu mai avusese câine în casă de când era adolescent şi, într-o zi de

toamnă, bătrânul îl luase pe Onni şi se întorsese fără el. Avea ochii roşii, dar când Robert l-a întrebat ce s-a întâmplat, i s-a schimbat dispoziția, ca de obicei.

„Îl chinui dacă-l laşi să trăiască, îți dai şi tu seama. Avea dureri."

Robert rămăsese mut. Nici măcar nu apucase să-şi ia rămas-bun. Îi venea să-l omoare în bătaie pe ăl bătrân. Onni fusese setter irlandez, cel mai bun vânător de păsări din sat, dacă-l întrebai pe moş. Onni trăgea mai mult la Robert şi moşul îl mai bătea ca să-i schimbe năravul. Şi a avut grijă să aibă

ultimul cuvânt. L-a împuşcat pe Onni şi nici măcar nu i-a spus unde l-a îngropat.

Şi-a luat câine dintr-o toană, o văzuse pe Raija cum se joacă şi părea cea mai curajoasă dintre toți frații. Avea nevoie de un câine pe care să-l ia la vânătoarea de elani. Tovarăşii lui de vânătoare l-au boscorodit, n-au mai vrut să-l ia cu ei, spuneau că e beţivan. Aşa că a luat-o pe Raija şi a încercat să se descurce cu ea. Raija era cel mai bun câine de vânătoare, la fel ca Onni.

Ăl bătrân a tăcut mâlc când cățelul a intrat tiptil în casă. Şi Robert i-a spus clar că e câinele lui.

Raija se întinse pe bancheta din spate scâncind. Robert dădu radioul mai tare.

În fața benzinăriei zări un Audi gri nou, cu remorcă. Nu cunoştea maşina. Sub prelata neagră se ghiceau contururile unui snowmobil. Robert întoarse capul şi conduse încet mai departe. Ba bine că nu. Încă un crescător de reni nenorocit, cu maşină nouă şi snowmobil, probabil tot nou. Câte maşini le trebuiau? Trei? Fiu-său avea sigur două. Ăia de la Taxe şi Impozite ar fi avut ceva treabă, să verifice scutirile alea.

Conduse mai departe, lăsând satul în urmă, fără vreun plan, dar călcând tot mai tare pe accelerație. O maşină din sens opus îi făcu nervoasă

semn cu faza lungă. Reni pe şosea, probabil. Da, chiar aşa, îi văzu imediat după prima curbă. Patru reni mari care lingeau sarea de pe marginea drumului. Ar fi putut să-i doboare ca pe popice. Renii se holbară la el cu nişte ochi goi, fără să se clintească. Robert claxonă şi atunci tresăriră şi o luară încet spre marginea şanțului. Robert porni iar, ca apoi să frâneze din nou. Unul dintre reni urcase deja pe şosea. Îl claxonă de mai multe ori, până

când renul sări într-o parte.

Uneori nici n-apucai să mai stai pe gânduri. Trăgeai pe margine, puneai frâna de mână, deschideai portiera, portbagajul şi scoteai puşca.

Raija era încordată, mârâind din gât, ca o gâlgâială. Dar nu lătra niciodată când nu trebuie şi Robert o amuțea doar ridicând arătătorul.

Renii erau deja lângă pădurea de brazi şi Robert ridică puşca. Ţinti.

Trase. Nimeri. Animalul se prăbuşi. Robert trase din nou. Nimeri iar. Ceilalţi doi se afundară în zăpadă, încercând să fugă. Al treilea glonţ nu nimeri ţinta.

Robert se prăbuşi dintr-odată, cu mâinile tremurând şi pulsul zvâcnindu-i în urechi. Fusese mult prea aproape de sat. Trei împuşcături.

Gâfâind, cercetă şoseaua şi ciuli urechea după maşini. Se duse împleticindu-se spre portbagaj şi băgă puşca la loc. Scoase mobilul din buzunarul hainei şi îl sună pe Petri. Se răsti la el, scurt şi grosolan: „Îmi trebuie o remorcă şi nişte saci. Acum".

Scoase o ţigară, dar era s-o scape jos când o duse la gură. N-ar fi trebuit să rămână acolo. Căută tuburile cartuşelor pe jos, găsi două, dar al treilea nu era nicăieri, poate căzuse sub maşină. Se auzi un motor. Robert se aruncă pe bancheta din spate şi o lovi din greşeală pe Raija, care schelălăi. Un camion trecu pe lângă ei ca un bolid. Plăcuţe de Norvegia. Nimeni care să-i recunoască maşina.

Rămase culcat, cu genunchii ridicaţi aproape până la bărbie şi durerea de spate iradiindu-i în şolduri şi apoi în sus, între omoplaţi. Încercă să se întindă pe spate, dar rămase blocat într-o poziţie incomodă. Dădu cu pumnul în spătar. Trase din nou cu urechea şi o camionetă trecu pe lângă

maşină, făcând-o să vibreze uşor. De data asta nu se mai ridică să vadă

plăcuțele de înmatriculare.

Chiar dacă se grăbiră şi munciră fără prea multă grijă la detalii, reuşiră

să taie pulpele şi câteva fleici bune. Traseră renii mai aproape de pădure şi îi tranşară cu toporul, adunară mațele, copitele, coarnele, capetele şi smocurile de blană în sacii de nailon albaştri. Peste sânge aruncară zăpadă.

Transpirația le curgea pe tâmple. Robert vedea stele verzi de durere. Petri înjura încontinuu. N-aveau nicio şansă să încarce carcasele în remorcă

înainte să vină vreo maşină. Era vineri şi în curând începea ora de vârf.

Orăşenii plecați de mult din satul lor natal se întorceau în fiecare weekend ca să facă focul în casele de vacanță şi să stea în saune.

Petri aruncă şi ultimul sac în remorcă.

— Împărțim halcile, nu? spuse el încet şi trase prelata.

Robert ridică doar mâna, fără să spună nimic, de parcă ar fi fost de la sine înțeles.

— Sacii ăia tre' să dispară.

Petri dădu din cap şi urcă în maşină. Robert rămase pe loc câteva secunde, masându-şi spatele. Vântul foşnea vârfurile brazilor. Încercă să se aplece ca să vadă dacă nu cumva al treilea tub de cartuş era sub maşină, dar nu reuşi. Când puse piciorul drept înăuntru, gemu şi îşi muşcă obrajii atât de tare, încât simți gust de sânge.

O maşină se apropie chiar atunci şi Robert întoarse instinctiv capul.

Dar nu-l ajuta cu nimic, toți sătenii cunoşteau numerele maşinilor din sat. Un Quashqai roşu trecu pe lângă el în viteză şi Robert recunoscu maşina. Era a lui Nils Johan.

Respirația îi revenise la normal. Nu mai avea de ce să-şi facă griji. O să

sune la restaurantul din Pitea ca să le spună că are carne de livrat. Sau poate la firma din Finlanda care plătea şi mai bine. Poate dă foc scrisorii de la Taxe şi Impozite. N-are nevoie de ei. Lucrurile se aranjează cumva întotdeauna.

Golbmalogiovcci

Elsa se uita pe fereastră în casa lui Mattias. Se obişnuise s-o numească

deja casa lui. Mai rău era cu áhkku, pe care trebuia s-o ia de pe prispă şi să-i explice că n-are de ce să se mire când găseşte uşa încuiată. Şi de ce nu proptesc uşa cu o coadă de mătură? Mattias încuia ca s-o împiedice să intre.

Nu se mai simțea în stare să-i dea explicații.

Elsa se duse şi bătu la uşă. Dinăuntru se auziră paşi.

— Vreau să-ți arăt ceva.

Trebuia să aibă mereu un motiv ca să se ducă pe la el. Mai nou, Mattias ținea jaluzelele trase tot timpul. Ai ei se făceau că plouă, dar mama se oprea uneori lângă geamul din bucătărie, cu privirea ațintită la casa lui.

Clipul cu omul călare pe un ren o şocase pe Elsa. Anna-Stina îl primise de la Per-Jonas. Era un clip scurt, fără sonor, dar Elsa simțise că-i vine să

verse. Gândul că unii oameni pot fi atât de violenți şi de nepăsători încât se filmează când fac aşa ceva o lăsa mută.

Mattias strânsese vasele murdare şi bucătăria mirosea a detergent.

Muşamaua fusese înlocuită cu o faţă de masă gri pe care se afla un bol maro.

Mattias făcea curat singur, nu-l ajuta mama.

Elsa se aşeză pe scaun şi scoase mobilul. Mattias îşi turnă nişte cafea şi îi arătă termosul, dar ea clătină din cap.

Părea relaxat, se mişca mai în largul lui şi nu mai bătea în podea cu călcâiele. Dusese turma la păşunea de iarnă fără probleme şi renii păreau să

se simtă bine.

Mattias se uită în ochii ei şi zâmbi. Mai erau doar câteva zile până la rátkin, despărţirea turmei[24], când aveau să culeagă roadele muncii lor. Părea să fi fost cel mai bun an de până atunci, cu reni mulţi şi, mai ales, mulţi pui care supravieţuiseră la munte.

[24] Renskiljning (suedeză), rátkin (sami) – ritualul separării renilor din turmă în ţarcuri, în funcţie de crescător şi, între lunile octombrie şi ianuarie, în funcţie de vreme.

Elsa lăsă mobilul în poală. Putea să mai aştepte. Până după despărțirea turmei. Dar ar fi vrut să-i ceară părerea, în caz că face reclamație la poliție.

Înainte să se ducă la el, răsfoise o grămadă de hârtii cu reclamații vechi. Tata şi ea erau la fel de atenți şi puseseră toate hârtiile într-un dosar. De cele mai multe ori, Elsa îşi nota: „Anchetă preliminară suspendată". Ea era cea care suna la poliție şi întreba cum mai merge ancheta. Tata se bucura că-l ajută

cu partea aia, mai ales că ea scria mai corect decât el. A părut extrem de impresionat când Elsa a trimis o scrisoare către Poliția din Nord, în care se plângea de lipsa de angajament a poliției locale. „Lipsă de considerație față

de modul nostru de viață", scrisese ea.

Mattias nu prea voia să citească reclamațiile, dar clipul ăla l-ar fi interesat sigur. Poate că l-ar fi recunoscut pe cel care călărea renul.

— Ce voiai să-mi arăți?

— Cred c-o să beau un pic de cafea, totuşi.

Mattias îi puse ceaşca în față şi sorbiră amândoi din cafea în tăcere.

— Deci?

Elsa zâmbi rezervat. Înghiți. Nu, nu putea. Apoi îi veni o idee.

— Snowmobilul pe care voiai să ți-l iei. L-au adus. Per-Jonas i-a zis Anna-Stinei.

Mattias se scarpină în barbă şi dădu din cap.

— E foarte mişto.

— Îți permiți?

— Firma îşi permite, spuse el rânjind.

— Nu-i zice aşa.

— Toată lumea îi zice aşa. Lumea e invidioasă oricum.

— Nu vrei să ridici jaluzelele alea?

— N-am chef.

Elsa se ridică pe jumătate şi trase un pic jaluzelele. Mama stătea la geamul din bucătărie şi, când o văzu, făcu un pas în spate.

— Ai văzut că nu vine pe-aici?

Da, Elsa ştia că mama lor nu-l vizitează niciodată.

— Uneori e greu să ghicim ce vrei, frate-meu.

— Ei na.

— Lasă că te vizitează áhkku.

Voia să-l facă să zâmbească din nou şi Mattias o bătu uşor pe creştet, apoi se ridică şi se duse la baie. Elsa răsfoi distrată teancul de reviste din lada veche. Între revista de vânătoare şi cea de pescuit găsi o poză de demult. O întoarse. Lasse. Poza în care zâmbea, de pe sicriu.

Nu lăsase în urmă niciun bilețel, dar Elsa se gândea că Mattias bănuise oricum ce-are de gând. Doar fuseseră prieteni apropiați. Trebuie să fi fost oribil să simți că nu poți să ajuți un prieten bun.

Asta e. Poate că ratase explicațiile de după moartea lui. Poate că toată

lumea ştia mai multe decât ea. Auzise că samii raportează un număr exagerat de sinucideri, apoi că totuşi există şi dovezi contrare. Auzise ştirea la Oddasat şi închisese radioul când mama intrase în bucătărie. Ştia deja că

ai ei nu prea vor să discute despre cum şi de ce murise Lasse. Imediat după

înmormântare, mama ei încercase s-o consoleze pe Hanna, spunându-i că

măcar Lasse nu mai suferă. Elsa îi trăsese un şut în tibie şi fugise acasă. Cum să zici că îi merge mai bine acum că e mort?! Auzise şi alte explicații ciudate, cum că nu era făcut pentru viața asta. Dar cine hotărăşte astfel de lucruri?

Familia n-a putut să accepte consilierea psihologică. N-au mai vorbit cu nimeni despre asta. În plus, niciun psiholog nu vorbea limba sami. Era clar fără rost.

Elsa nu ştia ce simțise Mattias şi cum îşi jelise prietenul, îşi amintea doar că nu voia s-o țină de mână la înmormântare şi că se număra printre cei care n-au plâns.

Lasse nu era singurul sami care îşi pusese capăt zilelor, după el s-au mai sinucis destui. În copilărie, Elsa îşi zicea că fuseseră genul despre care mama ei spunea că „le e mai bine acum”. Ca şi când le-ai fi dat permisiunea să se sinucidă.

Elsa tresări şi acoperi cu palma faţa zâmbitoare a lui Lasse. Poate că cei care-şi puneau capăt zilelor aveau de fapt dreptate? Cei care ajungeau la concluzia că nu mai pot şi lăsau totul în urmă. Cei care lăsau astfel un mesaj.

Uitaţi-vă ce am ajuns să facem. Nu mai putem. Mai bine ne sinucidem decât să ne vedem renii ucişi de cei care ne urăsc. Mai bine ne omorâm decât să

vedem cum ne luaţi pământurile şi pentru ce? Pentru câţiva ani de exploatări miniere?

Părinţii îngrijoraţi îşi păzeau copiii mici şi adolescenţi, de-abia-i lăsau să se mute la o aruncătură de băţ. Dar dacă nu eliminai motivul pentru care se sinucideau tinerii, nu făceai oricum nimic.

Astfel de gânduri îi stârneau neastâmpărul. Mattias trase apa şi deschise robinetul. Elsa strecură poza la loc.

— Hai că mă car, spuse ea când ieşi Mattias. Am programare la coafor.

40

Njealljelogi

S-a vorbit mult despre împuşcăturile de la marginea satului din ziua trecută. Cineva spunea c-a auzit două, alții, trei. Ziua-n amiaza mare. Elsa nu le-a spus că a văzut jeepul lui Robert tras pe marginea şoselei. Îşi propusese să discute cu Mattias, dar până la urmă a renunțat. Clienții de la prăvălie spuneau că s-o fi ocupat cineva de vulpea aia râioasă. Sau cineva vâna reni.

Dar despre asta nu s-a vorbit la fel de mult.

Oricum, era vremea despărțirii renilor. După asta, toți aveau să răsufle uşurați. Elsa număra zilele, la fel ca toți ceilalți crescători. Conform prognozei, avea să fie frig, dar de curând temperatura urcase peste zero grade.

În Jämtland, mai spre sud, comunitățile sami se saturaseră să despartă

renii pe ninsoare, ploaie şi vânt, aşa că făcuseră un fel de țarc cu acoperiş.

„Cu acoperiş?” se mirau bătrânii din comunitatea Elsei. Era nefiresc şi greşit.

Tata nu comentase când vorbeau despre asta, ieşise doar din şopron.

Toată lumea ştia că e aiurea. Ploaie în miezul iernii. Asta o sperria pe Elsa. Şi cât se străduiseră să-i facă pe cei din afara comunității să înțeleagă

— „Nu vedeți ce se întâmplă? Noi ne-am dat seama de mult! De ani buni vă tot avertizăm de schimbările climei”. Dar vocile lor erau prea slabe, ca de obicei, şi vântul nu le purta prea departe. Aşa că, în unele comunități sami, lumea construia barăci şi încerca să se convingă că oricum e cald. Dar când te gândeai la generațiile următoare, la nepoți, ți se cam înmuiau genunchii. Îți dădeai seama că nişte țarcuri acoperite n-o să rezolve problema.

Elsa urcă în maşină, prima ei maşină, o Skoda Octavia azurie pe care o cumpărase de la un văr la preț „special”. Conduse încet până la refugiul de la marginea satului şi se opri, dar nu cobori. Uneori era mai bine să nu ştii. Dar până la urmă se dădu jos şi cercetă pământul pe îndelete. Plugul de zăpadă

trecuse deja de câteva ori pe-acolo, astfel că eventualele urme şi indicii erau probabil deja împinse sub troiene. Elsa păşi cu grijă şi studie stratul de zăpadă. Albă şi neatinsă. Dar mai departe se vedeau urme clare de reni. Făcu câțiva paşi în zăpada înaltă. Trecuseră pe-acolo cel puțin doi sau mai mulți, urmele duceau spre pădure. Elsa încercă s-o ia după ei, dădu cu piciorul în bulgării de zăpadă, dar nu găsi nimic. Se trezi printre brazi, de unde urmele duceau în adâncul pădurii. Renii ăia scăpaseră cu viață. O uşurare cât de mică. Se pare că omul chiar împuşcase vulpea aia râioasă. Elsa se întoarse la urmele vechi, îşi scutură zăpada de pe blugi, urcă în maşină şi plecă.

Ajunsă la pârâu, văzu corbii de departe, zburau şi se lăsau la pământ, apoi se ridicau din nou în aer. Putea fi un ren călcat de o maşină, dar nu neapărat. Elsa conduse încet, observând păsările lacome. Mai merse două

sute de metri şi apoi trase în parcare, nesigură pe ea. Trebuia să fie la coafor într-o oră şi ceva. Poate că vânătorul aruncase leşul vulpii în şanţ. Elsa voia doar să se asigure că nu se înşală şi apoi putea să-şi vadă de drum.

Întoarse şi conduse înapoi spre pârâu. Nu vedea bine de pe şosea, aşa că se apropie cât putu de mal, aprinse luminile de avarie şi coborî.

Corbii îşi luară zborul, fâlfâind din aripi. În urma lor se vedeau doi saci de nailon albaştri, cu numele companiei miniere. Un sac fusese despicat, dar celălalt era încă intact. Din sacul găurit atârna o bucată de intestin. Când îl văzu, Elsa se întoarse la maşină şi îşi căută mănuşile groase în portbagaj.

Corbii stăteau în vârful copacilor şi îi urmăreau mişcările cu ochii lor negri-tăciune. Pe suprafaţa îngheţată a pârâului, cineva încercase să facă o gaură cu un topor. Probabil voia să ascundă sacii acolo. Spera c-o să se lase la fund. Elsa ridică încet un sac şi maţul alunecă prin gaură. Nu părea încă

îngheţat şi se gândi că sacii stătuseră la căldură înainte să fie aruncaţi acolo.

Conținutul sacului era cald şi Elsa încercă să-şi facă curaj să se uite înăuntru.

Corbii reuşiseră să sfâşie nailonul cu ciocurile lor ascuțite, făcând o gaură

destul de largă. Elsa apucă marginile şi rupse materialul cu un gest hotărât.

Capul de ren o făcu să se împleticească în spate. Îi venea să vomite, dar reuşi să-şi înăbuşe pornirea tuşind de câteva ori. Crestătura de pe ureche îi dovedi că e renul lui Mattias. Capul era murdar de sânge şi sub el zăceau mațele, organele interne şi copitele. Elsa ridică şi celălalt sac, la fel de greu, şi pipăi nailonul pe-afară. Simți contururile unui alt cap de ren.

De undeva dinăuntrul ei se auzi un scâncet. Încercă să se adune şi respiră adânc de câteva ori, se uită în jur şi apoi se împletici până la cel mai apropiat mesteacăn, unde se ridică pe vârfuri şi încercă să rupă o creangă.

Dar era prea tare şi, cu un urlet de mânie, se atârnă de ea până când cedă cu un pocnet. Elsa scormoni cu ea în celălalt sac. Înăuntru găsi o pereche de mănuşi de latex subțiri şi umede. ADN. Maşina lui fusese parcată la ieşirea din sat. Se forță să se uite iar la capul de ren. Glonțul intrase chiar sub ochi.

Nu voia să-l sune pe tata sau pe Mattias. Nu acum. Nu când toți se pregăteau pentru cel mai important eveniment al anului. Putea să se ocupe singură de asta.

Reuşise să facă rost de numărul unui polițist cu câteva luni în urmă, era numărul de mobil al lui Henriksson, dar nu-l sunase încă, mereu alegea să urmeze procedura standard, prin intermediul sectoristului sau prin centrală. Dar acum era în culmea furiei.

Henriksson îi răspunse după şase semnale, pe un ton agitat şi gâfâit.

Elsa se prezentă şi avu impresia că aude un oftat.

— Am găsit doi saci cu resturi de la un măcel, sunt cel puțin doi reni.

Ieri s-au auzit împuşcături aproape de sat şi am văzut o gaură de glonț în craniul unui ren. Ca să nu şterg urmele, am deschis doar un singur sac.

Elsa se întrebă dacă Henriksson îşi mai aminteşte vizita ei la birou din urmă cu zece ani. Nu se mai văzuseră de-atunci, dar vorbise cu el la telefon de câteva ori.

— Nu pe mine trebuia să mă sunați. Ştiți că n-avem posibilitatea să ne deplasăm acolo momentan. Patrula e pe teren.

— Vreți să las sacii aici? Corbii au desfăcut deja unul şi au ciugulit din resturi. N-o să mai rămână probe deloc. Am găsit chiar şi o pereche de mănuşi. Mă gândeam că ADN-ul...

— Vă rog să vă ocupați personal de saci şi să faceți o sesizare. O să dăm o tură pe-acolo, dar nu acum. Acum e imposibil.

— Cred că sunt urme în zăpadă, ar trebui să le vedeți înainte să

dispară.

— V-am spus că acum nu se poate. În voce i se simțea iritarea. Faceți o sesizare şi ne auzim mai încolo.

— Păi, şi nu puteți s-o înregistrați acum?

— Tocmai am terminat ultima şedință pe ziua de azi. Sunați la 11414.

Elsa închise telefonul fără să mai salute.

Fixă remorca din curte la maşina ei. Mama ieşise pe scară, o zări în oglinda retrovizoare înainte să plece iar. O luă în viteză înapoi, coborî spre pârâu şi aprinse din nou luminile de avarie.

Corbii se ridicară iar când se apropie de mal prin zăpada înaltă.

Apucaseră să ciugulească puțin din cap, furaseră deja un ochi. Elsa trase sacul la remorcă şi se duse după celălalt. Îi aranjă şi-i legă cu o sfoară.

Probabil ar fi încăput şi în portbagaj, dar nu se simțea în stare să-i pună atât de aproape. Îşi făcea griji degeaba, mai mult ca sigur, dar se gândea c-o să se dezghețe şi o să miroasă. Poate era nevoită să renunțe la maşină dacă nu reuşea să scoată mirosul ăla. Şi nu c-ar fi ea sensibilă la mirosuri, pur şi simplu n-ar mai reuşi să uite niciodată. Remorca o încetinea. Se dusese naibii programarea la coafor.

Ajunsă la secția de poliție, parcă cu spatele, ocupând două locuri. Ştia să dea în marşarier cu remorca mai bine şi mai repede decât Mattias de când avea şaisprezece ani.

Uşa era încuiată şi luminile de la recepție erau stinse deja. Scoase telefonul, sună la 11414 şi ceru să i se facă legătura cu centrala regională.

Trecură minute bune până când cineva ridică receptorul. Elsa se mai prezentă o dată şi dădu numele comunității sale.

— Sunt la secția cu probe adunate de la fața locului. Braconaj.

— Aha. Aţi făcut o sesizare?

— O fac acum. Vine cineva să preia probele?

— Patrula nu e în oraş momentan. Despre ce probe e vorba?

— Măruntaie şi resturi de la doi reni împuşcaţi.

— Deci un furt. Bărbatul de la capătul celălalt al firului o corectă cu un aer de superioritate. Renii sunt consideraţi animale domestice, precum câinele sau oaia. Aşa că nu poate fi vorba de braconaj. Elanii, în schimb. .

Elsa îl întrerupse.

— Cunosc legea. În orice caz, sunt aici cu probe care arată clar că doi reni au fost împuşcaţi şi măcelăriţi.

— Cum spuneam, din păcate nu e nicio patrulă în localitate.

— Şi atunci ce propuneţi?

— Cred că patrula se întoarce în vreo două ore.

— Vreţi să spuneţi că nu e niciun poliţist la sediu ca să preia sacii ăştia? – Nu, detectivii au plecat deja acasă şi noi,

cei de la centrală, suntem în Umeå, aşa că.. E o singură patrulă acolo în timpul săptămânii. Îmi pare rău, dar..

Elsa închise telefonul. Desfăcu benzile îngheţate cu care fixase sacii şi îi târî până la intrarea în secţia de poliţie. Fotografie sacii şi trimise pozele la reporterul ziarului local.

Scrolă în telefon şi găsi filmuleţul pe care se gândea să i-l arate lui Mattias. Cei de la ziar, în caz c-o sunau, urmau să-l vadă şi ei. Era un clip scurt, începţoşat pe alocuri, filmat cu o mână tremurătoare. Sunet n-avea. Un bărbat călărea un ren de parcă ar fi fost un cal. Îl ţinea de coarne şi îl lovea cu călcâiele în stomac. Bărbatul se vedea din spate preţ de câteva secunde.

Era scund, rotofei şi îmbrăcat în negru. Elsa recunoştea pădurea, se afla la doar câţiva kilometri de ei. Văzuse şi foişorul pentru vânătoarea de elani.

Clipul circula numai în cercuri restrânse deocamdată, însă era doar o chestiune de timp până să afle toată lumea.

Un sfert de oră mai târziu, în parcare intră o Toyota albă veche, şi se opri în faţa maşinii ei. O femeie tânără, într-o geacă groasă, căciulă şi bocanci negri, coborî din ea. Îi făcu cu mâna şi se duse drept la Elsa şi la saci.

— Salut! Tu ne-ai sunat? Sunt Lovisa Wikberg. Jurnalista îşi scoase mănuşa şi îi întinse mâna caldă.

— Am doi reni morți sau, mai degrabă, resturi şi capete.

— Ai ales o metodă cam dramatică să faci sesizare, trebuie să

recunosc. Nu vezi în fiecare zi pe cineva cu doi saci de animale moarte în fața secției de poliție.

Lovisa scoase un carnețel şi un creion.

— M-am săturat să aud acelaşi răspuns. Că nu există niciun polițist care să vină la noi când dăm peste reni omorâți sau mutilați.

Lovisa nota repede, ridicând din când în când privirea.

— Poliția nu ne ia în serios, continuă Elsa. Pierdem în fiecare an o grămadă de animale şi cei care le omoară sunt lăsați să circule în libertate.

— De ce crezi că se întâmplă aşa ceva?

— Pentru că faptele astea sunt considerate furt sau acte de vandalism şi pentru atâta lucru li se pare că nu merită să aloce fonduri. Dar pentru noi nu e furt, e omor, omor cu premeditare.

Elsa răguşise. Scoase telefonul.

— Eu zic să căutați şi filmulețul ăsta. Un bărbat care chinuie şi călăreşte un ren speriat.

Lovisa părea şocată de-a binelea.

— Oribil! Cum te simți când vezi ceva de genul ăsta? întrebă ea şi dădu foaia, gata să transcrie mai departe.

— E greu de descris. Doar crescătorii de reni ştiu cum e, după părerea mea. E dureros. Elsa îşi pierdu vocea, aşa că şi-o drese de câteva ori. Renii sunt viața noastră. Creşterea lor nu e o simplă ocupație. Pot spune că fac parte din viața noastră. Şi când nimănui nu-i pasă că cineva îi omoară..

— Te cred. E groaznic.

Lovisa se opri din scris şi coborî carnețelul.

— O să fac nişte poze. E OK?

Elsa dădu din cap şi o urmări în timp ce regla blițul unui aparat foto.

Lovisa mormăi că e cam greu să faci poze clare pe întuneric. Elsa îşi aduse aminte că vrea să facă şi ea câteva poze. S-a mai întâmplat să dispară probe.

Desfăcu sacul de plastic şi fotografie capul cu gaura de glonț şi ochiul ciugulit.

— Ştii cumva al cui era?

— Da, spuse Elsa şovăitor. E din satul nostru.

— Auzi? spuse Lovisa şi se uită la ea. Cât de tâmpit tre' să fii să postezi un video cu tine făcând aşa ceva? Mie mi se pare incredibil de prostesc.

— E simplu. Nu trebuie să-şi facă griji. Toate anchetele astea sunt suspendate.

— Dar nu crezi că cineva îl poate recunoaşte pe tipul ăla? Caz în care clipul respectiv poate fi folosit drept probă.

Elsa se uitase de nenumărate ori la filmuleț. Normal că cineva l-ar fi putut identifica. Ea nu ştia cine e. Imaginea se mişca prea mult şi era neclară.

— Chiar dacă îl recunoaşte cineva, pun pariu că n-o să sesizeze poliția.

În plus, habar n-avem al cui e renul ăla, aşa că nu există nicio parte vătămată. Dar dumneavoastră ați putea să-i deranjați puțin pe polițişti, să le puneți câteva întrebări mai incomode?

Lovisa zâmbi.

— De fapt, eu sunt pe cultură, m-au transferat din Lulea pentru câteva luni. Nu sunt jurnalistă de investigații. însă pot să le pun câteva întrebări incomode, cum să nu, zise ea şi se uită la ceasul de la mână. Eram în drum spre un concert bisericesc, aşa că, din păcate, va trebui să plec. Dar mi-am notat numărul tău. O să te sun mai târziu, după ce vorbesc şi cu poliția.

Apropo, te superi dacă îți fac o poză?

— Nu ştiu.

— Dar e OK dacă îți dau numele şi pe al comunității tale în articol?

— Da, cred că e în regulă.

Lovisa rămase pe loc, zâmbi, scoase cheile maşinii şi se jucă puțin cu aparatul foto care îi atârna la gât.

— Şi dacă îți fac o poză totuşi, în caz că te răzgândeşti?

Elsa dădu din cap. Era mai greu când o lăsau nervii. Când o cuprindea deznădejdea. Sentimentul că oricum nu contează. Nimeni din familia ei nu mai apăruse în vreun ziar. De obicei, Olle, purtătorul de cuvânt al comunității sami din

care făcea parte şi ea, era cel care dădea declaraţii oficiale. De cele mai multe ori, jurnaliştii scriau câte o ştire scurtă despre renii morţi şi cam atât. Poate că jurnalista asta e altfel. Sau poate că o atrage imaginea renilor măcelăriţi, lăsaţi fără ruşine în faţa uşii poliţiei. Elsa nu voia să pară certăreaţă, ci doar să-i educe pe oameni. De multe ori, în presă

dominau vocile isterice, persoanele din comunitatea lor care se bucurau să

toarne gaz pe foc. Unora le plăcea să întindă coarda, să dea declaraţii incendiare, dispreţuitoare şi aproape ameninţătoare la adresa societăţii dominante. Făceau distincţie între un „noi” şi un „ei”. Elsa ura genul ăla de discurs. În plus, le uşura treaba amatorilor care vorbeau la grămadă despre sami, numindu-i certăreţi şi plângăreţi. Şi acum poate că tocmai ea întinsese coarda. Pozând cu braţele încrucişate pe piept în faţa animalelor ei moarte.

— Puteţi să faceţi o poză portret. Nu vreau să pozez lângă saci.

Lovisa dădu din cap, mult prea energic pentru gustul Elsei. Bliţul îi ilumina chipul încruntat.

— E important să iasă cum trebuie. Ca oamenii să înţeleagă.

— Bineînţeles. Mi se pare foarte important. Te sun după concert ca să-

mi povesteşti în detaliu unde ai găsit sacii şi alte amănunte.

Lovisa se uită iar la ceas şi-i mulțumi pentru interviu, după care se grăbi spre maşină.

Elsa se simțea vulnerabilă, o senzație neplăcută, ca şi când şi-ar fi deschis sufletul în fața cuiva prea nepăsător ca s-o ia în seamă.

41

Njealljelogiokta

Noaptea ninsese, dar încă se putea circula cu maşina spre munte.

Anna-Stina mergea cu cincizeci pe oră şi frână înainte să ajungă în vârful dealului. Pe drum încăpea o singură maşină, însă existau suficiente refugii.

Elsa căscă, obosită şi nervoasă că nu e în stare să pună piciorul în prag. Dar de data asta i-au picat bine sâcâielile Anna-Stinei, care voia s-o însoțească

până la Per-Jonas. Nu voia să fie acasă când era adus ziarul sau când cineva din familie citea articolul ăla.

Cu cât ajungeau mai sus, cu atât mestecenii se răreau mai tare. Vechiul gard de lemn zgâlțâit de vânt care ținea renii pe terenul samilor se înclinase pe alocuri. În curând o să fie nevoie să cureţe zăpada cu plugul. Elsa simți un fior pe şira spinării când îşi aduse aminte de ziua în care se ascunsese în şanţ în aşteptarea plugului. O prostie incredibilă.

Cei din satul lui Per-Jonas despărțiseră deja renii şi începuseră să-i hrănească în țarc. Anna-Stina voia neapărat să fie acolo ca să le arate cât e de pricepută. Merseră kilometru după kilometru fără să scoată o vorbă. Anna-Stina era atentă la drum şi Elsa se gândea la tot ce spusese în interviul ăla.

În depărtare se vedeau primele case.

— Ai auzit că iar a fost scandal în legătură cu o casă de-aici? o întrebă

Anna-Stina.

— Dacă oamenii n-au altceva mai bun de făcut..

Câțiva săteni invidioşi făceau reclamații când samii construiau câte o cabană în sat, dar crescătorii de reni aveau legea de partea lor, cabanele erau necesare ca să se poată ocupa de renii din zonă. Elsa se săturase de comentariile răutăcioase cum că nici nu le-ar trebui case dacă ar lăsa renii liberi şi nu i-ar hrăni. Dacă ar fi fost după ei, samii ar fi trebuit să crească

animale ca în urmă cu o sută de ani, pe schiuri, fără vehicule motorizate.

— Ar trebui să stăm tot în colibe, îți dai seama, spuse Anna-Stina dând ochii peste cap. Putem să modernizăm tot, dar nu şi creşterea renilor. Nu ți se pare aiurea?

Trecură pe lângă câteva căsuțe. Anna-Stina se uită în oglindă şi îşi dădu bretonul lung după ureche înainte să tragă pe dreapta.

— Am ajuns în sfârşit!

Anna-Stina opri motorul şi ciobănescul negru al lui Per-Jonas alergă la maşină, lătrând şi dând din coadă. Se tot învârtea în jurul cozii, nerăbdător şi vesel, sărind pe Anna-Stina de cum coborî. Apoi dădu ocol maşinii ca să

miroasă palmele întinse ale Elsei.

Se înseninase, dar norii de dincolo de munți se apropiau deja de sat.

În curte se aflau doi reni domesticiți, legați cu două frânghii lungi.

Masculul castrat avea la gât o talangă care răsuna la orice pas. Renul alb stătea nemişcat şi urmărea câinele cu

privirea. În câteva luni aveau să mâne turma spre păşunile de vară, sus în munții Norvegiei. Eterna roată a vieții.

— Trebuie să însemnăm puii înainte să plecăm spre Norvegia în iunie, spuse Anna-Stina.

Vorbea deja la plural, cu toate că renii ei se aflau în satul lor, nu în al lui Per-Jonas. Dacă se căsătoreau, Anna-Stina avea să urmeze, probabil, tradiția conform căreia trebuia să-şi mute renii lângă cei ai soțului.

Mai demult, comunitatea lui Per-Jonas se ocupa de însemnatul renilor din Norvegia, la fel ca a Elsei, dar mai nou, oamenii spuneau că nu se mai poate. Prădătorii omorau prea mulți reni înainte să ajungă la destinație.

Acum, cu toată turma laolaltă, hrănită şi însemnată pe meleagurile unde se năşteau şi puii, Per-Jonas spunea că reuşesc să-i țină în viață aproape pe toți.

El spunea că e vorba de bani, dar pentru Elsa era vorba de mai mult. Pur şi simplu nu suporta să-şi vadă renii mutilați.

— Ar trebui să însemnăm şi noi puii aici, spuse ea.

— Păi, asta o să şi facem, îi răspunse Anna-Stina. Cel puțin, aşa zice tata.

În schimb, tatăl Elsei ezita. Zicea că e mai multă muncă, renii trebuie hrăniți mai multe zile decât de obicei. Dar era şi îngrijorat, pentru că riscau şi mai mult ca renii să cadă pradă braconierilor. Dacă lăsau renii să migreze spre nord, după obicei, îi salvau de braconaj. Situația nu se îmbunătățise cu nimic. Renii dispăreau oricum. Dar cei de teapa lui Robert Isaksson nu urcau la fel de uşor şi pe nevăzute până în munții Norvegiei. Pe platourile neîmpădurite, snowmobilele se vedeau de la zeci de kilometri depărtare.

Acolo nimeni nu putea să împuşte renii, ca în pădurile dese de la ei.

Per-Jonas lărgise căsuța, o vopsise în verde-deschis şi tocurile ferestrelor în alb. De îndată ce terminase, bătuse în jurul uşii şase cuie mari şi atârnase de ele saci plini, un lasou, o tigaie şi un fierăstrău. Schiurile stăteau sprijinite de peretele casei, lângă o lopată.

În casă îi lovi un val de căldură. Pe preşul tocit erau înşirați bocanci groşi de diferite mărimi şi pe umeraşe, combinezoane de snowmobil, gulere termice, ochelari de protecție, căciuli de piele şi apărătoare îmblănite pentru urechi.

Per-Jonas stătea la masa din bucătărie. Le salută din cap, apoi ridică un binoclu la ochi şi cercetă platoul din fața geamului mare. Un ochi antrenat distingea chiar şi fără binoclu renii, ca nişte bulinuțe negre pe zăpada albă

de pe creasta golaşă.

Le spuse în glumă că au întârziat şi Anna-Stina îl îmbrăţişă din spate şi-l sărută pe ceafă.

Elsa se uită pe furiş spre dormitor, unde paturile erau făcute. Obişnuia să doarmă în podul casei, unde acoperişul era înalt şi încăpeau trei paturi deasupra verandei.

Se aşeză pe canapea în încăperea ce servea drept bucătărie şi cameră

de zi. Per-Jonas montase un televizor mare pe un perete.

— Ajunge şi Niko, spuse el şi rânji cu ochii la Elsa, care se făcu că nu aude.

N-ar fi trebuit să vină.

Anna-Stina începu să se fâţâie de colo-colo, strânse cutiile cu fulgi de cereale şi ceştile, şterse masa de firimituri. Era un spectacol demonstrativ care o enerva pe Elsa. Anna-Stina îşi legă părul lung, făcând un coc în creştetul capului, şi îşi suflecă mânecile puloverului de lână. Se proţăpi cu mâinile în şolduri şi privi în jurul ei.

— Trebuie să facem casa mai primitoare.

Elsa îşi înfipse unghiile în perna canapelei şi închise o clipă ochii.

Anna-Stina n-avea de gând să se ocupe de reni. Îşi arăta deja adevăratele talente de nevastă.

Per-Jonas se ridică, întinse braţele şi scoase un mormăit. Bluza i se săltă, dezvelindu-i muşchii de pe abdomen. Elsa luă binoclul şi se uită la munţi. Renii se mişcau încet, unul din ei scormonea apatic în zăpadă. Fusese dezastru cu zăpada iarna aia. Vremea se schimba tot timpul şi îi lua prin surprindere. Putea să se schimbe de la o zi la alta, de la minus treizeci la câteva grade peste zero. Zăpadă, ploaie, frig şi temperaturi de primăvară într-o singură lună. Pământul nici n-apuca să absoarbă ca lumea zăpada, că

şi îngheţa. Şi atunci renii nu reuşeau să ajungă prin zăpada îngheţată până la licheni. Toate comunităţile de sami din regiune fuseseră nevoite să solicite fonduri de urgenţă de la Sametinget[25] ca să-şi poată hrăni renii.

Per-Jonas îşi puse pantalonii groşi din piele maro şi îşi îmbrăcă koltul albastru-deschis, cu panglici galbene şi roşii. Îşi puse căciula cu blană albă şi trase o pereche de galoşi peste bocanci. Apoi ieşi din casă. Anna-Stina se îmbrăcă repede. Elsa, mult mai încet.

[25] Parlamentul sami al Suediei.

Porni snowmobilul, un Polaris Indy 600 nou-nouț, lăsându-şi genunchiul pe şa, gata de plecare. Îi arătă din cap snowmobilul vechi, un Arctic Cat, şi Elsa înțelese că trebuia să-l ia ea. Per-Jonas legase de snowmobilul lui sania făcută dintr-o ladă de lemn cu o deschizătură pentru nutreț. Era nevoie de tone de nutreț pe săptămână în perioada în care hrăneau renii.

Anna-Stina se urcă în spatele lui, îl apucă de mijloc şi se lipi de el. Per-Jonas acceleră brusc şi Anna-Stina scoase un țipăt. Elsa încleştă din dinți şi strânse tare ghidonul când porni. Traseul pentru snowmobile era bine bătătorit, dar plin de hârtoape.

Niko se afla în drum spre ei. Snowmobilul se auzea dinspre vest şi iată-

l apărând în viteză, aplecat peste ghidon. Ieşi din zăpada înaltă şi o înconjură

pe Elsa înainte s-o depăşească. Ea văzu că zâmbea, dar nu avu nicio reacție, îşi aținti privirea la drum.

După câțiva kilometri prin pădurea rară, ajunseră la platoul golaş.

Renii îi auziseră deja. Recunoscuseră motorul snowmobilelor şi o luară în direcția sunetului. Sute de reni se năpustiră spre ei din toate părțile, mişcându-se aproape la unison, cu un scop bine ştiut.

Cele trei snowmobile înaintau încet printre animale. Murmurul renilor e ca o melodie, un joik, îşi spunea Elsa mereu. Grupul se opri şi renii se apropiară de ei. Unul îi atinse mănuşa cu botul. Renii hrăniți de crescători nu erau timizi ca renii lăsați în libertate. Elsa rămase pe loc, cu ochii la un pui.

Semăna cu Nástegallu al ei.

Elsa se întinse după punga cu licheni legată de şa, o desfăcu şi aruncă

un pumn pe jos. Încrederea care se citea în ochii puiului o emoționa.

Per-Jonas conducea încet şi Anna-Stina luă capacul lăzii, astfel că

nutrețul se împrăştia în urma lor în porții egale. Făcură câteva ture printre renii care mâncau cu capetele plecate. Era o metodă mai eficientă decât jgheaburile folosite de familia Elsei. Renii se îngrămădeau în jurul lor şi se împungeau cu coarnele pentru a arăta cine are prioritate şi cine nu. Uneori, renii mai timizi nu mai apucau să mănânce. Nástegallu al ei era mereu curajos, nu se lăsa intimidat cu una, cu două. Poate de asta i-a căzut pradă lui Robert. Elsa îşi scuturăumerii, răsuflă prelung şi încercă să se gândească la altceva.

Niko şi Per-Jonas se învârteau pe platoul golaş, lăsând în urmă linii şerpuitoare de nutreț. Se-nțelegeau din gesturi. De fapt, pe Elsa n-o deranja nimic la Niko. Era un tip OK, de încredere, cu o ceafă de taur şi ochi care îşi schimbau culoarea ca aurora borealĕ, când era în toane bune. Da, se sărutaseră la un moment dat, însă mai mult de plictiseală, pentru că nu găseau altceva mai bun de făcut. Mâinile lui erau transpirate şi Elsa le simțise prin bluză când o cuprinsese de mijloc.

Dar Niko era la fel ca tatăl lui şi toți ceilalți moşi care se ocupau de țarcuri. Se uitau urât la femeile care doreau să se afirme. Li se părea că

femeia trebuie să stea acasă şi nu le plăcea să cedeze nici din cunoştințe, nici din statut. Elsa n-avea nevoie de ei, tata şi Mattias o învățaseră tot ce trebuie să ştie. Niko, pe de altă parte, căuta o femeie care să aibă grijă de casă şi să

nu se plângă de săptămânile sau lunile petrecute în singurătate, să umple congelatorul şi să-i şteargă pe copii la nas. Deocamdată era OK, nu comenta dacă Elsa mergea cu snowmobilul sau îi ajuta la moşitul puilor.

Toată lumea rămăsese mască văzând cât de pricepută e. Ridicau din sprâncene şi-i zâmbeau. Dar mai încolo sigur ar fi strâmbat din nas. Ca fată, nimeni n-o împiedica să participe la despărțirea renilor, însemnarea puilor şi sacrificare – toată lumea trebuia să pună osul la treabă –, doar că aveau roluri separate, dacă era după bărbați. Şi Elsa voia să facă munci „de bărbat”.

De preferință singură, fără să ceară ajutorul nimănui. Avea propriul ei însemn şi era membră a consiliului samilor, dar stăpânul casei era tata.

Singurul din familie care avea drept de vot. Cel care îi reprezenta pe ea şi pe Mattias. Şi, desigur, şi pe mama. În curând, Mattias avea să preia rolul de cap al familiei, dar Elsa nu se putea aştepta la aceleaşi privilegii. Ştia bine că

moşii din comunitate i-ar fi interzis. Dar nici prin cap nu-i trecea să-şi ia renii şi să-i amestece cu turma lui Niko, în caz că se aştepta cineva la aşa ceva. Prefera să aparțină de gospodăria tatei, care mai comenta uneori că

sistemul trebuie modernizat. Dar bineînțeles că nu ridica niciun deget să

schimbe ceva. Îi era de-ajuns să supraviețuiască de pe-o iarnă pe alta, chinuit de griji şi nesomn.

Elsa se uită la Niko şi Per-Jonas. Păreau mai liniştiți ca tata. Sau poate că se purtau ca nişte cocoşi-de-munte, cu salturile lor spectaculoase în aer.

Se făleau că turmele lor sunt mai mari decât ale altora. Dar cum dormeau?

Poate că se perpeleau şi ei, îngrijorați, speriați de prădători, companiile de minerit şi rețelele de socializare pline de

înjurături la adresa „javrelor de laponi”. Acum însă râdeau de toată lumea, stăpâni pe tarlaua lor.

Niko se apropie de snowmobilul Elsei. Era roşu la faţă şi buzele i se mişcau cu greu de la ger.

— Ce mai face Elsa lui Nils Johan?

Aşa vorbea tot timpul. Preciza al cui copil eşti. Şi îţi turuia tot numele.

Numele străbunicului, al bunicului şi al tatălui. Era clar mândru de şirul lung de nume care se termina cu al lui. Asta le plăcea şi moşilor. Să-ţi etalezi tot arborele genealogic, să se vadă din al cui neam te tragi. Rudele din partea mamei erau o pată cenuşie în cazul Elsei, chiar dacă numele ei era trecut în atât de importantul registru al familiei. Însă nimeni n-avea ce critica la ramura solidă a arborelui genealogic din partea tatălui ei.

— Bine. Dar tu?

Niko îi făcu cu ochiul.

— La superlativ! Ca de obicei.

Elsa îi remarcă exprimarea bătrânicioasă. Era singur la părinţi şi, chiar dacă avea o grămadă de veri, vorbea ca

adulții din familie. Sau gândea. Sau mai degrabă nu gândea. Poate n-avusese niciodată nevoie să se impună, să

se lupte pentru recunoaştere. În plus, la şedinţele samilor, tatăl lui îi enerva pe toți cu aroganța pe care o arăta, cum votul său cântărea mai greu decât ale multora. Turma lor de reni era faimoasă pentru mărimea ei şi Niko ştia exact cât valorează. În schimb, modestia îi lipsea cu desăvârşire.

— Şi ce faci aici? N-are nevoie taică-tău de tine?

— Anna-Stina m-a forțat să vin.

Niko râse prea mult şi răguşit.

— Deci nu-ți place cu renii.

— N-am nici cea mai mică problemă cu renii.

— Aha! Cu noi e baiul! Cu mine!

— Dacă zici tu..

Niko se opri din râs, dar zâmbi mai departe.

— Am auzit că ai fost la poliție cu nişte reni omorâți.

Elsa încerca să pară nepăsătoare.

— Aşa e.

— Bine-ai făcut. Eu n-am citit articolul ăla, mi-au zis oamenii. Nu ți-e frică? – De ce să-mi fie frică?

— Tipii ăia nu-s deloc mieluşei.

— Nici eu nu-s prea drăguță de felul meu.

Elsa întoarse cheia în contact şi porni în trombă, fără să mai aştepte să-

i răspundă.

Anna-Stina se uită după ea, vizibil enervată.

Elsa se apropie încet.

— Mă întorc la casă. Aici n-aveți nevoie de mine.

— Dar n-am terminat. Ne ducem să vedem câțiva reni care nu s-au obişnuit cu nutrețul.

— Niko îl ajută pe Per-Jonas. N-au nevoie de noi. N-ar fi trebuit să vin cu tine, ştii bine.

Anna-Stina se uita ca hipnotizată la Per-Jonas, care se plimba printre reni. Elsa o trase de braţ.

— Pot să iau maşina şi să mă duc acasă?

— Ce? Nu! Şi eu cu ce mă întorc? Niko zicea că rămâne şi el la masă.

— Foarte bine, mă bucur pentru el.

Anna-Stina se întunecă la faţă. De obicei nu se purtau aşa şi Elsa nu ştia ce-o apucase. Dar acolo, printre reni şi masculii alfa de pe snowmobile, totul devenise mai greu de suportat.

— Plecăm mâine, bine? îi spuse Anna-Stina. Elsa îşi trase gluga peste căciulă şi dădu din cap.

— Eu mă întorc oricum la casă. Ne vedem acolo.

42

Njealljelogiguokte

Lista cu lucruri care trebuiau împachetate era deja făcută şi împărțită

frumos pe categorii: mâncare, haine şi echipament necesar la numărarea renilor în timpul ritualului de despărțire. Pe podeaua bucătăriei se aflau cutii deschise, pline cu mâncare şi termosuri cu cafea, pâine, unt, cârnăciori pentru bere marca Bullens, chifle de hotdog, ketchup şi melcişori cu scorțişoară făcuți de Hanna săptămâna trecută, ultima bucată de carne de ren uscată, gurpi şi cinci PET-uri cu suc.

De la fereastra bucătăriei, Hanna îl urmărea pe Jon-Isak cum se ține după taică-său. Ante îi arăta ceva şi băiețelul ridica lucrul respectiv, trăgea de el, îl fixa şi îl dezlega, făcea totul ca un mic bărbat. Îi ajungea până la umăr lui Ante şi se ridica tot timpul pe vârfuri ca să mai câştige câțiva centimetri.

Legătura dintre ei era mult mai puternică decât cea dintre ea şi el.

Şi-au dorit mult timp încă un copil şi Ante a fost euforic când testul de sarcină a ieşit pozitiv. Nu le venea să creadă ce noroc pe ei. Apoi a murit Lasse şi Hanna s-a închis în ea. E adevărat că a simțit zvâcnirea de deasupra pelvisului, care apoi s-a transformat în adevărate tumbe şi salturi, iar pe pântecul umflat i-a crescut un păienjeniş de vinişoare albastre şi vineții. Dar n-a reuşit să se apropie de copil. Ce Dumnezeu era ăla care o distrusese dintr-o lovitură, ca apoi să-i dea copilul pe care şi-l dorise atâția ani? Cum să

se bucure când avea impresia că plătise pentru o viață cu alta? O alinare, aşa îi spunea lumea care nu înțelegea nimic, o alinare după acea tragedie. Dar nu era deloc. Lasse fusese ca un fiu pentru ea, nu ca un frate, Lasse fusese copilul ei.

Ca să nu mai vorbim despre babele din sat care se holbau în prostie la burta ei tot mai mare şi încercau să-şi facă tot felul de calcule matematico-religioase după sinuciderea lui Lasse. Îi bătuseră la uşă ca să-i prezinte condoleanțe, dar Hanna nu le-a deschis. Era prima oară când îşi încuia uşa.

Nu pentru că i-ar fi fost frică să le asculte prostiile despre păcate, ci fiindcă

se temea să nu le omoare în bătaie. Niciodată nu condamnase pe nimeni, nu luase parte la bârfele satului când vreun tânăr alegea să-şi pună capăt zilelor, aşa că se simțea cu conştiința împăcată. De aia îi fusese aşa de uşor să încuie uşa şi să stea semeață la masa din bucătărie când babele se perindau pe la geamul ei, încercând să vadă dacă e cineva acasă. Şi tresăreau de spaimă când o vedeau aşezată la masă, cu ceaşca de cafea la gură. Fără să

se sinchisească de ele. Fără să se ascundă. Nu, nu voia să stea de vorbă cu babele alea care îl bârfeau pe fratele ei, spunând că a comis cel mai cumplit păcat când s-a sinucis. Sinuciderea e de neiertat. Gura iadului s-a căscat şi l-a înghițit. Şi acolo ardea şi acum.

Nu, n-a fost în stare să se apropie de copilaşul ei, nici măcar când i l-au pus la sân în salonul de la maternitate, când i-a auzit respirația slabă, gâfâită.

Ante a plâns de fericire. Era fiul pe care şi-l dorise. N-ar fi spus-o cu voce tare în veci, pentru că o iubea pe Anna-Stina. Dar îi lipsea un fiu. Hanna l-a disprețuit atunci pentru asta, însă i-a spus doar să-l ia el pe băiat pentru că

ea trebuie să doarmă. Pe undeva chiar spera să-l vadă pe Lasse, să-i recunoască privirea în ochii nou-născutului când i l-au pus la sân. Spera că

Lasse o să renască în el, într-un băiețel mai pregătit pentru viață decât fusese el. Dar nu, ochii lui nu semănau cu ai lui Lasse. Băiatul ei era un copil plin de viață, care ridicase capul şi căutase imediat sânul. A durut-o şi a plâns, însă Ante a înțeles-o greşit, a crezut că e fericită. N-avea să mai fie fericită niciodată. Anna-Stina îşi dăduse seama de asta înainte să se nască

frățiorul ei. Se furişa prin cameră privind-o lung, nu mai îndrăznea să se apropie de mama ei ca mai demult. Dar Hanna n-avea mustrări de conştiință. Îşi pierduse fratele, copilul ei, şi ar fi trebuit să prevină o tragedie ca aceea. Nici noaptea nu mai dormea. Plus că, alăptându-l pe Jon-Isak, arăta tot mai slabă săptămână de săptămână.

Însă făcuse exact ce aştepta lumea de la ea. Născuse un băiat. Asigurase viitorul familiei. Bineînțeles că şi o fată ar fi fost de-ajuns, dar amândoi şi-au dat seama devreme că

Anna-Stina n-avea ce le trebuie. Nici privirea ageră, nici dibăcia. Totuşi se aranja cumva şi asta. Hanna nu-şi făcuse niciodată

griji pentru ea. Fiica ei ştia să se impună. Peste câțiva ani, avea să sucească

multe capete prin sat.

De spus, n-a spus niciodată ce gândeşte: că fiica şi fiul ei n-au aceeaşi valoare în ochii lumii. Abia dacă îndrăznea să-şi ducă gândul la capăt, iar când o făcea, regreta pe loc. Îi era ruşine că nici ea nu e mai brează decât ceilalți. Dar atunci, în situația aia, n-avea nicio importanță. Putea să

recunoască sus şi tare că au nevoie de un băiat şi ar fi putut să deschidă

geamul bucătăriei şi să țipe la babele alea că Dumnezeu nu există.

Oamenii traversau strada când o vedeau. Ajungea la magazinul din satul vecin cu burta la gură şi cu ochii roşii după încă o dimineață de plâns necontenit şi nu se sinchisea deloc. Dar babele fugeau care încotro cu coşurile lor. Uneori o apuca plânsul sprijinită de cutia poştală când mai găsea câte o scrisoare pentru Lasse. Şi câteodată vedea maşini care dădeau să oprească, însă îşi continuau drumul când vedeau că e ea.

Vocea voioasă de copil a lui Jon-Isak răsuna prin curte şi bărbatul ei se întoarse zâmbitor. Se simțea recunoscătoare pentru asta, normal, Ante era părintele ideal pentru copilul ei. Legătura dintre ei doi era atât de puternică, încât voiau să fie aproape tot timpul. Jon-Isak plângea în fiecare duminică

ştiind că trebuie să se ducă la şcoală a doua zi. Ar fi vrut să se țină după tata şi să se joace cu renii. Pe Hanna o încerca o bănuială cum că plânsul micuțului nu-i e adresat doar lui Ante. Însă nu se simțea în stare să schimbe nimic. Respira, le pregătea pachețele cu mâncare, vorbea şi râdea de parcă

totul ar fi fost normal, şi chiar dacă ei îşi dădeau seama că se preface, o lăsau în pace. Era mai uşor aşa.

Jon-Isak nu ştia cum e să ai o altă mamă, aşa că se mulțumea cu ce are.

Câteodată se ghemuia lângă ea pe canapea şi se întâmpla ca Hanna să-l cuprindă cu un braț. Dar Anna-Stina ştia cum e să ai o mamă „de dinainte” şi una „de după”, iar pentru asta ar fi trebuit să se simtă vinovată. Însă nu se simțea. Şi lucrurile au evoluat aşa cum era de aşteptat. Fiica ei s-a înstrăinat tot mai mult, petrecea din ce în ce mai puțin timp acasă, rămânea la prietenii de liceu şi iubiții din satele învecinate. Până la urmă s-a mutat în garsoniera din satul vecin, iar Hanna a putut să răsufle uşurată.

Pe masa din bucătărie era ziarul de ieri şi Hanna studie poza Elsei, cu braţele încrucişate pe piept şi ochii ţintă la persoana care o fotografiase.

Într-o fotografie alăturată se vedeau sacii, din care ieşeau un cap de ren şi nişte maţe, arăta de-a dreptul macabru.

Poliţia respinsese acuzaţiile Elsei că nu-i pasă de renii furaţi şi de animalele torturate. Spunea că le e greu să rezolve un caz fără suspecţi şi probe concludente. În afară de asta, trebuie să acorde prioritate altor cazuri, iar o singură patrulă pe o suprafaţă imensă n-are cum să facă minuni. Ante citise ziarul cu pumnii încleştaţi. Asta nu s-a discutat în comunitate, oare fata a luat decizia de capul ei? întrebase el cu voce tare.

— E foarte bine că are curaj, spusese Hanna.

Şi chiar asta gândea. Mereu ştiuse că Elsa e altfel decât Anna-Stina.

Chiar dacă fiica ei a încercat s-o ţină pe Elsa sub papuc, fiind mai mare decât ea, Hanna ştia că echilibrul de forţe o să se schimbe. Le urmărise joaca de-a lungul anilor, în copilărie şi apoi în adolescenţă, le văzuse devenind tinere femei şi îi era clar că Elsa o să-şi găsească propriul ţel în viaţă.

Nu doar băieţii se ocupau de creşterea renilor şi nu doar ei transmiteau tradiţiile următoarei generaţii. Orice copil era

bun, dacă voia şi avea puterea să preia sarcina. Dar încă nu erau la nivelul ăla, deocamdată fiii valorau mai mult la cursul zilei, însă Elsa o să le arate lor, Hanna era convinsă.

Uneori îşi dorea ca Elsa să fi fost fiica ei, ar fi putut să-i ofere nişte rădăcini mai solide decât Marika. Deşi nici ei nu-i fusese uşor, venind din afara comunității lor. Doar un anume gen de om putea să facă față satului.

Nu ajungea că învățai limba şi croiai kolturi. Marika era prea sensibilă şi nu înțelegea istoria lor.

Hanna şi Lasse îşi făcuseră amândoi griji pentru Elsa, dar acum, că el nu mai era, ea renunțase şi la partea asta. Iar fata se descurca oricum şi singură. Se vedea în privirea ei, în poza din ziar. Hanna voia să-i spună c-a făcut bine. Era şi timpul să-i bage în sperieți pe ucigaşii ăia, să-i scoată din bârlog. Foarte bine că s-a dus la poliție.

Jon-Isak năvăli în bucătărie, roşu în obraji şi cu sufletul la gură. Normal că se înduioşa când îl vedea pe micuț, rearjga al lor. Îi ciufuli părul umed de transpirație şi îl ciupi uşor de ureche. Fiul ei era un tăuraş, plin de vână şi de energie, gata să le arate tuturor că e la fel de puternic ca tata şi ceilalți bărbați. Lasoul verde îi atârna pe umărul drept, făcut colac, acoperindu-i mijlocul şi spatele.

Băiețelul ridică lada cu provizii, încordându-şi din răsputeri spinarea, şi o luă împleticit spre uşă. Hanna îi puse căciula pe cap, înainte ca Jon-Isak să iasă în frig. Rearjga, mezinul, şi tatăl lui puteau conta mereu unul pe celălalt. Pentru el,

renii erau bucurie pură. Hanna şi Ante nu se puseseră de acord dacă să-l avertizeze sau nu despre greutăţile care-l aşteaptă. Înainte de moartea lui Lasse, Hanna fusese de părere că toţi copiii trebuie informaţi.

Dar mai nou se întreba dacă nu cumva tot ce se întâmplase, toată ura îndreptată împotriva lor şi toţi renii morţi l-au făcut pe fratele ei să-şi curme viaţa. Mai devreme sau mai târziu, un prieten mai în vârstă putea să-l sperie pe Jon-Isak.

N-aveau cum să-l protejeze tot timpul şi, oricum, probabil că auzea tot felul de lucruri şi la şcoală. Însă Hanna îi era recunoscătoare bărbatului ei.

Ante reuşea să le insufle speranţă şi dragoste copiilor în ceea ce priveşte viaţa alături de reni, indiferent de problemele care se iveau. Sau măcar lui Jon-Isak. Uneori se gândea că şi lui i-ar fi prins bine o Elsa în familie, o fată

care să vrea să se dedice cu totul creşterii renilor. I-ar fi prins bine un ajutor ca ea. Nu era vorba doar că Jon-Isak era băiat şi Anna-Stina, fată. Copiii lor îşi doreau pur şi simplu lucruri diferite.

Să fii sami însemna să-ţi porţi istoria în spate, să-ţi pui întrebarea dacă

eşti în stare, încă de copil, să preiei acea greutate apăsătoare de la generaţia dinaintea ta. Dar cum să

îndrăzneşti să alegi altceva? Să refuzi povara istoriei familiei şi a comunității de care aparții? Să n-o duci mai departe?

Hanna simți un ghem în stomac. Lasse a încercat, a vrut să preia povara şi a cărat-o mult timp, însă până la urmă s-a prăbuşit. Şi apoi, nimănui nu-i convine să alegi altceva. Nu există alternative. Şi Hanna nu-l ascultase, ăsta era adevărul. Îi admirase pofta de viață, curiozitatea de-a încerca lucruri noi, îl credea mai curajos decât majoritatea oamenilor. Dar îl judecase greşit şi totul era din vina ei. Oricum ar fi dat-o, în ultimul timp ajungea la aceeaşi concluzie. Ar fi trebuit să vadă ce se întâmplă şi să-l ajute. Cu Jon-Isak n-avea să dea greş pentru că renunțase deja la el. Îl lăsase în grija bărbatului ei şi era sigură că Ante îi oferă tot ce are nevoie.

Hanna îşi puse salopeta neagră, se înfofoli cu un şal albastru de lână în triunghi peste geaca roşie matlasată şi îşi trase bine căciula. Juovlamánnu.

Decembrie. Mai era puțin şi trecea şi anul ăla.

43

Njealljelogigolbma

Turma de reni forfotea prin țarcul unde îi despărțeau, rát-kagárddis.

Alergau mereu în sens contrar acelor de ceasornic, câțiva o luau în frunte şi ceilalți îi urmau. Apoi se liniştea, îşi dădeau seama că nu au cum să iasă de-acolo. Tendoanele picioarelor din spate le pocneau şi aburul respirațiilor sacadate se ridica într-un norişor. Câțiva crescători se plimbau prin țarc, mânând turma încoace şi-ncolo. Reflectoarele mari luminau cercul din mijloc, girdnu, unde aveau să adune renii pentru ultima împărțire, când fiecare proprietar îşi mâna renii spre propriul țarc. Scena era pregătită

pentru piesa mult aşteptată, unde fiecare îşi avea rolul său. Copiii se urcaseră pe gard, cu bujori în obrăjori şi cu ochii înlăcrimați de la vântul aprig. Arătau cu degetul şi gesticulau, recunoscând câte un ren. Elsa îl văzu pe Jon-Isak, părea cel mai zelos dintre toți. Îi făcea să râdă în hohote.

Elsa urma să adune renii cu Anna-Stina. O luase prin surprindere că

Anna-Stina se arătase interesată, dar ştia că n-o s-o țină mult entuziasmul ăla. Aveai nevoie de o condiție fizică bună şi de o anumită tehnică pentru a trage de un animal de două ori mai greu decât tine. Elsa era obişnuită, trăgea cu toată forța de reni, îşi încorda muşchii abdomenului şi se proptea pe picioarele vânjoase. Înaltă nu era, dar nici slabă ca în copilărie.

Mattias era deja acolo cu prietenii lui. Cineva fuma, alții vorbeau în cor şi râsul lui îi încălzea inima. Când se

întorsese acasă în dimineața aia cu Anna-Stina, îşi luase cu greu inima-n dinți să-l viziteze.

— Ar fi trebuit să ne suni şi să ne avertizezi c-o să apari în ziar! i-a spus el, vizibil deranjat.

Tata părea la fel de îmbufnat:

— Aşa ceva poate fi periculos.

Nu se fereau de conflictele cu poliția. Asta era deja o cauză pierdută.

Mai rău era cu comentariile care aveau să apară pe rețelele de socializare.

Jurnalista găsise clipul, pontul Elsei, şi dacă erai abonat la ziar, puteai să-l vezi în întregime. Bluraseră o parte din trunchiul bărbatului şi, din cauza asta, era imposibil de recunoscut.

În jurul țarcului, oamenii stăteau în grupulețe şi râdeau. Elsa zâmbi şi salută în stânga şi-n dreapta. Olle, reprezentantul comunității lor, îi căută

privirea, dar Elsa se făcu că plouă. Când îşi croi drum prin mulțime spre ea, îi veni să intre-n pământ.

— Aşa carevasăzică. Ai fost cu renii la poliție.

Elsa dădu din cap, fixând un punct din spatele urechii lui drepte.

— Azi-dimineață, la 08.28, am primit prima amenințare pe telefon.

Cineva a zis că mă împuşcă.

Vorbea răguşit, dar tot i se simțea un tremur de mânie în voce.

— Număr necunoscut, normal. De-atunci a tot sunat din oră în oră, însă n-am mai răspuns.

— Chestia e că m-am săturat. Am găsit renii şi am sunat la poliție, dar n-aveau timp să vină, aşa că m-am dus eu acolo.

— E prost ales momentul. E sezonul despărțirii renilor.

— Poate e mai bine acum. Măcar aşa n-o să îndrăznească să facă nimic, dacă ne văd pe toți adunați aici.

— Porcii ăia nu se tem de nimeni! Cu atât mai puțin de poliție. Sunt mână-n mână cu ăia.

Da, lumea zicea că Henriksson îl cunoaşte pe Robert, că au făcut armata împreună.

— Dar de data asta sunt urme de ADN pe saci, pe mănuşi.

— ADN! Ce vorbeşti? N-o să trimită ei mănuşile alea la laborator ca să

ne facă nouă un bine! Testele costă o grămadă. Eu aş zice că mănuşile o să

dispară cât de curând. Asta dacă n-au dispărut deja.

— Am făcut poze.

— Da, bine.

Olle salută pe cineva din cap şi plecă. Elsa transpirase la subraţ. Era convinsă că Olle nu s-ar fi luat de Mattias sau de tata în halul ăla. Un tip ar fi primit o bătaie încurajatoare pe umăr. Nu şi ea.

Cineva o luă de talie. Era Hanna, zâmbitoare, însă, ca de obicei, zâmbetul nu-i ajungea la ochi.

— Dă-i naibii pe babalâcii ăştia! Ai făcut bine ce-ai făcut.

— N-ai cum să-i mulțumeşti pe toți, ştii cum e.

— Sunt doar geloşi că eşti tânără şi ai toată viața înainte. Pe când ei. .

nu mai e mult şi dau colțul toți.

Elsa nu se putu abține să râdă.

— Mă aştept să ajungi prima femeie reprezentant al comunității sami, spuse Hanna şi o împunse cu şoldul.

— N-ai să vezi.

— Nu zice asta.

— Olle a primit amenințări cu moartea din cauza mea.

— Nu e prima oară când îl amenință cineva. Şi ştie bine, căposul, că nu e vina ta. Acum e vremea să fim uniți şi să le dăm de înțeles că ne-a ajuns cuțitul la os. Olle e supărat că n-a primit el atenție.

Anna-Stina se apropie agale de ele, crispată. Se opri la câțiva metri mai încolo şi rămase cu brațele pe lângă corp, privind în jur de parcă ar fi căutat pe cineva.

— Nu-i aşa c-a făcut bine? Cu articolul ăla?

Hanna strânse tare umărul Elsei înainte să-i dea drumul.

— Ba da. Tot ce face ea e perfect, îi răspunse Anna-Stina pe un ton ironic.

Elsa îi povestise totul când se întorceau de la Per-Jonas şi Anna-Stina nu păruse deloc încântată. Zicea că ar fi trebuit să se gândească mai bine înainte să facă ceva atât de drastic şi de impulsiv.

— E cazul să-i pună o fată la punct, spuse Hanna.

Anna-Stina ridică din umeri, dar apoi se lumină la faţă.

Sosise Per-Jonas. Îl auzeau de departe. Anna-Stina plecă repede. Elsa nu se întoarse. Lovi o mănuşă de cealaltă şi arătă din cap spre ţarc.

— Mă bucur să-l văd pe Jon-Isak. E un omuleţ dur.

Hanna dădu din cap.

— Da, e o zvârlugă. Ce zici, mergem să le-arătăm ce poate o femeie?

Elsa se uită chiorâş în spate. Hanna îi dădu un cot.

— Sau vrei să stai după gagica lui Per-Jonas?

— Gagica! repetă Elsa rânjind.

— Nici nu poți să te uiți la ea cum se sclifoseşte pe lângă el. Hai să

mergem.

Elsa se ridică pe vârfuri şi dădu la o parte şnurul care lega portița gardului interior al țarcului. În curând aveau să le dea drumul renilor. Se vedeau doar luminile reflectoarelor pe zăpadă şi se auzeau vocile din întunericul de-afară. Renii se auzeau de departe. Jon-Isak era lângă ea. Îi curgea nasul şi îşi trăgea mucii.

— M-au lăsat să-i mân şi anul ăsta. Niciunul n-a îndrăznit să se-ntoarcă. Toți renii sunt la locul lor.

Elsa ştia foarte bine cum e să mâni toată turma încotro voiai, mai ales la vârsta lui. Ca să-i supună, oamenii formau un şir lung, ținând uneori o prelată sau altceva ca să ocupe mai mult loc. Cineva chiuia sau bătea din palme şi renii se mişcau la unison spre cercul țarcului.

— Văd că te pricepi!

— Şi-acum o să însemnez un ren, renul meu!

— Bineînțeles! Tu îl prinzi şi eu te-ajut să-l mâni. Ce zici?

Băiețelul o măsură de sus până jos şi dădu din cap. Da, părea că Elsa trecuse testul.

Renii fură mânați în valuri spre cerc. Elsa, familia, verii apropiați şi rudele îndepărtate, chiar şi prietenii îşi ocupaseră locurile. La început, statură lângă gard şi priviră de-acolo, căutară însemnele, recunoscură

curelele fosforescente sau câte un semn distinctiv, ca un tatuaj pe blană. La înghesuială, puteai să tragi renii de coarne şi să-i duci unde vrei. În stadiul ăsta nici nu era nevoie de lasou. Uneori mânuiau un stávrá, un băț cu un lasou la capăt, dar de cele mai multe ori era de-ajuns să te amesteci cu turma şi să tragi zdravăn de animale.

Elsa se duse printre primii spre turmă. Îşi recunoscuse însemnul, însă

renul ăla era deosebit, l-ar fi recunoscut şi fără el. Era o femelă cu picioare lungi, una dintre cele mai bune, şi le dăduse mulți pui. Elsa zâmbi când o reîntâlni.

Anna-Stina intrase şi ea in țarc.

— Să-i dăm drumul, spuse Elsa.

Se furişă spre ren şi-l apucă de coarne. Femela se propti imediat cu copitele în zăpadă. Anna-Stina apucă şi ea de coarne din partea cealaltă şi amândouă o scoaseră fără probleme, chiar dacă Anna-Stina se strâmba puțin din cauza efortului. Mama Elsei stătea pregătită cu seringa s-o vaccineze contra paraziților şi să noteze în documente că prima lor femelă a intrat în țarcul familiei. Femeile deschiseră portița şi Elsa bătu renul peste fund înainte ca animalul să se năpustească spre întunericul din afara țarcului şi să

se liniştească rapid.

Anna-Stina o trase pe Elsa de braț, semn că văzuse deja un alt ren. Se pricepea şi ea, pare-se, dacă se străduia puțin.

Era trecut mult de miezul nopții când intrară în curte. Mama spuse că

puteau să lase cutiile în maşină. Cerul senin era plin de stele şi se vedea luna plină. Elsa nu se clinti o vreme, răsuflând uşurată. Parcă o dureau încheieturile, aşa că încercă să şi le mişte cu grijă. Mama descuie uşa casei şi intră, în timp ce tata dezlegă remorca şi parcă snowmobilul. Mattias rămăsese cu renii, aşa că la el acasă era întuneric.

Pieile de ren trebuiau duse în şopron. Tata cără un braț întreg, dar la jumătatea drumului, se opri şi se uită spre lac.

Şi Elsa le auzi. Câteva snowmobile. Cei doi se priviră. Tata ridică din sprâncene. Conurile de lumină se apropiau tot mai mult. Două snowmobile. Instinctiv, Elsa se trase mai aproape de tata şi de şopron.

Urcară dealul dinspre lac, înaintară la mare distanță unul de celălalt şi se opriră, fără să stingă farurile orbitoare. Elsa ridică mâna, încercând să-şi ferească ochii de lumină. Bărbații turară motorul, fără să se mişte din loc.

— Plecați dracu' de-aici! țipă tata.

Cei doi rămaseră pe loc.

Mama ieşi pe scări, dar făcu imediat doi paşi înapoi. Elsa scoase mobilul şi începu să filmeze cu brațul întins demonstrativ. Asta îl făcu pe unul dintre bărbați să apese pedala şi să pornească drept spre ea. Celălalt îl urmă. Tata o apucă pe Elsa de braț şi o trase după remorcă. Snowmobilele alunecară pe lângă ei şi îşi continuară drumul spre şosea, trecură prin şanț

şi o luară înapoi spre lac, prin tufăriş.

Motoarele răsunară mult timp în tot satul înainte ca bărbații să se facă

nevăzuți dincolo de pădure.

Tata trase o palmă în remorcă. Elsa se aştepta să-i spună că e vina ei.

44

Njealljeloginjeallje

În Jokkmokk începea să se însereze, dar oamenii se înghesuiau în număr tot mai mare în jurul tarabelor din târg. La începutul lui februarie, lumina se dădea bătută deja pe la ora trei. Întunericul domina încă o mare parte din zi. Fusese o zi senină, dar nu atât de rece ca aceea dinainte, când termometrul arătase minus douăzeci şi cinci de grade. Să te îmbraci pentru târg era o adevărată artă. Trebuia să arăți bine, dar şi să ai grijă să nu-ți fie frig. Koltul, nuvttahat şi şalurile groase de lână îi făceau pe turişti să se oprească şi să se holbeze la Elsa şi Anna-Stina. Rajdul, caravana renilor, luase sfârşit cu câteva ore în urmă şi jos, lângă lacul Dálvaddis, avusese loc o cursă de reni. Rulotele unde se vindeau hamburgeri şi souvaskebap erau învăluite în fum. Cei mai vestiți meşteri în lemn, duojárat, aveau locurile lor prestabilite în aer liber, la Centrul de Educație al Samilor. Fiind vineri, peste tot forfota era în toi. Bijuteriile de argint sclipeau în vitrine sau atârnau pe suporturi fanteziste de lemn. Liinnit, şaluri cu sau fără franjuri. Obiecte de artă. Duodji, sculpturi şi obiecte artizanale din lemn cu ştampila de autenticitate.

Elsa şi Anna-Stina îşi croiau drum printre vizitatorii îngrămădiți pe scări, în drum spre parter. Din când în când se întâlneau cu câte un văr sau o verişoară şi se îmbrățişau,

promițându-le că o să se vadă la balul samilor din seara aceea. Tocmai coborau şi ultima treaptă când o femeie de vârstă

mijlocie ridică brațele şi le zâmbi larg.

— Vai, ce costume frumoase! Îmi dați voie să vă fac o poză?

Femeia nu aşteptă răspunsul, scoase mobilul şi le făcu zâmbitoare cu ochiul. Îl rugă pe soțul ei să-i țină sacoşele.

— Aşa, mai aproape puțin. Ce port popular fantastic!

Anna-Stina zâmbi larg şi îşi puse mâinile în şolduri. Elsa oftă şi se forță

să zâmbească. Era a treia oară când le oprea cineva să le facă poze.

— Ar trebui să cerem comision, îi şopti prietenei sale când terminară

în sfârşit şedința foto.

În clădire era un vacarm groaznic, fiindcă acustica era proastă şi nu făcea față atâtor voci. Elsa se săturase de zgomot. Tânjise după târg luni la rând, dar acum îşi dorea să fie altundeva, îi urmărea atât de atent pe oamenii din jur,

încât ar fi fost în stare să le pună etichete. Femeile cele mai încrezătoare se perindau cu kolturi împodobite chiar de mâna lor până în cel mai mic detaliu, cu urechile lungite de atâta argint, iar pe piept le răsuna clichetul broşelor, risku. Cele mai temătoare, mute şi cu privirile rătăcite, se mişcau precaute pe lângă şalurile expuse. Ar fi vrut să cumpere ceva, dar ezitau. Şi apoi mai erau străinii, cei care voiau să facă doar poze, cei care nu cunoşteau ierarhiile, cei care luaseră trenul de noapte spre Boden şi apoi autobuzul, cei care veniseră cu autocarele de turişti sau cu propriile maşini.

Cei care doar admirau, fără să reflecteze vreodată. Cei care făceau fotografii şi le puneau pe Instagram.

Poate apucau să mângâie renii care se plimbau pe străzile din Jokkmokk. Şi cum stătea treaba cu mina aia? Nu la ei fusese scandalul ăla cu exploatarea minieră? Parcă în zonă? Cred că a fost o neînțelegere, aproape a desființat creşterea tradițională a renilor din zonă. Dar nu mai stăteau să se gândească, mai bine dădeau 1.500 de coroane pe un lănțişor de argint cu o frunză identică cu aia de pe kolturi. Artizanat autentic, spuneau ei. Faza cu autenticitatea era importantă. Şi ştiau că nu se zice „lapon”. Dar uneori mai uitau, în special cei în vârstă, mai ales dacă auzeau lume vorbind în

„laponeză”.

— Vreau să-mi iau nişte cercei noi, spuse Anna-Stina şi o trase de mânecă.

Elsa era conştientă că Anna-Stina intră la categoria „încrezătoarelor”, a celor care se pricepeau la brodat orice, de la cingătoare până la kolt, sau împleteau panglici pentru pantofi şi făceau franjuri pentru şal. Doar broşa şi nasturii rotunzi din argint de la cingătoare trebuia să-i cumpere. Şi cerceii la care se uita acum.

— Your clothes! So beautiful!

Femeia care îşi croise drum până la ele era îmbrăcată ca pentru o expediție la Polul Nord şi vorbea o engleză cu accent britanic.

— Thank you.

— Absolutely amazing, continuă ea şi nu se putu abține să pipăie franjurile.

Elsa făcu un pas înapoi, dar era aglomerație şi nu se putea depărta prea mult. Dădu din cap, se întoarse cu spatele la femeie şi se agăță de brațul prietenei sale.

— Nu mai suport oamenii ăştia. Acum s-au apucat să mă pipăie.

— Păi, arătăm bine, spuse Anna-Stina zâmbind larg.

Da, era cazul să se plimbe şi să se afişeze peste tot. Jokkmokk era o localitate importantă pentru comunitatea sami şi nimeni n-ar fi admis că are boală pe laponii ăia nenorociți care protestaseră împotriva exploatărilor miniere din Gállok.

— Oamenii ăştia nu înțeleg nimic.

— Hai, relaxează-te şi ajută-mă să găsesc o pereche de cercei.

Elsei îi trecu prin cap că mai bine-ar da la o parte mâna englezoaicei şi i-ar povesti că sătenii nu se sfiesc s-o amenințe, că intră la ea în curte cu snowmobilul ca să-i demonstreze că fac ce vor ei. Aşa i-ar şterge zâmbetul de pe mutră. Elsa îşi imaginã cum ar fi fost s-o scuture bine şi să-i povestească despre renii omorâți.

Ştia că ar fi trebuit să se relaxeze şi să se simtă în largul ei. Era poate singurul loc unde nu se mai afla în minoritate, unde ei dictau regulile. Dar îşi dădea seama că niciunul din prietenii ei n-are chef să despice firul în patru în cel mai distractiv weekend al anului. Cu toate astea, era enervant că

nimeni nu vorbea despre articolul din ziar. Măcar despre cadavrele de reni.

Trecuse mai bine de o lună de-atunci şi poliția n-o sunase deloc în legătură

cu sacii. Cât despre mănuşile cu urme de ADN, sigur dispăruseră deja. Elsa nu se simțea în stare să-l sune pe Henriksson, n-avea chef de scuzele lui obosite.

Înăuntru era un aer încins şi umed. Toți se desfăceau la haine şi svetere când intrau şi comentau pe tema diferenței de temperatură. Koltul era călduros şi n-aveai la ce să te deschei. La fel şi ciorapii de lână, fixați cu panglicile pantofilor, înfăşurate pe glezne şi pulpe. Elsa îşi făcea vânt cu o broşură a unui artizan sami care vindea nişte cuțite exorbitant de scumpe.

Anna-Stina încerca să aleagă între două perechi de cercei. Le lipi de urechi indecisă. Elsa arătă spre perechea din dreapta, cea cu o mărgică

albastră în montură de argint. Anna-Stina nu părea convinsă şi se întoarse din nou spre oglindă.

Mulțimea din spatele lor se îmbulzea, încercând să vadă bijuteriile.

Elsa ignoră privirile admirative şi îşi feri fața când cineva ridică un mobil s-o pozeze.

— Te mai mocăi mult? Vreau să mă car de-aici.

Anna-Stina se întoarse şi o privi nedumerită.

— Ce ai?

— Nu-i vezi? Totul e aşa de exotic pentru ei. Ne colonizează cultura cu privirile lor. Scârbos.

Anna-Stina râse în hohote.

— Eşti beată?

— Nu, nu sunt.

Elsa îşi făcu vânt şi mai tare şi închise ochii.

— Câteodată te porți cam ciudat. Ce zici, să-i iau pe ăia cu pietricica albastră?

Anna-Stina duse din nou cerceii la ureche.

— Da. Auzi, eu tre' să ies să iau o gură de aer. Ne vedem mai încolo.

Elsa făcu stânga-mprejur şi o luă spre scări, coborî câte două trepte deodată şi deschise uşa. Frigul de-afară o lovi în piept şi Elsa respiră adânc.

Îşi dezlegă cingătoarea, simțind că n-are aer. Totul trebuia să fie perfect, mulat şi aranjat la milimetru.

Lumea o lua mai departe la ochi, însă de data asta erau oameni din propria comunitate. Rămăsese cu cingătoarea în mână, cu koltul neîmpodobit şi cu obrajii roşii. O sanie acoperită de zăpadă fusese lăsată în faţa casei şi Elsa se aşează pe ea. Probabil îşi închipuiau că băuse deja prima bere. Cineva rânji şi-i arătă degetul mare. În jurul feţei îi dansau fulgi de zăpadă, întinzându-i cârlionţii aranjaţi cu grijă de dimineaţă. Zăpada i se lăsa pe gene şi-i pudra obrajii. Elsa ridică privirea spre cer. Rimelul îi curgea spre tâmple. Ca un machiaj de războinică.

Acum nimeni nu voia să vorbească despre koltul ei, nimeni n-o întreba dacă are voie să-i facă o poză pentru Insta. Turiştii încălţaţi în bocanci de iarnă incomozi, cumpăraţi din magazinul de alpinism exclusivist îi aruncau priviri rapide. Îi venea să-i întrebe dacă ştiu că acea clădire a fost cândva o casă de cultură ridicată drept compensaţie pentru toate nedreptăţile suferite de sami. O tentativă creştinească zadarnică de a-şi cere iertare.

„Dar ştiţi pentru ce-şi cereau iertare?”

Elsa oftă şi îşi puse din nou cingătoarea. Prinse capsele şi legă

panglicile, astfel încât ciucurii să atârne pe stânga. Mâinile îi tremurau de frig. Nu se simţea în stare să intre din nou, chiar dacă îşi lăsase haina înăuntru. Îi dădu mesaj Anna-Stinei să i-o aducă. Se ridică, îşi încrucişa braţele ca să se încălzească un pic şi porni grăbită spre cartierul de vile de

lângă hotel. Privi în jos, făcându-se că nu aude când o strigă cineva. Merse mai departe, aproape în fugă.

45

Njealljelogivihtta

Ochii orbi ai renului erau larg deschişi şi mânjiți de sângele care se prelinsese de pe capul animalului până pe bot. Crestătura de pe cap era adâncă şi, dacă nu erai prea sensibil, puteai să te apropii şi să vezi creierul prin craniul despicat. Jumătatea din față a corpului, capul şi picioarele, atârna peste indicatorul rutier şi acoperea JOK, dar şi JÁH. Restul numelui localității Jokkmokk în suedeză şi Jáhkámáhkke în dialectul sami din Lulea era mânjit cu sânge şi abia lizibil. De parcă cineva ar fi vrut să-şi bată joc de numele sami al localității în care comunitatea se reunea de mai bine de patru secole.

Restul cadavrului atârna pe partea cealaltă. Fusese aruncat peste indicatorul rutier, ca o haină azvârlită în grabă pe spătarul scaunului.

Ceasul arăta abia şase dimineața când Elsa ajunse în dreptul indicatorului. O trezise Anna-Stina când mersese la toaletă. Se uitase pe telefon şi văzuse, bineînțeles, poza care se răspândea pe rețele cu viteza fulgerului. Anna-Stina se prăbuşise din nou în patul din camera de oaspeți pe care o împărțeau cu încă doi. Ceilalți dormeau pe saltele aşternute pe jos.

Era un miros greu de oameni băuți şi Elsa se străduia să nu vomite când îşi trase blugii şi geaca şi ieşi din casă.

Nu ajunse prima la fața locului. Mai mulți săteni matinali se adunaseră

deja şi maşina poliției era parcată lângă indicatorul rutier. O femeie mai în vârstă ieşită cu câinele vorbea agitată cu polițiştii, o femeie şi un bărbat în jur de treizeci de ani.

— Da, dar ce m-am speriat, credeam că nebunul se ascunde pe undeva cu toporul, naiba ştie. Aşa că v-am sunat imediat, spuse femeia cu o voce ascuțită.

Elsa căută urme în zăpadă, apropiindu-se încet de grupul de oameni, trăgând cu urechea la teoriile lor. Ziceau că începuse să ningă la o anumită

oră şi mulți oameni plecaseră târziu de la bal spre casele lor. Li se părea ciudat că renul fusese descoperit abia atunci.

Elsa plecase la închidere şi îi văzuse pe organizatori când încercau să

scape de ultimul petrecăreț care le-a mulțumit cu un joik spontan în parcarea din fața Casei de Cultură.

— Tu ce părere ai, Elsa?

Se întoarse şi o văzu pe Minna. Cu cearcăne la fel de vineții sub ochi ca ale ei. Şi cu obrajii la fel de palizi. Transpirată şi nesigură pe picioare, ca după o noapte lungă de băut. Se distraseră de minune. N-o mai văzuse pe Minna de când fuseseră împreună în tabăra pentru confirmanzi şi în ziua dinainte, când se întâlniseră în mulțime, se îmbrățişaseră strâns şi stătuseră

împreună toată seara. Au râs de poveşti vechi şi au dansat de curgeau apele pe ele. Şi au băut până când Elsa a început să vadă dublu, însă Minna i-a turnat un pahar cu apă pe gât, după care s-au întors la dans.

Minna o îmbrățişă şi Elsa îi dădu drumul cu greu.

— Ştii ce cred eu? spuse Minna şi se eliberă râzând din brațele Elsei.

Când oamenii s-au dus la culcare şi toate petrecerile s-au sfârşit, cineva a aruncat un ren mort într-o remorcă, l-a dus la indicator şi l-a agățat acolo.

Vorbim de cel puțin două persoane.

— Oare câți au trecut pe-aici fără să se sinchisească să sune la poliție?

— Te miri?

— Deloc.

Minna o apucă de braț şi o trase spre polițişti. Femeia cu câinele se alăturase grupului de săteni şi le descria imaginea de coşmar care o întâmpinase în zori.

Polițiştii discutau despre cum să dea jos renul de-acolo.

— Ați făcut poze, sper.

Cei doi se întoarseră spre Minna.

— E un loc unde s-a produs un delict, le explică ea.

— Suntem conştienți de asta.

— E un delict motivat de ură. E o acțiune îndreptată împotriva samilor, împotriva crescătorilor de reni.

Polițistul dădu solemn din cap.

— Nu excludem posibilitatea asta. Rămâne de văzut. Poate fi ce spuneți dumneavoastră.

— Ce altceva ar putea fi? O farsă? O tâmpenie la beție? Nu, chestia asta a fost premeditată, e vorba despre oameni în toată firea care urmăresc un anume scop.

— Trebuie să găsim nişte martori. Cineva a văzut sigur ceva.

Poliţistul vorbea cu accent de Lulea.

— Eu zic să-l lăsaţi aici toată ziua. Să vadă toţi ce se întâmplă pe la noi, spuse Elsa arătând spre ren.

— Nu putem să riscăm. Oamenii o să distrugă urmele sau o să fure renul, bâigui poliţistul.

— Deci de data asta chiar o să luaţi nişte probe? Asta vreţi să spuneţi?

Nişte probe care pot să contribuie la rezolvarea cazului?

Poliţistul o fixă pe Elsa cu privirea şi, de data asta, nu se mai sinchisi să-i vorbească amabil.

— Auzi, nu-mi place deloc tonul tău. Ne facem treaba, ca de fiecare dată. Minna se lipi de Elsa. Amândouă miroseau a mahmureală.

— Ne scuzaţi scepticismul, dar nu suntem obişnuite, spuse Minna.

Nu era dintr-o familie de crescători de reni. Tatăl ei era un duojar cunoscut şi mama ei, o femeie din Sörmland care se mutase în Jokkmokk ca să-şi descopere rădăcinile. Cel

puțin aşa spunea lumea. Se pare că mama Minnei avea strămoşi sami şi, până la urmă, cunoscuse chiar un localnic sami, dar nu se simțise în largul ei şi se mutase înapoi în sud, lăsându-i în urmă pe tatăl Minnei şi pe fiica ei, pe atunci în vârstă de paisprezece ani. La scurt timp după plecarea ei, Elsa şi Minna s-au întâlnit în tabăra confirmanzilor şi s-au împrietenit. Minna îi dezvăluise că n-are deloc chef s-o vadă pe mama ei la biserică în ziua confirmării.

Poliţiştii plecară discutând cu glas scăzut.

— Trebuie să sunăm la ziare şi la televiziune înainte să-l dea jos de-acolo, spuse Elsa.

— Am sunat deja.

— Deci şi tu te-ai trezit devreme?

— Da, credeam c-o să mă trezesc lângă cineva azi-dimineață, dar tipul a şters-o.

— Johannes?

Elsa zâmbi strâmb şi îşi trase gluga peste căciulă. Noaptea, spre sfârşitul petrecerii, o pierduse din ochi pe Minna şi, când o zărise din nou, prietena ei dansa în brațele lui Johannes. Tipul era praf, cingătoarea îi atârna aproape sub fund. O mângâia pe Minna pe părul negru şi lung şi o

săruta atât de intens, încât Elsa nu reuşise să-şi ia ochii de la ei. Johannes era cunoscut în satul vecin drept un tip cam arogant, la fel ca fratele lui mai mic. Elsa nu-i băga deloc în seamă. Băieții din familia aia erau nişte lăudăroşi.

— Deci stai în Jokkmokk? o întrebă ea pe Minna.

— Nu-ți mai aminteşti ce ți-am zis ieri? răspunse Minna râzând. Cum spuneam, mă tot mut de colo-colo. O să plec la Umeå. La facultate. Să fac ceva, că nu se mai poate, zise ea şi arătă spre renul mort.

— Pe bune?

— Da, bineînțeles. Vreau să mă fac avocată. O să-i oblig eu să schimbe numele infracțiunilor. Pentru că ştim bine amândouă, chestia asta o să fie clasată la „furturi”. În cel mai bun caz. Şi dacă ne gândim că i-au retezat urechile, săracul ren. . Probabil că nu se încadrează nici măcar la furt.

— Am pierdut o grămadă de reni.

— Da, te-am văzut în ziar. Ce mişto a fost! Că te-ai dus şi ai lăsat renii ăia acolo, la secție. S-a mai întâmplat ceva de-atunci?

— Nu ne-au sunat, aşa că probabil nimic. Ca de obicei.

Un tip în jur de douăzeci de ani venea alunecând pe stradă.

Era îmbrăcat într-un palton prea subțire, îl vedeai de la un kilometru.

Îşi trecu degetele prin păr şi, cu ochii cârpiți de somn, încercă să se orienteze spre grupul adunat în jurul indicatorului rutier. Elsa îl auzi cum se prezintă

polițiştilor drept jurnalist la Expressen.

— Expressen, spuse Minna şi ridică din sprâncene. Ştii de ce e aici?

Pentru că ministra de la cultură a participat ieri la cursa de reni. E singura ocazie când jurnaliştii îşi mişcă fundul până aici.

— Oare ce-o să zică?

— A, păi, nu ştii? O să pară foarte supărată şi o să zică ceva de genul că

„e foarte grav ce s-a întâmplat”. După care o să plece acasă şi o să uite tot.

Sau o să le povestească totul amicilor la vreo cină, concluzionând că e „oribil câtă ură există acolo, în nord”.

— În nord. Aşa, oarecum vag, pentru că nimeni nu ştie unde-i Jokkmokk.

Jurnalistul de la gazeta de seară tremură puțin când întinse mobilul ca să-i înregistreze pe polițişti. Nu punea întrebările potrivite, aşa că primi doar răspunsuri monosilabice. Elsa scoase mobilul şi încarcă poza cu renul pe Insta. Nu prea ştia ce să scrie, aşa că hotărî să spună lucrurilor pe nume şi scrise că e un delict motivat de ură. Probabil că aveau să curgă comentarii amenințătoare. Mama o rugase de multe ori să schimbe setările contului pe privat, dar ce rost avea să-i informeze pe cei care deja ştiau cum stă treaba?

Jurnalistul se apropie de ele cu paşi nesiguri, în pantofii lui cu talpă

alunecoasă. Elsa mai că-i ghicea gândurile. Nu era prost, îşi dădea şi el seama că o poză cu două tinere în fața unui ren mort era exact ce-i trebuie.

Nişte femei sami tinere şi, pe deasupra, furioase. Dar bineînțeles că nu ştia dacă fac parte din populația indigenă şi Elsa îl studie cu o satisfacție aproape duşmănoasă în timp ce tipul încerca să-şi formuleze întrebarea.

— E un delict motivat de ură, îl întrerupse Minna.

Se pregăti concentrat să-i ia un interviu, băgându-i mobilul sub nas.

— La ce vă referiți?

— La ce credeți că mă refer?

— Credeți că e un atac la adresa crescătorilor de reni, aşadar, implicit, şi împotriva etniei sami?

Părul îi căzu peste față şi jurnalistul zâmbi. Ştia că nu arată deloc rău şi profita de asta.

Brusc, pe Elsa o încercă o senzație de oboseală cruntă. Încercase deja metoda asta şi nu ajunsese nicăieri. Dar jurnalistul avea să fie întâmpinat cu laude şi ovații la redacție. Un ren mort, plin de sânge şi un interviu cu nişte femei sami revoltate cu figuri fotogenice. Ce-i mai trebuie?

— Ce vreți să scrieți? îl întrebă Minna.

— Ce-mi povestiți dumneavoastră. Chiar vreau să descriu cât de şocant e totul.

— V-a zis poliția că e vorba de un delict motivat de ură?

— Nu, dar n-are importanță. Important e ca partea vătămată, adică

samii, să-şi exprime punctul de vedere.

— Eu nu sunt crescătoare de reni, spuse Minna. Pe ce vreți să puneți accentul? Pe crescătorii de reni? Sau pe întreaga comunitate?

Tipul părea nesigur pe el, dar îi zâmbi mieros.

— Sunteți duri rău aici, în nord. Treceți direct la subiect. Dar de-o poză

ce ziceți?

— Ce-ar fi să spuneți lucrurilor pe nume? De-asta ce ziceți? se răți oi Minna la el.

— Bineînțeles. Dar atunci trebuie să-mi dați nişte detalii.

Mai mult decât că e un delict motivat de ură. Pe ce vă bazați?

Elsa îşi încrucişa brațele pe piept.

— De ce? Chiar o să vă dați silința să faceți cercetări mai serioase? O să

întrebați poliția de câte ori se întâmplă aşa ceva? Ştiți cum e să vezi un ren omorât, torturat? Renul ăsta a încasat o lovitură în cap şi picioarele îi sunt într-o poziție ciudată,

ceea ce înseamnă că a murit încet, în chinuri. Vă dați seama cum se simte un om când vede aşa ceva?

Tipul o aprobă din cap şi aruncă o privire spre telefon, să vadă dacă

înregistrează.

— Da, da, cum să nu? Normal.

— Da? Cum?

— Nu, adică, normal, nu pot să-mi imaginez chiar. .

— Nu, n-aveți cum. În schimb, dețineți o anumită autoritate, puteți să

scrieți despre asta şi să educați lumea. Poate aşa o să înțeleagă. În acelaşi timp, puteți să instigați la şi mai multă ură la adresa noastră. Înțelegeți?

— Da. Adică, nu.

— Ați mai scris despre sami?

— Nu.

— Fiți pregătit să primiți mai multe comentarii ca oricând. Citiți cu atenție ce scrie lumea şi puneți-vă întrebarea de unde vine ura asta.

Jurnalistul dădu din cap şi începu să tremure de frig.

— Păi, dumneavoastră ştiți deja mai bine cum stă treaba. Nu vreți să-

mi explicați?

Elsa simți un val de greață şi îi veni să vomite. Între omoplați i se scurgea o transpirație rece. Făcu câțiva paşi împleticiți într-o parte.

— Ce ziceți de poza aia? Ar fi bine să vă prind pe amândouă.

— Nu, nu facem nicio poză, spuse ea. Fotografiați renul. Jurnalistul păru dezamăgit şi încercă iar să zâmbească.

— E şansa voastră.

Elsa se aplecă şi vomită pe mormanul de zăpadă. Muşchii abdomenului i se încordaseră şi o ustura gâtul. Voma îi ieşea şi pe nas şi scânci simțind că

se îneacă. Minna o bătu uşor pe spate.

Peste jumătate de oră, articolul era publicat pe pagina de internet a ziarului şi Minna îl citi cu voce tare. Elsa zăcea pe canapea, palidă la față.

— Auzi la el: „Am întâlnit două tinere sami, care n-au îndrăznit să se lase fotografiate. Ura împotriva lor le sperie”.

Elsa duse paharul cu apă la buzele uscate, sperând să nu i se întoarcă

iar stomacul pe dos.

Minna continuă să citească, râzând în hohote.

— Se pricepe să descrie atmosfera. Şi, spre marea mea mirare, foloseşte cuvinte precum „țara nimănui” şi „pustiu”. Noroc că avem o Ica şi un Coop[26] aici în pustiu, altfel nu ştiu cum am fi supraviețuit.

— Nu mi se pare amuzant, Minna.

— Da, ştiu. Dar cum să nu râzi de pămpălăul ăsta? Nu l-ai văzut cum dădea târcoale ieri la petrecere?

— Ce? A fost la petrecere?

[26] Lanțuri de magazine alimentare suedeze.

— Da! Chiar nu l-ai văzut? Nu credeam că poți să treci neobservat fără

gákti. Arăta ca un far singuratic pe o mare furtunoasă.

— Te pricepi să descrii atmosfera.

Minna dădu capul pe spate şi izbucni în râs.

— Trebuie să râzi, altfel mori pe dinăuntru. Te umpli, ştii. Durerea ți se adună în corp.

Elsa o privi. Nu era mult mai înaltă decât áhkku şi părul îi curgea peste umeri şi brațele vânjoase ca o mantie neagră. Elsa voia să-i spună că nu mai rezistă mult. Şi ar fi vrut s-o audă promițându-i că totul o să se rezolve. Ar fi vrut să râdă din nou alături de ea.

Ieri se distrase destul la beție, se împiedicase la dansul tradițional în pereche. Se simțise veselă şi liberă doar o clipă, când un tip din Mittådalen dansase cu ea pe ring. Dar, spre sfârşitul serii, când s-a aşezat pe un scaun, a simțit aceeaşi disperare. Cât vor mai fi în stare să-şi croiască kolturile, să

cânte joikuri sau s-o țină tot într-un chef? Ca apoi să se trezească la realitate şi să-şi dea seama că nimic nu s-a schimbat.

— Tu mai suporți, Minna?

— Ce să suport? o întrebă Minna ridicând ochii din telefon.

— Toate astea.

— Normal!

Elsa ar fi vrut cu disperare s-o creadă.

46

Njealljelogiguhtta

Mama puse valiza şi o cutie de carton cu lucruri necesare în portbagaj.

Elsa stătea cu áhkku pe bancheta din spate. Nu erau în stare s-o privească în ochi. Áhkku se agățase de o geantă veche, maro, cu catarame aurii tocite. O

umpluse chiar ea, aşa că cine ştie ce conținea? Probabil că ştia unde o duc, dar nu deschise gura. Stătea liniştită când maşina ieşi din sat şi Elsa îi urmări privirea de-a lungul miriştii acoperite de zăpadă, cu traseele încrucişate pentru snowmobile şi copacii care se scuturaseră de povara lor înghețată după o furtună recentă.

Când mama frână în faţa unei turme de reni, áhkku coborî ochii în poală şi îşi frecă mâinile. Pielea uscată foşnea sub unghiile crăpate şi întărite.

Intrară în oraş chiar când se întuneca şi lumina gălbuie a felinarelor stradale se aşternea blând peste drum şi troiene. Căminul de bătrâni, o casă

roşie de lemn cu etaj, fusese deschis recent şi se afla într-un cartier rezidenţial, la câţiva kilometri de centru.

Le întâmpină cineva pe nume Britt-Inger, care le informă că au un angajat care vorbeşte limba sami, dar că persoana în cauză lipseşte chiar atunci, fiind bolnavă de gripă. Britt-Inger era din Tornedalen şi vorbea meánkieli. Le spuse că făcea parte din familia Máki din Pajala. Mama îi cunoştea bine. După aceea, conversaţia a decurs mai firesc, mereu găseau câte ceva în comun, un fir de care să se agaţe.

— Apropo, mi se zice Brittis.

Áhkku stătea nemişcată, uitându-se la coridoare şi la uşile închise.

Părea că trage cu urechea la sunetele unui televizor pornit, undeva în capătul coridorului. Mirosea vag a peşte, servit probabil la prânz. Elsa îşi dorea atât de mult s-o îmbrăţişeze, dar n-ar fi suportat să n-o îmbrăţişeze şi ea. O cuprinse uşor pe áhkku de umeri şi o întoarse în direcţia corectă, ca să

le urmeze pe mama şi pe Brittis. Era una dintre zilele bune ale lui áhkku, Elsa îşi dădea seama după ochi. Într-un fel, era mai bine aşa, poate o să-şi amintească cum a ajuns acolo.

Brittis descuie uşa unei camere în care se vedeau un pat pentru o persoană acoperit cu o cuvertură galbenă, o comodă mare, albă, o măsuţă de bucătărie pusă lângă fereastră şi două scaune albe, lăcuite, cu perne înflorate. Brittis urmări privirea Elsei.

— N-am aruncat pernele pentru că erau ca şi noi. Rudele femeii care a stat aici n-au vrut să le ia. Puteți să le păstrați, dacă vreți.

Una iese, alta intră.

Áhkku se aşează pe pat, se prinse de mânerul rotund al genţii şi o trase mai aproape. Îşi bălăngăni picioarele, dar nu jucăuş. Mai degrabă ca şi când ar fi căutat un punct de sprijin.

Brittis şi mama discutau despre o corniză nouă şi despre orele de culcare. Mama spuse încet că ar fi bine să încuie uşa şi, o secundă, picioarele lui áhkku se opriră din bălăngănit. Miji ochii şi începu să mângâie obsesiv pielea netedă a genţii. Asta până când Elsa îşi puse mâna pe mâna ei. Atunci, áhkku se opri şi şi-o trase repede.

— N-o să încuiem uşa şi noi, angajaţii, suntem tot timpul aproape, spuse Brittis, încercând s-o liniştească pe áhkku.

Plecă cu mama ca să inspecteze bucătăria şi celelalte spaţii comune.

Ploaia bătea metodic în pervaz. Ploaie. În februarie. Exista un risc mare de polei dacă drumul îngheţa înainte să plece acasă.

— Nu e normal, spuse áhkku cu o voce sugrumată.

Elsa se aşeză lângă ea şi patul moale începu să se legene sub greutatea lor.

— O să te simţi bine. Cei de-aici vorbesc sami şi fac mâncare din aia care-ţi place. Carne de ren, de elan şi peşte. O să fie ca acasă.

Elsa închise ochii. De ce i-a spus aşa ceva? Ca acasă, auzi.

— Nu e normal să plouă în februarie.

— Da, ştiu. E aiurea.

— E scris în Biblie. A început deja. E predestinat. O să ne-nghită de vii.

Áhkku pipăi patul de parcă ar fi căutat ceva.

— Tu ce-o să te faci? Nu tu bărbat, nu nimic. Şi renii o să moară oricum.

N-au cum să trăiască, la ce vreme avem. V-am tot zis, dar voi nu vreți să m-ascultați şi acum plouă în februarie. O să pârjolească soarele toată păşunea înainte să însemnăm puii. Ascultă la mine.

Elsa îi răspunse la partea care n-o rănise prea tare.

— N-am nevoie de niciun bărbat, áhkku.

— Şi nici copii n-o să ai. Mai bine aşa. Oricum o să se ducă toate de râpă. – Acum chiar că eşti pesimistă, spuse Elsa.

Trebui s-o spună în suedeză pentru că nu cunoştea echivalentul în sami. Şi áhkku ridică o sprânceană subțire.

— Pisimistă, spuse ea şi zâmbi. Da, e un cuvânt potrivit.

Izbucniră în râs amândouă, ca atunci când era Elsa mică.

Aşa şi-o amintea ea, la fel de amuzantă ca toate celelalte bătrâne din comunitatea lor. Majoritatea râdeau de li se zgâlțâia burta şi le dădeau lacrimile.

Picăturile de ploaie băteau tare în metal şi în sticlă. Elsa se duse la chiuveta mică şi umplu un pahar cu apă rece ca gheaţa pe care i-l întinse lui áhkku. Bunica ei luă câteva înghiţituri şi pe urmă îi dădu înapoi paharul.

— Nu vreau să mă duc la baie noaptea. Ca să nu trec pe lângă ea.

Parcă i se lăsase iarăşi un văl peste ochi.

— Nu-ţi face griji, spuse Elsa.

— Trebuie să te duci la toaletă înainte să te culci, altfel se enervează.

Picioarele i se legănau iar, tot mai repede. Dar, dacă mă scap pe mine, mă

vede şi se enervează şi mai tare. Şi atunci mă bate. Tare. Aici, spuse bătrâna şi duse mâna la ceafă. Dar poate să-mi smulgă şi părul. N-are voie. Am părul rar.

Ochii i se umplură de lacrimi şi áhkku începu să mângâie din nou geanta.

— Aici n-o să te bată nimeni, spuse Elsa blând.

— Cum poţi să mă laşi aici, enná?

— Ai baia ta, áhkku. Uită-te aici!

Elsa deschise uşa de la toaletă, dar făcu un pas înapoi când simți mirosul puternic de canalizare.

— Nu vreau să stau aici. Vreau să stau cu tine şi cu tata şi cu frații mei.

Nu trebuie să mă dați la şcoală. Pot să am grijă de reni.

Elsa se prăbuşi pe scaun şi apucă marginea mesei, care părea unsuroasă.

— Nu eşti la şcoala pentru nomazi, spuse ea clar şi răspicat.

Áhkku plângea. Lacrimile îi picurau pe stofa verde a fustei.

Şi totuşi nu încerca să fugă. Plângea încet şi nu se clintea din loc. Părea conştientă că n-are de ales. Ştiuse încă de-atunci.

Elsa se holbă la întunericul de afară. N-avea rost s-o atingă şi s-o mângâie cumva pe bunica ei, trebuia s-o lase să iasă singură din lumea ei imaginară.

— Nu ştiu suedeză, chiar nu ştiu, scânci áhkku legănându-se înainte şi înapoi.

Elsa recunoscu mişcarea.

— Ai nevoie la toaletă.

— Dacă mă duc, se supără.

— Se supără şi mai tare dacă faci în pat şi ştii că ea nu schimbă

aşternuturile. Ştii c-o să dormi pe cearşaful rece.

Elsei îi venea rău când se auzea vorbind. Dar avu efect. Áhkku se opri imediat din plâns şi se dădu cu grijă jos din pat. Elsa o conduse încet spre toaletă.

— Poți să te duci la baie când vrei tu.

Áhkku lăsă fusta să alunece pe podea şi îşi trase jos ciorapii de lână

tricotați, apoi se aşează cu grijă. Sunetul jetului de urină se auzi clar în baia placată cu gresie. Elsa verifică dacă s-a şters şi s-a spălat pe mâini.

Áhkku ieşi din baie zâmbind. Părea uşurată. Se plimbă prin cameră şi privi pe geam.

— Şi surioara mea unde doarme? Dar ceilalți?

Elsa nu-i răspunse. Ridică geanta şi dădu s-o pună lângă pat, dar áhkku se repezi şi-o puse înapoi. Se aşeză lângă Elsa şi începu să mângâie iar pielea.

— N-ar fi bine să te culci puțin?

Áhkku dădu din cap şi se lăsă pe spate, cu corpul încordat, închise ochii, dar pleoapele îi tremurau, de parcă n-ar fi îndrăznit să le destindă.

Avea fața suptă şi ridurile i se înmulțiseră. Pungile îi atârnau sub ochi şi pometii ascuțiți i se conturau sub pielea întinsă.

Brittis şi mama îşi terminaseră turul şi râsul lor se auzea pe coridor.

Áhkku deschise ochii şi se uită agitată la Elsa, care încercă să-i zâmbească

liniştitor. Áhkku se ridică în pat şi se uită atent la Brittis, care intră prima.

— Astă-toamnă am schimbat paturile. Nu-i aşa că e comod?

Áhkku îşi plecă repede privirea spre propriile mâini. Elsa îi traduse în şoaptă. Atunci áhkku ridică ochii şi dădu din cap.

— Vorbeşti meánkieli? o întrebă Brittis şi áhkku dădu iar din cap.

Generația ei era bilingvă încă din copilărie. Doar că nu-i plăcea să

vorbească limba. Strânse din buze şi urmări bănuitoare mişcările lui Brittis prin cameră.

— Avem aici o fată care vorbeşte sami. E important ca oaspeții noştri să poată vorbi în limba maternă, mai ales când lucrurile stau cum stau.

Cum stau. Brittis puse accentul pe ultimele două cuvinte. Când mintea o ia razna, îşi spuse Elsa. Când nu mai ştie pe ce lume e.

— Majoritatea se întorc la limba copilăriei, la ceva sigur, la laptele matern, continuă Brittis.

— Şi ceilalți unde sunt? îi şopti áhkku Elsei.

— Asta e camera ta, dormi singură.

— Singură, spuse ea şi buza de jos îi tremură puțin. Pe întuneric.

Elsa se întinse să-i aprindă lampa albă montată deasupra patului.

— Poți s-o ții aprinsă toată noaptea.

— N-avem voie să stăm cu lumina aprinsă.

— Ba da, ai voie.

Elsei îi venea s-o scuture, să-i bage minţile-n cap. Mama nu părea să le audă, era ocupată cu sortatul hainelor în diverse sertare.

— Mă duc s-aduc lucrurile, spuse ea şi dispăru imediat, de parcă n-ar fi suportat să stea acolo.

Nu era mama ei, dar se trezise cu sarcina aia pe cap, s-o dea afară din casă pe soacră-sa.

Brittis stătea în cadrul uşii şi se aplecă în afară, trăgând cu urechea la sunetele de pe coridor.

— Mă duc, că sunt în tură. Treceți pe la mine înainte să plecați.

Mama icni puțin sub povara cutiei şi a valizei. Áhkku urmări cum nimeresc cioburi din viața ei pe rafturile străine şi în sertare mirosind a capsule împotriva moliilor. Păru să se mire văzând perdeaua care atârnase cândva în bucătăria ei. Era atât de micuță, cum stătea cu spatele drept, lipit de perete, şi cu picioarele întinse pe pat. Coada împletită, căruntă, rărită îi atârna peste pieptul plat şi pe abdomen. O răsuci pierdută pe gânduri, se mângâie în palme cu vârful cozii. Dintr-odată începu să cânte un psalm în sami. Toți ştiau că áhkku are voce frumoasă şi acum cânta cât o țineau plămânii, roşie în obraji. Mama se opri brusc, cu umerii încordați, apoi îşi văzu repede de treabă. Elsa se emoționa şi întoarse capul. În privința religiei nu se înțeleseseră niciodată. Elsa nu putea să creadă orbeşte, aşa cum făcea áhkku. Acum nu mai puteau să discute despre asta, cum ignora áhkku tot răul comis de Biserică împotriva poporului sami. Faptul că îşi găsea alinarea în religie era în sine ceva greu de înțeles. La paisprezece ani, Elsa se contrazisese cu ea, o făcuse să ridice tonul. Áhkku spunea că nu caută

Biserica, îl caută pe Dumnezeu, cu totul altceva. Cei care au furat în numele lui Dumnezeu ceea ce cândva le aparținuse samilor, asta e altceva, Elsa chiar nu înțelege? O pusese repede la punct. Biserica n-are nimic de-a face cu credința ei.

Şi acum încerca să găsească alinare şi vocea îi devenise mai puternică

şi mai limpede ca oricând. Áhkku trase aer în piept şi o luă de la capăt:

— Mon almmi guvlui dai geahcadan. .

Brittis crăpă uşa, îşi drese vocea cu un aer încurcat şi le spuse că unii bătrâni îşi fac siesta la ora asta.

— Dar ce bine ne prinde o pasăre cântătoare în cor joia, spuse ea surâzând.

Áhkku amuți şi Brittis îi spuse cu blândețe că poate să cânte, doar că

nu aşa de tare şi nu la ora aia.

— Ați terminat? o întrebă apoi pe mama, care dădu din cap şi îşi şterse palmele de blugi, după care se întoarse spre áhkku.

— Pa, ne vedem săptămâna viitoare. Ai grijă de tine.

Îi vorbise mult prea formal, luându-şi o postură stângace şi încordată.

Brittis ieşi cu ea, ciripind despre chifteluțele făcute în casă pe care urmau să

le servească la cină. Elsa rămase în urmă. Mâinile lui áhkku apucară geanta.

Nimeni nu văzuse ce e în ea.

— Mă laşi să văd ce ai acolo? Áhkku scutură energic din cap.

— Ceilalți fură.

— Nu şi eu.

Áhkku o privi lung pe Elsa, părând că încearcă cu disperare s-o recunoască pe tânăra aia care semăna atât de bine cu sora ei mai mică.

— Te duci şi mă laşi?

— Da, trebuie să plecăm. Dar o să te simți bine aici. Afară, mama claxona. Trebuiau să plece înainte să se lase frigul şi poleiul să blocheze traficul. Nu mai ploua. Elsa se ridică şi încercă să-şi înăbuşe lacrimile.

— Ne vedem curând, áhkku.

Bătrâna ridică privirea şi se uită la ea şocată.

Nu îşi luară rămas-bun, Elsa se duse spre uşă şi o închise încet în urma ei. Brittis îi făcu cu mâna când descuie intrarea principală şi ieşi în curtea clădirii. Un vânt dinspre

sud îi mângâie obrajii, cu totul anormal pentru februarie. Dar Elsa tremura ca varga.

La cea de-a treia fereastră de la intrare se vedea o siluetă familiară.

Áhkku îşi lipise faţa de geam ca să vadă mai bine în întuneric. Se sprijinea cu ambele palme de geam. Părea panicată. Avea gura deschisă. Elsa se simţi paralizată. Oare striga? Bătea cu palmele în geam, dar abia dacă se auzea.

Elsa se întoarse, cu gând să se ducă înapoi în cameră. Nu, nu era în stare s-o lase acolo. Chiar atunci, în spatele lui áhkku apăru Brittis. O cuprinse cu braţul şi îi prinse apoi cu grijă încheieturile subţiri. Şi cele două dispărură de la geam.

47

Njealljelogicieza

De câteva zile, vulturul zbura tăcut peste pământurile lor. Mâine începea luna martie, njukcamánnu, şi încă nu se născuseră puii pe care să-i fure şi să-i poarte-n gheare spre cuib. Un pui de patru kile nu e cine ştie ce greutate pentru un vultur. Elsa nu-i văzuse cu ochii ei furând pui, dar auzise poveşti.

Îşi adună curajul şi se uită din nou la femela moartă din zăpadă. Burta îi era despicată şi puiul din ea dispăruse. Putea fi un gluton sau un alt prădător. Femela părea să se fi îndepărtat mult de turmă, care mai nou se bucura de o anumită libertate. Intra în țarc numai când primea nutreț. Dar rar vedeai renii atât de aproape de satul vecin.

Elsa se lăsă în genunchi şi îşi trecu mâna peste despicătura din burta animalului. Niciun prădător nu putea să facă o crestătură atât de dreaptă. Ca o tăietură de cuțit. Întoarse femela şi cercetă metodic blana până găsi gaura.

Fusese împuşcată, iar burta despicată cu un cuțit. Dar cine luase puiul?

În zăpada albă se vedeau dâre roşii de sânge, o băltoacă şi stropi înşirați pe câțiva metri, într-un traseu pentru snowmobile. Oare împuşcaseră mai mulți reni? Elsa cercetă zăpada de jur împrejur şi găsi nişte urme de vulpe. Braconierii despicaseră burta renului şi lăsaseră puiul în seama vulpii. Se aşteptaseră, cât se poate de calculat, ca un prădător să se înfrupte din femelă şi să distrugă urmele lăsate de cuțit. Pentru glonț nu trebuiau să-şi facă griji, fiindcă intrase drept în stomac. Dar dârele de sânge lăsau să se înțeleagă că luaseră ceva de-acolo.

Elsa fotografie femela, apoi se aplecă şi făcu o poză de aproape cu burta despicată, indicând cu degetul gaura lăsată de glonț.

Îi trimise un mesaj tatei şi îi descrise exact locul în care zace animalul.

Nu se simțea în stare să-l sune şi să-i audă vocea. Nu era sigură nici dacă o ține vocea cât să poarte o discuție.

Dar nici să stea acolo şi să aştepte n-avea stare. Porni snowmobilul şi o luă pe lângă dârele de sânge până când se rări de tot. După un kilometru, ajunse la dealul de unde se vedeau casa lui Robert Isaksson şi magazia gata să se prăbuşească. Fusese cândva un grajd. Urmele de snowmobil erau proaspete şi dârele de sânge se terminau în fața casei lui. Nu-i venea să

creadă că îndrăznise să facă aşa ceva. Atât de aproape de propria casă. Elsa îşi scoase apărătoarele pentru urechi şi ascultă.

Apoi sună la poliție. Le făcu un rezumat şi le povesti ce găsise. Le spuse că se află în fața casei lui Robert Isaksson, unde au condus-o dârele de sânge.

Îi rugă să se grăbească.

În curte nu se vedea niciun snowmobil sau maşină. Bărbatul nu era acasă. Elsa se dădu jos de pe snowmobil şi se uită la picăturile de sânge care se afundaseră câțiva milimetri în zăpadă. Oare unde s-o fi grăbit?

Tata îi răspunse la mesaj, îndemnând-o să se întoarcă acasă. Dar Elsa rămase pe loc. Poliția i-a promis c-o să ajungă repede. Pentru prima oară, un polițist chiar a plecat urechea la ce avea de spus şi a asigurat-o că o să-i trimită o patrulă aflată în apropiere.

Magazia o atrăgea. Era practic să ai un grajd vechi la dispoziție dacă

voiai să tai un animal şi te fereai s-o faci în pădure.

Elsa se uită lung la casă, fără să clipească, aşteptând să vadă mişcare în spatele perdelelor. Tata o sună, dar ea nu răspunse, în câteva ore se întuneca de tot.

N-avea timp să stea pe gânduri, aşa că porni prin zăpadă, pe lângă

traseul pentru snowmobile, şi coborî dealul. S-o împuşte şi pe ea dacă

îndrăzneşte. Voia să vadă cu ochii ei dacă dârele de sânge se opresc în fața magaziei lui.

Casa dărăpănată era învăluită în tăcere. Scărița din fața ei era ciobită, la fel şi vopseaua de pe pereți şi verandă. Tocurile ferestrelor trebuiau revopsite şi uşa era atât de umflată, încât vântul clar sufla în hol. Elsa nu mai fusese niciodată atât de aproape de casa lui.

Perdeaua de la geamul bucătăriei era murdară şi mult prea transparentă, ca perdelele de vară. Părea să fi atârnat acolo de zeci de ani. Pe masă se vedeau un termos de culoarea muşchiului şi o ceaşcă urâtă, cu logoul unei firme. Pe blatul de lucru se zărea un morman de vase nespălate.

Elsa văzu urme între garaj şi magazie şi o luă pe lângă ele, perfect conştientă că Robert avea să-i descopere propriile urme. Asta dacă se întorcea înainte să sosească poliția. Patrula era la doar cincizeci de kilometri de sat, aşa că n-avea să-i ia mult, vreo patruzeci de minute maximum.

Elsa puse totul la cale în fața magaziei. Avea mănuşi şi n-ar fi lăsat urme. Uşile albe cu încuietoare din alamă erau pline de amprente negre. În fața lor, pe pământ, se vedeau doar câteva pete răzlețe de sânge. Captura, orice ar fi fost, se afla în spatele uşilor duble care se deschideau de-o parte şi de alta. Un lacăt mare atârna de o plăcuță de oțel lată de vreo zece centimetri. Elsa trase de ea şi uşile se întredeschiseră, dar nu îndeajuns cât să vadă ce se află în spatele lor.

Făcu câteva poze cu dârele de sânge, dar îi ieşiră neclare. Se dădu câțiva paşi în spate şi fotografie magazia şi casa. Nu voia să încapă vreo îndoială ale cui sunt.

Cândva, magazia fusese un grajd vopsit în roşu, dar acum vântul şi intemperiile îl roseseră până-i schimbaseră culoarea într-un cenuşiu spălăcit. Geamuri se vedeau doar sub acoperiş, unde cândva se aflase pătutul. Chiar până acolo nu îndrăznea să se urce.

Se auzi un snowmobil la vreo sută de metri depărtare şi Elsa nu reuşi să-şi dea seama din ce direcție vine. Traversă în fugă curtea, având grijă să

nu calce pe dârele de sânge. Încercă să pună piciorul exact pe urmele ei vechi. Ajunsă pe deal, se împiedică şi căzu, apoi se ridică în patru labe. Chiar în clipa aceea, snowmobilul intră în curte. Nu era el, era cineva mult prea scund. Bărbatul se dădu jos fără să-şi scoată casca şi urcă două trepte pe scara care ducea spre verandă. Bătu la uşă şi trase de clanță, dar uşa era încuiată.

Elsa se aruncase pe burtă în vârful dealului, lângă snowmobilul perfect la vedere. Dacă bărbatul ar fi ridicat privirea, l-ar fi văzut sigur. Inima îi bătea în pieptul afundat în zăpadă şi respira sacadat, gâfâit.

Bărbatul părea că ezită. Se urcă pe snowmobil şi acceleră atât de tare, că vehiculul descrise un semicerc. Elsa înjură în şoaptă văzând că împroaşcă

cu zăpadă peste dârele de sânge.

Rămase pe loc până când zgomotul motorului amuți undeva dincolo de pârâu. Bâjbâi după cuțitul de la brâu şi se linişti când îl simți la locul lui.

Se auzi din nou un motor. De data asta, zgomotul venea din spatele ei şi Elsa se ridică repede şi se urcă pe snowmobil. Îl porni şi se pregăti s-o ia din loc. Văzuse deja o scurtătură.

Dar mai întâi voia să-l privească în ochi. Se întoarse, însă fără să dea drumul ghidonului, miji ochii şi recunoscu imediat stilul de condus, cu un genunchi pe şa şi celălalt întins. Şoferul conducea în picioare. Mattias. Îi recunoscuse urmele şi parcă în spatele ei, opri motorul şi îşi dădu jos apărătoarele pentru urechi. Apoi se uită şi el lung la casă.

— E acolo?

— Nu.

Mattias se uită atent la ea.

— Eşti OK?

Elsa dădu din cap.

— Am fost acolo, m-am luat după urme. Acum n-are unde să se mai ascundă.

— Să nu-ți faci cine ştie ce speranțe. Fratele ei se scarpină pe bărbie.

— Tata e acolo? La femelă?

— Da, spuse el pufnind. E supărat pe tine.

— Aşa c-ai venit să mă salvezi.

— Gospodăria asta e varză, spuse Mattias într-un târziu.

— Şi te miri?

— Nu.

Când auziră maşina, înlemniră amândoi. Patrula luă curba şi intră încet în curte, apoi parcă în faţa casei. Elsa porni cu greu prin zăpadă, încercând să meargă pe propriile urme, în timp ce Mattias coborî dealul cu snowmobilul. Poliţiştii coborâră din maşină, dădură din cap şi aşteptară

până când Mattias opri motorul. Bărbatul era tânăr, în jur de treizeci de ani, iar femeia părea ceva mai în vârstă, vorbind cu un accent care o plasa cu mult peste hotarele regiunii lor.

— Eu v-am sunat, spuse Elsa.

Întinse o mână rece, strânsă imediat de alte două mâini calde.

— Am văzut urme de la femelă şi până aici, la magazie. Femela a fost împuşcată şi puiul a dispărut.

— Împuşcată, zici. De unde ştii? întrebă poliţista.

Elsa scoase mobilul şi începu să caute febril poza cu gaura de glonț.

Polițiştii o studiară îndelung, apoi dădură din cap. Da, părea o gaură lăsată

de un glonț.

— Pot să vă duc la femelă, spuse Mattias.

— E fratele meu, zise Elsa.

Mattias nu-şi scoase mănuşile ca să dea mâna cu polițiştii. Avea o expresie severă pe chip.

— Vreți să vedeți dârele de sânge?

Elsa îi conduse la magazie şi se uită tot timpul în urma ei ca să se asigure că nu calcă pe petele de sânge.

— Un snowmobil a trecut adineaori pe-aici şi câteva dâre de sânge au fost acoperite de zăpadă, spuse ea arătând cu degetul, apoi merse mai departe. Dar aici se văd iar urme.

Polițista se aplecă şi lumină cu lanterna, în timp ce colegul ei cerceta urmele care duceau spre deal.

— Uitați aici câteva poze cu femela. Elsa întinse mobilul spre polițist.

— Ar putea fi un prădător? întrebă el.

Elsa clătină din cap şi îl văzu pe Mattias muşcându-şi obrajii pe dinăuntru.

— E o urmă de glonț şi tăietura de pe burtă e dreaptă, ca de cuțit, spuse Elsa încercând să-şi păstreze calmul. Probabil că nu s-au mai sinchisit să ia şi femela. Glonțul a intrat prin stomac şi a stricat carnea. Puiul l-au scos de acolo, dar nu ştiu dacă l-au furat sau dacă l-au lăsat să-l mănânce vulpea.

— Deci poate că dârele de sânge n-au nimic de-a face cu puiul?

— Nu sunt sigură. Aş zice că au mai împuşcat un ren şi pe ăla l-au luat cu ei.

Mattias scuipă în zăpadă şi apoi se holbă la cer. Elsa văzu că respiră

greu, fremătând din nări.

— Mergeți cu Mattias, vă arată el, spuse.

Femeia îl urmă pe Mattias şi Elsa rămase cu colegul ei. Poliţistul avea o barbă roşcată care abia dacă-i acoperea tenul palid. Ochii îi erau spălăciţi şi genele păreau albe.

— Cum vă numiţi?

— Ljungblad.

— Trebuie sa intraţi in magazie.

— Să vedem. Ne trebuie. .

— Mandat de percheziţie. Sunaţi un procuror.

Poliţistul ridică din sprâncene în semn de admiraţie.

— Ia te uită.

— Sper că l-aţi verificat pe Robert Isaksson.

— O facem acum.

Poliţistul cercetă hainele Elsei şi privirea i se opri asupra cuţitului de la brâu.

— E renul tău? Elsa dădu din cap.

— Cum l-ai găsit?

— Am dat o tură prin zonă. Căutam nişte reni care s-au rătăcit de turmă. Renul ăsta era prea departe de restul. Şi mai erau câțiva. De-asta zic că a împuşcat mai mulți. Elsa îl privi pe polițist în ochi. Bănuiesc că ştiți ce probleme am avut aici cu braconajul în ultimii ani?

— A, deci nu e prima oară?

— Sunteți nou?

— Da, tocmai m-am angajat. Sau, mă rog, am lucrat în poliție, dar nu în municipiul ăsta. Polițistul zâmbi amabil. Dar colega mea, Eriksson, are vechime.

— Atunci ar trebui să ştie că s-a mai întâmplat. Că ați primit în jur de o sută de sesizări din partea noastră.

— A, asta n-am ştiut. Am primit sesizarea ta, un rezumat scurt, înainte să venim. O să pornim o anchetă puțin mai târziu.

— Mereu ni se răspunde că n-avem dovezi. Acum avem dovezi cât cuprinde. Şi de data asta ați şi venit. E prima oară când poliția se deplasează

până aici imediat după o sesizare.

Auziră amândoi snowmobilul, părea că zgomotul vine dinspre sat. Nu era Mattias. Elsa îl apucă pe Ljungblad de braț fără să se gândească, dar îi dădu drumul imediat când văzu cum se uită la ea.

— Dacă e el, vă rog să nu-l lăsați să plece.

Ljungblad porni spre maşina de poliție cu mobilul la ureche. Elsa era ca paralizată, îi venea s-o rupă la fugă, dar nu reuşea să se mişte din loc.

Ljungblad zise ceva despre o armă, pălind parcă şi mai mult. Aşa.

Măcar credea ce-i spusese ea. Şi îşi dădea seama că făptaşul ar putea fi înarmat.

Snowmobilul intră în curte virând larg, de parcă Robert voia să câştige timp ca să analizeze imaginea care îl întâmpina, îşi plimbă privirea peste maşina poliției, polițist şi Elsa şi spre dealul în vârful căruia se vedea snowmobilul ei. Se opri în fața maşinii poliției, fără să oprească motorul extrem de zgomotos.

Ljungblad îi ieşi în întâmpinare, dar nu dădu mâna cu el. Elsa reuşi să

facă doi, trei paşi spre deal, instinctiv. Robert nu era înarmat. Ljungblad arătă spre snowmobil şi motorul amuți.

Elsa sesiză că schimbase tonul. Vorbea mult mai formal şi explică de ce sunt acolo. Cei doi se măsurau bățoşi din priviri. Câinele care stătea în spatele lui Robert mârâia încet, gutural, cu capul plecat.

În clipa următoare se auzi snowmobilul lui Mattias şi în curând îl văzură coborând încet dealul. Robert îi aruncă o privire disprețuitoare.

Ljungblad părea vizibil uşurat s-o vadă pe Eriksson, care prelua conducerea.

Robert nu se uita la polițişti. Se holba la Elsa şi la Mattias.

— N-aveți mandat şi nu puteți intra nicăieri, spuse el răspicat, întorcându-se spre polițişti.

— Dârele de sânge duc până la magazia dumneavoastră, spuse Eriksson.

— Serios? Cine-a zis? Laponii?

— Dacă n-aveți nimic de ascuns, ați putea să ne deschideți.

— Nu.

Robert făcu stânga-împrejur şi porni spre casă.

— E grav să fiu acuzat fără motiv. Aş putea să vă fac reclamație pentru calomnie.

Se uită cu răutate spre Mattias, apoi se bătu cu palma peste coapsă şi fluieră încet. Câinele sări de pe snowmobil şi i se alătură.

— Ce-i cu sângele ăsta? întrebă Ljungblad.

— Care sânge?

— Petele din fața magaziei.

— A, petele. Da, am împuşcat un iepure. Sper că e încă permis în țara asta?

Scoase o cheie dintr-o cizmă din fața uşii şi descuie. Lăsă câinele să

intre şi îl urmă.

— N-am terminat.. , îi strigă Ljungblad.

— Întoarceți-vă când aveți mandat de percheziție, se auzi din hol.

Ieşi imediat cu o ţigară aprinsă în colţul gurii. Elsa băgă de seamă că îi tremura mâna când duse ţigara la gură.

— Sunt dispus să stau de vorbă dacă laponii se cară din curtea mea.

— Fiţi bun şi scutiţi-mă de cuvântul ăsta, i-o tăie Ljungblad.

— Nici atâta lucru nu mai e permis în ţara asta?

— Aveţi grijă, spuse Eriksson.

Robert râmji şi trase cu sete din ţigară.

— Cum spuneam, putem să stăm de vorbă, dar fără martori.

Ljungblad se întoarse spre Elsa şi îi rugă să plece pe acelaşi ton formal, cu promisiunea c-o va suna cât de curând.

— Ce să fac cu femela? întrebă Elsa, înjurând în gând când auzi cât de tare îi tremură vocea.

Poliţiştii schimbară o privire, fără să ştie ce să-i răspundă.

— Te sunăm noi, turui Ljungblad milităreşte, dar îşi îndulci tonul când o văzu dezamăgită. Mulţumim pentru informaţii.

Mattias calcă pedala de accelerație şi urcă dealul cu Elsa în spate. Se agăța cu brațele de talia lui ca pe vremuri, când era doar un copil.

48

Njealljelogigavcci

Mattias văzu maşina poliției trecând în viteză, cu girofarurile albastre pornite. Se întorceau în oraş. Nu trecuse mai mult de jumătate de oră de când plecaseră de la Robert şi îi lăsaseră acolo cu el. Nu i se părea un semn bun. Trebuia să-i spună şi ei, în caz că nu-şi dăduse seama şi singură. Îşi târşâi picioarele prin curte, cu capul plecat.

Elsa stătea la masa din bucătărie şi râdea de ceva de pe telefon. Avea părul ud, proaspăt spălat şi mirosea bine. Parfumul se răspândise prin toată

bucătăria.

Mattias încercă să pară nonşalant, să nu ridice tonul.

— Polițaii s-au cărat.

— Ce?

Elsa zâmbea. Nu-l auzise.

— Să suni la poliție. S-au cărat.

Mattias îşi dădu seama că sunase ca un ordin. Elsa se încruntă.

— Eşti sigur?

— Da, ce naiba! Tocmai au trecut pe lângă casă.

Elsa îşi răsuci părul în coc şi-l prinse cu o clamă. Părea foarte tristă. Şi-atunci se enervă şi mai rău.

— Nu ți-am spus să nu-ți faci cine ştie ce speranțe?

Când se uită lung la el, Mattias îi întoarse spatele. Trânti uşile dulapului, în căutarea unei ceşti de cafea. Ca apoi să-şi dea seama că

termosul era gol şi să-l pună la loc cu un gest repezit.

Elsa sună şi puse telefonul pe difuzor, aşteptând până când îi răspunse un polițist.

— Aş dori să vorbesc cu Ljungblad. Tocmai m-am văzut cu dânsul şi aş

fi vrut să-l întreb ce mai ştie de tipul împotriva căruia am făcut reclamație.

— Patrula a plecat. O urgență.

— Asta înseamnă că n-au făcut percheziție la domiciliu?

Mattias se uită la ea în timp ce vorbea cu polițistul de pe fir. Se ridicase în picioare cu o expresie serioasă pe față, gesticulând cu o mână. Despică

aerul cu palma şi ridică tonul.

— Nu înțelegeți că braconierul ăla o să acopere urmele cu plugul de zăpadă?

Degeaba îşi răcea gura, se pare. Oftă.

— Puteți să-i transmiteți lui Ljungblad să mă sune?

Puse telefonul pe masă, se prăbuşi pe scaun şi îşi sprijini fruntea în palme.

— Omul ăla tocmai s-a apucat să acopere toate urmele şi să curețe magazia. N-o să mai rămână nimic. Dacă are o ladă frigorifică, o goleşte şi pe-aia.

Mattias nu era în stare să răspundă. Trebuia să plece. Trebuia să

lovească cu pumnii în ceva, până când îi dădea sângele.

— Oricum, spuse ea şi ridică privirea. Avem pozele. N-au cum să ignore pozele cu dârele de sânge.

Mattias îşi încleştă pumnii, gata să răstoarne masa din bucătărie. Elsa se pleoşti din nou.

— O să zică de iepure, spuse ea şi se gândi puțin. Dar atunci va trebui să le arate un iepure mort, nu crezi? O să-i atrag atenția lui Ljungblad ăla.

— Ei, las-o baltă odată! Îți dai seama că n-o să se mai ducă peste el.

Elsa se întoarse cu spatele, se ridică şi o luă spre camera de zi.

— N-o să mă dau bătută în veci! țipă ea şi trânti uşa.

49

Njealljelogiovcci

Nu mai ştiau nimic de Mattias de mai bine de douăzeci şi patru de ore.

Toate jaluzelele erau trase. Elsa bătu la uşa încuiată şi trase de clanță.

Tremura de frig fără geacă, dar dădu o tură în jurul casei. Bătu la geamul dormitorului, la început mai cu grijă, apoi tare. Îl strigă. Se duse la cel de la baie şi ciocăni la fel de tare, apoi trecu la fereastra camerei de zi. Se întoarse la scările din fața casei şi zgâlțâi din nou clanța.

Îl sună până se întrerupseră semnalele şi intră căsuța vocală.

Aducându-şi aminte de cheia de rezervă, Elsa se duse acasă şi cotrobăi prin dulăpiorul făcut de Mattias în clasa a şasea, la ora de lucru manual.

Căută febril în sertare, între căciuli şi mănuşi. Până la urmă o găsi într-un cui, sub raftul cu pălării, şi traversă curtea în fugă.

Degetele îi tremurau incontrolabil când descuie uşa şi o dădu de perete.

— Mattias!

Se repezi în bucătărie, apoi în camera de zi şi mai departe, spre dormitorul a cărui uşă era închisă. Nu-i venea s-o deschidă. Dar trebuia să

fie ea cea care îl găsea, nu tata sau mama. Ai ei n-ar fi supraviețuit şocului.

Apăsă clanța scârțâitoare, deschise încet uşa maro-murdar şi cercetă camera întunecată. Era goală. Simți nevoia să se sprijine de clanță. Merse mai departe către baie, năpădită de noi griji. Când apăsă clanța, la fel de încet ca înainte, ameți. Baia era goală.

Robinetul picura. Mirosea a umezeală de la tavanul cel mai probabil igrasios.

Ajunsă în bucătărie, observă că trapa de la pivniță era ridicată puțin.

Beciul fusese săpat direct în pământ. Se lăsă în genunchi şi ridică chepengul.

Când lumina căzu pe fața lui Mattias, acesta se uită în sus la ea şi Elsa făcu doi paşi înapoi. Avea fața contorsionată, arăta înspăimântător. Se vedea că e beat după ochi. Stătea cu capul sprijinit de un raft, pe jumătate prăbuşit pe taburetul folosit de áhkku pe post de scăriță. Era groaznic de frig, dar n-avea pe el decât un tricou şi o pereche de izmene gri.

— Mai ştii că nu mă găseai niciodată când ne jucam de-a v-aţi ascunselea şi mă ascundeam aici? o întrebă el cu limba împleticită.

— Îmi amintesc că mama îşi ieşea din minţi, pentru că e periculos pe scări şi poţi să te sufoci.

Încerca să-i vorbească pe un ton normal, de parcă ar fi depănat amintiri vechi.

— Am pus botul când zicea c-o să mă sufoc. Dar încă nu s-a întâmplat, să ştii. – Hai, urcă.

— Au sunat de la poliţie?

— Da. Ljungblad a recunoscut că ar fi putut să decidă cu colega lui să

facă percheziţie, dar au ales să aştepte ordinul unui superior sau procuror, nu mai ştiu. În orice caz, au fost nevoiţi să plece pentru că i-a sunat cineva de la oraş.

Mattias sparse o sticlă de vodcă de betonul podelei, împroşcând cu cioburi şi alcool peste conserve şi damigene.

— Să mă ia dracu', mă dau bătut, unna oabba!

Elsa îl privi îngrozită.

— Ai grijă la cioburi! Stai locului! Nu eşti normal la cap?

Unna oabba. Simți un zvâcnet în piept, adânc, într-un ungher pe care-l credea mort.

— De ce să ne mai agităm? Ce nu omoară lupul sau ursul omoară

nenorocitul ăla. Ieri au găsit patru reni tăiați. Vecinii. Şi plouă! În februarie!

Să mor dacă merită!

Ultima replică o răcnise.

Se ridică nesigur şi Elsa țipă la el:

— Stai jos! Eşti desculț, o să te tai la tălpi. Stai să cobor să adun cioburile.

— Dar nu mai suport. Gata. Şi tata se face că plouă. Nu ne ies deloc socotelile, unna oabba. Nu facem bani deloc.

Unna oabba.

— Ştii bine că anul ăsta o să avem mulți pui. O să fie mai bine.

— A scos puiul din burta femelei. Cât de nebun tre' să fii ca să faci asta?

Rezistase stoic atâția ani. Fusese posac şi închis în sine. Tăcut. Da, normal că-i mai sărea țandăra, însă asta era ceva cu totul nou. Elsa o simțea.

Tremura tot, nu se putea stăpâni. Poate că alcoolul îi alungase orice reținere.

Oricum ar fi fost, părea să fi cedat cu totul. Îl rugă încet să stea jos până când se întoarce cu mănuşi şi o pungă.

Aprinse lumina, un bec chior care se legăna, făcându-l pe Mattias să

clipească iritat. Picioarele îi tremurau când coborî cu spatele scara pliantă

îngustă. Adună întâi cioburile mai mari, după care le puse în pungă şi cercetă

podeaua şi preşul vechi de zeci de ani al lui áhkku. Încăperea trăsnea a vodcă. – Şi mina cea nouă. Cică-s mai multe zăcăminte decât se aşteptau. O să

facă şosele fix pe păşunile noastre, sper că te-ai prins!

Îşi apropiase faţa de a ei când ridică încă un ciob de sticlă strălucitor.

Mattias îşi pierdu echilibrul, dar reuşi să se prindă în ultima clipă de un raft.

— Da, ştiu, spuse ea obosită. Ştiu.

Brusc, sarcina de-a găsi toate cioburile ca să-l scutească de tăieturi devenise o chestiune de viaţă şi de moarte.

— O să-i dau foc la cocioabă!

Elsa ridică privirea. Vorbea alcoolul din el.

— Credeai c-am mierlit-o, nu? Când mă căutai înnebunită prin casă?

spuse el râzând. Dar mă jucam numai de-a v-aţi ascunselea. Ca atunci când eram mici, unna oabba.

Cioburile zornăiau în pungă. Elsa făcu preşul sul şi-i arătă cu degetul.

— Gata, pe-aici poţi să mergi. Nu mai sunt cioburi. Stai să te ajut.

Mattias se ridică şi o cuprinse cu braţul pe după umeri. Era atât de rece, că Elsa tresări.

— Însă tu vrei să se întâmple asta. Ca să vă vedeţi tu şi tata de treabă.

— Termină. Ştii bine că avem nevoie de tine.

— Babalâcii ăia din comitet nu te suportă. Lua-i-ar dracu'!

Mattias îşi agită în aer celălalt pumn.

— Lasse spunea mereu că tu eşti mai tare decât noi toţi. Ha! Aveai nouă ani sau nu mai ştiu cât. Nu erai tu mai tare decât mine.

Elsa se opri. O ustura nasul, mai avea puţin şi izbucnea în lacrimi.

— Aşa a zis?

— Ce? Cine?

Mattias încercă s-o privească în ochi, dar nu reuşi. Da, cum dracu'.

Vorbea tot timpul despre tine.

„Şi totuşi, a ales să mă lase baltă”, îşi spuse Elsa.

Îl sprijini pe Mattias şi-l împinse din spate ca să-l ajute să urce ultimele trepte. Când urcă şi ea, îl găsi dormind pe jos, sforăind. Închise bine trapa şi legă punga cu cioburi, apoi o puse sub chiuvetă, lângă coşul de gunoi. Se duse în camera de zi şi aduse o pătură. Găsi doi ciorapi desperecheați, dar groşi lângă bancheta din bucătărie şi i-i puse în picioarele reci ca gheața.

Poate că dormea. Sau poate că nu. Acum, că ieşiseră la suprafață, nu mai erau în stare să se privească în ochi.

50

Vihttalogi

Primul mesaj de pe un număr necunoscut îl primi pe la două, în noaptea următoare. Elsa se întinse după telefonul de pe podea, sperând că

Mattias se trezise din beție şi îi scria ca s-o liniştească. Clipi de câteva ori, până când literele începură să prindă formă.

„Curvă laponă proastă.”

Se ridică în capul oaselor şi se holbă la mesaj. Sigur era de la Robert.

Aruncă telefonul cât colo, ca arsă. Încercă să respire calm şi regulat, din stomac. Nu dură mult şi se auzi un nou semnal. Închise ochii strâns, hotărând să nu citească noul mesaj, dar până la urmă nu reuşi să se abțină.

„Nu te băga unde nu-ți fierbe oala, tâmpito.”

Era ca şi când omul ăla ar fi stat pe patul ei şi ar fi amenințat-o.

Telefonul zbârnâi iar. De data aia nu mai citi mesajul. Dădu telefonul pe silențios şi îl lăsă pe covor. Nu mai putu să adoarmă la loc. Ar fi vrut să se uite, dar era hotărâtă să n-o facă. Lumina albastră dinspre podea licări mai departe. Până când, în sfârşit, se stinse de tot.

Elsa parcă maşina în fața vechii şcoli din satul vecin. O usturau ochii de nesomn, îşi simțea corpul greu şi ceafa îi pulsa de durere.

Primise câteva ore ca suplinitoare în săptămânile care urmau. Trebuia să predea câteva zile şi la şcoala sami şi spera să i se mai dea ore. Era mai uşor să strângă nişte bani în plus până în primăvară.

Hanna parcă lângă maşina ei şi cele două coborâră în acelaşi timp. Elsa observă că Hanna părea să aibă una din „zilele ei mai bune”. Jon-Isak sări din maşină şi alergă spre şcoală înainte să apuce Elsa să-l salute. Ştia că mai bine

discută cu Hanna despre încăierările din curtea şcolii. Dar parcă nu-i venea, văzând-o aşa zâmbitoare.

— Salut, Elsa! Pari cam obosită? Te termină puştii?

— Am dormit prost, atâta tot, zâmbi Elsa şters. Mă bucur să te văd!

Când a fost ultima oară? La târg, parcă..

Ceva umbri faţa Hannei. Ziua morţii lui Lasse trecuse de curând şi toţi ştiau că în februarie şi martie se simţea cel mai rău. Nu scotea covoarele la aerisit şi abia dacă ieşea din casă. Elsa auzise câţiva copii spunând c-o văzuseră urlând la lună lângă lac. Bineînţeles că erau prostii şi Elsa ar fi vrut s-o avertizeze şi în legătură cu celelalte bârfe care circulau prin şcoală.

— Mă duc la masaj în oraş, spuse Hanna.

Elsa se dezmorţi un pic şi-şi pipăi punctul dureros de la ceafă.

— Mi-ar prinde bine şi mie.

— Te-ai văzut cu Anna-Stina? Abia dacă mai dă pe-acasă. E mai mult pe la Per-Jonas. Ai auzit că a primit o ofertă de

serviciu? Să servească la mese într-o cafenea. Să vedem dacă o să vrea. N-are rost să stea degeaba şi să

aştepte. .

— . .să se mărite, spuse Elsa cu subînţeles şi Hanna izbucni în râs.

— Exact!

— Am auzit de cafeneaua aia. Dar nu cred c-o să plece de-aici. Nici eu nu prea mă mai văd cu ea.

Cele două făcură o pauză.

— Noroc că-l avem pe rearjga al nostru, spuse până la urmă Hanna.

I se simţea ceva tăios în voce, dar Elsa nu înţelegea motivul ascuns.

— Dar e prea mare diferenţa de vârstă dintre ei doi. Parcă degeaba sunt fraţi.

— O să fie altfel când creşte.

— Da, cum eram eu şi Lasse.

Elsa voia s-o întrebe cum se simte de fapt şi să-i spună că-i e dor de Lasse. Şi că uneori îl urăşte.

— Mda. Trebuie să plec, să nu întârzii la masaj.

Hanna deschise portiera şi Elsa ar fi vrut să-i spună o glumă, ceva care să-i aline durerea şi să facă despărțirea mai puțin stânjenitoare.

O luă încet spre curtea şcolii, când dintr-odată auzi glasuri certându-se după colțul clădirii. Țipete. Două voci de băieței supărați.

— Lapon prost!

— Tacă-ți gura sau te omor în bătaie!

— După ce se deschide mina, o să moară toți renii. De-abia aştept!

Când nu se mai auzi nicio replică, Elsa intră la bănuieli. Sigur se luaseră

deja la pumni, ar fi trebuit să-i despartă, dar se uită în jur, în căutarea unui învățător. Până la urmă fu nevoită să se ducă singură şi, da, exact cum se aştepta, cei doi se tăvăleau deja prin zăpadă, o căciulă zbură prin aer şi băieții îşi cărau pumni cu sete.

— Gata, terminați! țipă ea şi grăbi pasul.

Erau mici şi Elsa îl ridică fără probleme pe băieţelul care îl călărea pe celălalt.

— Nu eu am început, se plângea cel de jos, fără căciulă şi roşu în obraji ca racul.

— Laponii încep întotdeauna! Pentru că sunteți nişte jegosi! țipă

băiatul din brațele ei şi trase câteva şuturi în aer.

— Nu vorbi aşa! îl repezi Elsa vorbindu-i drept în ureche şi băiatul se sperie.

Când îi dădu drumul, cei doi se holbară la ea nedumeriți.

— De parcă n-aş şti că toți sunteți neamuri! Normal că-i iei apărarea, se răsti la Elsa băieţelul de lângă ea.

— Voi doi terminați cu bătaia. Vorbesc serios. Aşa nu se mai poate, le spuse ea luându-şi un ton sever.

Cei doi merseră separat către şcolile lor, furioşi nevoie mare.

Preluaseră pur şi simplu ştafeta de la tații lor, aceeaşi bătălie, doar că între generații diferite.

Elsa aşteptă să-i mai treacă nervii înainte să intre. Însă brusc îl zări pe Jon-Isak. Băiatul stătea la geamul dinspre curte şi părea că văzuse cearta. O

şi auzise, probabil. Se întunecase la față.

— E vina ta!

Elsa îşi scoase căciula şi îl privi şocată.

— De când ai apărut în ziarul ăla, e tot mai rău.

— Ce?

— Şi e şi mai rău când vii la şcoală. Îşi aminteşte toată lumea atunci.

Elsa vru să întindă mâna şi să-l îmbrățişeze. Uneori semăna atât de tare cu unchiul lui, încât o apuca disperarea. Când se bosumfla, arăta ca Lasse în pozele din copilărie. Dar ochii îi moştenise de la taică-său. Atât de negri, că nici nu distingeai pupila.

— Trebuie să protestăm..., începu să spună Elsa, însă el o întrerupse.

— Dar pentru mine e şi mai rău!

Îl văzuse şi pe Jon-Isak luându-se la bătaie.

— Până şi tata te urăşte! Te crezi tu deşteaptă, da' nu eşti!

Mă doare pe mine undeva de taică-tău, îi venea să-i spună, dar îşi muşcă limba.

— Aşa a fost tot timpul. A trebuit să înghiţim toate prostiile astea la şcoală. Chiar şi eu. Şi soră-ta. Trebuie să le arătăm că există o limită. Şi trebuie să-i oprim să mai ucidă reni.

Băiatul o privi şi mai nervos. Prea multe cuvinte, îşi dădu seama Elsa.

El nu vede ce legătură are sau nu vrea să vadă. Pe de altă parte, e doar un puşti de nouă ani. Uneori trebuia să-şi amintească treaba asta.

— Nu vreau să predai la noi!

Cu asta, făcu stânga-mprejur şi o rupse la fugă pe coridor. Elsa se prăbuşi pe banca din faţa fostei săli de clasă. Mormanele de zăpadă urcau şi acum până la pervaz, la fel ca atunci. Îşi aminti de câte ori îşi dorise să

dispară din şcoala aia şi să nu mai calce pe-acolo.

Chestia asta n-o să se termine în veci, îşi spuse ea. E un ciclu infinit, o bandă a lui Mobius temporală. Îşi sprijini capul de perete şi simți vibrația telefonului din buzunar. Tocmai primise cel de-al şaptelea mesaj.

51

Vihttalogiokta

În fundul garajului, lângă navetele de plastic, se aflau schiurile pe care Elsa le primise la nouă ani. Păreau noi, abia se vedea că au fost folosite.

Schiurile alea erau un blestem, cel puțin aşa crezuse în copilărie. Aduceau ghinion şi moarte, îşi spusese Elsa pe-atunci. Când îl găsise pe Nástegallu fusese pe schiuri, la fel şi când îl văzuse ultima oară pe Lasse. De-aceea le abandonase într-un colț, până când crescuse prea mare ca să le mai poată

folosi. Mama voia să le vândă, dar nu reuşise, schiurile erau blestemate şi blestemul putea nenoroci alt copil. De fiecare dată când o întreba pe Elsa dacă e în regulă să le vândă, ea scutura tare din cap şi pleca repede ochii. Aşa că schiurile au rămas acolo.

Elsa îşi dorea să le fi ars de mult. Erau ca un însemn cu fierul roşu, ceva ce-i amintea de tot ce-ar fi trebuit să împiedice să se întâmple. Însă îşi plimbă oricum mâna pe unul dintre ele înainte să-şi dea jos schiurile noi de pe raft.

După moartea lui Lasse a durat mult până când a îndrăznit să schieze iar, nici măcar la şcoală n-au reuşit s-o convingă. Mai bine o ruga pe mama să-i scrie un bilet de scutire de la orele de activitate fizică în aer liber, în fiecare vineri.

Dar, cu câțiva ani în urmă, când au fost reduceri la magazinul de articole sportive, Elsa s-a trezit că-şi cumpără o pereche de schiuri, cu tot cu bețe şi clăpari. Prima tură aproape a dat-o gata, scârțâitul zăpezii sub schiuri, şuierul bețelor şi respirația care îşi găsise ritmul. E drept că puțin a lipsit să izbucnească în plâns după primul kilometru, dar până la urmă s-a liniştit şi corpul a reuşit să țină-n frâu durerea cea veche. Mai nou simțea că

are nevoie de ieşirile astea ca de aer.

Azi era altfel, nici măcar schiurile nu reuşeau s-o liniştească. Faptul că

nu mai primea mesaje nu însemna nimic. Sunase la poliție, dar se răzgândise înainte să-i răspundă cineva. Minna țipase la ea să-l reclame pe dobitoc.

Chiar dacă nu era Robert. Sigur avea un om care-i rezolva treburile murdare.

Nu era el atât de prost.

Schie pe lângă Skoda ei. Cineva îi zgâriase portiera din dreapta, descoperise după ore. O zgârietură de douăzeci de centimetri. Nicio maşină

în apropiere, deci nu era de la o parcare neglijentă, oricât şi-ar fi dorit.

Probabil o zgâriaseră cu o cheie, o şurubelniţă sau ceva asemănător. Nici măcar acum nu-l putea acuza pe el, dar nu încăpea îndoială: cineva trecuse la fapte.

Elsa scoase telefonul şi fotografie zgârietura, apoi îi trimise poza Minnei. Era plăcut să ai pe cineva care reacţionează şi înţelege ce-i spui. De când cu târgul de la Jokkmokk, cele două păstraseră legătura, mai mult prin mesaje, şi Elsa se gândea deseori ce-ar spune Minna sau cum ar reacţiona la anumite lucruri. Ca de pildă acum. Oare ar fi îndrăznit să iasă din casă după

ce primise atâtea mesaje de ameninţare? Fără nimeni care s-o apere, singură

cu schiurile prin pădure, Elsa era conştientă că face o prostie, dar nu putea să se abţină. Trebuia să fie în mijlocul naturii, să îşi pună corpul la treabă, să-

l epuizeze.

Rar o lua pe urmele care duceau la țarcul cel vechi. Familia mutase renii într-un țarc mai mare, mai sigur, într-un loc de unde se vedea mai bine în toate direcțiile. Azi, Elsa se gândi s-o ia pe drumul de pe malul lacului până când ajunge la pădure şi poate să urmeze poteca spre porțiunea defrişată, care îşi mai revenise între timp.

Mattias mătura zăpada pe veranda lui.

— Nu vii cu mine, să faci puțină mişcare?

Suna a voioşie falsă. Ar fi trebuit să-l întrebe cum se simte. Mai bine se apropia de el ca să vadă dacă nu miroase a alcool.

— Scot cel mai bun timp la maratonul dintre sate, fără să mă antrenez o zi.

Clar se străduia şi el să pară binedispus. Elsa se forță să râdă. Îşi dădea seama că n-o să mai vorbească niciodată despre faza din pivniță. Nu voia să-l facă de râs. Cel mai mult i-ar fi plăcut să-i spună că e alături de el, dar alese să râdă.

— Eşti un puturos, spuse ea în sfârşit şi flutură din bețe înainte să-şi ia avânt.

Respira regulat şi nu se mai simțise de mult atât de puternică. În pădure domnea o linişte deplină, vântul se mai

domolise. Linia orizontului se pierdea între lac şi cerul lăptos. Elsa miji ochii şi-i păru imediat rău că nu-

şi luase ochelarii de soare, apoi îşi odihni privirea uitându-se la copaci. Îi era dor de verdeaţa verii, de plimbările până la râu cu undiţa în mână. Se bucura că încă se gândeşte la viitor. Poate reuşea s-o ia cu ea pe áhkku şi să culeagă

mure galbene. Poate dacă-i pune ham. Îi veni să râdă. Ce bine că încă nu-şi pierduse simţul umorului!

Oricum i se părea ciudat. Că ea e în stare să-şi vadă de viaţă, dar Lasse nu reuşise. Parcă-l vedea. Nimic neobişnuit, îi auzea râsul în urechi sau îl simţea aproape. Niciodată nu-i spunea nimic, doar zâmbea, confirmându-şi prezenţa. N-o împovăra cu nimic şi, când dispărea, Elsa nu se simţea părăsită. Era doar sigură că nu-i ultima oară. Nimeni nu ştia prin ce trece, nu povestise nimănui despre aceste „vizite". Şi nu de teamă că o s-o creadă

nebună, ci pentru că vorbele pot să strice uneori.

Brusc, Elsa auzi nişte snowmobile în depărtare şi înlemni. Lasse o avertizase, o făcuse să se oprească. Erau cel puţin două snowmobile. Păreau că merg în zigzag, huruitul motoarelor se auzea ba tare, ba slab. Elsa se uită

la urmele ei în zăpadă, cât se poate de vizibile. O găseau uşor. Probabil erau vreo patru kilometri până acasă, prea departe ca să-i sară cineva în ajutor.

Snowmobilele se auzeau tot mai aproape şi Elsa închise ochii, îi ţiuiau urechile, ca atunci când ai tinitus, ca nişte roți de tren care frânează pe şine.

Dar snowmobilele păreau să se fi oprit, dintr-odată huruitul amuți şi apoi se îndepărtă.

Elsa deschise ochii.

Aşa nu se mai poate.

52

Vihttalogiguokte

Soarele primăvăratic era palid şi abia dacă-i simțeai căldura.

Deocamdată streşinile nu picurau şi stratul de zăpadă nu începuse să se topească deasupra. Dar lumina se întorsese şi îi ademenea să iasă din case.

Poate de aia era atât de macabră imaginea din fața lor. În pădurea cufundată

în linişte, în primele raze palide ale primăverii, în locul în care pârâul curge în lacul cel mic, aşezate una lângă alta aproape ritualic, se vedeau capete şi bucăți de reni aranjate în semicerc, la o distanță de vreun metru una de alta.

Era înspăimântător, da, chiar ne-am îngrozit, au spus sătenii ieşiți la primul pescuit la copcă al sezonului când au raportat incidentul la poliție.

Apoi l-au sunat imediat pe reprezentantul comunității şi, în curând, vestea s-a răspândit peste tot.

Elsa ieşise cu tata şi cu Mattias. Opriră motoarele şi rămaseră

nemişcați un timp. Era o imagine ireală. Dar Elsa simți nevoia să se uite deaproape. Înconjură cu grijă scena. N-avea rost să caute urme, la câți oameni trecuseră pe-acolo. Era de aşteptat ca poliția să ajungă ultima la fața locului.

Şi mai puțin probabil era să ajungă pe lumină.

Elsa cercetă pe îndelete în special două capete. Le recunoscu şi văzu şi urma de glonț de sub ochiul unuia dintre reni. Erau chiar renii din sacii pe care-i lăsase în curtea poliției. Probe dintr-o investigație despre care nu mai auziseră nimic.

— Sunt sigură că-s renii pe care i-am găsit, spuse ea arătând spre ei, doar că le lipsesc urechile.

Nu primi niciun răspuns.

Oftă şi formă numărul Lovisei Wikberg de la ziar.

— Vă mai amintiți renii pe care i-am lăsat la poliție? O întrebă ea pe Lovisa când răspunse. Probele alea sunt acum aruncate în pădure. Cineva le-a expus aici într-un mod extreme de bizar. Puteți veni?

Auzi foşnete în telefon, apoi sunetul unui fermoar tras, o uşă trântindu-se şi paşi repezi pe scări.

— Da, vin imediat!

Când dădu următorul telefon, Elsa se îndepărtă puțin pe traseul snowmobilelor. Minna amuți pe moment, apoi îşi reveni.

— Scuză-mă, dar n-am timp să stau la taclale. Trebuie să mă duc să

arunc în aer o secție de poliție.

Minna o spusese fără să râdă, aşa că Elsa încercă să râdă singură, dar simți că-i dau lacrimile şi înghiți în sec.

— Crezi c-am putea să aflăm ce s-a întâmplat aici?

— Poate. O să încerc.

— Mă întâlnesc cu o ziaristă şi trebuie să-i povestesc tot ce ştiu.

— Bineînțeles!

Elsa făcu doi paşi pe cărare, se afundă în zăpadă şi ridică iritată

bocancii grei.

— Alo? Mai eşti? se auzi vocea Minnei din telefon.

— Pe de altă parte, nu ştiu dacă e bine să atragem atenția şi mai mult.

Am vorbit cu fratele Anna-Stinei şi înțeleg că s-a certat cu colegii. Din cauza mea, zice el. Din cauza declarației mele din presă. Ştii bine că puştii se bat tot timpul şi se înjură şi-şi spun te miri ce. L-au luat la bătaie şi pe el.

— Ce porcărie!

— Poate n-ar trebui să.. ?

— Dar acum e pe bune, Elsa. Dacă polițiştii sunt complici, e rău de tot.

N-ai voie să te dai bătută tocmai acum. Ăsta e un adevărat scandal. Pe bune.

Acum n-o să apară ştirea doar în ziarul local, te-ai prins, nu?

Elsa bătea pasul pe loc în zăpadă, îi venea să țipe.

— Sun eu la televiziune, la ziarele de seară şi la DN[27], spuse Minna.

— Jon-Isak o să ia bătaie indiferent cine vorbeşte cu presa.

— Atunci dau o tură şi pe la şcoală ca să-i snopesc pe mucoşii ăia. Sau, şi mai bine, pe părinții lor greţoşi.

— Mi-e milă de copii. Sunt prinşi în capcană, n-au cum să scape. Toți se cunosc între ei şi ştiu cine-i rudă cu cine şi tocmai de-asta se aşteaptă să te porți într-un anumit fel. E sufocant.

— Adună-te. Trebuie. Ce-ai început tu acum poate schimba totul.

---

[27] Dagens Nyheter, unul dintre cotidienele cu cel mai mare tiraj din Suedia.

Elsa aruncă o privire spre tata, spre spatele lui încovoiat. Părea stors de vlagă.

— Nu-mi dau seama, pe bune, cum s-ar putea termina porcăria asta.

— Dacă poliția şi procurorul încep să-şi facă în sfârşit treaba, o să se termine, ai să vezi. Şi tocmai asta trebuie să-i zici ziaristei, în cazul ăsta nu şi-au făcut treaba, e foarte clar. Probele sunt aruncate în pădure. Probe!

Trimite-mi repede o poză. Trebuie să mă pun serios pe treabă.

— Ce bine-ar fi fost dac-ai fi lucrat deja în domeniu.

Minna râse şi Elsa parcă o vedea cum îşi dă părul lung pe spate.

— Vin şi-i termin pe toți. În curând.

— Îmi moare bateria pe frigul ăsta. Vorbim mai încolo.

— Spune-le tot! Şi că ți-au zgâriat maşina. Să nu uiți. Şi de mesajele alea de amenințare. Să faci reclamație.

— N-au fost chiar amenințări.

— Ba normal că au fost. Şi împotriva ta, personal, şi e şi instigare la ură. În mod clar.

— E număr necunoscut.

— Elsa. Vocea Minnei se înăsprise. Dacă te dai bătută, Jon-Isak o să se simtă tot timpul ameninţat. Ai înţeles? Tot timpul.

Cincisprezece crescători de reni din comunitate se adunaseră la faţa locului. Cadavrele erau aranjate în semicerc şi crescătorii se opriră cu snowmobilele în faţa lor, închizând cercul. Se făcuse întuneric şi oamenii luminau bucăţile cu farurile.

Lovisa Wikberg păşea cu grijă şi respect în timp ce-i fotografia împreună cu rămăşiţele de reni. Elsa privi în jur şi îşi dădu seama cât de vulnerabili par toţi. Tocmai asta voia ziarista să surprindă în obiectiv.

Bătrânii, cu feţele lor zbârcite, şi cel mai tânăr dintre ei, un adolescent, în spatele tatălui său, clipind încontinuu. Elsa era singura femeie şi se lăsă

fotografiată.

Lovisa, prima jurnalistă care se înfiinţase la faţa locului, era singura care reuşise să facă poze şi pe lumină, şi pe întuneric. Şi reuşise să ia declaraţii aproape de la toţi.

Câțiva clătinau din cap stoic când le punea întrebări, în timp ce alții îi răspundeau plini de furie sau tristețe.

— Cât mai trebuie să îndurăm? spuse bătrânul unchi al tatei.

Dar abia când sosi reporterul postului de radio local, Sameradion, o fată cu piercinguri, se dezmorțiră şi vorbiră în sfârşit pe limba lor, explicând totul mult mai nuanțat. Elsa îi ascultă emoționată.

— Nu cred că cineva din afară poate să înțeleagă cât ne doare ce se întâmplă. Renii sunt viața noastră. Ne lovesc acolo unde ne doare cel mai tare şi ştiu ce fac. Dar unde e poliția?

Stăm aici de ore întregi şi n-a venit nimeni.

Lovisa se duse la snowmobilul Elsei.

— Mi-a murit bateria de la aparat. Trebuie să mă duc la maşină. Vii cu mine?

Elsa se uită spre reprezentantul comunității. Părea nemulțumit, iar asta o făcu să se decidă pe loc.

Merseră una în spatele celeilalte pe cărare, cu salopetele foşnind.

— Am primit amenințări. Prin mesaje.

— Serios?

— Da şi cineva mi-a zgâriat maşina.

— Îmi dai voie să scriu despre asta?

— Doar dacă nu-mi dai numele. E mai rău aşa.

— Am înțeles. N-o să-ți dau numele. Dar o să vreau să văd mesajele.

Ajunseră la maşină şi Elsa îi întinse telefonul.

— Nu vrei să faci nişte capturi de ecran şi să mi le trimiți? Nu-mi vine să cred ce scârboase sunt. Ştii cine e?

— Am o idee.

— Şi asta cu renii din pădure. Ştii cine a făcut-o?

— Nu ştiu. Cel puțin două cadavre sunt renii pe care i-am găsit ciopârțiți şi i-am dus la poliție. Dintr-un motiv necunoscut, poliția le-a predat cuiva. Ar trebui să aflăm cui anume.

— O să fac cercetări.

— Dar îmi promiți c-o să sapi mai adânc de data asta? Trebuie să aflăm cum au ajuns renii aici.

Lovisa montă bateria nouă şi ridică privirea.

— Promit să fac tot ce-mi stă în putere. Nu-i uşor să scoatem ceva de la poliţişti. N-am contactele pe care le au ăştia.

Şi Lovisa dădu din cap spre duba SVT[28]-ului care tocmai parca. Elsa îl recunoscu pe bărbatul între două vârste care îi făcu cu mâna. Îl văzuse des la televizor, dar tipul nu părea interesat de creşterea renilor. Dimpotrivă.

— Păi, atunci, suflă-le ştirea. Pe moşul ăla îl faci din două vorbe.

Elsa se uită urât la bărbat şi Lovisa râse surprinsă.

— O să facă poze cu drona, eu n-am cum.

Elsa se cutremură. Îşi dădea seama cum o să arate scena de sus.

---

[28] Televiziunea de stat.

— Nu vrei să suni la poliție, să vedem ce-au de zis?

O clipă, Lovisa păru nesigură.

— Pe noi nu ne-ascultă, dar voiam să aud cum vorbesc cu un jurnalist.

Până la urmă, Lovisa dădu din cap şi scoase telefonul. Prin difuzor, polițistul de la centrala regională oftă zgomotos când Lovisa se prezentă.

— Uitați care-i treaba, spuse el. Patrula s-a deplasat la un caz de violență domestică şi apoi, imediat, a trebuit să se ocupe de o persoană cu sania, lovită de o maşină în fața căminului cultural, şi încă n-a terminat. Vă

aud şi înțeleg că vreți o declarație oficială, dar e imposibil, din moment ce colegii mei nu sunt la fața locului.

— E un spectacol de groază şi avem aici nişte crescători care şi-au recunoscut renii, precum şi probe care au fost predate poliției cu ceva timp în urmă. Va trebui să scriu despre asta fără să prezint punctul de vedere al poliției şi pun pariu c-o să vreți să comentați despre ce văd eu chiar acum.

Elsa o privi uimită pe Lovisa cu un „uau” mut. După voce, polițistul era nervos.

— Următoarea deplasare a patrulei o să fie la reni. Dacă nu intervine ceva mai urgent. Va trebui să vă mulțumiți cu atât. Înțeleg că aveți deadline la ziar, dar infractorii nu țin cont de astfel de lucruri. Şi ca jurnalistă venită

din nord, ştiți bine ce suprafață acoperă cadrele noastre.

— Vreți să spuneți că nu-i o urgență?

— Nu, vă explic doar situația. Toate infracțiunile sunt o urgență. Dar trebuie să dăm prioritate cazurilor mai grave. O patrulă poate fi la două sute de kilometri de oraş când avem nevoie de ea, la două sute de kilometri în cealaltă direcție. Ecuația asta e imposibil de rezolvat şi ei o ştiu prea bine, şoferii care se urcă beți la volan şi hoții, tot felul de găinari, zic.

— OK, aştept, dar dacă nu veniți, trimit articolul la tipar.

Când Lovisa termină, Elsa scoase un mârâit.

— „Găinari”, auzi la el! Aici n-avem deloc de-a face cu nişte găinari.

Poate să vorbească până-i vine rău despre priorități, dar exprimarea lui trădează perfect felul cum pun ei problema.

Lovisa dădu din cap.

— Te înțeleg. Le mai acord o oră, dar după aia plec. Trebuie să sun la redacție. Vorbim mai încolo.

Când se urcă pe snowmobil, Elsa simți că șaua se răcise. Toți rămăseseră în semicerc, câțiva înfofoliți în șaluri de lână, cu glugile pe cap, peste fețele înghețate. Mâinile Elsei erau reci bocnă în mănuși.

53

Vihttalogigolbma

Se mai găsiseră reni morți și, de cele mai multe ori, ziarele se rezumau să dea o știre scurtă. De data asta însă, știrea se răspândise peste tot, articolele și reportajele difuzate la TV și radio erau virale de-acum. Elsa își dădea seama că pozele sunt explicația. Fotografia din dronă era o adevărată

operă de artă, un semicerc iluminat într-o pădure neagră. Poza din ziarul local era aproape la fel de spectaculoasă. Lovisa Wikberg reușise să

surprindă imaginea cu grupul în semicerc de pe un deal. Când polițiștii au sosit la fața locului, nu i-a slăbit deloc, însă a primit doar răspunsuri insipide legate de probe.

— Haide! începe!

Mama o strigă de pe canapea, unde se instalase deja cu tata şi Mattias.

Elsa se opri în prag şi o auzi pe prezentatoare spunând că bucăţile din cadavrele renilor „ar putea fi probe predate poliţiei”.

Camera trecu în revistă satul vecin, unde Elsa descoperi feţe cunoscute în faţa prăvăliei şi a benzinăriei. Sătenii arătau stacojii de frig şi oarecum solemni. Încercau să nu pronunţe prea apăsat consoanele.

— Poate crescătorii de reni au făcut-o singuri, spuse Astrid.

Fosta bucătăreasă, între timp pensionată, se uita liniştită în obiectiv.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Ei, când văd că nu scot destui bani cu renii, au grijă să facă rost altfel. Şi am auzit şi că toate comunităţile se fură între ele.

Elsa ridică neputincioasă braţele.

— Cum poate să zică aşa ceva? De ce n-o ia reporterul ăla la întrebări?

Cum am putea să facem bani de pe urma unor reni morți, expuşi în pădure?

E tâmpită!

Tata şi Mattias îi făcură semn să tacă. Următorul sătean apăru în cadru.

Era bătrânul care se dădea cu sania în fiecare dimineață prin sat.

— Credeți că poliția e implicată în furturile de reni din zonă?

— Nu, tătăiță! Pe-aici nu calcă polițaii.

Elsa se duse nervoasă la bucătărie, încleştându-şi pumnii.

— E o glumă proastă. Nu vă dați seama cât de tragicomic sună replica lui?

Din camera de zi se auzea vocea severă a lui Olle, reprezentantul comunității lor, criticând aspru acțiunile poliției. Elsa se duse din nou în uşă

când purtătoarea de cuvânt a poliției răspunse la nemulțumirile publicului.

Era o femeie între două vârste, aparent marcată de gravitatea situației, cu un rid abia vizibil la rădăcina nasului.

— Cum se face că toate investigațiile legate de furturile de reni se suspendă?

— N-aş zice chiar toate. Dar e greu să-i convingem pe săteni să dea declarații.

— Poliția nici nu calcă pe-aici! Nici măcar nu încearcă! izbucni Elsa.

— Nu vrei să taci odată? se rățoi Mattias la ea.

— Acoperim una dintre cele mai mari suprafețe din întreaga țară şi de cele mai multe ori avem o singură patrulă de serviciu, aşa că e greu, spuse purtătoarea de cuvânt a poliției.

— Renii găsiți în pădure par a fi probe dintr-un caz anume. Sunt reni împuşcați, predați poliției de o membră a comunității sami. Ce părere aveți?

— Toate cercetările preliminare au fost suspendate, aşa că nu e vorba de vreo probă dintr-un caz în derulare.

— Dar înțelegeți de ce sunt revoltați oamenii? Şi cine a luat rămăşițele?

Purtătoarea de cuvânt a poliției păru pentru prima oară prinsă pe picior greşit.

— Un cetățean s-a interesat dacă le poate lua pentru a le folosi ca momeală la vânătoare.

— Cine este persoana?

— N-am de gând să vă dau niciun nume.

Elsei îi sună telefonul şi Minna turui imediat ce răspunse:

— Ai văzut cum a scăldat-o? Ce penibil! Se dă de gol singură. Se vede că

nu-şi fac treaba.

Elsa se duse în camera ei şi închise uşa.

— Am văzut că ziarista aia a scris şi despre mesajele de amenințare pe care le-ai primit şi maşina zgâriată. Am trăit s-o vedem şi pe-asta! Acum o să-i prindă pe nemernici.

— Sper să ai dreptate.

Elsa se întinse pe pat, simțind că i se pune un ghem în stomac, chiar sub coaste, de parcă era gata să-i plesnească ceva.

— Măcar acum n-o să mai îndrăznească să fure reni.

— I-ai auzit pe oamenii ăia din sat care cred că ne torturăm animalele pentru bani?

— Ce idioți! Niște băşinoşi ramoliți. Nu înțeleg de ce i-au intervievat tocmai pe ei. De parcă i-ar păsa cuiva ce zic.

— Astrid era bucătăreasă la şcoală şi ea şi bărbatul ei au încercat să-l dea în judecată pe tata când au lovit cu maşina câțiva reni de-ai noştri.

Minna râse, amar de data asta.

— Vezi şi tu, niște idioți.

— Femeia aia m-a urât cu spume. Abia dacă îndrăzneam să mănânc la cantina şcolii.

— Sper să cadă şi să-şi rupă femurul, spuse Minna disprețuitor.

— Pozele şi filmulețul cu pădurea au fost la fix.

— Poate chiar prea la fix. Dar lumea n-o să le uite. Impresionant că ați stat acolo atâta timp.

Da. Elsa închise ochii. Da, au stat şi au luminat renii cu farurile când a ajuns patrula. Poliţiştii nu prea au ştiut cum să reacționeze la început, cum să interpreteze tăcerea aceea. S-au apropiat de renii dezmembrați cu paşi precauți, mormăind, vizibil deranjați că sunt ținuți sub observație.

Respirația crescătorilor de reni se transformase în brumă. După un timp, n-a mai rămas loc de furie. Doar de tristețe, cea mai adâncă tristețe.

Când polițiştii au adunat renii, oamenii au stins farurile şi au rămas nemişcați pe întuneric.

54

Vihttaloginjeallje

Petri ştia că ar face bine să se dea la fund un timp. Mai ales acum.

Ştirile de seară şi toate ziarele care scriau despre sărmanii laponi, ce să zic.

Oamenii erau cu ochii în patru.

Nu-l sunase pe Robert. Nu-i spusese că a venit tocmai din oraş pentru o comandă. Robert l-ar fi avertizat să stea cu capul la cutie.

Lada frigorifică de-acasă era plină până la refuz cu vânat. Erau renii aduşi de Robert când se grăbise să ascundă totul, înainte de percheziția la domiciliu a poliției. Petri ar fi putut să vândă o parte din carne, dar cu Robert nu se ştia niciodată. Când ți-era lumea mai dragă, îi venea câte o idee, îți spunea să-i dai înapoi toată carnea şi, dacă n-o mai aveai, îți făcea capul calendar.

Petri n-a trebuit să caute mult prin pădure. Alergase renul o bucată

scurtă cu snowmobilul în zigzag şi-l istovise până când animalul rămăsese prins în zăpada adâncă şi a putut să-l înjunghie în ceafă, iar apoi, cu o lovitură impecabilă, în inimă. Ar fi fost mai uşor să-l împuşte, dar atâta minte avea şi el.

Acum renul era încărcat în sanie şi Petri se pregătea să se întoarcă la şosea, unde îşi parcase maşina, un Chevrolet Suburban cu remorcă.

Pregătise totul meticulos. Avea să ascundă renul sub prelată, împreună cu snowmobilul şi sania. Sătenii ştiau că vine la casa lui de vacanță aproape în fiecare weekend şi în săptămânile de concediu, aşa că nu-l bănuiau de nimic.

Nu era nevoit nici măcar să tranşeze carnea, doar s-o predea clientului care făcuse comanda. Nu refuzai cu una, cu două o comandă atât de simplă.

Era convins că nici Robert n-ar fi făcut-o.

Petri răsuci cheia în contactul snowmobilului, dar motorul nu porni.

Era mort. Nu iar! Încercă din nou. Bujie nenorocită. Vecinul îi spusese că mai mult ca sigur e un defect la delcou, care trimite impulsuri electrice la bujie şi porneşte motorul. Petri nu se pricepea deloc la motoare, aşa că n-a înţeles nimic din explicaţia lui. Se postă lângă snowmobil şi trase de şnur. Trase încă o dată din toate puterile, dar snowmobilul era mort.

Riscul de-a fi descoperit creştea cu fiecare minut. Scoase nesigur telefonul. Nu, n-are cum. Robert s-ar fi supărat rău de tot. În plus, era prea riscant să se deplaseze cu snowmobilul acum.

Petri descărcă renul din sanie şi îşi dădu seama că îi rămâne o singură

soluţie: să-l care pur şi simplu după el. Trase de coarne şi încercă să-l urnească din zăpada adâncă. Era un ren imens, dar din fericire traseul pentru snowmobile îngheţase bocnă după o săptămână de ploi şi îngheţ.

Petri o luă încet cu spatele, trăgând din când în când de ren. Apoi se opri după câțiva metri şi îşi trase sufletul. Trebuia să se descheie la fermoar ca să

se răcorească puțin. Transpirase bine de tot la ceafă şi pe gât. Şi între timp stătea cu urechea ciulită după orice zgomot. Oamenii ăia mereu îl pândeau, ştia. Şi un snowmobil cu sanie lăsat în mijlocul pădurii bătea la ochi. Ca să nu mai vorbim de dârele de sânge neglijent acoperite. La dracu', mai bine-l sună

totuşi pe Robert. Nu poate să lase snowmobilul şi sania acolo.

Mai avea două sute de metri şi deja simțea acidul lactic în muşchii brațelor. Picioarele îi tremurau şi îl luase amețeala, ca atunci când umfla baloane pentru copiii soră-sii. Se opinti, înfigându-şi călcâiele în zăpadă, şi trase din nou. Renul era inert şi greu ca pământul şi aluneca în stânga şi-n dreapta pe traseu. Urmele aveau să-l dea de gol, mai mult ca sigur. Petri se prăbuşi în zăpada până la genunchi şi, dintr-odată, simți o gheară în piept. O

întindere musculară. Strânse din dinți. Nimic nou, trebuie să îndure. Şoseaua se vedea de-acum şi, învigorat, Petri încercă o tactică nouă. Trebuia să

accelereze puțin, să alerge cu renul după el. Ajunsese la o pantă care cobora lin spre şanțul de lângă drum şi renul aluneca greoi în urma lui. Petri îşi scoase gâfâind căciula şi

îşi şterse transpiraţia de pe gât şi frunte. Muşchii pieptului păreau terminaţi, probabil că-şi fracturase ceva.

În pădure era linişte, se auzea doar vântul adiind dinspre vârfurile brazilor. Petri deblocă portierele maşinii din telecomandă şi clipirea farurilor îi dădu forţa să iasă din şanţ şi să traverseze până la refugiu. Pe şoseaua îngheţată putea să înainteze mai repede, pentru că renul aluneca aproape fără să mai tragă de el. Îşi repetă ce are de făcut: mai întâi trebuie să

încarce renul în remorcă, apoi trebuie să scoată prelata din portbagaj şi să-l acopere. Nu se auzea nicio maşină şi Petri îşi scutură braţele ostenite. Se aplecă şi cuprinse renul de mijloc, încercând să nu se uite în ochii lui. Îşi luă

avânt cu ultima fărâmă de energie din picioare şi icni tare când îl azvârli în remorcă. Mai avea doar puţin. Trebuia să-şi tragă sufletul un pic. Dar aerul nu-i mai ajungea în plămâni şi, dintr-odată, simţi din nou gheara în piept.

Mai rău decât prima oară. Ce ciudat, apucă să gândească înainte să-şi piardă

echilibrul şi să se prăbuşească pe spate în refugiul acoperit de gheaţă.

Vihttalogivihtta

Raportul medicului legist avea să arate dacă Petri murise de infarct sau din cauza loviturii la cap survenite în cădere. De murit, murise. Elsa citise raportul poliției de atâtea ori, că-l ştia pe de rost. Numele lui Petri nu era specificat, dar gura satului o lămurise în privința identității lui. Bărbatul decedat din parcare era Petri Stålnacke, proprietarul casei verzi din satul vecin.

Conform raportului, „numele presupusului infractor este confidențial".

Explicația fiind că persoana în cauză e decedată, scria tot în raport.

Comisarul care se ocupa de caz constata, cu limbajul de lemn de rigoare, că

persoana respectivă este suspectată că ar fi comis un furt. Bărbatul îşi însuşise un ren care nu-i aparținea. Renul era descris la fel de sec: pe jumătate încărcat în remorcă, în timp ce bărbatul zăcea decedat pe carosabil.

Potrivit bârfelor din sat, îl descoperise un miner din oraş. Trecuse pe lângă

el cu maşina, dar se întorsese imediat şi sunase la poliție, care sosise la fața locului în timp record. Reprezentantul

samilor fusese şi el contactat. Acesta, la rândul lui, îl sunase pe tatăl Anna-Stinei şi-l rugase să identifice renul. Iar ancheta preliminară fusese suspendată, având în vedere că infractorul era decedat.

Elsa plecase în oraş ca s-o vadă pe áhkku, dar nu se putu abține să

oprească la secția de poliție. Henriksson o primi, avertizând-o însă că nu poate să-i acorde mai mult de cinci minute, până la următoarea şedință.

— N-aveți de gând să faceți percheziție acasă la Petri Stålnacke?

Detectivul Henriksson nu îmbătrânise prea frumos. Burta i se revărsa peste marginea biroului şi făcuse guşă. Era palid şi avea nasul împânzit de vinişoare roşii.

— Nu, n-o să facem nicio percheziție şi ți-am spus deja că n-avem resursele necesare şi nici timp de irosit pe un caz în care suspectul a decedat.

— Dar nu fura şi omora reni de unul singur. S-ar putea să găsiți dovezi acasă la el sau pe telefon. Noi ştim că-s mai mulți şi ştim şi cine sunt. Şi o ştie şi poliția! V-am dat nume, chiar de mai multe ori.

— Îmi pare sincer rău, dar nu se poate. N-am cum să donez polițiști.

Lucrăm la un caz important care necesită alocarea tuturor resurselor.

Da, da, auziseră cu toții de caz. O crimă din gelozie. Un bărbat își împușcase vecinul, care se culca cu fosta lui nevastă. Omul avusese de gând să se sinucidă, dar nu-l ținuseră nervii. Și acum stătea în arest și-și plângea de milă că nu mai are pe nimeni.

Henriksson ridică demonstrativ palmele, întorcându-le în sus, și apoi le lăsă jos.

— Trebuie să-i acordăm prioritate. Asta nu înseamnă că nu ne pasă de furtul renilor, doar că avem infracțiuni mai serioase de care trebuie să ne ocupăm.

— Comunitatea noastră a făcut aproape o sută de sesizări în ultimii douăzeci de ani, am dovada acasă. De fapt, au fost mai multe, doar că n-am găsit eu toate procesele-verbale. Știți câte dintre ele s-au soldat cu o arestare și o condamnare?

Henriksson rămase cam mult cu ochii închiși și clătină încet din cap.

— Niciuna. Zero. Pot să vi le înşir dacă doriți. De cele mai multe ori, nu s-a deplasat nimeni la fața locului, ceea ce înseamnă că nici măcar nu s-a deschis un dosar preliminar.

— Cunosc terminologia.

— Dar înțelegeți ce înseamnă asta pentru noi? Că nimănui nu-i pasă de animalele noastre omorâte?

Henriksson o privi fără să clipească.

— De câteva ori s-a întâmplat chiar să găsim indicii sau să vă dăm numele suspecților, şi totuşi ne-ați spus că n-avem suficiente dovezi incriminatoare. Cum e posibil?

— Nu-mi pot asuma răspunderea pentru o sută de sesizări, spuse Henriksson cu un aer obosit.

Elsa apucă spătarul scaunului din fața ei.

— Da, vă înțeleg. Dar puteți să-mi explicați de ce nu s-a făcut percheziție atunci când am găsit dâre de sânge care duceau până la magazia omului? Şi cine a predat probele alea atunci? Capetele de reni? Cine?

Brusc, Henriksson se făcu roşu ca racul.

— Dumneavoastră! exclamă Elsa.

Henriksson miji ochii iritat.

— N-am fost eu!

— Dar ați aprobat predarea probelor.

Henriksson lovi uşor cu palmele în masă şi se uită la monitorul din fața lui.

— Gata, timpul a expirat. Ai venit aici ca să vorbim despre ultima sesizare şi ți-am spus tot ce ştiu. Data următoare mai bine mă suni.

— De ce nu recunoaşteți pur şi simplu că a fost o greşeală?

Henriksson se ridică şi trase de cureaua pantalonilor, dar burta îi era prea mare.

— N-a fost nimic greşit. N-a fost nici ilegal, spuse el hotărât. Dar poate a fost deplasat.

Făcu doi paşi spre uşă şi o deschise.

— Deplasat, spuse Elsa şi dădu din cap.

Nu-i întinse mâna şi polițistul n-o privi în ochi.

Elsa îşi continuă drumul spre căminul de bătrâni. Áhkku părea să aibă

o zi mai bună, atât de bună, încât o lăsă să se apropie. Au stat întinse şi şi-au mişcat degetele de la picioare, care abia dacă ajungeau la marginea patului.

Elsa moştenise picioarele scurte ale bunicii ei.

— Suntem nişte şoricari, asta suntem.

Áhkku izbucni în râs auzind-o şi Elsa profită de ocazie ca să se mai apropie puțin de ea. Părul lui áhkku era frumos împletit şi răsucit în coc la ceafă. – Cine ți-a împletit părul?

— Surioara mea, spuse ea zâmbind.

Elsa încercă s-o ia de mână, dar şi-o plimba pe pătura aşternută peste picioare. Peretele din spatele lor era rece şi Elsa se sprijini cu capul de el.

Áhkku îi aruncă o privire curioasă.

— Brittis mi l-a împletit. Dar la fel cum mi-l împletea soră-mea.

— Mai zi-mi de surioara ta.

— A fost cea mai bună prietenă a mea.

— Povesteşte-mi cum vă înțelegeați când erați mici.

— Mă urma peste tot, mă imita în tot ce făceam. Învăța de la mine. Dar eu am părăsit-o, spuse áhkku şi plecă ochii. Şi nu i-am cerut iertare niciodată.

— Te-ai dus la şcoală.

— Nimeni nu mi-a spus că n-o să mă mai întorc.

— Dar te-ai întors.

— Doar vara. Şi ea s-a simțit tare singură.

Elsa abia dacă îndrăznea să respire, de frică să nu rateze momentul.

— Dar tu erai mai singură decât ea.

— Ei, nu! Eu îl aveam pe frate-meu, elev şi el. Însă îl băteau tot timpul.

Şi învățătoarele, şi ceilalți copii. Parcă nici nu-mi venea să le zic că e fratele meu. Dar ştiau oricum.

— Şi apoi şi surioara ta a început şcoala, tot acolo.

— I-am zis lui Enná să n-o lase să vină. I-am zis că n-o să reziste.

Vocea i se ascuțise şi începu să se legene înainte şi înapoi, agitată.

— E fix ca atunci. Nu mă lasă să vorbesc în sami.

— Păi, parcă e o angajată care vorbeşte limba? Áhkku dădu din cap.

— Cum o cheamă?

— Nu-mi amintesc. Dar e de treabă.

— Ce bine! Atunci vorbeşte cu ea.

Cu toate că avea ochii împăienjeniți, áhkku o pironi pe Elsa cu privirea.

— Vreau să plec acasă cu tine.

— La vară o să culegem mure galbene împreună.

— La vară n-o să mai fiu.

— Nu vorbi aşa. Áhkku molfâi din buze.

— Poate reuşeşti să vii şi la primăvară, să vezi puii. O să le lăsăm pe femele să fete în țarc înainte să plecăm cu turma la munte.

În clipa aceea, bătrâna izbucni în plâns. Scotea scâncete şi pe obrajii brăzdați de riduri îi picurau lacrimi mari.

Elsa nu îndrăzni s-o îmbrățişeze, aşa că o prinse de mână, în ciuda protestelor ei, strângând-o tare.

— Nu te necăji. O să fie mai bine.

Pe Elsa o scârbeau propriile cuvinte.

— Ştii că unul dintre oamenii ăia care ne-au furat renii a fost găsit mort? Zăcea lângă maşină, cu un ren lângă el, turui Elsa.

— Aşa-i trebuie! spuse áhkku încet.

— Nu-i frumos să vorbim aşa, dar, da, ai dreptate. Elsa scoase telefonul.

— O să-ți citesc articolul.

— N-am uitat să citesc.

— Ştiu, dar articolul ăsta nu l-ai citit.

Elsa oftă. Lovisa Wikberg se exprimase destul de rezervat. Poate că

moartea lui Petri îi făcuse pe cei de la ziar să-şi piardă interesul. Sau poate din cauză că poliția închisese dosarul. Al dracului Henriksson.

— „Un bărbat suspectat că ar fi furat un ren a fost găsit mort ieri după-

masă la marginea drumului național. Renul ucis era urcat pe jumătate în remorcă. Poliția refuză să confirme dacă există sau nu vreo legătură între cazul de față şi celelalte furturi de reni", citi Elsa.

Áhkku îşi desfăcu coada împletită şi începu s-o mângâie.

— Cine era omul ăla?

— Petri. Cel care a cumpărat casa verde de lângă râu.

Áhkku se opri brusc, părând că se gândeşte, că încearcă să-şi găsească

cuvintele. Dar nu-i răspunse şi Elsa îi citi mai departe despre investigații şi raportul medicului legist.

Dintr-odată se auzi un sforăit uşor şi capul lui áhkku se lăsă pe umărul ei. Adormise ca un copil care vrea să scape dintr-o încurcătură, îşi spuse Elsa. Profită de ocazie ca să-i mângâie obrazul cald şi moale.

56

Vihttalogiguhtta

În sat circulau tot felul de zvonuri. Ca de fiecare dată când se întâmpla ceva ieşit din comun, apăreau tot felul de teorii. Cum murise de fapt Petri?

Oare minerul ăla dăduse peste el primul sau i-o fi luat-o Ante înainte? Ante râse de zvonurile care-l incriminau, dar recunoscu de față cu Hanna că l-ar fi snopit în bătaie pe dobitoc dacă-l prindea în plină acțiune.

— Lasă-i să dea din gură, spuse el înainte să plece.

Iar Hanna rămase din nou singură cu gândurile ei. Uneori îşi dorea să fi căzut în sarcina ei să stea cu renii atâta timp. Bărbaţii nu puteau să rămână

acasă şi să rumege gânduri negre, trebuiau să muncească pe brânci.

Oare Lasse ce părere ar fi avut dacă ar fi trăit? Dacă şi cu parcă. Mereu aceeaşi poveste. Ar fi râs sigur de zvonuri şi ea l-ar fi înţeles greşit, ca de obicei, ar fi crezut că râde pe bune. Cât se bucura când îl auzea râzând! Îl văzuse drept lumina familiei, cel care îi îndemna tot timpul să nu se dea bătuţi, cel care îi încuraja, le spunea că nu e atât de grav cum li se pare lor.

Dar spre sfârşitul vieţii vorbea altfel. Hanna îşi aducea aminte că Lasse încerca să-i transmită ceva, dar ea avea nevoie de râsul lui, iar el îi făcuse pe plac. Gândul ăsta îi tăia respiraţia şi uneori gemea singură în mica ei bucătărie liniştită şi pustie. Cu timpul, ajunsese să se convingă că era vina ei.

— La ce te gândeşti?

Elsa stătea în faţa ei cu ceaşca în mână. Cafeaua se răcise şi melcişorii se uscaseră în coşul împletit. Hanna căută nişte folie şi o puse peste melcişorii cu scorţişoară perfect răsuciţi.

— La nimic special, spuse ea apoi.

— M-am gândit mult la Jon-Isak, spuse Elsa.

Vorbeau pe ocolite de ceva timp. Erau multe de zis despre Petri şi Hanna încercase să-şi arate interesul. îi povestise despre zvonurile legate de Ante, iar Elsa clătinase din cap revoltată. Dar de subiectul ăsta îi era groază, mai ales că nici nu spuneau lucrurilor pe nume.

— Cum a fost la şcoală după articolul ăla? N-am fost la serviciu câteva zile şi mi-am făcut griji pentru el. Ştii. ., zise Elsa, dar se opri şi duse ceaşca la gură, apoi se strâmbă când simți cafeaua rece.

Ar fi trebuit să se ridice şi să pregătească o nouă cană, dar atunci Elsa n-ar mai fi plecat niciodată.

— Ştii că se iau la bătaie? Sper că ți-a povestit. Nu ştiu dacă te-au sunat de la şcoală, spuse Elsa pe un ton nesigur.

Hanna se uită la ea de sub breton. Ar fi trebuit să se tundă de mult, părul îi ajungea deja la umeri şi firele albe o îmbătrâneau mult.

— Mi-a povestit, minți ea.

Elsa se lăsă pe spate şi răsuflă uşurată.

— Vai, ce bine.

Hanna dădu din cap, mai mult de-atât nu era-n stare să facă. Jon-Isak nu suflase o vorbă. La fel ca Lasse.

— Nici pe Anna-Stina n-am mai văzut-o de nu mai ştiu când. Stă numai cu Per-Jonas, continuă Elsa.

Hanna se bucură că nu mai trebuie să discute despre fiul ei.

— Da, nici noi n-o prea mai vedem. Ai tăi sunt bine?

Elsa se lumină la faţă.

— Mama pare alt om. Siessá a fost pe-aici mai des şi ultima oară a reuşit s-o convingă să se înscrie la un curs de aerobic în satul vecin. Se duc împreună în fiecare marți.

— E fantastică siessá asta a ta.

— Totu-i mai distractiv când e la noi. Ştii şi tu cât de tare râde.

Elsa plecă repede ochii, de parcă ar fi luat-o gura pe dinainte. Dar nu era niciun secret că Marika are o fire dificilă. De câte ori nu i-a deschis uşa Hanna când era Elsa mică şi i-a oferit exact ce-i lipsea acasă!

— Uneori avem cu toții nevoie de o siessá.

Muşchii de la ceafă i se încordară, semn că o paşte migrena.

— Da! Se pricepe să se bucure de viață. Adevărul e că ducem o viață

minunată, spuse Elsa zâmbind. Când nu circulă zvonuri prin sat şi copiii nu se bat la coală.

Hanna se prinse că Elsa încearcă să fie ironică. Îşi pipăi ceafa, încercând s-o maseze ca să se mai destindă puțin muşchii.

Se făcu linişte. Se auzea doar zumzetul maşinii de spălat vase. Hanna văzu că Elsa se uită la prelata din fața şopronului unde se afla de ani buni snowmobilul lui Lasse. Se aştepta să fie întrebată de ce n-a scăpat de el. Dar lui Jon-Isak îi plăcea să conducă Lynxul, chiar dacă era un model depăşit.

Puştiul era supărat că nu apucase să-l cunoască pe unchiul lui, despre care toți îi spuneau că fusese un comic înnăscut. Hanna simți nevoia să se ridice.

Ei doi împreună. Doamne, de câte ori nu şi-i imaginase împreună!

— Ştii că e alături de noi, spuse încet Elsa. Îi simt des prezența.

Auzind-o, Hanna se înfurie atât de tare, că trebui să se întoarcă şi să se sprijine de chiuvetă. Ştia că oamenii vorbesc despre Elsa, despre talentul ei.

Că poate să simtă lucruri pe care alții nu le simt. Lasse n-o vizitase deloc pe Hanna. Îl căutase în vise, în bucătăria mută unde îi plăcea să stea şi să

glumească. Dar nu-l găsise nicăieri.

Nu era în stare să se întoarcă, aşa că trânti vasele în chiuvetă şi ridică

din umeri.

— Îți aduci aminte când eu şi Anna-Stina eram copii şi veneam pe la voi dimineața, când vă beați cafeaua? Elsa se opri, apoi adăugă: Erai foarte importantă pentru mine.

Deci acum îi mulțumea. Când nu putea să se întoarcă spre ea pentru că

plesnea de gelozie.

— Ce bine, reuşi să îngaime.

— Şi Lasse. Dacă aveam noroc, îl găseam şi pe el.

Hanna strânse peria de spălat vasele şi stropi gresia şi geamul când încercă să clătească oala cu terci de ovăz lăsată la înmuiat de dimineaţă.

— Vreau doar să ştii că e alături de noi. Dar sigur ştiai deja.

Hanna se forţă să arunce o privire peste umăr şi să zâmbească. Apoi deschise robinetul la maximum.

— Mă îngrijorează un pic Mattias. ., bâigui Elsa. Nu se simte prea bine.

În depărtare se auzeau nişte snowmobile. Era aproape amiază şi Hanna îşi dădu seama că întârziase cu masa. Elsa le auzi şi ea şi amuţi. Doar nu se aştepta s-o ajute cu Mattias? Îşi dăduse deja seama, probabil, că nu mai are cum să-şi găsească adăpost în casa ei.

— Trebuie să mă apuc de prânz.

Elsa o privi dezamăgită. Dar ce era să facă? Mattias nu se apropiase niciodată de ea în felul în care o făcuse Elsa. Fusese un copil sălbatic şi apoi un adolescent dificil, mereu bosumflat. Se descurcase, ca orice băiat. Băieţii se descurcă în orice situaţie, îi venea să ţipe cât putea de tare, ca să se convingă că e adevărat.

Snowmobilele intrară în curte şi Hanna răsuflă uşurată. În sfârşit! Nu mai trebuia să stea de vorbă cu Elsa. Soarele se

ivi de după norii risipiți, semn că urma o după-amiază senină. Poate că se apuca totuşi de curățenie generală. Serios, cu aerisit covoare şi tot tacâmul.

57

Vihttalogicieza

A fost o înmormântare discretă, iar slujba s-a ținut la biserica din oraş.

Trei coroane pe sicriu şi un preot care nu primise niciun ajutor pentru o slujbă mai personalizată. Nu era deloc ca la înmormântarea bătrânului, unde abia dacă le-a ajuns cafeaua de după slujbă. Nu veniseră prea mulți nici atunci, trebuia să recunoască, dar, oricum, peste aşteptări. Şi maică-sa trimisese o telegramă, dar Robert o rupsese fără s-o citească.

Era îmbrăcat în acelaşi sacou negru ca atunci, însă de data asta nu mai reuşise să se încheie la nasturi. Cămaşa albă era pătată sub buzunarul de la piept, dar nu conta, pentru că nu se vedea pe sub sacou.

Tortul-sendviş era uscat şi somonul, prea sărat. Măcar cafeaua era tare. Sora lui Petri, cu familia ei, şi mama lui în vârstă stăteau lângă preot.

Cei doi nepoți păreau puşi pe şotii. Petri îi spusese cândva, la beție, că

micuții sunt ca şi ai lui. Nu discutaseră niciodată despre copii şi familie, dar îi scăpase cumva acel detaliu. Petri avea doar cincizeci şi trei de ani, cu un an mai mult decât el. Era greu de înțeles.

Discuția dintre Robert şi vecinii lui de la masă se poticnea la tot pasul.

— Ar fi mers un şnaps, spuse el.

Ceilalți îi răspunseră cu un „îhâm” şi un zâmbet.

— Dar oricum sunt cu maşina.

Jan-Olov, care locuia chiar lângă casa de vacanță a lui Petri, se aplecă

spre Robert. Respirația îi mirosea acru.

— Ce crezi că s-a întâmplat cu Petri? L-a omorât cineva?

Robert ezită, nu voia să toarne gaz pe foc. Privi pe furiş spre familia lui Petri. Cineva îi spusese că făcuse infarct. Dar nu era treaba lui să

răspândească zvonuri. Şi, de fapt, de unde să ştie el dacă infarctul sau lovitura la cap îl omorâse pe amărâtul ăla? Oamenii voiau să creadă că-l omorâse o javră de lapon care trecuse pe-acolo tocmai când Petri încărca renul în remorcă. Poate că l-a călcat cu maşina. Nimeni nu ştia dacă mai avea alte leziuni, oase rupte, hemoragie internă cauzată de vreo maşină. Normal că era o posibilitate, poate că a fost călcat de o maşină sau împins din spate, lucru care l-a făcut să-şi piardă echilibrul şi să se dea cu capul de asfalt.

— Da, aş vrea să ştiu şi eu. Oricum, e dubios, spuse el într-un final.

— Am auzit că a venit un poliţist nou, cu ceva sânge lapon, aşa că le ţine partea, spuse Jan-Olov.

— Vorbeşti serios? I-auzi! exclamă Robert şi-l privi curios.

— Numele de familie e suedez, Ljungblad sau Ljungkvist. Cică şi-a schimbat numele sami.

Robert dădu din cap gânditor. Auzi la el, Ljungblad. Mucosul ăla care-l aşteptase în curte. Şi-a schimbat numele. Păi, cine dracu' nu şi l-ar schimba în locul lui? Normal că-ţi crapă obrazul de ruşine dacă ştii că ai rude lapone.

Mulţi îşi ascunseseră originile de-a lungul anilor. Robert se şterse la gură cu şervetelul alb. Nu-l cunoştea destul de bine pe Jan-Olov ca să-şi permită să-i vorbească pe şleau.

— Există un risc, bineînțeles, după articolele alea despre cadavrele din pădure. Poate vreun nebun s-a gândit să-şi facă singur dreptate.

— Dar ştim bine că fură reni, ei între ei, şi dau vina pe noi.

— Da, în felul ăsta păstrează şi carnea, primesc şi compensație.

Jan-Olov clătină din cap şi îşi mai turnă nişte cafea.

— Dar Petri avea un ren în maşină, spuse el încet şi îl privi atent pe Robert.

— Ştii ceva? Eu cred că l-a călcat cu maşina din neatenție şi a zis că nu strică să-l ia cu el. Probabil se gândea să-i întrebe dacă le lipseşte vreunul.

Jan-Olov ridică din sprâncene şi zâmbi ironic. Robert se enervă. Îl judecase greşit. Omul era gură-spartă şi atât.

— Mda, cred că o iau şi eu spre casă.

Robert împinse scaunul în spate şi se ridică. Strânse din dinți când simți un junghi dureros în spinare.

Ajuns acasă, se trânti pe canapea fără să-şi scoată sacoul. Nu plângea, dar parcă i se înceţoşase privirea nițel.

— Îh, spuse el şi se şterse la ochi cu dosul palmei.

Pe masa din lemn de brad se vedeau patru cutii goale de bere Mariestad. O deschise pe a cincea şi o ridică spre tavan.

— Hai noroc, Petri, idiotule!

Pe forumul de pe Flashback se discutase despre moartea lui pe cincisprezece pagini. Robert îşi plimbă degetul pe ecranul telefonului.

Majoritatea postărilor le citise deja. Erau, în mare, teorii conspiraționiste, conform cărora Petri fusese omorât. Nu mulți păreau să-l fi cunoscut şi Robert ar fi vrut să posteze ceva despre el, să le explice ce fel de om fusese.

Dar nu ştia cum să-şi facă un cont şi n-avea încredere în comentariile anonime. Nu merita să rişte.

Alcoolul îi dădea o amețeală plăcută şi durerea din umăr şi spate nu-l mai sâcâia chiar atât de rău. Raija urcă cu greu lângă el şi îşi lăsă capul pe genunchiul lui. O mângâie zdravăn şi o scarpină sub ureche. Dacă moare? îşi spuse. Cu toate că nu-şi permitea astfel de gânduri. Aşa că dădu mai bine berea peste cap.

Scrolă de la o postare la alta şi reîncărcă pagina, voia ca lumea să

posteze şi mai multe reacţii. Îşi scoase cu greu sacoul şi se desfăcu la cravată, dar o lăsă să-i atârne la gât.

Dacă ar fi îndrăznit să posteze ceva, ar fi scris despre curva aia laponă

care trebuie pusă la punct. Poate că asta ar fi convins-o să-şi țină gura.

Dădu câinele la o parte şi şontâcăi până la frigider. În spatele şirului de cutii de bere se afla o bucată de carne de ren uscată, uitată acolo. O afumase Petri, special pentru el. Se pricepea la sărat carnea şi n-o dădea jos din afumătoare prea devreme. Cine o să-i mai afume carnea acum?

Când murise ăl bătrân, Robert rămăsese singur. Dar în ultimii ani se împrietenise cu Petri. Se cunoscuseră pe la douăzeci de ani. La tăiat lemne.

Era o vară superbă. Ţânţari cu duiumul, dar ce s-au mai distrat! După care porcăria aia. Când a condus băut.

Robert deschise cutia de bere şi luă o gură, dar amintirile nu-i dădeau pace. Îşi asumase un risc, luase maşina, deşi băuse toată noaptea. Era vară şi Robert simţea nevoia să se distreze, nu doar să lucreze. Soarele îi bătuse drept în ochi când cotise pe un drum pietruit şi maşina derapase. Pietrişul zburase în toate părţile, ceva se lovise de maşină şi nimerise în şanţ. Îi tăiase drumul băiatul şefului. Un dobitoc înfumurat care se credea mai deştept decât toţi. N-a murit,

nici măcar nu şi-a rupt vreun os. Dar s-a lovit de o movilă, şi-a crăpat arcada şi i-au zburat doi dinți din gură.

Iar şeful l-a întâmpinat cu „Mare greşeală să-l angajăm pe Robert, aşa tată, aşa fiu. Alcoolici şi puşcăriaşi ca tot neamul lor”.

Lui Robert puțin i-a lipsit să nu-l pocnească, dar Petri l-a apucat de braț. S-a mulțumit să urle la el că n-are nevoie de slujba aia de doi bani, s-a urcat în maşină şi s-a dus acasă, chiar dacă n-avea voie să conducă. Se gândea c-o să sune la poliție. Dar au ştiut că nu trebuie să se pună cu el.

În noaptea aia au început durerile de spate şi de ceafă. Avea impresia că îl împunge cineva cu nişte vătraie încinse. Durerea radia în sus, se răspândea prin vene, muşchi şi tendoane. Dacă ar fi ştiut că e doar începutul, s-ar fi spânzurat pe loc. Durerea îl slăbise vreo săptămână, dar revenise apoi în forță.

Odată cu locul de muncă, Robert pierduse şi legătura cu Petri. Dar după un timp îl văzuse în sat, la vreun an după moartea bătrânului, şi până

la urmă Petri cumpărase casa veche de lângă râu. Lucra la oraş, însă venea în sat când avea liber. Ăl bătrân slăbise prea mult ca să mai iasă la vânat reni, dar Petri era interesat să facă un ban. Şi aşa s-a întâmplat că ăl bătrân a murit şi Petri i-a luat locul. Era afacerea lui Robert, se înțelege. El era şeful.

Dar acum. . Robert ştia că Petri îşi permisese să facă anumite lucruri.

Poate mai des decât îşi închipuise el. Robert se lăsă greu pe canapea, care se clătină periculos.

După moartea lui Petri n-a mai avut timp să se enerveze sau să stea să

despice firul în patru. A fost nevoit să recupereze toată carnea pe care o lăsase la el când poliția îl amenințase cu percheziția. O sunase pe sora lui Petri să-i ceară cheia. Femeia nici măcar nu l-a întrebat ce caută.

A trebuit să vândă carnea repede şi la un preţ de nimic. A păstrat doar câteva hălci, mai mult pentru că i se părea absurd să n-aibă niciun pic de carne în congelator.

Robert oftă, iar Raija ridică botul şi adulmecă aerul. Al dracu' Petri.

Cum naiba îi venise ideea să târâie un ren prin toată pădurea fără să-l sune?

Dac-ar fi fost împreună, l-ar fi cărat imediat la remorcă şi ar fi şters-o. Şi Petri ar fi încă în viață. Dar, mai ales, n-ar fi trebuit să-l mintă.

Robert îşi frecă blugii cu pumnii cărnoşi. Mirosea acru a transpiraţie la subsuori, aşa că se desfăcu la cămaşă şi azvârli cravata în colţul canapelei.

Rămase cu pieptul dezvelit şi se scarpină la ceafă.

Un pic mai târziu, când ieşi în papucii de casă în frig, era tot descheiat la cămaşă şi sfârcurile ascunse sub firele lungi şi rare de păr negru i se întăriră ca nişte muguri de mesteacăn. Intră în garaj şi se duse la dulapul cu arme. Când simţi puşca în mână, se linişti şi intră înapoi în casă, dar alunecă

pe ultima treaptă şi înjură când durerea îl fulgeră în umăr.

O să le arate el trolilor ălora de pe Flashback că poţi face mai mult decât să stai şi să scrii comentarii anonime. N-o să treacă mult timp şi iar o să încingă tastatura, comentând pe marginea faptei lui.

Îşi puse cămaşa de lână, dar, în grabă, îşi încheie nasturii aiurea. Trase fermoarul gecii şi îşi puse pe cap căciula din blană de vulpe. Mănuşile nu le găsi. Puşca îi atârna pe umăr.

58

Vihttalogigavcci

Siessá stătea sprijinită de masa din bucătărie şi se uita cum se fâţâie mama de colo-colo, alergând dintr-o cameră în alta. Îi făcu Elsei cu ochiul şi zâmbi.

— Nu e obişnuită să plece de-acasă.

Abia atunci îşi dădu seama Elsa câtă dreptate are. Mama era mereu cea care rămânea acasă. Când tata şi Mattias plecau cu renii, când Elsa era la şcoală şi când áhkku trebuise să se mute de la ei. Mama era roşie la faţă şi îşi căuta telefonul, fără să observe că-l ţine în mână. Când îşi dădu seama, râse în hohote.

— O să bem vin până cădem late. Şi am făcut rezervare la spa, la hotel, şi sâmbătă mergem la cumpărături toată ziua, spuse siessá şi zornăi cheile de la maşină.

— Nu suport alcoolul, ştii bine, spuse mama trăgând valiza până în hol.

Sunt gata. Hai să plecăm.

Cele două chicotiră şi se îmbrânciră în hol în timp ce îşi puneau cizmele şi Elsa ar fi vrut să-i spună lui siessá că e o eroină. Le îmbrăţişa pe amândouă.

— Te descurci? Isa şi Mattias ar trebui să se întoarcă în câteva ore. Dar furtuna a stricat gardurile alea de la ţarc.

Elsa clătină din cap, zâmbind.

— Te rog frumos. Vorbeşti în dodii, e un fleac.

— Mi se pare ciudat că plec.

Dar mama nu părea deloc supărată. Siessá dădu ochii peste cap şi o împinse spre uşă.

— Doamne fereşte. Ne întoarcem duminică, femeie.

Rudele discutau febril despre vizitele tot mai dese pe care le făcea siessá în sat. Elsa auzise bârfe despre un divorţ, dar nu voia s-o întrebe.

Le făcu cu mâna când o claxonară de trei ori din curte şi apoi o luară

spre sud, către oraşul de pe malul mării.

Mai trecea câte un camion în trombă pe lângă casă, în rest nu prea era trafic. Era linişte şi afară, şi înăuntru. Se întinse pe canapeaua din camera de zi şi se acoperi cu o pătură moale şi albă. Când rămânea singură, simţea nevoia să se retragă spre mijlocul casei. Când era mică, de plictiseală alerga la áddjá şi áhkku. Acum nimic nu i se părea mai plăcut decât să rămână

singură acasă. Citi puțin, apoi ațipi şi se trezi cu mintea înceţoşată, fără să

ştie cât e ceasul.

Auzind un motor de snowmobil, Elsa se ridică în capul oaselor. Să fi fost oare tata şi Mattias? Elsa întinse gâtul să vadă de unde vine lumina, dar farurile păreau să bată din cealaltă direcție. Ieşi tiptil, trase de clanță ca să se asigure că uşa e încuiată şi stinse lumina în hol şi în bucătărie. Snowmobilul, pentru că părea să fie doar unul, se apropie şi Elsa se aşteptă să-şi vadă de drum, dar zgomotul părea să se îndrepte spre casa lor.

Şi, brusc, se trezi cu el în fața casei. Elsa se ascunse pe jumătate după

perdeaua din bucătărie şi văzu lumina farului. Părea că se deplasează în viteză. Înaintea ultimului morman de zăpadă de pe marginea şoselei acceleră, spulberându-l, după care făcu un salt în aer şi aterizâ clătinându-se în şanțul de pe partea cealaltă. Şoferul căzu din şa şi rămase nemişcat în zăpadă. Elsa alergă după telefon în camera de zi. Trebuia să se întoarcă în bucătărie şi să vadă încotro a luat-o, dar parcă înlemnise. Mâinile îi erau reci ca gheața şi picioarele grele ca nişte pietroaie. Părea că pericolul îi suflă în ceafă acolo, în camera întunecată. Corpul o lăsase de izbeliște şi îi venea să

se ghemuiască sub măsuța de cafea şi să închidă ochii până când trece pericolul. Cineva scânci. Sunetul venea din

gâtlejul ei. Încă un pas. Şi încă unul. Şi încă unul. Numai să nu se arate la geamul bucătăriei. Unghiile zgâriau înnebunite pervazul.

Omul se ridicase şi şontâcăia pe drum. În mână părea să aibă un obiect lung şi îngust. O armă? N-avea cine să fie decât Robert Isaksson, în drum spre casa lor. Revelația o izbi ca un pumn în stomac.

Bătu în retragere spre masa din bucătărie, căzu în genunchi şi aruncă

într-o parte covorul Merimekko, deschise cu un gest smucit trapa din podea şi coborî repede scările abrupte. O, nu! Aruncase covorul într-un colț al bucătăriei! Oricine şi-ar fi dat seama că e în pivniță. Picase în propria capcană, ca un şobolan încolțit.

Sună la 112, cu dinții clănțănindu-i în aerul rece şi umed. Mirosul de pământ îi gâdila nările.

— Ajutor! Un bărbat vrea să intre în casă! Cred că e înarmat.

Operatorul avea o voce calmă şi vorbea atât de tărăgănat, încât Elsa fu nevoită să-l întrerupă ca să țipe la el să trimită poliția în satul ei. Şi când rosti numele lui Robert, o lăsă vocea.

— E prima casă când vii dinspre oraş.

Operatorul repetă numele satului. Nu reuşea să-l pronunțe corect. O

întrebă dacă a încuiat uşa şi dacă e singură.

— Eşti sigură că ține o armă în mâini?

— Nu ştiu, aşa mi s-a părut. Vă rog, vă rog mult, de data asta trebuie să

veniți! – Încercați să vă calmați. Am anunțat deja poliția. Sunt în drum spre dumneavoastră.

— Dar nu vă dați seama cât de departe sunt?

Vocea ei era un țipăt înăbuşit.

— Trimiteți un elicopter! O maşină n-are cum să ajungă la timp.

înțelegeți?

În clipa aceea se auziră bătăi în uşă şi, imediat, în geamul bucătăriei.

Elsa şopti printre dinți:

— E aici. Trebuie să-l sun pe tata. N-o să ajungeți la timp.

— Nu închideți. .

Mâinile îi tremurau când formă numărul tatălui ei. Sună, dar nu răspunse nimeni. în acelaşi timp, de afară se auzea o voce neclară, parcă

departe, şi totuşi înfiorător de aproape.

— Unde eşti, curvă laponă?

Se făcu linişte, apoi se auziră din nou bătăi în geam, de data asta în fereastra camerei de zi.

— Te învăț eu să-ți ții gura!

Îl sună iar pe tatăl ei şi în sfârşit îi răspunse.

— Ce s-a întâmplat?

Avea gura atât de uscată, încât i se lipeau buzele de gingii.

— Robert. E la noi. .

— Helveha..

Elsa auzi pocnituri şi un şuier în telefon, părea că tata aleargă, în clipa aia izbucni în plâns şi se aşează pe ultima treaptă, strângându-se singură în braţe. Pe fir se auzi un motor pornind şi tata ţipă în telefon că vine.

— Nu parca în faţa casei! O să te împuşte.

— E înarmat? Elsa, ascultă la mine. Trebuie să închid şi să sun după

ajutor. Nu te apropia de ferestre.

— Sunt în pivniţă.

În clipa următoare auzi un geam spărgându-se deasupra ei. Telefonul îi căzu din mână, pe covorul de pe podeaua de beton, şi se stinse.

— Laponii dracului! Adunătură de jegoşi! Cine l-a omorât pe Petri?

Vocea lui era atât de aproape, chiar deasupra ei. Vorbea împleticit.

Deocamdată nu se auzea niciun pas înăuntru. Elsa aprinse lanterna şi cercetă repede rafturile, căutând ceva ce putea fi folosit drept armă.

Se gândi să țipe că sună la poliție, poate l-ar fi speriat un pic, dar când deschise gura, îşi dădu seama că a lăsat-o vocea.

Se aşternu o linişte rău prevestitoare. Elsa trase tare de şnurul care ținea trapa coborâtă. Ar fi fost în stare să se agațe de el cu toată greutatea dacă Robert ar fi încercat s-o ridice. Şnurul vechi îi tăia palmele. Linişstea şi aşteptarea o speriau mai mult decât vocea lui adineaori.

Apoi se auzi huruitul unui motor. Să fi ajuns tata deja? O să-l împuşte Robert. Elsa trase şi mai tare de şnur, dar, cum tremura, îl tot scăpa din mâini. Degetele îi erau ca piftia.

Huruitul motorului se îndepărtă şi Elsa încercă să se adune. Probabil era chiar Robert, dar nu îndrăzni încă să dea drumul şnurului. Nici măcar când zgomotul nu se mai auzi deloc. Nici când auzi două snowmobile intrând în curte. Nici măcar când i se păru că descuie cineva uşa cu cheia. Îl scăpă din mână abia când îl auzi pe tata strigând-o.

59

Vihttalogiovcci

Elsa îşi strânse jacheta pe corp, transpirând şi tremurând de frig în acelaşi timp. Cana de ceai de pe masă era neatinsă. Tata se plimba de colo-colo şi vorbea singur.

Poliția sosi cu girofarurile pornite poate chiar din oraş. Elsa îşi imagină

cum depăşiseră alte maşini, dar cum apoi încetiniseră la auzul veştii că

pericolul nu mai părea iminent.

Tata se holbă la ceva pe fereastră. Lumina albastră care clipea pe dulapurile din bucătărie şi pe pereți se stinse.

— Ca să vezi! Henriksson în persoană. Cu un coleg.

Îi întâmpină în hol şi îi conduse înăuntru fără să scoată un cuvânt. Se auziră paşi grei, ceva foşni, poate uniformele, după care un miros străin se răspândi prin bucătărie.

— Salut, Elsa! Noi doi ne-am mai văzut.

Elsa ridică privirea. Bineînțeles că recunoştea genele decolorate şi ochii spălăciți.

— Da, şi ne-am şi auzit. În legătură cu percheziția aia la domiciliu care n-a mai avut loc, spuse ea cu voce răguşită.

Ljungblad se dezumflă puțin.

— Aşa e, din păcate.

— Şi acum, persoana respectivă a trecut la ameninţări directe.

Henriksson îşi drese glasul şi Ljungblad făcu un pas în lături.

— Aşa deci. Asta nu e deloc bine, Elsa. Cum te simți? Ea ridică din umeri, dar bărbia îi tremura.

Ljungblad şi Henriksson îşi traseră câte un scaun şi se aşezară în faţa ei. Ljungblad scoase un carneţel şi Henriksson se aplecă înainte.

— Povesteşte-ne de la început. Ce s-a întâmplat?

— A fost Robert Isaksson.

— Eşti sigură?

— Da. Voia să mă omoare.

— A zis asta explicit?

— Cred că da. Totul s-a întâmplat foarte repede. A țipat tot felul de porcării şi mi-a zis c-o să mă-nvețe să-mi țin gura.

— Îți aduci aminte exact cum s-a exprimat?

— Îmi amintesc clar că mi-a zis „curvă laponă”.

Tata înjură.

— Dacă nu vă ocupați de el.. , spuse, dar vocea i se stinse. Da. Nu ştiu ce fac dacă nu-l prindeți.

— Încercați să vă liniştiți puțin. Stați jos, spuse Ljungblad. Îi vorbea cu calm, dar tata nu se lăsă înduplecat.

— Putea s-o omoare!

— L-ai văzut? întrebă Henriksson. Ia-o de la început ca să înțelegem exact ce şi cum.

— Eram singură acasă când am auzit snowmobilul. Mă odihneam pe canapea, în camera de zi. M-am dus la geamul ăsta şi l-am văzut că se apropie în viteză. Snowmobilul a zburat de pe traseu şi el a aterizat în zăpadă. Şi apoi l-am văzut cum se apropie de casă. Avea ceva în mână. Sunt aproape sigură că era o puşcă.

Ljungblad se uită pe fereastră, însă îşi zări doar propria reflexie.

— E destul de întuneric afară. Eşti sigură că era el?

— Cât se poate de sigură.

— Ați auzit? E sigură! mârâi tata.

Ljungblad se ridică şi îl conduse uşor spre camera de zi.

— Stați aici un pic cât vorbim cu Elsa. Înțeleg că sunteți furios, dar trebuie să discutăm cu ea calm, fără să fim deranjați.

Apoi se postă în uşă, nelăsându-l să treacă, până când tata se aşeză pe canapea.

— Sunt sigură că-i găsiți urmele şi că duc până la casa lui, spuse Elsa.

— Da, din păcate nu suntem cu snowmobilul, aşa că.. , spuse Henriksson ridicând palmele a resemnare.

— Luați snowmobilele noastre, ce mare filozofie! strigă tata din cameră.

— Putem să stingem puțin lumina ca să vedem cât de întuneric e afară? Să ne dăm seama dacă se vede ceva de-aici? întrebă Henriksson arătând din cap spre întrerupător.

Elsei nu-i scăpă faptul că Ljungblad îşi încleştase maxilarul.

— Poate ar fi bine să vedem mai întâi ce s-a întâmplat aici. Văd că

cineva v-a spart geamul de la bucătărie.

Henriksson îi aruncă o privire nedumerită. Probabil că nu era obişnuit ca un coleg mai tânăr să preia comanda.

— Da, el.

— Şi atunci a strigat la tine, zici? întrebă Henriksson.

— Da. Şi acum îmi amintesc că a zis ceva şi de Petri.

— Renul furat. Tipul pe care l-au găsit mort lângă maşină, cu renul în remorcă, spuse Ljungblad.

Henriksson se încruntă la Ljungblad, care se schimbă la față. Dar Elsa se relaxase puțin, umerii i se destinseseră. Şi-l masă pe stângul cu mâna rece ca gheața.

— Şi tu unde erai? L-ai văzut de aproape? o luă Henriksson la întrebări, deşi ea se uita la Ljungblad.

— Eram în pivniță, aşa că l-am auzit.

— I-ai recunoscut vocea?

— Da.

— Hm. Henriksson bătu darabana pe masa din bucătărie. Oricum, trebuie să stingem lumina ca să ne dăm seama mai bine ce-ai văzut, spuse el şi se ridică.

Elsei i se păru ciudat să stea pe întuneric cu doi polițişti, dar le arătă

cam pe unde aterizase snowmobilul în şanț.

— Puteți să vă duceți să verificați. Se vede clar că troianul e spulberat.

— Văd că pe-aici nu aveți iluminat stradal şi mai e şi o distanță

măricică. Nu cred că poți să distingi o față şi o armă. Nu crezi că ținea o lopată sau aşa ceva?

Întrebarea lui Henriksson pluti o vreme în aer, fără răspuns.

OK, putem să aprindem lumina.

Tata înjură din camera de zi.

— Una e să n-aveți încredere în noi când vă sunăm că ne împuşcă renii şi alta e să n-o credeți pe Elsa. E ruşinos!

Henriksson oftă.

— Nils Johan, te rog să te calmezi. Ori stai liniştit, ori ieşi şi ne aştepți afară. N-am zis că n-o credem pe fiica ta. Dar trebuie să-i punem întrebări, ca să vedem exact ce s-a întâmplat aici.

— L-am recunoscut, da, şi, nu, nu sunt sută la sută sigură ce avea în mână, dar putea fi o puşcă, spuse Elsa.

Se gândi la Mattias, cât de dezamăgit ar fi fost dacă ar fi auzit-o acum.

Avusese şansa să-l incrimineze pe Robert şi n-ar fi trebuit să cedeze când venea vorba de puşcă.

Mattias o ajutase să iasă din pivniță, părând cătrănit la față. I-a zis că se duce să-l omoare în bătaie pe Robert. Tata l-a târât prin curte, l-a împins în casa lui şi a trântit uşa.

Îi tremurau genunchii şi-i chiorăiau maţele. Ar fi vrut să se culce, să

uite de toate în somn. Încercă să-şi aducă aminte cum arăta obiectul din mâna lui Robert. Era lung şi îngust. Să fi fost o lopată, totuşi?

— Ce altceva putea fi dacă nu o armă? spuse ea şi se uită la Ljungblad.

Nu puteţi să-l arestaţi acum, vă rog?

— Crezi că l-a mai văzut cineva? întrebă el.

— Suntem ultima casă din sat şi până la următorul vecin sunt câteva sute de metri. Dacă nu l-au văzut pe snowmobil, poate l-a văzut cineva pe drum.

Elsa se întinse pe bancheta de lemn, simţind cât de tare îi bate inima.

— Cum te simţi? Vrei un pahar cu apă?

Ljungblad o privi îngrijorat.

— N-am nimic, doar am obosit.

Poliţistul luă un pahar de pe uscătorul de vase, îl umplu cu apă şi îl puse pe masă în faţa ei.

— Robert mi-a trimis şi mesaje de ameninţare. Sau, mă rog, cred că el e, doar că îmi scrie de pe un număr secret.

— Mai ai mesajele?

Elsa se ridică, sorbi cu grijă din pahar şi căută pe telefon până le găsi.

Ljungblad i le citi cu voce tare colegului său.

— Ai făcut sesizare? întrebă Henriksson şi îi dădu înapoi telefonul.

— Da, dar nu chiar atunci. La început mi s-a părut lipsit de sens, fiindcă

erau trimise de pe un număr necunoscut, dar până la urmă am făcut-o.

Elsa îşi aduse aminte de mama. Complet neştiutoare, undeva într-un hotel, cu siessá. Tata se furişă înapoi în bucătărie, trase de rola cu hârtie de menaj şi îşi suflă nasul.

— N-o sunăm pe mama, spuse Elsa în sami şi tata dădu din cap.

Henriksson îi privi.

— O să ne uităm mai de-aproape la urmele de paşi din faţa casei, spuse el. Apoi îi facem o vizită lui Robert. Vă sun eu după aceea.

Puse accentul pe „eu” şi se uită la Ljungblad.

— Îl duceţi la secţie sau trebuie să stăm de veghe toată noaptea?

întrebă tata.

— Cred că e beat mort de-acuma. Am mai avut de-a face cu el, spuse Henriksson.

— Sper să nu vă împuşte.

Henriksson clătină din cap, sigur pe el.

— Nu, dacă mă vede pe mine.

Ljungblad puse mâna pe umărul Elsei.

— Ai nevoie de ceva? Ei îi venea să plângă.

— De un singur lucru: să-l duceți la secție şi să-l închideți.

60

Guhttalogi

Mirosea în toată casa, puțea a lavetă umedă şi a peşte uitat cu zilele în găleata de gunoi, iar cutiile de bere erau înşiruite pe blatul de bucătărie şi câteva pe masa din camera de zi. Afară, în curte, Raija lătra agresiv.

Robert îi lăsă să bată la uşă mult şi bine înainte să le deschidă, în izmene şi un tricou cu un logo spălăcit.

— Ei, iar ați venit în vizită, spuse el străduindu-se să vorbească

limpede. Ia te uită. Henriksson în persoană.

Robert avea părul umed pe frunte şi pe la urechi de la apa rece ca gheața cu care se stropise când auzise maşina intrând în curte.

— A, deci ne aşteptai, spuse Henriksson, cercetând camera. Şi tot m-ai lăsat să bat la uşă o groază.

— Ați venit să mă întrebați de Petri, bănuiesc. Pot să vă spun din start că n-a murit de moarte bună.

Robert simți că i se întoarce stomacul pe dos şi-l trecu o transpirație rece.

Văzu cum polițistul mai tânăr ridică din sprâncene, în timp ce Henriksson se plimba prin camera de zi şi bucătărie. Îşi bombă pieptul. Aşa cum făceau în armată. Îi veni să-i ordone să bage pas alergător. Zâmbi amuzat de propriul gând.

— Unde ai fost ultimele două ore?

— Aici, unde să fiu? Azi m-am dus la înmormântare şi după aia am tras o băută.

Nici Henriksson, nici mucosul nu se aşezară, pe de altă parte, nici el nu-i invită să ia loc, dar până la urmă fu nevoit să se prăbuşească pe taburetul de lângă aragaz. Îşi şterse fruntea umedă şi încercă să se concentreze pe un punct fix.

— Există posibilitatea să te fi enervat atât de tare moartea lui Petri, încât te-ai dus să amenințI oamenii?

— Nu-s în stare să conduc, după cum vezi.

Robert tuşi, îndelung şi hârâit, încercând să tragă de timp. Apoi se ridică şi scuipă în chiuvetă. Rămase pe loc, cu palmele transpirate pe placa rece de aluminiu.

— Arme ai? întrebă mucosul.

Asta îl făcu pe Robert să râdă în hohote, până când îl apucă din nou tusea.

— Bineînțeles că am. Ce dracu' crezi? E cineva în sat care nu are? Toți vânăm pe-aici. Ce dracu' de coleg ți-ai luat, Henriksson?

Henriksson se apropie de el şi aşteptă până când reuşi să-l privească în ochi.

— O persoană ne-a zis că te-a văzut pe snowmobil, cu arma la tine. Că

ai amenințat-o şi i-ai spart geamul.

— Crezi că pot să conduc în halul în care sunt?

Robert ridică brațele şi făcu un pas într-o parte ca să-şi recapete echilibrul. Se apucă iar de blatul de bucătărie şi zâmbi, dar ştia că zâmbetul lui semăna mai degrabă cu o grimasă.

— Arată-ne snowmobilul.

— E la reparat.

— Atunci arma, spuse Henriksson.

Robert oftă şi arătă din cap spre uşă.

Raija se mişcă agitată când ieşiră, scuturându-şi lanţul. Cei trei se îndreptară spre garaj şi Ljungblad cercetă urmele de snowmobil din curte.

— Arată de parcă cineva ar fi trecut pe-aici cu un snowmobil.

— Asta aşa e. Lumea trece pe-aici toată ziua. O ia pe scurtătură, caută

lacul ăla bun pentru pescuit.

Mucosul nu se dădu bătut şi se duse pe lângă urme, pe după colţul casei şi mai departe, spre brazi. Lumina lanternei lui se plimba peste zăpadă.

Robert trase de izmene – îl apucase tremuriciul.

— Se văd şi urme de paşi, strigă de departe mucosul.

— Da, dracu' ştie care umblă pe-aci.

— Vrei să zici că n-ai ascuns snowmobilul în pădure şi ai coborât înapoi pe jos?

Robert clătină din cap şi se duse spre garaj mergând pe trei cărări.

Henriksson îl urmă şi Robert îi arătă dulapul cu arme încuiat ca la carte, după care îl descuie, dar fără să scoată puşca de vânătoare. Puşca bătrânului se afla sub prelata din colțul garajului. Încercă din răsputeri să nu se uite într-acolo şi să-şi înghită valul de fiere din gât.

Henriksson îşi plimbă dezgustat privirea prin garaj.

— Şi zici că taică-tău făcea ordine pe-aici?

Robert consideră că mai bine nu răspunde.

— Unde-ai dus snowmobilul la reparat? Cum se numeşte firma?

— N-am eu bani de firme. E la un amic.

— Aşa, şi cum îl cheamă pe amicul tău?

Robert încuie tacticos dulapul.

— E un tip din Lainio.

— Pe nume..

— Joel Pettersson.

— Număr de telefon?

— Crezi că-l ştiu pe de rost? Mă duc să aduc telefonul.

Ljungblad intră, îşi plimbă privirea prin tot garajul şi se opri la lada frigorifică mare şi albă, rămasă nefolosită de când se stricase. „N-ai decât să

te uiți în ea, dobitocule”, îşi spuse Robert.

— Ai vreun martor care să confirme c-ai fost acasă în ultimele două

ore?

— Pe Dumnezeu.

Ljungblad pufni şi îl privi obosit.

— Hai atunci să căutăm numărul amicului, spuse Henriksson.

Cică şi-a dus snowmobilul la reparat în Lainio, spuse el pe un ton care lui Robert nu-i plăcea deloc.

Ajuns în casă, Robert îşi caută telefonul printre pernele de pe canapea.

Simți firicele de nisip şi praf sub unghii.

— L-ai găsit? întrebă Henriksson şi se postă în spatele lui.

Robert caută printre contacte şi le dădu numărul lui Joel.

Afurisitul de Ljungblad adulmecă demonstrativ aerul, ca un câine la vânătoare de elani.

— Mie mi se pare că miroşi a benzină şi a gaze de eşapament.

— De unde ziceai că eşti? Nu eşti obişnuit cu snowmobilele, mi se pare.

Mirosul îți intră în haine. Nu mai iese. Nu mă miroşi pe mine, ci nădragii ăia de-acolo. Robert arătă spre o pereche de pantaloni negri de lucru, care atârnau pe un scaun de bucătărie.

— Pot să mă uit la bocancii tăi?

Robert ridică palma, semn că îi poftea să cerceteze tot holul. Aruncase deja bocancii Graninge sub prima treaptă din saună. Dar acolo nu-i lăsa să

intre fără mandat de percheziție.

Ljungblad învârti încălțămintea pe toate părțile, apoi o fotografie cu telefonul.

— Deci n-ai amenințat pe nimeni din satul vecin?

Un licăr se aprinse în ochii lui Robert.

— Poate mai bine verificați de câte ori m-au calomniat oamenii ăia, absolut pe nedrept. Doar ați mai fost pe-aici, spuse şi îl privi pe Ljungblad mulțumit. Dar n-ați descoperit nimic. Laponii ziceau că au găsit urme de sânge care duceau până aici. Poate că eu ar trebui să-i denunț pe ei, pentru calomnie. Robert îşi bombă pieptul şi înălță bărbia. Am fost drăguț şi v-am lăsat să intrați, însă eu zic că am terminat. Oricum, trebuie să mă piş.

— Ne întoarcem, spuse Henriksson şi îl bătu tare pe umăr, în loc să-i strângă mâna.

— Foarte bine, foarte bine. Mai ales dacă-l prindeți pe nemernicul care l-a omorât pe Petri.

— Hai, las-o baltă. Nu l-a omorât nimeni, se răsti la el Henriksson. Şi dacă vrei să te răzbuni, eu zic să te mai gândeşti.

Robert îl ignoră şi se holbă la Ljungblad.

— Tu eşti ăla cu neamuri sami, nu?

— Nu, deloc. Şi ce legătură are.. ?

— A, nu, nimic, întrebam şi eu.

Henriksson îl lăsă pe Ljungblad să iasă primul şi apoi se întoarse spre Robert.

— Să sperăm că nu te-a văzut nimeni pe snowmobil. Şi că nu ne-ai minţit. Nu mă pune să mă întorc şi să te duc la secție.

61

Guhttalogiokta

Hanna zări maşina poliției când tocmai intra în curte şi se apucă să se pieptene. Elsa o sunase deja s-o avertizeze că s-ar putea să primească o vizită din partea polițiştilor.

Deschise uşa înainte ca ei să apuce să bată şi se opriră toți în hol.

Hanna n-avea chef să-i invite înăuntru. Elsa ştia deja că nu văzuse snowmobilul. Acum trebuia să le zică şi polițiştilor. Sigur că auzise un snowmobil trecând pe-acolo, dar se întâmpla atât de des, încât nimeni nu alerga la geam să vadă cine e. Doar când îl ținea pe Jon-Isak sub observație se mai uita la el de după perdea, de frică să nu traverseze lacul înghețat şi să

dispară din raza ei vizuală. Măcar atâta minte avea şi ea.

— N-ai văzut pe nimeni să treacă pe-aici cu un snowmobil? o întrebă

polițistul mai vârstnic studiindu-i fața stânjenitor de mult.

— Nu. Nu l-a văzut nimeni în afară de Elsa?

— Nu. Am fost la toți vecinii care ar fi putut să-l vadă, dar nimeni n-a văzut nimic. Doar cineva din casa aia albă.. , spuse polițistul mai tânăr răsfoind un carnețel. Zice că a văzut un snowmobil, dar nevastă-sa l-a contrazis. Spune că

omul e cam zăpăcit şi că încurcă borcanele tot timpul, deci se pare că nu ne putem baza pe el.

Hanna dădu din cap încet.

— Vă daţi seama că singura şansă să-l prindeţi pe Robert Isaksson în flagrant delict e să treceţi pe-aici mai des.

— Da, mulţi ne-au spus acelaşi lucru. Dar ne puteţi ajuta şi cu o declaraţie, să ştiţi, spuse poliţistul mai în vârstă pe un ton aspru.

— Credeţi-mă că aş fi depus imediat declaraţia. Problema e că nu m-am uitat pe geam chiar atunci. Şi ceilalţi n-au curaj. E un sat mic, oamenii nu vor să se certe cu vecinii.

— Circulă zvonuri prin sat din care se înţelege că Robert o hărţuieşte pe Elsa?

— Elsa nu fabulează, să ştiţi. Acum Hanna era cea care îşi înăspri vocea. Tot îndură ameninţări de ceva timp, cineva i-a zgâriat maşina şi i-a trimis nişte mesaje oribile. Şi acum nebunul crede că prietenul lui a fost omorât. Unii zic că făptaşul ar fi fost bărbatul meu, pentru că el a identificat renul ăla în numele comunităţii.

Hanna amuţi, simţind brusc nevoia să se ţină de cadrul uşii. Robert ar fi putut la fel de bine să intre la ea în curte şi să-l caute pe Ante. Ar fi putut s-o împuşte şi pe ea. Sau pe Jon-

Isak. Nu obişnuiau să închidă uşa de la intrare decât rar, doar noaptea.

— Omul ăla e pe bune periculos, bâigui ea.

— Da, din păcate nu putem să facem mare lucru dacă nu avem martori.

— Dar el ce zice?

— Nu putem să intrăm în detalii. Dar deocamdată nu avem decât două

declarații care se bat cap în cap, de-asta ne-ar trebui nişte martori.

— Deci scapă din nou basma curată.

Când maşina poliției părăsi curtea, Hanna trase scaunul de bucătărie mai aproape de geam. Se holbă câteva minute la întunericul de-afară. Apoi îi dădu mesaj Elsei, s-o întrebe cum se simte. Elsa îi răspunse cu un „OK”. După

aceea îi scrise lui Jon-Isak să-l întrebe dacă a petrecut o zi frumoasă alături de isa la cabană. Iar copilul îi răspunse politicos, ca de obicei, şi îşi încheie mesajul cu o inimioară plină de speranță. Hanna îi răspunse cu trei.

62

Guhttalogiguokte

Elsa se trezea în fiecare noapte scăldată într-o transpirație rece, uneori cu lacrimi în ochi. Mai nou, toți dormeau iepureşte. Elsa auzea paşii tatălui ei mult după miezul nopții, iar Mattias nu stingea lumina peste noapte aproape niciodată. Uşile casei şi ale şopronului erau încuiate tot timpul şi atârnaseră

un lacăt pe uşa afumătorii.

Într-o noapte, cineva trecu prin fața casei şi claxona lung, iar Elsa alergă imediat la geam, însă nu reuşi să distingă maşina în vârtejul de zăpadă iscat. Văzu doar două puncte roşii care dispărură repede.

Ziua era furioasă şi stătea cu maxilarul atât de încleştat, că uneori o dureau dinții. Dar noaptea frica o paraliza şi se trezea cu părul umed pe fruntea rece.

Ljungblad sună să-i spună că-i luaseră o declarație lui Robert.

— Snowmobilul e în Lainio. Şi bocancii din hol nu se potrivesc cu urmele din zăpadă din fața casei. Par un număr mai mic.

— Nu credeți că are mai multe perechi?

Elsa era sarcastică şi Ljungblad oftă la telefon.

— E greu când el zice una şi tu zici alta, iar noi n-avem nicio probă.

— Şi eu ce să fac acum?

— Înțeleg că eşti îngrijorată. Aş vrea să-ți pot da veşti mai bune. Nu poți decât să ne suni dacă se mai întâmplă ceva dubios.

— Nu dorm mai mult de trei ore pe noapte, şi asta de o săptămână.

— Nu mă dau bătut, Elsa. Cine ştie, poate găsim vreun martor.

Elsa se îndoia, dar îi mulțumi totuşi polițistului, apoi încheie convorbirea. Măcar omul ăsta o lua mai în serios decât o făcuse vreun polițist de-a lungul anilor.

Uşa dressingului era întredeschisă şi Elsa căzu pe gânduri. Apoi trase sertarele cu manuale vechi pe care ar fi trebuit să le arunce de mult şi scoase jocul de societate pe care-l salvase când mama făcuse curat în şopron.

Cluedo fusese jocul ei preferat când era copil. Deschise cutia, scoase planşa, dar şi punguța transparentă în care ținea armele mortale în miniatură: frânghia, pumnalul, revolverul, ranga, cheia franceză şi sfeşnicul. Dar şi bucățica de ureche.

63

Guhttalogigolbma

Anunțul din ziarul local era scurt, dar niciun sătean nu-l ratase.

Interdicție temporară pentru snowmobile în zona în care păşteau renii.

Femelele gestante aveau nevoie de linişte. Tocmai bine, înainte de vacanța de Paşte. Parcă picase o bombă peste sat. Aceeaşi poveste în fiecare an.

Elsa stătea în maşină la benzinărie şi asculta oamenii revoltați de la radio. Toți se plângeau că Paştele „e distrus". Elsa apucă strâns volanul, dar se forță să nu-l închidă.

Consilierul local li se alătură criticilor.

— Bunăstarea oamenilor contează mai mult decât a animalelor şi în comuna noastră nu există lucru mai sfânt

decât recreația în aer liber. În plus, e o problemă de amploare şi nu ține doar de interdicția pentru snowmobile, ci e şi o măsură discriminatorie, pentru că nu toți samii au dreptul să crească

animale şi să dețină pământuri. Aşadar, unii pot să decidă, iar alții nu. Unii sami sunt mai presus decât ceilalți şi îşi permit să impună restricții în ceea ce priveşte libera circulație a oamenilor.

Elsa izbi cu palmele în volan.

— Şi cine i-a dezbinat pe sami şi a decis să le dea drepturi diferite?

Statul, nu noi! Şi de ce comparăm oamenii cu animalele?

Bărbații adunați în fața chioşcului se uitară spre ea. Poate că țipase prea tare şi o auziseră. Sau poate că arăta pur şi simplu ca o nebună. Elsa se uită şi ea la ei.

Îi era greață de tonul încrezut al consilierului. Îşi dădea seama că pune paie pe foc tocmai când oamenii îşi doresc să se-ntâmple asta. Era o instigare la ură, un gest care dezbina comunitatea.

— Am făcut tot ce-am putut ca să contest hotărârea. Vreau s-o ştie toți cetățenii din părțile noastre. Sunt la fel de revoltat ca şi cei afectați de această impunere.

Elsa scoase telefonul şi căută postarea legată de interdicția pentru snowmobile pe Facebook. Comentariile curgeau mai departe.

„Mie să nu-mi dicteze o adunătură de laponi ce să fac. Paştele e Paşte.

Călcați renii ăia cu maşina!”

„Cum dracu' să numeşti țiganii ăştia munteni singurul popor indigen din Europa? Şi de ce se tot vaită că vor să-şi păstreze tradițiile cu renii şi apoi se fâțâie pe snowmobile şi maşini de teren ca să-şi mâne turmele?!”

Elsa simți nevoia să recitească ultimul comentariu de mai multe ori.

„Noi, toți cei care ne-am stabilit aici, am făcut-o din acelaşi motiv: să ne putem mişca liber prin pădure şi în natură, imediat ce avem liber de la mină

sau alte locuri de muncă. Samii trebuie să muncească alături de noi, nu să ia decizii pentru noi şi să ne dicteze unde avem voie să circulăm. Dacă vor astfel de drepturi, n-au decât să trăiască în pădure, nu să-şi bată joc de toată

comunitatea. La câte ajutoare primesc, nici nu mă mir. Soluția e să

împuşcăm renii. 0 reni = 0 drepturi.”

Elsa copie imaginea şi i-o trimise Minnei. Simţea atât de puternic prezenţa lui Lasse, încât trebui să închidă ochii. În ultimele lui zile la mină

oare ce i-o fi fost dat să audă?

Coborî din maşină, desfăcu capacul rezervorului şi introduse furtunul de alimentare. Bărbaţii de lângă chioşc vorbeau în gura mare, ca să fie siguri că-i aude.

— Dă-o dracului, renii ăia ai lor sunt domesticiţi şi nu se sperie ei de un snowmobil.

Elsa se sprijini cu spatele de maşină, cu braţele încrucişate pe piept şi cu privirea aţintită asupra lor. Ecranul pompei arăta că rezervorul e aproape plin. De pe acoperişul benzinăriei, zăpada topită se scurgea în băltoace. „Voi chiar credeţi că ne place să vedem atâta ură, an de an?”, îi venea să urle la ei.

„Vrem să ne lăsaţi renii în pace, nimic mai mult.” Duza se decuplă şi Elsa scutură şi ultimele picături. Puse la loc capacul rezervorului, ţinând fruntea sus.

Urcă în maşină şi porni motorul. Îl tură atât de tare, că sătenii se holbară la ea speriaţi. I-ar fi fost uşor să-i calce. Ridică brusc piciorul de pe ambreiaj, împroşcând cu zăpadă

şi pietriş în urma ei. În oglinda retrovizoare, văzu cum unul dintre ei o ameninţă cu pumnul. Se mişcau, se adunau în haite şi-şi arătau colţii mai rău ca lupii.

— Renii ar trebui împuşcaţi, la fel ca elanii.

Daniel era lat în umeri, aproape bărbat de-acum. O spuse tare şi nonşalant când trecu pe lângă Elsa pe coridor. Îi văzu pe copiii mai mici cum se lipesc de pereţi şi lasă ochii în pământ. Jon-Isak era printre ei. Daniel se ciocni de el dinadins şi băiatul fu nevoit să se sprijine cu palmele de perete.

Elsa deschise gura să protesteze, dar Jon-Isak se uită atât de urât la ea, că îi pieri graiul.

Daniel se întoarse şi ţipă:

— O să vă calc toţi renii ăia de căcat în vacanţă! Avem aceleaşi drepturi la pământ ca şi voi.

Anturajul său, format din câţiva puşti plini de coşuri, îl susţinu prin râsete. Elsa îl privi pe unul dintre ei în ochi. Îi cunoştea rudele, era sami.

Puştiul plecă privirea şi zâmbetul îi dispăru. Era păcat de ei. De cei care negau adevărul.

Jon-Isak trecu în fugă pe lângă ea şi Elsa îi surprinse ochii umezi.

Aşa ceva nu se mai poate, îşi spuse ea. Trebuie să se termine, îl cunoştea bine pe Daniel, îi ştia şi pe-ai lui. Tocmai asta era problema, că toți se cunoşteau între ei. N-aveai scăpare.

Pe avizierul de lângă sala de mese, cineva prinsese articolul decupat din ziarul local în pioneze şi scrisese cu litere lăbărțate: „Un lapon bun e un lapon mort". Elsa rupse şi mototoli bilețelul. Dar se răzgândi şi îl netezi la loc ca să i-l arate directoarei. Topica era incorectă. Corect ar fi fost: „Un lapon mort e un lapon bun". Dar mesajul era cât se poate de clar, chiar dacă

ordinea cuvintelor era greşită.

Atmosfera din cancelarie părea încordată. Şcoala din sat şi cea pentru elevii de etnie sami împărțeau aceeaşi sală. Profesorii spuneau că toți au acelaşi scop, că încearcă să-i apropie pe copii, să creeze un sentiment al comunității ca să evite conflictele. Directoarea trecu în viteză şi țăcănitul tocurilor răsună pe coridor. Olivia era din sud, aşa că îi lipsea compasul cultural şi nu prindea niciodată aluziile din discuții. Nu se prindea când cineva îşi bătea joc de un coleg. De multe ori, turuia cât putea de repede ca să n-o întrerupă nimeni. Dar Elsa o prinse de braț şi nu-şi slăbi strânsoarea.

Olivia o privi mirată.

— Am găsit chestia asta la avizier.

Directoarea îşi puse ochelarii de citit, o pereche scumpă, de firmă, care îi atârna la gât. Se încruntă şi dădu din cap.

— Mă ocup.

— Da? Cum?

— Rezolv eu, Elsa.

Asta însemna că Olivia o să le trimită în silă părinților un mail, la care o să-i răspundă câteva persoane. Cei cărora nu le plăcea ca odraslele lor bine-crescute să îndure pedepse colective în ciuda faptului că îşi vedeau de treaba lor. Şi cei care se panicau şi se întrebau retoric dacă nu cumva ar fi fost mai bine să renunțe la viața de la țară şi s-o ia de la zero la oraş. Unii părinți le scriau, le cereau să ia măsuri, dar ce se putea face în cazul ăsta, când ura nu venea de la copii, ci de la părinți?

Elsa avea ore la clasa a-ntâia. Acolo mai existau speranțe. Elevii erau mult prea mici ca să ducă mai departe ce auzeau acasă. Ba mai mult, micuții erau atât de entuziasmați şi de corecți în gândire, că Elsa ar fi vrut să-i încuie în clasă, să rămână aşa toată viața.

Cineva țipa pe coridor şi Elsa scoase capul să se uite. Profesorii mai rutinați aşteptau ca țipetele să atingă un anumit nivel de decibeli înainte să

intervină.

— Taică-tău e gras şi beţiv! ţipa Jon-Isak roşu la faţă. Se urcă pe snowmobil la beţie!

Şi cu asta, Jon-Isak fugi de-acolo, lăsând în urmă un băieţel la fel de roşu la faţă pe nume Liam, care părea gata să plângă.

— E tot timpul aşa de răutăcios! spuse el printre dinţii încleştaţi.

Elsa îşi lăsă mâna pe umărul lui. Ştia foarte bine că sunt meciuri de ţipete de ambele părţi. Ţăcănitul tocurilor directoarei se stinse în capătul coridorului. Părea că aleargă.

Nu-i chiar atât de grav tot timpul, doar în anumite perioade, spuneau profesorii care lucrau acolo de ceva vreme. Dar conflictele deveneau mai vizibile tocmai în perioada asta a anului, când ziarul local îi făcea pe taţii lor să dea cu pumnul în masă.

Şi, de multe ori, cei care pierdeau erau copiii. Care se aflau pe marginea unei noi vieţi. Da, aşa îşi imagina Elsa, că elevii ei se aflau într-un punct de răscruce şi trebuiau să aleagă:

să zboare pe deasupra prăpastiei sau nu. Ştia, de pildă, că bădăranul de Daniel abia se descurcă şi că n-o să treacă

examenul de admitere la liceu. Şi ce făceai în cazul ăsta, la nici şaisprezece ani, fără nicio perspectivă de viitor?

Sau adolescenții care ezitau, neştiind dacă să calce pe urmele părinților, crescători de reni din generație în generație, când totul mergea din ce în ce mai rău. Sau să aleagă, de frică, altceva decât moştenirea părintească?

Elsa oftă şi-l lăsă pe băieţelul care plângea în grija unui coleg, după

care îşi văzu de drum. Deschise uşile toaletelor şi aruncă o privire în camera de recreație, unde elevii jucau ping-pong. Când trecu pe lângă şirul de ferestre ce dădeau spre parcare, tresări şi se dădu mai în spate. Ceva sau cineva se furişa printre maşini. Era Jon-Isak. Băiatul alergă spre intrare şi urcă treptele câte două odată. Elsa îl lăsă să se ascundă. Se uită spre maşini, n-avea chef să se ducă să se uite mai bine, dar până la urmă se duse.

Exact cum bănuia. O zgârietură nouă, mai lungă şi mai adâncă, peste toată portiera din dreapta. Elsa îşi plimbă degetul peste linia albă.

Guhttaloginjeallje

Urmau să despartă masculii şi puii născuți cu un an în urmă de femelele gestante. Mai era o lună întreagă până când fatau în miessemánnu, în mai, dar trebuiau să-i despartă deja. Atât masculii adulți, cât şi puii de un an prezentau un pericol pentru puii fătați de curând, putând să-i calce în picioare.

Elsa închise ochii şi ascultă păcănitul copitelor, năpădită de amintiri din acea perioadă a vieții când încă nu ştia nimic. Când încă nu sesiza nelinişstea părinților ei, când áddjá încă avea destulă forță să iasă în pădure.

Reuşi din nou să se lase purtată de sunetele acelea, pierzându-se în ceva mai presus de propria persoană. Viața unui animal care dicta viața comunității, dar într-un sens pozitiv. Mirosurile şi sentimentul acela de comuniune care-i trezea un fior plăcut.

Totul s-a schimbat după ce l-a găsit pe Nástegallu mort. Când adulții nu i-au mai putut ascunde realitatea crudă, când a învățat că zâmbetele lor erau false. Între enná şi isa s-a aşternut tăcerea, i-a învăluit încet, ca o ceață de toamnă, ca o pătură sub care numai ei ştiau ce se ascunde. Şi plânsul mamei, despre care Elsa nu îndrăznea să întrebe nimic. încerca să se adapteze doar.

Cu cât plângea mama mai des, cu atât devenea tata mai tăcut. Nu-şi amintea să-i fi văzut să se atingă, să se

îmbrățişeze vreodată. Tata nu se ducea la ea dacă o vedea supărată. Când el era plecat perioade mai lungi cu renii, mama nu plângea la fel de des şi Elsa ar fi vrut să-i spună tatei că n-are de ce să-şi facă griji, dar se temea să nu sune aiurea.

Elsa oftă, nemulțumită c-o fură mereu gândurile negre. Se uită la cer, la norişorii care treceau deasupra ei, la soarele care o încălzea. Virggo, căţeaua ei, îşi merita pe deplin vajnicul nume. Se învârtea de zor în jurul Elsei, adulmecând neastâmpărată pământul, frecându-şi blana neagră şi caldă de picioarele ei. Era cel mai bun boazobeana pe care-l avuseseră vreodată. Nu se astâmpărase încă după ce mânase turma de reni. Mai avea suficientă

energie, o ruga în continuare să-i dea o sarcină nouă şi nu se lăsa nicicum liniştită de mângâierile ei insistente pe ceafă şi pe cap.

Drumul forestier era înnoroit, băltoacele adânci împroşcau maşinile cu o zloată cenuşie, clisoasă. Elsa sări sprintenă peste bălțile mai mari când se duse după lasou. Era singura femeie la fața locului şi ştia c-o aşteaptă o zi de trudă. Masculii cântăreau de-acum nouăzeci sau chiar şi o sută de kile. Elsa se concentra mai mult pe pui, conform aşteptărilor celor din jur. Majoritatea verilor ei îşi aduseseră copiii, care stăteau atârnați de gard şi arătau cu degetul spre puii născuți în anul dinainte. Îi recunoşteau, erau puii lor. Voiau să intre în țarc şi părinții le dădură voie. Renii hrăniți nu se speriau prea uşor, aşa că le îngăduiau micuților să se apropie de ei. Copiii mai mici păşeau şovăitor după frații sau verii mai mari care fuseseră de multe ori acolo şi erau

obişnuiți. Cu toate că abia învățaseră să meargă, micuților nu le era frică, deşi coarnele renilor erau ascuțite. Îi mângâiau pe unde apucau. Doi reni se ridicară pe picioarele din spate şi îşi izbiră coarnele. Mattias strigă la ei şi renii se liniştiră. Copiii nu se speriară deloc de încleştarea lor. Bătură în retragere câțiva metri şi se întoarseră cu curaj la ale lor imediat ce trecu înfruntarea.

— Ne-apucăm? strigă Elsa şi Mattias dădu din cap. Copiii erau încă în țarc când au început despărțirea renilor. La țarc n-ai cum să-ncurci pe nimeni, auzise Elsa de-atâtea ori. Dar unii reuşeau. Cei cuprinşi de remuşcări că nu-şi luaseră mai în serios originile, care veneau acum şi se perindau pe la țarc, dându-şi aere. Bineînțeles că nu se pricepeau deloc, dar pozele dădeau bine pe Insta. Ca să nu-i vadă cum se fâțâie pe lângă reni, crescătorii experimentați îi lăsau să stea lângă porți, pe unde masculii şi renii erau scoşi pe rând. Dar Elsa nu voia să-şi bată joc de ei. Niciodată n-o făcuse. Se gândea că erau singuri, necăjiți. Poate că nu aleseseră de bunăvoie alt drum.

Oamenii luau de multe ori hotărâri la înghesuială, nu din proprie inițiativă.

Un singur lucru nu le era permis: să vină şi să se prefacă, asta nu. Musafirii trebuiau să fie umili când luau parte la un ritual despre care nu ştiau mare lucru.

— Uite, a supraviețuit, îi spuse Elsa lui Mattias arătându-i un pui de un an, un cearpmat, pentru care îşi făcuseră griji.

— Ce bine! Pare un an bun!

Venise vremea să se apuce de lucru, dar atmosfera era relaxată, nimeni nu se stresa. Elsa făcu lasoul colac.

— Ai venit în locul lui Nils Johan, spuse Olle.

— E şi el pe drum.

Pe Elsa o cuprinse senzația că prea e în centrul atenției. Omul nu părea critic, nici supărat, dar i se simțea nemulțumirea după cum se mişca.

Înălțase bărbia şi n-o privea deloc în ochi. Nu conta că ea alesese să fie acolo.

Elsa îi întoarse spatele şi se duse spre verii tatei, glumi cu ei şi, da, parcă reuşi să-l facă pe unul să zâmbească în barbă. Putea fi spurcată la gură, dacă era nevoie, dar n-avea de gând să facă pe clovnul.

— Ați văzut? A aruncat puiul.

Elsa arătă din nou şi Mattias se duse să vadă. Placenta atârna pe dinafară, lovindu-se de picioarele din spate ale femelei, roşie şi zdrențuită.

— Nu vrea să-şi țină puiul?

Elle-Karin, fetița unuia dintre veri, o pistruiată ciufulită, se apropie de Elsa şi o privi curioasă pe femelă.

— Poate s-a speriat de ceva. Se mai întâmplă să-şi arunce puii, mai ales femelele tinere.

Elsa se opri acolo, nu-i spuse că femela nu era făcută să aibă pui şi că, în cazul ăla, urma să fie tăiată. Îşi dădu seama că se poartă exact ca părinții ei, că o protejează pe copilă. Dar nu era nimic ciudat. Natura îşi urma legile şi aranja totul, într-un fel sau altul.

— O să fete la anul, spuse încrezătoare Elle-Karin.

Elsa pusese ochii pe un pui frumos de un an. Aruncă lasoul şi îl prinse.

Îl trase spre ea încet şi metodic, încercând să nu-i facă rău. Renul nu cântărea mai mult de treizeci de kile, dar se împotrivea, nu înțelegea ce-l aşteaptă. Şi nu era pregătit s-o părăsească pe mama lui. Unii pui rămâneau alături de mamele lor mai mult timp decât era necesar. Dar puii noi aveau să

le ia locul.

Elsa se opinti şi trase puiul spre portiță. O ajută şi crescătorul care stătea acolo ca să le deschidă şi puiul făcu un salt spre libertate.

— Nu vrei să păzeşti mai bine poarta? o întrebă Olle în treacăt. Suntem şi-aşa prea mulți.

Elsa se făcu că nu-l aude şi o luă hotărâtă spre reni, cu lasoul pregătit.

Alese un ren care părea să aibă în jur de cincizeci, şaizeci de kile. Aruncă

lasoul, îl prinse, dar zvâcnitura aproape că-i dislocă umărul. Îşi înfipse călcâiele în pământ, însă renul o trase într-un loc umbrit, unde zăpada nu se topise încă. Era mai uşor pe pământ dezgolit. Renul sări într-o parte şi îşi scutură capul ca să scape de laț. Elsa trase de el, dar renul trăgea şi mai tare.

Într-o clipă sosi Mattias. Urniră animalul împreună şi fratele ei zâmbi, clătinând din cap. Elsa nu voia să fie ajutată. Dar poate ar fi fost şi mai grav să pice-n nas.

— Trebuie s-o faci tu pe grozava tot timpul, spuse el când scoaseră

renul din țarc.

— Am avut de la cine să învăț.

— Dacă te referi la mine, află că mai ai de-nvățat.

Cei doi îşi zâmbiră larg. Elsa voia mai mult. Voia să discute cu el despre Jon-Isak. Să-i spună ce frică îi e de Robert. Dar nu îndrăzni. Nici de data aia.

65

Guhttalogivihtta

Gidda[29] se preschimbase în giddageassi, primăvara era pe terminate şi vara îşi făcea tot mai mult simţită prezenţa. Cu câţiva ani în urmă, sloiuri de gheaţă acopereau încă râul, dezgheţat doar la mal, dar mai nou, perioada dezgheţului era capricioasă şi de nerecunoscut. Gheaţa se retrăgea apatic, fără chef. Acum, râul se eliberase deja şi mestecenii înmugureau încet. Dacă

aveau noroc, ţânţarii mai aşteptau până la Sânziene.

Elsa tăie baloanele dezumflate albastre, verzi, galbene şi roşii ce atârnau în faţa şcolii, rămase de la festivităţile de sfârşit de an şcolar, care picaseră într-o zi mult prea geroasă. Dar copiii erau în vacanţă şi nu mai trebuia să ia partea nimănui în vreo încăierare de ale cărei începuturi nu-şi mai aducea aminte nimeni. Cei de-a noua aveau o vară întreagă la dispoziţie ca să se obişnuiască cu gândul mutatului de-acasă. Mulţi începeau liceul la oraş. Câţiva n-aveau să facă faţă schimbării şi urmau să rămână la ţară

[29] Cele două perioade sunt considerate anotimpuri distincte conform calendarului sami: primăvară şi primăvară-vară.

sau să se întoarcă după câteva luni. Unii îşi încercau norocul din nou peste un an, alții nu.

Fusta neagră până la genunchi îi flutura în jurul picioarelor. Pielea i se făcuse de găină în vântul rece. Deocamdată nu mirosea deloc a vară.

Sfârşitul lui mai fusese oribil, ca de obicei. Nu mai puteai să mergi cu snowmobilul, apa râului era mult prea adâncă pentru pescuit şi, când toată

țara părea năpădită de verdeață, iarna le mai făcuse o vizită. Zăpada se topise deja şi iarba încolțise, plină de speranță. Mercurul din termometre urcase neaşteptat la optsprezece grade, ca apoi să coboare brusc la câteva grade peste zero. Acum erau cincisprezece grade, însă vântul rece dinspre nord îi ținea pe toți în şah.

Dar miessemánnu era şi luna lor preferată, când se fătau puii. Era începutul anului pentru crescătorii de reni. În mai, totul o lua de la capăt, iar odată cu puii, speranța într-un an mai bun renăştea. Elsei i se făcea pielea de găină când vedea puii abia fătați, cum rămâneau întinşi pe jos câteva secunde, buimăciți, după care se ridicau pe picioarele lor slăbuțe şi recunoşteau imediat ruovgat, sunetul scos de mama lor.

Elsa se uită spre parcarea unde se afla maşina ei. Când directoarea a sunat-o şi a întrebat-o dacă o deranjează să facă un pic de curățenie la şcoală, Elsa a ezitat. Dar în maşină se simțea în siguranță şi ştia că poate să

încuie uşa de la intrarea principală a şcolii. Cu toate astea, simți nevoia să se uite în jur înainte să încuie. Familia ştia că nu iese decât dacă n-are de ales şi niciodată singură. O deranja că Robert câştigase pe planul ăsta. Câteodată se urca în maşină şi pleca la oraş, unde se simțea mai liberă. Îşi suna prietenii de liceu şi ieşeau la o cafea. Dar nu le povestea niciodată despre Robert.

Doar în oraş putea fi o altă Elsa. Şi atunci şi-a dat seama că poate asta căutase şi Lasse. Pauza aia în care putea fi altcineva.

Elsa găuri baloanele, care se dezumflară încet. Se plimbă prin cancelarie şi udă florile ofilite. Puse câteva ceşti uitate pe masă în maşina de spălat vase. Legă punga de gunoi. Gândul la Lasse nu voia să-i dea pace.

Călătoriile lui pe litoralul Mediteranei. Castelele de nisip pe care îi spusese că le construise. Zâmbi, însă îşi simțea inima grea. Nu-l ajutase deloc că

fusese alt om când le clădise. Până la urmă nu fusese de-ajuns.

Elsa ieşi agale pe coridor şi se duse în sala de mese, la pictura murală.

Era pictată pe beton şi înfățişa nişte reni, potârnichi şi muntele, doar că întrun colț de jos se vedea o pasăre kiwi. Fusese pictată de Lasse într-o după-

amiază târzie, când colegii lui de clasă plecaseră acasă. Elevii de clasa a noua primiseră misiunea de-a picta peretele. După mai multe graffitiuri lipsite de fantezie, profesorului de desen îi veni ideea să-i lase să picteze pe bune şi toată clasa a noua se înghesuise în faţa peretelui ca să picteze cu rândul. Se ciondăniră neştiind ce temă să aleagă, dar până la urmă căzură de acord.

Elsa auzise povestea de la profesorul de desen, care îi arătase pasărea kiwi într-o zi când Elsa nu era în stare să vorbească, şocată încă de moartea lui Lasse.

— Ghici cine a pictat pasărea asta frumoasă?

Elsa se lăsă din nou în genunchi şi mângâie peretele rece. Săraca pasăre cafenie, nici măcar să zboare nu putea.

Semnaliză înainte să intre în curte, apoi rămase nemişcată un timp.

Soarele se oglindea în geamul nou al bucătăriei şi casa era împrejmuită de un gard nou. Loviturile de ciocan răsunaseră zile la rând, şi totuşi nimic nu părea rezolvat. Elsa avea impresia că se înconjuraseră cu un zid, arătându-le tuturor frica cu care trăiau.

Nu reuşise să se liniştească mult timp după incidentul cu Robert, dar cumva zilele trecuseră şi Ljungblad nu se dăduse bătut. Îl vizitase pe Robert şi căutase martori. Sătenii nu mai văzuseră niciodată maşina poliţiei trecând

pe-acolo atât de des ca în primăvara aceea. Dar în curtea Elsei nu intra niciodată, pentru că n-avea ce veşti să-i dea. Într-un final, a sunat-o. I-a spus că nu există nicio probă concludentă de nicio parte, ceea ce însemna o fundătură pentru anchetă.

— N-ar fi trebuit să închizi telefonul când ai sunat la 112.

Dacă i-am fi surprins vocea, am fi putut să-l acuzăm de ultraj.

Şi în felul ăsta, totul a fost doar din vina ei.

Elsa încuie după ea. Podeaua scârțâia sub tălpi când trecea prin camere. în bucătărie, aerul era înăbuşitor după ce mama făcuse gáhkku[30], dar Elsa nu deschidea niciodată geamul ca să aerisească dacă era singură

acasă. Tot mai des se trezea stând la fereastră şi uitându-se la maşinile care treceau prin fața casei. Zgomotul unei maşini de teren o făcea să-şi încordeze abdomenul.

Minna îi răspunse la cel de-al patrulea semnal. Elsa se linişti.

— Eşti pregătită pentru însemnatul puilor? Elsa încercă să pară veselă.

[30] Lipie coaptă la cuptor sau in tigaie.

— Mi-am făcut deja bagajele. Se aşternu o linişte apăsătoare.

— Cum te simți? o întrebă Minna nelinişti tă.

La început, Elsa nu făcuse nimic deosebit, poate din obişnuință sau poate pentru că refuza să accepte cele întâmplate. Dar într-o zi l-a văzut. În fața benzinăriei, cu şapca trasă pe ochi, rânjind ca un lup. Şi corpul ei şi-a adus aminte frica din pivniță. Nu mai putea să respire şi îşi auzea bătăile inimii în urechi. N-a mai cotit spre benzinărie, a călcat doar frâna şi a băgat în viteza greşită, turând motorul, apoi a virat cu pneurile şuierând. Tot pe Minna a sunat-o şi atunci. Şi a continuat s-o sune de fiecare dată când făcea câte un atac de panică.

— Mă uit tot timpul după el.

— Cred că s-a speriat, nu mai scoate capul de la cutie. Tu îți trăieşti viața ca de obicei.

— Nu chiar.

Avea coşmaruri cu rânjetul lui. Dormea tot mai puțin. Universul ei se restrângea tot mai mult.

— Dar el nu ştie deloc cum îți e. Fruntea sus. Nemernicii ca el te miros imediat dacă eşti slabă. Să nu-i dai satisfacție, te rog eu.

— Mă bucur că vii.

Când închise telefonul, Elsa încercă din nou uşa de la intrare. Trase de trei ori de clanţă. La început, crezuse, cât se poate de naiv, că poliţia o să-l umfle. Apoi a cuprins-o o ruşine absurdă. Lumea o credea mincinoasă. Nu dădea doi bani pe ea. Şi tatăl ei, chinuit de ruşine că nu reuşise să-şi apere familia, a ridicat un gard nou, dintr-o disperare pe care n-o arăta niciodată

de faţă cu ea. Elsa îl văzuse bătând cuiele ca un nebun şi vopsind gardul cu o pensulă care împroşca peste tot. Iarba avea să rămână mult timp vopsită în alb.

Şi uite-aşa gidda se sfârşi şi începu giddageassi.

66

Guhttalogiguhtta

Bubuiturile se auzeau cu ecou peste povârnişul munţilor. Tunul pe gaz răsuna din cinci în cinci minute ca să sperie animalele de pradă care le dădeau târcoale puilor abia fătaţi.

Elsa stătea lângă Anna-Stina şi Minna la masa din bucătăria lui Per-Jonas. Anul ăsta, satul ei avea să participe la însemnatul puilor pentru prima oară, înainte ca turma să fie mânată spre munte.

Bubuiturile alungau vulpile, dar şi vulturii. Vulpea era vicleană, ştia cum să sperie femelele, mai ales pe cele tinere, îşi înălța coada roşcată şi scotea un țipăt înainte să-şi înfigă colții în puiul de ren.

— Dacă îi însemnăm pe loc, avem şanse mai mari să protejăm puii de prădători, spuse Elsa privind-o pe Minna.

Încă nu se obişnuise cu capul ei ras. Minna a râs când a văzut-o făcând ochii mari în stația de autobuz unde şi-au dat întâlnire.

— E doar păr, îi spusese. Se uită în zare cu binoclul.

— Costă mult să-i hrăneşti?

— Mai bine îi hrănim noi decât să-i găsim cu ochii scoşi de vreun corb sau cu burțile spintecate de glutoni, sau devorați de urs. Mai nasol e când îi găsim pe moarte, după ce-au zăcut zile în şir.

— Pfuai!

— Când aveam unşpe ani, am pierdut şaizeci de reni în trei zile. Din cauza furtunii, n-am putut să mergem la ei. Renii se ascund în zăpadă şi glutonii îi găsesc foarte uşor. Când vântul s-a domolit, tata a găsit cadavre peste tot.

Nu se putea discuta cu el când a ajuns acasă. La început. Apoi, cuprins de furie, s-a dezlănțuit. I-a amenințat că vinde pământul şi se lasă de crescut reni. Îşi vărsa nervii pe toată lumea şi familia tăcea şi încerca să-l evite. Elsa a plâns, pentru ea nu exista nimic în afară de reni. Nu-şi dorea să trăiască

fără ei.

— Îmi imaginez ce privelişte înfiorătoare, spuse Minna şi coborî binoclul.

— Da, când nu-i amenință prădătorii, îi împuşcă dobitocii ăia, spuse Anna-Stina. Apropo, Elsa, ai auzit că Robert Isaksson a fost internat cu forța din cauza băuturii?

Elsa se încordă, simțind că i se face stomacul ghem. Nu-l mai văzuse pe Robert de ceva timp. Toată lumea ştia că bea.

— Eşti sigură?

Anna-Stina ridică din umeri.

— Oricum, aici nu îndrăzneşte să pună piciorul. Îl vedem noi mai repede decât el pe noi.

Minna se mută pe canapea şi, în treacăt, strânse uşor umărul Elsei.

Era cea mai importantă perioadă a anului pentru comunitatea sami.

Nu-i putea permite nemernicului să-i strice dispoziția. Când inima i-o lua razna, Elsa încerca să-şi aducă aminte că e în siguranță în sânul familiei, că

sohka ei se reunise acolo.

Minna se întinse pe canapea şi îşi dezmorți degetele de la picioare, absorbită de mesajele de pe telefon. Nu era la fel de extrovertită ca de obicei.

Părea mai degrabă îngândurată şi contemplativă.

Sub puloverul Anna-Stinei se vedea o umflătură şi Minna se tot uita lung la ea. Ia te uită, Anna-Stina o să fie mămică. Prietena ei îşi mângâia una, două pântecul.

— Mai ştii când ne avertizau moşii ăia să nu ne dăm cu snowmobilul?

Ziceau că ne distrugem ovarele şi că e periculos să te ocupi de reni. Că n-o să

mai facem copii.

Anna-Stina se strâmbă şi îi dădu un brânci Elsei, care mormăi:

— Una dintre sutele de idioțenii pe care ni le-au zis.

— Şi uitați-vă la mine! Sunt dovada vie că poți să te dai cu snowmobilul şi să rămâi gravidă.

Şoldurile i se lățiseră şi bărbia i se rotunjise. Casa era curată ca lacrima şi părea mult mai relaxată decât ultima oară când o vizitase Elsa.

— Te ajută Hanna la curățenie? o întrebă Elsa în glumă.

Anna-Stina se întunecă la față şi regretă că-i pusese întrebarea aia stupidă. Hanna nici nu-i pomenise de copilaşul care urma să se nască şi nici nu pusese mâna pe pântecul fiicei sale. Dar Elsa ştia cât de mult îşi dorea Anna-Stina să se apropie de ea.

— Eu fac totul, i-o retează cealaltă. Elsa simți nevoia să schimbe subiectul.

— Ce drăguț că vă construiți casă!

— Da, la primăvară ne apucăm, spuse Anna-Stina şi se lumină la față.

Am primit o parcelă lângă râu, cu o vedere fantastică, spuse ea întorcânduse spre Minna.

Elsa era invidioasă. Nu oricine primea un lot ca ăla, dar familia lui Per-Jonas era mereu privilegiată.

— O casă aşadar, spuse încet Minna.

Anna-Stina nu pricepu tonul ei, dar Elsa da. Sigur Minna credea că, la douăzeci şi trei de ani, Anna-Stina era mult prea tânără ca să se aşeze la casa ei.

— Per-Jonas zice să-mi fac de cap. M-a lăsat să aleg tapetul, dulapurile din bucătărie, mobila, parchetul, tot. Avantajul cu un iubit căruia nu-i pasă

de amenajări interioare e că te lasă să faci ce vrei, spuse ea gesticulând fericită.

Minna dădu din cap şi zâmbi politicos.

Şi Elsei i se părea că Anna-Stina e prea tânără, dar cine era ea s-o judece, mai ales că nici nu-şi părăsise camera din copilărie. Nu făcuse nimic cu viața ei.

— Şi tu? Lucrezi sau.. ? întrebă Anna-Stina.

— Mă mut în curând la Umeå. Am dat la Facultatea de Drept.

— O să ne salveze pe toți şi o să-l bage la închisoare pe Robert. Şi o să-i pedepsească pe ăia care postează comentarii rasiste, spuse Elsa.

— Uau! Baftă! spuse Anna-Stina vizibil impresionată. Şi Elsa rămâne cu babalâcii în pădure. Nu pricep cum de poți să-i înghiți pe căpoşii ăia.

— Mă doare undeva de ei. Mă duc acolo pentru mine, nu pentru ei.

— Numai să nu rămâi holtei, ca frate-tău, râse Anna-Stina. Nu, nu holtei. Fată bătrână, vreau să zic.

— Termină.

Elsa dădu ochii peste cap şi Anna-Stina se întoarse spre Minna.

— Ți-a povestit că Niko e în limbă după ea? De ani de zile. Anna-Stina îi aruncă Elsei o privire jucăuşă. Dar să ştii că n-o să te-aştepte o veşnicie.

— Dumnezeule, spune-i omului să-şi vadă de viață. Azi, de preferință.

Minna râse dându-şi capul pe spate. Elsa o prefera cu părul lung. În acelaşi timp, îi venea să întindă mâna şi să pipăie firicelele scurte de un milimetru.

Zumzetul unei motociclete de teren se auzi tot mai aproape. Anna-Stina deschise uşa şi se proţăpi în prag cu mâinile-n şolduri. Ţânţarii se furişară înăuntru, se încurcară în părul Elsei, o ciupiră de mâini când încercă

să-i alunge. Minna nu se ridică, dimpotrivă, se făcu şi mai comodă pe canapea.

Per-Jonas intră cu mare tam-tam, scoţând tot felul de sunete şi fluierături, apoi închise uşa, o apucă pe Anna-Stina de ceafă şi o sărută. Se duse apoi la cafetieră şi îşi turnă o cană imensă, bând însă nişte apă înainte.

— Arată bine, spuse el.

Era exact ca ei toţi, cu excepţia Minnei. Bronzat pe obraji şi alb în jurul ochilor acoperiţi de ochelarii de soare. Barba abia crescută îi umbrea bărbia.

Per-Jonas se aşează la masă.

— E şi Niko, spuse el cu subînţeles şi Elsa oftă.

Bineînțeles. Toată lumea era acolo. Minna țâțâi iritată şi Per-Jonas îi aruncă o privire înainte să se sprijine de spătarul scaunului.

Anna-Stina scoase cutia de lapte, untul, caşcavalul şi o pâine făcută în casă. Elsa ştia că e de la Hanna.

Minna se ridică şi se aşează în fața Anna-Stinei, care-i invită la masă cu un zâmbet.

— E mult prea cald afară. O să aşteptăm până mai spre seară sau până

spre miezul nopții, înainte să ne apucăm.

Per-Jonas spuse toate astea întorcându-se spre Minna, de parcă i-ar fi ținut o prelegere.

— Noaptea e cel mai bine să ieşi.

— Mai ales acum, e senin şi soare toată noaptea, adăugă Anna-Stina.

Minna îi zâmbi.

— Când mergeam la însemnat puii cu bunicul, îmi spunea că, dacă

vreau şi pot, nu trebuie să dorm. Mă lăsa să stau trează toată noaptea. Şi chiar nu-mi era deloc somn.

— Din ce familie ziceai că eşti?

Anna-Stina vorbeşte ca bătrânii când vor să-ți ştie neamurile, înainte să te invite la ei, îşi spuse Elsa.

— N-avem reni, dacă la asta te referi. Dar am venit să ajutăm şi noi.

Anna-Stina se înroşi la față, clătinând repede din cap.

— Mă gândeam dacă suntem rude, la asta mă refeream.

— Uită-te în faimosul catastif cu arborele genealogic.

— Aşa o să fac. Anna-Stina izbucni în râs. Per-Jonas şi cu mine am răsfoit în draci catastiful ăla când ne-am cunoscut. Nu era exclus să fim rude.

Per-Jonas se aplecă şi îşi lipi buzele de tâmpla ei, doar aşa, în treacăt.

— Şi cum e? Sunteți rude sau nu? întrebă Minna pe un ton nevinovat şi Elsa îşi muşcă obrajii pe dinăuntru ca să nu râdă în hohote.

— A, păi, nu asta-i important. Important e să nu fim rude prea apropiate. Gradul de rudenie trebuie să fie peste şase. Nu-i aşa, Elsa?

Cele două chicotiră ca atunci când erau mici şi construiau igluuri în zăpadă.

— Sau şapte, ca să fim absolut siguri.

67

Guhttalogicieza

Mirosul de sânge proaspăt pe degete. Puiul care tremura sub ea. Elsa mângâie blana moale şi şterse stropul de sânge de pe urechiuşa însemnată.

Apoi îi dădu drumul micuțului, care se îndepărtă clătinându-se, prinse glas şi o chemă pe mama lui. În curând, aveau să se regăsească. Pământul duduia sub copitele turmei care alerga în sens invers acelor de ceasornic. Elsa o urmărea cu privirea, în timp ce îşi ştergea cuțitul de pământ.

Trecuse de miezul nopții şi soarele strălucea deasupra lor. În lumină se conturau nori întregi de țânțari. Temperatura scăzuse cu câteva grade, dar nu suficient, nu cât speraseră ei. Era cald, ceea ce însemna o grămadă de țânțari şi musculițe. Elsa se mai dădu cu nişte loțiune contra

țânțarilor pe încheieturi şi la ceafa, apoi puse o picătură şi pe cordeluța roşie, lată, care îi ținea părul strâns.

Minna stătea lângă Elsa, care prindea puii şi îi însemna. Se lăsă în genunchi şi observă nemişcată mâinile pricepute ale Elsei. O ascultă cum le şopteşte la ureche, chiar înainte să le dea drumul:

— Nu eşti al meu, eşti al tău. Eu doar te-am împrumutat.

Renii erau biekka oapmi, aparțineau vântului. Áddjá îi explicase asta pe larg când era mică. N-aveai voie să te lauzi cu turma ta şi trebuia să ştii că

norocul e schimbător când vine vorba de reni. Nimic nu-i de la sine înțeles şi o turmă de reni nu e niciodată ceva permanent.

Elsa nu se putu abține să atingă părul Minnei. Îi amintea de capul proaspăt ras al lui Mattias când era adolescent.

— Ți-ar trebui o căciulă. O să te mănânce țânțarii, spuse ea alungând insectele.

O ureche îi sângera de la ciupituri. Picătura se prelinse încet pe gâtul ei, dar se usca repede.

— Uită-te la Jon-Isak, spuse Elsa şi arătă spre băiat.

Jon-Isak era concentrat, tocmai prinsese un pui şi voia să demonstreze că n-are nevoie să-l ajute niciun adult, chiar dacă Ante era lângă el. Puse puiul încet la pământ, scoase cuțitaşul şi îşi făcu semnul. Când se ridică, se umflă în pene, îşi crăcănă picioarele şi scuipă peste umăr.

— Mai vorbesc cu Johannes, spuse Minna. Tipul de la târgul din Jokkmokk, mai ştii? Cumva a ajuns acasă la mine şi apoi s-a cărat cu noaptea-n cap.

— Da, îmi aduc aminte, spuse Elsa zâmbind. Şi ce? E ceva între voi?

— Poate. Sau poate nu.

— Şi ce zice?

— Ei, ce zic toți tipii macho? Nu mare lucru. Minna pufni şi apoi râse.

M-a întrebat de ce m-am ras în cap.

— Of, ce idiot!

— De ce?

— Perechea lui Per-Jonas.

— Au! Elsa râse.

— Nu, eu zic că Johannes e mai deştept.

— Să ştii că da. Zice că vrea să se mute. Să facă altceva.

— Da, am auzit bârfele. El e mai retras. Maică-sa nu recunoaşte neam că nu mai vrea să se ocupe de reni.

Minna o privi cu atenție pe prietena ei.

— Face ce vrea, normal.

Elsa alungă țânțarii şi îşi măsură cuvintele.

— Mda, nu-i chiar aşa de uşor. Mai ales că şi fratele lui mai mic vrea altceva. Îți dai seama ce dezastru pentru familie.

— Atunci îmi pare rău pentru el. Dacă îl obligă să stea.

Minna părea convinsă că are dreptate şi Elsa voia să încheie discuția.

— Hai, pe-aici. Trebuie să văd ce-i cu puiul ăla.

Arătă spre ren şi grăbi pasul.

— E ca în comunitățile alea unde onoarea familiei dictează tot. Cum să

n-ai voie să alegi singur ce să faci cu viața ta? continuă Minna.

— OK, ştii ce? Aici mai bine nu spui aşa ceva. Sau nicăieri. N-ai cum să

ne compari cu. ., spuse Elsa şi o fixă cu privirea. Cu tot ce-i mai înapoiat în genul ăla de comunitate.

— OK, OK, scuze, spuse Minna ridicând palmele.

Elsa îşi plimbă privirea peste turmă, dar nu se putea concentra. Tocmai văzuse puiul de ren. Mattias o strigă de undeva dintr-o parte şi îi arătă renul.

Ea îi mulțumi ridicând degetul mare. Turma se linişti şi Elsa reuşi să prindă

puiul cu stávrá. Lațul se strânse în jurul unui picior din spate, puiul se zbătu, țopăi şi trase de el, dar Elsa reuşi să-l pună la pământ. De data asta, mâna îi tremură puțin când făcu crestătura. Minna se oprise la câțiva metri în spatele ei şi stătea cu brațele încrucişate pe piept şi privirea ațintită altundeva. Sări apoi într-o parte când Mattias trase de alt pui. Râse tare şi îi ceru scuze.

Când Elsa dădu drumul puiului ei şi porni spre focul de tabără ca să-şi ia o cană cu cafea, Minna i se alătură.

— Auzi, ştii că sunt cam bătăioasă. Scuze. N-am vrut să te supăr.

Elsa era genul care purta pică mult timp dacă o supăra cineva. Îi venea greu să-şi schimbe dispoziția pur şi simplu pentru că persoana îi cerea scuze. Minna o luă de braț.

— E enervant, atâta tot, spuse Elsa într-un final. Nu-mi doresc nimic mai mult decât asta, însă probabil că n-o să am niciodată drept de vot în comunitate.

Minna trase aer în piept, dar Elsa îi astupă gura cu palma.

— Nu, nu spune nimic. Hai să încheiem discuția.

Ajunse la focul de tabără, Elsa desfăcu cana legată la brâu şi o umplu cu cafea aburindă.

— Mi se pare un chin să nu fiu lăsată să mă exprim, spuse Minna şi zâmbi uşor.

Elsa se fripse la limbă şi înjură tare. Fumul focului de tabără o făcea să

se înece. Cana îi încălzea degetele. Mattias stătea în mijlocul turmei, relaxat, puternic, drept ca bradul, râzând şi înjurând tot timpul. Exact aşa îi plăcea Elsei să-l vadă. Dar şi pe ea. Ea n-ar fi avut niciodată dubii ca Johannes, n-ar fi renunțat niciodată la modul ăla de viață. Şi Mattias? Văzându-l aşa, Elsa îşi dădu seama că nu seamănă deloc cu fratele mai mare pe care-l văzuse deprimat şi dărâmat în pivniță. Vorbele Minnei îi trezeau amintiri dureroase şi nu-i plăcea deloc.

68

Guhttalogigavcci

Şi áhkku veni să vadă puii însemnați. Părea mică pe lângă tata, pe scaunul din dreapta lui, şi nu-şi pusese nici centura de siguranță. Când deschise portiera, mai întâi i se văzură doar picioarele subțiri şi micuțe. Şi în clipa următoare stătea în fața lor. Vântul îi sufla în față şuvițele rebele şi lungi. Mai slăbise câteva kile, pielea îi era întinsă peste pomeți şi ochii i se adânciseră şi mai tare în orbite.

Elsa o luă de braț şi merseră spre turma gălăgioasă. Áhkku ciuli urechile, făcu ochii mari şi trase de Elsa, semn că vrea să ajungă acolo mai repede.

— Nu e locul nostru obişnuit, spuse ea.

— Nu. Îi ducem la munte mai încolo.

Áhkku văzu renii şi se opri. Trase frenetic aer în piept.

— Şi e prea cald.

— Da, e mult prea cald.

Áhkku era îmbrăcată într-un gákti pe care nu-l mai purtase de la înmormântarea lui áddjá. „N-o să-l mai port niciodată”, spusese ea atunci.

Costumul tradițional îi era îmbibat de doliu.

— Trebuie să mă duc să văd dacă au cafea, spuse ea şi se grăbi spre focul de tabără, amintindu-şi brusc sarcinile de pe vremuri. Dar nu cred că

sunt în stare să trag de reni.

— Nu, cred că mai bine-o laşi mai moale.

Elsa o mângâie pe spate şi simți cum şi-l arcuieşte, bombându-şi pieptul.

Áhkku se uită îngrijorată la Hanna, care stătea lângă foc cu termosul în mână. – Dă-mi-l!

Hanna îi întinse bucuroasă termosul.

— Ce mă bucur să vă văd!

Áhkku cercetă conținutul termosului şi îl cântări în mâini ca să vadă

dacă mai e cafea. Se uită în jur, în căutarea unui loc ferit de fum. Îi dădu drumul Elsei şi se aşeză. Nemulțumită de ce vede, se ridică, se uită spre țarc şi clătină din cap.

— E prea cald. Ar trebui să fim la munte.

Elsa îi întinse cana şi áhkku îşi luă o expresie severă. I-o umplu exact pe jumătate.

— Isa a primit cafea? Dacă nu, trebuie să mai facem. Asta s-a terminat.

— Uite-l acolo, spuse Elsa şi i-l arătă cu degetul. Áhkku strânse termosul la piept.

— Nu el. Isa al meu.

Hanna se uită la Elsa şi clătină uşor din cap, apoi se duse mai încolo să

fumeze o țigară.

— Uite ce-am pregătit. Gáhkku.

Elsa îi arătă bunicii ei bolul de plastic plin cu lipii albe.

— Eu le-am făcut?

— Nu. Sau da. Da, tu le-ai făcut.

Bătrâna dădu din cap şi luă o lipie. Puse termosul jos şi duse lipia la nas. Mirosul de pâine proaspăt scoasă din cuptor o făcu să zâmbească şi chipul zbârcit i se însufleți.

Elsa luă o bucată zdravănă de unt pe cuțit şi i-l întinse. Cele două se aşezară una lângă cealaltă şi bătrâna se mânji cu unt pe şuvițele lungi când se aplecă să muşte din lipie.

— Pot să rămân aici de data asta?

Elsa nu apucă să-i răspundă, pentru că áhkku o zărise pe Minna venind spre focul de tabără.

— Al cui e băiatul ăsta? Sau e doar o fată urâtă?

— E o prietenă de-a mea, Minna. Sigur îl cunoşti pe tatăl ei, un duojar.

Când Elsa îi spuse numele, áhkku miji ochii.

— Aha, omul ăla care vorbeşte întruna.

— Adică?

— Nu e bine să te lauzi tot timpul cu ce ştii. Áhkku o apucă pe Elsa de braț. E valabil şi pentru tine. Nu vrei să-ți pierzi puterea.

Hanna strânse din buze, îşi dezmorți umerii, stinse țigara sub talpă şi plecă. – Mă auzi?

Áhkku o ciupi din nou, de data asta mai agresiv. Elsa dădu din cap.

Puterea. Nici măcar nu îndrăznea să spună lucrurilor pe nume, de teamă să

n-o ia gura pe dinainte. Deocamdată nu îndrăznea să se gândească serios la ceea ce moştenise de la áddjá, cel puțin din câte se zvonea. Puterea de-a vindeca boli şi de-a opri sângerarea. Ziceau că e o gunsttar. Sătenii ştiau pe cine trebuie să sune. Rudele ei vorbeau despre Elsa, dar ea încerca să-şi păstreze capul limpede. Încă nu, îşi spuse ea, încă nu.

Îşi alungă gândul, ca de atâtea ori, când Minna veni în fața lor şi i se prezentă zâmbitoare lui áhkku.

— Fetele n-ar trebui să arate aşa.

Minna ridică o sprânceană, dar ochii îi zâmbeau în continuare.

— Ba da, fetele din ziua de azi au voie, să ştiți.

— Mda, poate e mai practic. Măcar nu trebuie să te speli pe cap. Áhkku râse răguşit şi asta le făcu să râdă şi pe ele. Ia, unde e cana ta? Cafeaua e la mine.

Minna întinse o cană verde de plastic şi bătrâna o umplu undeva sub jumătate.

— Restul e pentru isa Elsei, băiatul meu.

Şi Elsa îşi împreună mâinile strâns ca să nu fie tentată s-o ia în brațe pe áhkku şi să simtă cum se trage de lângă ea. Mama le făcu cu mâna de departe şi porni spre ele.

— Uite-o pe rivgu aia, spuse áhkku părând nemulțumită. Are impresia că poate să ducă povara noastră, dar nu poate. Viața asta nu-i pentru ea. Nils Johan putea să facă o alegere mai bună.

— Dar, áhkku, tata şi mama s-au îndrăgostit. N-ai cum să controlezi ce simt oamenii.

Bătrâna clipi, părând să caute un punct fix pe care să-şi odihnească

ochii din rătăcirile minții.

— Sunt deja căsătoriți?

— Cine se căsătoreşte? întrebă mama şi întinse cana.

Elsa clătină din cap şi ridică mâinile, dându-i de înțeles că mai bine nu întreabă. Minna mută un buştean, cu ochii la flăcări.

— O rivgu nu înțelege, spuse áhkku fără să-i dea termosul. Mâna mamei coborî încet.

— N-o băga în seamă, bâigui Elsa.

Focul trosnea între ele, coloana de fum îşi schimba tot timpul direcția şi femeile îşi țineau respirația pe rând, ferindu-şi fața. Obrajii le ardeau de la căldură. Ţânțarii nu îndrăzneau să se apropie de ele.

— Dar rivgu asta s-a descurcat bine. Uită-te numai la nepoții tăi. Elsa e cea mai puternică fată pe care o cunosc.

Mama vorbise pe un ton calm şi demn. Se aşează şi îi întinse iar cana, dar bătrâna ascunse termosul la spate.

— Elsa, îmi dai, te rog, o Cola?

Elsa cotrobăi în cutia roşie plină cu mâncare, dădu la o parte melcişorii cu scorţişoară şi deschizătorul de conserve, apoi scoase sticla de plastic.

Dintr-odată, áhkku începu să cânte tare, cu o voce limpede. Un psalm în sami. Hanna stătea mai departe de ele, dar se întoarse şi rămase aşa, pleoştită. Aproape că-şi pierdu echilibrul.

— Psalmul ăsta l-am cântat la înmormântarea lui Lasse, şopti mama.

Privirea lui áhkku rătăcea departe şi vocea îi slăbi până se stinse.

Muşcă apoi cu poftă din lipie şi îi întinse termosul Elsei.

— Trebuie să-mi trag sufletul. Preiei tu ştafeta, da? Dă-l nişte cafea lui enná. Doar n-o să bea numai suc.

Zicând asta, îi zâmbi Marikăi, de parcă n-ar fi jignit-o cu absolut nimic mai înainte. Şi mama îi zâmbi la rândul ei, ca de atâtea ori.

Guhttalogiovcci

La sfârşitul lui august, când pădurea întreagă era ca o flacără roşie-aurie, puteau să răsufle din nou mai uşor. Elsei îi plăcea mai ales vara târzie, începutul de toamnă, cakcageassi. Vara fusese mult prea fierbinte şi focurile stârnite de caniculă distruseseră lichenii, hrana renilor. Totuşi, nu era aşa de grav ca într-o comunitate aflată mai la sud, unde se mistuiseră mii de hectare de pădure. Lichenii aveau nevoie de cel puțin douăzeci, poate chiar treizeci de ani ca să se regenereze. Şi uneori nu se regenerau deloc.

Peluza din fața casei trebuia tunsă. Elsa atingea cu nasul firele de iarbă

în timp ce făcea flotări. Gemea, dar se ambi-ționa totuşi să nu se dea bătută.

Muşchii dintre omoplați o usturau şi brațele începeau să-i tremure. Ateriza pe burtă, gâfâind tare.

— Ar trebui să vii cu mine la sală. Marțea asta începe un curs nou.

Fusta verde a mamei flutură lângă ea.

— Nu cred că nişte babe ca voi o să țineți pasul cu mine.

Mama râse. Uşa şopronului se deschise şi pietrişul scrâşni când se întoarse de-acolo.

— Eşti sigură? Văd că mai ai puțin şi leşini.

Elsa se întoarse pe spate, ridică picioarele şi începu să facă abdomene.

Cerul de deasupra ei era cenuşiu.

Pentru familia lor, fusese o vară bună. Aproape toți puii supraviețuiseră. Şi turma se mutase într-un loc mai adăpostit, la munte. Dar peste câteva luni aveau să se întoarcă la păşunile lor de iarnă.

Cakca, toamna, avea să aducă aerul curat, dar şi gândurile negre înăbuşite până atunci. Elsa se străduia şi mai mult, nu voia să se gândească

la nimic, nu-şi permitea să alunece iar în jos pe panta spaimelor ca în primăvară. Dar, cu cât scădea mai mult lumina şi soarele de la miezul nopții se îndepărta de ei, cu atât se simțea mai neliniştită.

Mama şi Elsa umplură lăzile frigorifice. Mreană, păstrăv arctic, merişoare, afine, însă doar câteva boabe de mure galbene. După câteva nopți neaşteptate de îngheț, florile de mur galben au fost distruse. Mama făcu loc pentru halcile

de carne de elan pe care aveau să le primească în curând. Cără

în casă câteva pungi cu pâine.

— Ce faci, te-ai hotărât până la urmă? Te duci la vânătoare?

Elsa bău din sticla cu apă. Transpirația îi curgea pe tâmple.

— Cică anul ăsta nu-i dau voie lui Robert Isaksson să vâneze, strigă

mama înainte să dispară în casă.

Elsa aşteptă să iasă.

— I-au dat drumul? Credeam că e internat.

— Ei, nu ştiu, lumea vorbeşte ca să nu tacă. Dar ştiu că cineva a sunat la poliție. L-au văzut la volan, beat, conducând aiurea. Acum vreo două

săptămâni.

Elsa dădu ochii peste cap. Bine că-l lăsau să conducă în voie pe bețivul ăla cu antecedente. Poliția nu ajungea niciodată la timp, erau distanțe prea mari ca să se

deplaseze. Şi atâta timp cât sătenii se ajutau între ei şi dădeau de veste când vedeau maşina poliției apropiindu-se, n-o pățea nimeni. Aşa că

oamenii conduceau beți, fără permis, iar unii conduceau chiar şi maşini scoase din circulație.

Elsa îşi făcu încălzirea la muşchii brațelor. Era o senzație plăcută de destindere. Ar fi trebuit să se liniştească. Era bine că Robert nu poate să iasă

la vânat elani. Dar un tip frustrat ca el era un factor de risc, ceva ce nu-şi dorea deloc.

Telefonul se afla lângă ea, pe peluză. Nu era în stare să-i arate mesajele mamei ei. Tocmai se întorsese de la munte când a primit următorul mesaj, format din doar două cuvinte: „Curvă laponă”. Trebuia să se păzească din nou.

— Ai auzit că Jon-Isak nu mai vrea la şcoală?

Mama cară câteva aşternuturi şi le întinse la uscat pe suport. Elsa îşi scutură firele de iarbă de pe haine şi o urmă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea luând un cearşaf.

— N-ai fost la şcoală ieri? Am auzit că l-au bătut aşa de tare, c-au trebuit să-l ducă la oraş să-i pună copci pe frunte.

Elsa strânse tare cearşaful şi îl aruncă peste sfoară, apoi îl prinse cu nişte cârlige de rufe vechi, de lemn.

— Cine l-a bătut?

— Un copil de la şcoala cealaltă.

— Căcat!

— Au făcut reclamație. Mi-a zis Hanna. Ne-am întâlnit la magazin.

— Cum se simte?

— Rău. Nu vrea să se întoarcă la şcoală. Vrea să stea numai cu taică-

său. Bietul de el.

— Trebuie să vorbesc cu ei.

Mama agăță şi ultimul cearşaf pe sfoară şi roti suportul, inspectându-l cu un ochi critic.

— O luăm de la capăt. Nu cred că mai rezist o iarnă aşa.

Gata, a spus-o. Elsa nu îndrăzni să ridice privirea.

Mama apucă ligheanul gol şi merse spre casă. Saboții vechi de lemn răsunau pe plăcile de beton, care aveau să fie năpădite în curând de iarbă.

— Facem ce-am făcut de când ne ştim. Ne descurcăm, spuse ea pe un ton încordat. îi reclamăm la poliție şi sperăm să-l prindă la un moment dat.

Elsa se prăbuşi în iarbă şi îşi lipi obrajii de cearşaf. Se agăță de materialul ud şi rece şi strânse ochii cât putu de tare. Parcă-l vedea pe Jon-Isak în fața ei. Cât de vesel arătase la ritualul însemnării puilor de ren.

Se ridică şi traversă curtea, ieşi pe drum şi urcă dealul. Casa era întunecată şi tăcută. N-ar fi stricat să-i dea un strat de var nou şi curtea era şi ea dezordonată, plină de cutii, de găleți cu apă, o lopată cu coada ruptă şi un snowmobil care nu fusese băgat încă în garaj. Sătenii îi bârfeau sigur. Era uşor de ghicit ce haos e înăuntru, dacă te luai după cum arăta curtea. Elsa era printre cei care ştiau că Hanna spăla şi acum podelele cu clor.

Hanna îi ieşi în întâmpinare, aşteptând-o pe scări. Avea ochii obosiți şi bărbia plină de bubițe roşii. Părul îi era despletit şi nepieptănat, cu cărarea strâmbă, iar Hanna îşi trecu degetele prin el ca să-l aranjeze puțin.

— Voiam doar să văd cum se simte Jon-Isak.

— Ştii, Elsa, cred că mai bine nu intri acum.

Elsa se opri pe aleea pietruită din faţa scărilor, ezitând, încerca să-şi găsească cuvintele şi să ignore durerea fulgerătoare de sub coaste.

— Înţeleg, spuse ea, deşi nu înţelegea deloc.

Hanna storcea o lavetă cu degetele roşii şi uscate. Elsa se îmbujoră.

Aşteptă.

— Jon-Isak e foarte supărat. Mai bine nu intri.

— Pe mine?

Hanna coborî câteva trepte. Ca să se apropie, ca să zică ce are de zis.

Vorbi pe un ton scăzut.

— E prea mic ca să înţeleagă. Spune că noi, oamenii mari, îi facem situaţia şi mai grea. Că ne certăm pentru nişte reni morţi şi el ia bătaie la şcoală.

— Se referă la mine.

Buza de jos a Hannei tremură, aşa că îşi încleşta maxilarele şi închise gura.

— Ați sesizat poliția, sper.. , spuse Elsa. Trebuie!

Hanna dădu din cap, storcând tot mai tare laveta.

— Spune-i că.. Elsa îşi drese vocea. Că îmi pare rău. Că n-o să mă mai cert cu nimeni. Vreau să îndrept lucrurile.

Hanna îi întoarse spatele şi puse mâna pe clanță.

— E supărat rău?

— Vorbim altă dată.

Hanna intră tiptil şi închise uşa cu grijă.

Elsa rămase locului şi se uită la ferestrele casei, în speranța c-o să vadă

feţişoara ascuțită a băieţelului.

Ciezalogi

Trebuia să iasă, să plece de-acolo, trebuia să se ducă în pădure.

Se schimbă repede, cotrobăi în lada banchetei din bucătărie până când găsi ciorapii gri, împletiți. Nu voia să-i alunece picioarele în bocanci. Mama se plimba dintr-o cameră în alta, rupea frunzele veştejite ale plantelor, ştergea mânerul frigiderului şi al congelatorului şi se uita la ea pe furiş. Dar nu-i venea s-o întrebe nimic. Cu toate că vedea că are ochii roşii. Însă când Elsa luă cheia de la dulapul cu arme, mama tresări.

— La ce-ți trebuie arma?

Se luă după ea şi o privi în timp ce descuie dulapul şi scoase puşca.

— Te duci la vânătoare?

Elsa pufni şi ieşi în hol. Îşi puse cizmele, luă şapca şi o îndesă pe cap, astfel că aproape nu i se vedeau ochii.

— Elsa..

— Mi-e frică în pădure. E o măsură de precauție, atât.

— Ia-l pe Mattias cu tine.

— Nu. În plus, nici nu-i acasă.

Elsa trânti uşa după ea, dar mama o deschise imediat. Rămase cu braţele încrucişate şi umerii încordaţi în timp ce Elsa se urca în maşină.

— Să nu stai mult. Diseară mâncăm mai devreme.

Drumul forestier era plin de hârtoape şi podeaua maşinii se lovea tot timpul de ceva. Poienița înverzită unde parcau de obicei pescarii era pustie acum şi Elsa răsuflă uşurată.

Ţânţarii şi musculiţele o dibuiră în doar câteva secunde. O muscă-decal imensă îi dădu târcoale bâzâind. Elsa o alungă cu mâna. Îşi feri capul de crengi, înaintând pe potecă. Şopotul râului se auzea de departe şi crenguţele uscate îi trosneau sub cizme. Muşuroiul forfotea, plin de viaţă. Şi afară, pe mirişte, ştia exact unde să pună piciorul. Sări şi îşi ţinu agilă echilibrul. De mult nu mai fusese nevoie s-o care cineva în braţe pe unna oabba. Gândul ăsta o emoţiona. Tata era cel care o ducea în braţe de cele mai multe ori când ajungeau la câte o dolină periculoasă, iar când a mai crescut, Mattias o ducea în spate. Şi aşa unna oabba a învăţat drumul până când s-a făcut mare şi a mers pe picioarele ei. Nu călca greşit niciodată şi pădurea era a ei.

Puşca i se legăna pe spate. Sigur o urmărea vreun urs. Adulmeca aerul, speriat, dar curios. Când era mică, áhkku îi

spunea să cânte. Nu era bine să te furişezi pe nesimțite pe lângă un urs. Se mişca vioi, dar când auzea ceva trosnind, vocea îi tremura. Cântă mai tare, îi spunea áhkku.

Elsa mergea repede şi respira tot mai greu. Transpirase pe spate. Dacă

n-ar fi avut puşca, ar fi alergat şi ar fi țipat cât o ținea gura.

Corpul protesta, nu mai putea, încetini pasul gâfâind, se aplecă înainte şi se lăsă pe vine.

Vâltoarea apei o ademenea cu vuietul său. Ar fi trebuit să-şi ia undița şi să-şi găsească liniştea în mişcările repetitive, să arunce momeala şi s-o tragă

apoi la mal, iar şi iar. Freamătul râului era atât de puternic, încât nu-şi mai auzea gândurile agitate.

Respira din nou normal. Şi-atunci, în liniştea din jur, auzi dintr-odată

un sunet. Să fi fost un schelălăit de câine? Elsa se opri şi cercetă trunchiurile copacilor în căutarea unei mişcări. Şi sunetul se auzi din nou, dar de data asta părea mai degrabă văitat de om. Făcu câțiva paşi precauți şi se uită întro parte şi-n alta, încercând să-şi dea seama de unde vine sunetul. Fiecare loc îi era cunoscut, fiecare copac şi potecă, bolovanii şi buştenii. Simți miros de gaze de eşapament, aşa că se opri

şi trase cu urechea. Şi-apoi, la vreo douăzeci de metri de ea, zări un ATV cu roțile în sus, iar de sub el ieşea un picior.

Un câine fugea de colo-colo, schelălăind. Părea să şchiopăteze.

Amuşinând-o, câinele înlemni şi începu să latre şi să mârâie gros.

Elsa dădu jos puşca de pe umăr şi o ținu într-o mână în timp ce se apropia de ATV-ul răsturnat. Câinele continuă să mârâie, dar nu-l băgă în seamă. Îl recunoscuse. Ştia exact al cui e.

Când se apropie, văzu ceafa cuiva şi două brațe întinse. Trunchiul şi picioarele erau prinse sub ATV. La câțiva metri se vedea o şapcă aruncată pe pământ. Bărbatul gâfâia tare, de parcă şi-ar fi dat ultima suflare.

O auzise apropiindu-se, aşa că întoarse greoi capul şi se uită la ea cu ochii injectați. Era Robert Isaksson.

Strânse şi mai tare puşca.

— Ajută-mă, ce dracu', nu sta acolo ca o toantă! se răsti la ea. Avea buzele uscate şi crăpate. Mi-am prins doar picioarele.

Eşti destul de puternică să ridici chestia asta de pe mine.

Elsa nu se mişcă, îşi încorda doar picioarele şi abdomenul. Inima îi bătea nebuneşte în piept.

— Dacă n-ai de gând să mă ajuți, măcar aruncă-mi telefonul.

Robert arătă cu capul spre stânga. Telefonul se vedea doar pe jumătate, afundat în muşchi.

„Să-l ajut”, îşi spuse Elsa, „mă roagă să-l ajut. Pe el.” Picioarele începură

s-o furnice şi furnicăturile i se răspândiră în tot corpul ca nişte bule de dioxid de carbon.

Elsa aținti puşca asupra lui şi ridică piedica. Robert făcu ochii mari.

Îndreptă țeava puştii spre capul lui, de la o distanță de doi metri.

Voia să-l întrebe dacă-şi mai aminteşte cum l-a omorât pe Nástegallu.

Voia să-i aducă aminte cum o amenințase încă de când era copil. Dar n-o ținea vocea.

Ogarul cenuşiu mârâia tot mai tare şi îşi arăta colții ascuțiți, dezvelindu-şi gingiile. Elsa îndreptă arma spre câine. Robert se agăță cu mâinile de muşchi.

— Las-o în pace!

— Oare se consideră tot furt, doar furt, dacă o împuşc şi iau cu mine cadavrul? întrebă Elsa încet. Crezi că un câine valorează mai mult decât un ren?

Robert înjură, împroşcând cu salivă.

— Saatanan perkele. Helvetin vittu!

Se sprijini în mâini, încercând să iasă de sub ATV.

— Dacă te împuşc, e omor. Dar pe tine nu te pot căra după mine. Pe ea, da.

Elsa închise un ochi şi aținti din nou arma asupra câinelui.

— Du-te dracului de nebună! Stai să scap de-aici..

Robert se zbătu o vreme, dar apoi gemu şi îşi lăsă capul pe spate.

Fără să stea pe gânduri, Elsa făcu câțiva paşi şi lipi țeava armei de ceafa lui. Robert tresări, gâfâind sufocat.

— Aşa faci şi cu renii? Când îi calci şi-i chinui până mor?

Câinele mârâi şi făcu un pas spre ea, şontâcind. Elsa dădu din picior şi câinele se retrase.

Plimbă țeava armei prin părul lui Robert şi o apăsă de țeasta lui. Dintr-odată, ameți şi i se înmuiară picioarele. Făcu un pas în spate şi îşi înghiți un val acru de salivă. Se duse la capătul celălalt al ATV-ului ca să n-o vadă

Robert. Acolo se sprijini de trunchiul unui copac şi aşteptă să-i treacă

amețeala.

Scoase telefonul, dar îi tremura atât de rău mâna, că-l scăpă imediat. Îl ridică de pe jos şi se duse înapoi la Robert. Porni camera video.

— Vreau să recunoşti tot ce-ai făcut. Câți reni ai omorât. Că m-ai amenințat. Că tu ai venit la noi să mă omori.

Fruntea îi lucea de sudoare şi era palid la față. Dar reuşi să scoată un hohot care semăna mai degrabă cu un croncănit.

— Curvă laponă proastă.

Era ca un pumn în stern, o energie diabolică în faţa căreia făcu un pas înapoi, gata să se prăbuşească. Se întoarse crispată cu spatele la el, cu ochii şi gura zvâcnindu-i necontrolat, îl văzu pe Nástegallu cum ţopăie cu picioarele lui lungi pe pământul acoperit de zăpadă. Şi pe Lasse. Zâmbindu-i, fără să se uite şui. O luă spre râul învolburat. Robert strigă ceva, dar Elsa nu auzi ce. Când se opri şi se uită la puşcă, se hotărî. Ştiuse de mult că aşa o să

se întâmple. Păşea fără zgomot, unna oabba ştia exact unde să pună piciorul.

Era pe pământurile ei.

71

Ciezalogiokta

Cizmele de pescuit atârnau pe spătarul scaunului. Mattias mai bău o cană de cafea, simţind că-l arde stomacul. Îşi trecu palmele peste şale şi îşi masă muşchii spatelui. Apoi îşi plimbă limba peste dinţii nespălaţi. Ochii îl dureau după o noapte de nesomn.

Găsi cutiuţa cu momeli în dulapul cu haine de pe hol, o deschise şi căută printre momelile aurii pentru pescuit somon, cu care avusese atâta noroc de-a lungul anilor. Să

prinzi somon toamna era mai greu decât vara, când peştii migrau în amonte şi săreau pe lângă mal, dând din coadă. Mattias regreta şi acum că aruncase înapoi o femelă de vreo şapte, opt kile, doar ca să nu încalce legea. Femele n-aveai voie să pescuieşti. Verii lui au râs de el şi i-au spus că e un mare fraier. Peştele îl chinuise bine. Douăzeci de minute se luptase pentru viaţa lui. Mattias ştia când să slăbească firul şi când să-l întindă, să-l obosească. Iar când, într-un final, somonul se apropie de malul nisipos, îl scoase uşor din apă, ţinându-l de coadă. Şi constată că e femelă.

Acum plănuia să-şi vadă de obicei. Să ia undiţa, să nu iasă în evidenţă

cu nimic. Dar cizmele de pescuit o să le-ascundă pe fundul rucsacului. Netezi suprafaţa lucioasă şi rece cu palma, îşi aduse aminte cât le purtase bunicul.

în tot felul de râuri şi pâraie. Bunicul, care îl învăţase cum să obosească

somonul, îi arătase pietrele sub care se ascunde şi cum să-l apuce ca să-l scoată din apă.

Mattias îndoi cizmele şi, cu ochii închişi, le ţinu la piept, dar gestul i se păru atât de ridicol, încât deschise iar ochii, îndesă cizmele în rucsac cu mişcări grăbite şi puse rucsacul pe umăr. Se opri în hol. Un gând nu-i dădea pace. Nu încăpea îndoială. Luase deja hotărârea şi era de neclintit. Dar ce să

facă cu biletul?

Nu mai scrisese niciodată despre el. Adevărul e că nu mai scrisese nimic de când terminase şcoala. Pixul îi aluneca din mână şi avea un scris urât, de copil. Oricum, erau doar cuvinte. Mototolise şi netezise hârtia de nenumărate ori. Întâi lăsase biletul de adio pe masa din bucătărie, dar îşi dădu seama că mama putea să vină oricând şi să-l vadă înainte să-şi fi dus fapta la bun sfârşit. Era mai bine să-l lase sub pernă, să-i pună pe-ai lui să-l caute.

Însă acum nici asta nu i se părea OK. Nu sub pernă. Dacă ar fi avut o iubită care să fi dormit cu el în fiecare noapte, probabil că ea ar fi găsit biletul între saltea şi capul patului. Dar familia lui n-ar fi îndrăznit să caute prin pat. Era complet aiurea.

Mattias aruncă rucsacul pe podea şi intră în dormitor. Strecură mâna sub saltea. Cutia cu cafea era ceva mai personal, un lucru pe care-l deschidea zilnic. Dar cine să caute acolo? Îşi aduse aminte de áddjá, care-şi sorbea cafeaua din farfurioară, cu un cub de zahăr între dinți. El începuse să bea cafea la opt ani. Aroma şi gustul îl făceau să se simtă în siguranță. Doar primele înghițituri erau mai amare.

Lumea ar fi tras, bineînțeles, concluzia că a fost un accident. Mai ales că

cizmele de pescuit ale lui áddjá erau găurite. Şi ai lui ar fi confirmat varianta ei. Ca să nu trebuiască să îndure

ruşinea. Ar fi crezut chiar în ea. Cel puțin, aşa-şi închipuia el. Apoi le scrise totuşi câteva rânduri, chiar dacă decizia era deja luată. Mototoli bilețelul în palmă, se duse la baie şi trase apa după

scrisul lui lăbărțat.

Motocicleta de teren huruia tare pe drum. Mereu îi plăcuse zgomotul ăla asurzitor, mai ales când era cu Lasse. Zgomotul motocicletelor acoperea orice alt zgomot, acoperea conversațiile din jur şi sucea capetele oamenilor.

Conducea repede. Un camion ar fi fost o altă soluție. Dar nu zări nicio maşină pe şosea înainte să intre pe drumul pietruit din dreapta, cel care urmărea cursul râului preț de câțiva kilometri. Coti apoi spre drumul forestier plin de hârtoape şi hotărî să meargă tocmai până la malul râului.

Era greu să țină şi undița, şi ghidonul şi aproape căzu de câteva ori. Până la urmă, reuşi să parcheze lângă locul în care râul forma o vâltoare şi rămase nemişcat. Vuietul apei reuşea să-i umple țeasta, să-i distragă atenția.

Adăpostul de tabără îl aştepta. Era acelaşi loc unde încercase de atâtea ori, ghemuit pe vine, să aprindă lemne uscate. Acum nu era în stare să facă focul, dar simțea nevoia să se ducă acolo. Păşi încet, aproape târşâindu-şi picioarele.

Cineva lăsase nişte lemne de mesteacăn. Mattias puse rucsacul pe jos şi se aşează pe piatra rotundă pe care se aşezaseră generaţii întregi la foc.

Áhkku îşi punea pernuţa, spunea că nu vrea să aibă probleme cu pişoarca.

De pescuit nu prea pescuia, dar se ducea la cules de mure galbene prin pădure cât timp pescuiau ei. Şi acum. Acum era departe.

Mattias scoase cizmele şi le netezi.

Pe insula mică, înverzită, chiar lângă mal, ateriza cu bătăi grele de aripi o cioară, dar îşi luă zborul imediat. Insula aia îl ademenise de atâtea ori în copilărie. Nu era mai mare decât curtea lor şi nici nu ascundea cine ştie ce secrete. Dar adulţii l-au ameninţat să nici nu-i treacă prin cap să înoate până

la ea. Apa râului era periculos de adâncă lângă malul abrupt. În apropiere se vedeau câteva pietroaie aduse de curenţi, însă un metru mai încolo, apa era neagră, greu de sondat. Curenţii erau foarte rapizi. Era pericol de moarte.

Nici măcar barcagiii n-o luau pe acolo. Preferau să ocolească insuliţa prin cealaltă parte. Dar era atât de aproape, la doar cinci-şase metri de áddjá, îi spusese că, dacă ştii pe ce pietre să calci, poţi să ajungi pe ea, însă áhkku îl plesnise peste umăr şi zisese că nu-i adevărat.

Mattias nu-şi dădea seama cât stătuse acolo, dar când liniştea fu spulberată de un lătrat, se încordă din tot trupul. Se uită spre râu şi în adâncul pădurii. Poate că nu auzise bine. Nu era imposibil să fi fost vânători de păsări prin preajmă. Nu putea să stea fără să facă nimic, în caz că se întâlnea cu cineva, aşa că se apucă să caute crenguţe sub grămada de lemne şi găsi câteva bucăţele de scoarţă de mesteacăn subţirele. Tăie câteva bucăţi din butucii de mesteacăn, aprinse un chibrit şi puse nişte scoarţă. Suflă spre grămăjoară şi aşeză câteva lemne pe ea. Focul se aprinse repede.

Împuşcătura îl făcu să tresară. Nimeni nu vâna atât de aproape de râu.

Mattias se ridică în picioare şi cercetă frunzişul copacilor. Da, se apropia ceva. Un câine. Cu urechile lipite de cap, şchiopătând, cu nişte ochi speriaţi.

Era uşor de recunoscut. Un singur om avea un ogar cenuşiu ca ăla. Era căţeaua lui Robert Isaksson.

Mattias se lăsă pe vine şi o chemă la el, cu mâna întinsă şi pumnul strâns, de parcă ar fi ascuns ceva bun. Căţeaua se învârti în jurul cozii şchiopătând şi, până la urmă, se prăbuşi cu un gâfâit. Mattias se duse la ea, îi apucă zgarda şi-o trase spre el. Câinele mârâi. Blana îi era murdară de sânge.

Ridică ogarul şi o luă cu el în braţe spre râu. Nu i-ar fi ieşit mai bine nici dacă

ar fi plănuit totul. Îl săltă deasupra capului şi-l aruncă peste apă, simțindu-se complet amorțit. Cățeaua căzu pe insuliță şi se rostogoli. Schelălăi de câteva ori, apoi amuți.

Mattias se prăvăli pe spate. De ce dracu' făcuse aşa ceva? La ce bun? Se holbă la câine, regretându-şi gestul. Nu-i plăcea să chinuie animale, cu atât mai puțin câini.

Probabil că Robert mai împuşcase un ren. Mattias se întoarse la foc, simțind că-l doare umărul – probabil făcuse întindere la un muşchi. Fumul putea să-l dea de gol. Alergă spre malul râului şi umplu ibricul cu apă, apoi stinse focul. Fumul deveni şi mai gros şi Mattias clătină din cap, dezamăgit de propria prostie.

Pădurea era cufundată în linişte. Atunci, câinele se ridică în picioare, îşi înmuie lăbuțele din față în apă şi scoase un scâncet jalnic. Robert n-avea cum să nu-l audă. Pipăi cuțitul care-i atârna la brâu.

Vuietul râului n-avea cum să acopere schelălăitul câinelui. Mattias adună repede ibricul negru, cutia cu momeli şi undița. Apoi se opri brusc.

Dacă Robert împuşcase un ren, existau şanse să-l prindă în flagrant delict.

Aruncă totul şi urcă panta domoală din trei paşi, încercând să ghicească de unde venise împuşcătura. Era imposibil, desigur. Pădurea se întindea pe kilometri întregi, în toate

direcțiile. Schelălăitul nu contenea şi Robert n-avea să-l ignore prea mult. Dar de ce fugise câinele? Ar fi trebuit să rămână

lângă el. Ceva nu era în regulă. Mattias se opri din alergat. Robert, înarmat.

Asta presupunea un risc. Îşi ținu respirația ca să audă mai bine, însă în urechi îi răsunau doar bătăile inimii.

72

Ciezalogiguokte

Jetul duşului era prea puternic şi o usturau umerii, dar Elsa deschise robinetul la maximum, până când îi dădură lacrimile. Se sprijini de pereții cabinei şi plânse încet, ca nu cumva s-o audă mama. Apoi alunecă şi se aşeză

pe gresia rece. Aburul se ridica deasupra ei. închise apa, dar rămase pe loc, strângându-şi genunchii cu brațele. Pereții cabinei nu erau etanşi şi de undeva venea un curent rece. Elsei i se făcu pielea de găină şi curând începu să tremure. Reuşi să se întindă după prosopul agățat pe perete. Se ghemui sub materialul roz şi pufos, de bumbac şi se încălzi încet.

În oglinda aburită pe care trebui s-o şteargă cu palma, faţa îi era stacojie şi ochii, împânziţi de vinişoare roşii. Aruncă prosopul pe jos şi îşi trase chiloţii şi maioul.

În blugii de pe podea se afla telefonul lui. Era un Samsung vechi, cu ecranul spart. Îl luase cu ea, îl băgase în buzunar şi alergase la maşină.

Greşise toţi paşii pe mirişte, aşa că cizmele îi erau stropite de apă murdară şi blugii, la fel.

Ieşi din baie în chiloţi, ţinând blugii cu grijă în mâna întinsă. De parc-ar fi fost contaminaţi.

— Bănuiesc că trebuie spălaţi.

Mama apăru dintr-odată în spatele ei şi întinse mâna spre Elsa.

— Da, dar stai să golesc buzunarele mai întâi.

— Şi Mattias unde e? Parcă zicea că vine la masă.

Mama mormăia pentru sine, nu se aştepta să primească un răspuns.

Elsa era deja departe şi n-o mai auzea, ocupată să ascundă telefonul într-un sertar. Nu se putu abține să apese pe o tastă. Voia să vadă dacă are parolă.

Da, bineînțeles. Dădu telefonul pe modul silențios şi îşi simți degetele murdare, contaminate. Telefonul mirosea puternic a ceva, a motorină.

Mirosul avea să se impregneze probabil şi în hainele ei din sertar. Trebuia să

le spele pe toate la un moment dat.

Apa îi picura din păr pe spate şi Elsa scoase un pulover împletit alb şi o pereche de blugi negri şi se îmbrăcă repede.

Apoi se spălă pe mâini în bucătărie, frecându-le îndelung.

— Cică o să fie îngheț la noapte, spuse mama, care se aşezase deja la masă şi curăța cartofii fierți. Stai jos. Nu vreau să mănânc singură. Pari înghețată.

Elsa îi evită privirea şi luă câțiva cartofi, nişte morcovi fierți şi un polonic cu felii subțiri de carne de ren.

— O să fie sub zero grade, spuse mama.

— Câte grade?

— Minus patru sau cinci. Nu mi se pare normal. Poate o să şi ningă.

Morcovii erau moi şi Elsa nici nu trebuia să-i mestece. Cartofii îi fripseră vârful limbii, dar carnea de ren era perfect sărată. Elsa mestecă şi înghiți. Mestecă şi înghiți.

— Ce bine că te-ai întors repede, spuse mama şi încercă să-i surprindă

privirea. Dar ce s-a întâmplat? Eşti foarte tăcută.

— Nimic special. Sunt doar obosită.

— Ai încuiat arma?

— Da.

Elsa sorbi apa zgomotos şi reuşi să mănânce toată porția din farfurie, apoi linse sosul de pe furculiță. Ce fel de om poate să mănânce într-o situație ca asta?

— Serile sunt aşa de întunecate, spuse mama şi trase de perdea. Tata n-a mai sunat de câteva zile, dar bănuiesc că e bine.

Elsa se ridică şi duse farfuria la chiuvetă. O clăti şi o puse apoi în maşina de spălat vase.

— Ai înfulecat mâncarea.

— Mulțumesc. A fost foarte gustoasă.

Ce fel de om vorbeşte despre mâncare ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat?

— Mă duc la Anna-Stina.

— Am văzut-o acum câteva zile. Avea ditamai burta. Arăta foarte bine.

Nu m-aş mira să fie gemeni.

— Hai c-am întârziat.

— S-o saluți din partea mea.

După ce-şi puse haina şi căciula, Elsa se întoarse în camera ei, luă

hainele şi telefonul cu mâinile înmănuşate şi-l strecură în blugi. Obiectul greu îi trăgea în jos buzunarul şi se lovea de piciorul ei când se mişca.

Porni maşina, potrivi oglinda retrovizoare, chiar dacă nu era nevoie, trase scaunul mai în față, îşi puse centura şi băgă în marşarier. Ce fel de om mai e şi ea, de fapt?

O luă spre satul vecin şi trecu pe lângă apartamentul Anna-Stinei.

Luminile erau stinse şi Elsa conduse mai departe. Ajunsă la benzinărie, se întoarse.

Când zări drumul pietruit de departe, încetini. Telefonul îi vibra în buzunar. Cineva îl suna. Pe Robert. Nu se auzea nimic, doar o vibrație lângă

şold. Apoi nimic. Dar în clipa următoare începu iar. Elsa intră pe drumul pietruit şi frână brusc. Scoase telefonul şi văzu două apeluri pierdute de la un număr necunoscut.

Trebuia să-şi vadă de treabă, nu să stea acolo cu luminile de semnalizare aprinse. Drumul era prea îngust ca să întoarcă, aşa că înainta câțiva metri. Afară, temperatura scăzuse la zero grade.

Maşina intră pe contrasens când Elsa îşi scoase propriul telefon. Căută

numărul Minnei, apăsă pe tasta verde, dar întrerupse apelul înainte de semnal.

Apoi telefonul începu să sune şi Elsa tresări şi se holbă la poza Hannei cu un Jon-Isak mic în braţe. De mult nu mai văzuse poza aia. Hanna n-o suna niciodată. Privirea i se înceţoşa. Jon-Isak.

Nu-i răspunse, apăsă doar pe accelerație.

Leziuni interne.

Mort de frig.

Oare era o crimă să-l abandoneze acolo? Of, Minna ar fi ştiut sigur ce-i de făcut!

Coborî geamul şi aerul îngheţat năvăli în maşină. Râul şerpuia ca o panglică neagră în întunericul de-afară. Poate mai bine aruncă telefonul în râu. Să-l facă pierdut în apa adâncă.

Dacă îl salva, îşi punea în pericol propria viață. Gândul ăsta o făcu să

frâneze iar. Formă numărul poliției. Poate lăsa un mesaj anonim.

Dar dacă murise deja? Nimeni nu trebuia să ştie că Elsa fusese la fața locului. Omul ăla era blocat sub un ATV greu cât un tanc. Un accident, prin urmare.

Dar.

Ar fi putut să-i salveze viața.

Deschise portiera şi coborî împleticindu-se. Dinspre nord bătea un vânt mai rece şi Elsa tremura de frig. Frunzele mestecenilor foşneau pe şosea. Îi văzu din nou privirea. Cum se scurgea viața din el când ea s-a întors şi a țintit spre capul lui. A ridicat țeava spre cer şi apoi a tras în gol. Şi Lasse a prins glonțul.

După aceea s-a aplecat, i-a luat telefonul şi a rupt-o la fugă.

Robert nu ridicase capul, zăcea mai departe cu ochii sticloşi. Cine lasă

un om acolo, în voia sorții, în halul ăla?

Găsi drumul forestier, deşi era întuneric. De urşi nu-i era frică de data asta. De data asta se temea doar de ea însăşi.

Luna răsări de după nori. Lumina destul cât să vadă ATV-ul de departe, caroseria metalică strălucea. Îi luase telefonul ca să nu sune după ajutor şi astfel îi răpise orice şansă de supraviețuire. Câinele fugise ca din puşcă. Nu mai văzuse o asemenea purtare. Poate că ațintise arma şi asupra lui, asta nu-

şi mai amintea.

Făcu ultimii paşi până la ATV şi zări un bocanc sub el. Nu şi piciorul.

Robert nu mai era. ATV-ul părea mutat din loc, deşi Elsa nu era sigură de asta. Se holbă la el fără să clipească. Omul dispăruse. În jurul ei era linişte deplină şi Elsa cercetă împrejurimile. Unde s-o fi târât? O fi zăcând prin apropiere? Se aplecă şi văzu dâre de sânge pe jos, lângă ghidon. S-o fi eliberat singur sau îl ajutase cineva? Oare era la secție şi depunea plângere împotriva ei?

Elsa alergă de colo-colo, se uită în spatele buştenilor răsturnați şi a bolovanilor mai mari. În clipa următoare, buzunarul îi vibră iar şi Elsa înlemni.

Sigur el era. Aruncă telefonul şi o luă la fugă.

73

Ciezalogigolbma

Mattias se împiedică în timp ce urca dealul şi alunecă înapoi spre focul stins. Deasupra lui îl văzu pe Robert. Avea doar un bocanc şi pantalonii îi erau uzi între picioare şi la genunchi, care păreau şi pătați de sânge. Se ținea de piept, cu o grimasă. Când îl văzu, câinele începu să schelălăie iar şi încercă s-o ia şontâc prin apă.

— Stop, Raija! Culcat! strigă Robert răguşit, cu mâna la piept.

Coborî dealul cu piciorul întins într-un unghi nefiresc. Îşi aruncă

repede bocancul şi, fără să se uite la Mattias, ridică cizmele de pescuit.

— Sunt găurite.

— Cum dracu' a ajuns Raija pe insula aia?

Îşi trăsese deja una. Pe Mattias îl lovi un miros înțepător de urină.

— Lasă numai să mă întorc, că vezi tu..

Icni tare când încercă să-şi bage şi piciorul drept în cealaltă cizmă.

Trase apoi bretelele peste umeri şi prinse catarama.

— Nu te las să iei cizmele alea.

Vocea lui Mattias era monotonă, nici insistentă, nici panicată, doar fără

nicio intonație. Ar fi trebuit să-i mai spună ceva. Însă Robert îl îmbrânci întro parte.

— Taci dracu'!

Cățeaua stătea cu lăbuțele din față în apă şi Robert strigă la ea.

Din câte avea să-şi amintească Mattias, curentul i-a luat pe amândoi odată. Robert scoase un țipăt când o văzu pe Raija luată de ape. Intră prea adânc şi cizmele se umplură imediat. Robert îşi pierdu echilibrul şi căzu. În clipa aceea, Mattias o rupse la fugă pe mal, cu gândul să-i taie calea la golfulețul de lângă o limbă de pământ, unde apa era mai mică. Intră în râu împroşcând în jur. Apa înghețată îi tăie respirația. Pe câine nu-l mai văzu, era deja sub apă, însă cizmele pescăreşti se apropiau de el cu viteză. Atunci îşi luă avânt şi se aruncă înainte cu brațele întinse, încercând să le apuce.

Dar nu prinse nimic. Mâinile i se încleştară în apă. Şi clipa trecu pur şi simplu.

74

Ciezaloginjeallje

Hanna ținea mâinile Anna-Stinei într-ale ei. Fiica ei avea degetele reci şi tremura, de parcă o trăsese curentul. Hanna

pusese două pături pe ea. Şi o rugase să-i dea drumul ca să poată suna.

Sună mai întâi la 112 şi reuşi să îngaime că fiica ei are nevoie de ajutor şi că sângerează.

— Da, v-am zis deja că e însărcinată, sunteți tare de ureche sau ce?

Dar în garaj nu mai era nicio ambulanță. Angajații plecau acasă pe la cinci şi acum trebuiau să-i trimită o ambulanță din oraş. Asta însemna să

aştepte mai bine de-o oră.

— Şi un elicopter nu aveți? scânci Hanna. Nu putem să aşteptăm o oră

aşa. – În ce lună e? Din păcate, riscul de avort spontan e..

Hanna coborî telefonul de la ureche. Nu avea maşina acasă, Ante era la țarc, repara gardul, pregătea locul pentru iernat şi o verişoară împrumutase maşina Anna-Stinei. Era singură, ca de obicei. Noroc că Jon-Isak plecase cu taică-său şi nu trebuise să vadă sângele şi spaima care le cuprinsese.

— E bine, o să fie bine, se auzi repetându-i Anna-Stinei.

Trebuia să rezolve problema cumva. Nu putea să dea greş.

Dar Hanna era copleşită de panică. Degetele îi amorţiseră şi îi era greaţă. Se ridică în picioare, simţind nevoia să se mişte.

Elsa avea acel dar. Darul să oprească sângerarea. Chiar dacă nu voia să-şi accepte talentul, toţi ştiau că e gunsttar. Hanna căută în agendă şi apăsă

pe numele Elsei. Suna, dar nu-i răspunse, în faţa ei, Anna-Stina se făcu albă

ca varul. Chiar nu reuşea să dea de ea?

Ruşinea ardea în sufletul Hannei ca o flacără pârjolitoare. Cu cinci minute în urmă, fiica ei reuşise să preia comanda, cu toate că era panicată.

Anna-Stina ieşise de la baie şi se prăbuşise pe hol, ţipând că pierde copilul.

Din instinct, Hanna îşi astupase urechile. Văzând că nu fuge la ea, fiica ei ţipase şi mai tare: „Am nevoie de ajutor!”

Hanna alergase după telefon în bucătărie, după pături în camera de zi şi prosoape în dormitor, mânată de urletele înfricoşate ale fiicei sale.

Se uită la fetița ei frumoasă, care-şi ținea palmele pe pântecul rotund în timp ce sângele păta prosopul pe care stătea.

Anna-Stina o trase spre ea, voia s-o simtă aproape. Hanna se trânti în genunchi şi îşi împleti degetele cu ale ei.

— O să sun la.. , încercă să spună Hanna, dar vocea i se frânse. O să sun pe altcineva care să oprească sângerarea. Elsa nu răspunde.

Dar de fapt ar fi vrut să dea uşa de perete, s-o rupă la fugă şi să nu se mai întoarcă niciodată. Nu era în stare să îndure una ca asta. Anna-Stina o strânse şi mai tare de mâini şi se uită drept în ochii ei.

— Am nevoie să fii mama mea! Trebuie!

75

Ciezalogivihtta

Mattias conduse până acasă în hainele ude, întărite de vânt, aproape înghețate. Dar nu-i era frig. Nu simțea nimic. Parcă lângă casa în care n-avea să se simtă niciodată ca în căminul lui. Intră fără să se uite spre casa părintească, încuie uşa şi nu aprinse niciun bec.

În baie se chinui să se descheie la blugi, dar aproape îi degeraseră

degetele. Trase puloverul peste cap şi tremură când materialul rece şi jilav i se lipi de piept. Se spălă pe mâini cu apă caldă până când începură să-l furnice. Blugii reuşise să-i dea jos doar până la pulpe. Deschise dulăpiorul din baie şi căută o foarfecă. Nu găsi, aşa că trase atât de tare de materialul umed, încât simți că-i taie gleznele. Coapsele îi erau roşii, dar parcă golite de sânge. Intră gol în dormitor şi deschise sertarele comodei. N-avea nevoie decât de o pereche de chiloți şi de un tricou. După ce se îmbrăcă, parcă putu să respire iar. De pe pat vedea lacul neted ca oglinda sub razele lunii. Nu ştia cât e ceasul. Poate era deja noapte.

Rămăsese în fund pe malul râului şi se holbase la un pietroi în jurul căruia apa spumega, albă. Nu reuşea să-şi ducă niciun gând până la capăt.

Vântul încerca să-i usuce hainele, dar apa râului nu voia să se evapore.

Urechile i se înroşiseră şi buzele i se învinețiseră.

Corpul i se dezmorți încet în casa lui áddjá şi a lui áhkku. Dar picioarele nu voiau să i se încălzească. Îl dureau călcâiele şi degetele când ocoli patul şi dădu la o parte cuvertura gri. O împături şi o puse pe spătarul scaunului. Se străduí să ridice plapuma şi să se întindă. Îşi lăsă capul pe perna umplută cu pene.

Elsa zăcea întinsă pe spate în pat, cu hainele pe ea. Robert avea să-şi facă sigur apariţia în noaptea aceea, era convinsă. Poate avea să dea foc la casă. Sau s-o împuşte. Să-i împuşte pe toţi. De data asta nu-l mai opreau câteva ferestre şi uşi încuiate.

Nu-şi găsea astâmpărul. Se ridică şi începu să se plimbe de colo-colo, cântărindu-şi opţiunile. Dar gândurile i se încurcau, îi rătăceau. Oare să-l avertizeze pe Mattias, care era singur acasă? Îi auzise motocicleta. Să-i avertizeze pe mama şi pe tata, care dormeau? Sau mai bine să sune la poliţie şi să le mărturisească tot?

Ascunse sub pat toporul din garaj. Se întinse şi se ridică repede în capul oaselor, exersă mişcarea ca să vadă cât de repede poate să pună mâna pe el.

Ar fi putut să-l omoare şi să aibă toată lumea pace. Dar nu, îl lăsase pe nebunul ăla să umble liber prin lume.

Se ridică din nou şi îşi cuprinse genunchii cu braţele. Se legănă înainte şi înapoi. Mai bine îl împuşca! Mai bine le spunea că n-a avut încotro.

Care Dumnezeu îl ajutase să dea la o parte ATV-ul ăla? Pe Elsa o apucă

brusc durerea de stomac. Nu se uitase destul de atent în jur, poate că Robert plecase între timp, rănit grav, poate că leşinase de efort şi de durere. Parcă

văzuse dâre de sânge, nu?

76

Ciezalogiguhtta

Fusese un vas de sânge spart. De-asta sângerase atâta. Dar inimioara fătului bătea mai departe. În salon răsunară nişte bătăi mici ca de tobă. Şi Hanna izbucni în plâns. Plânse atât de tare, că asistentele îşi aruncară priviri nedumerite.

Părul Anna-Stinei era răsfirat pe perna albă şi pe umeri, în şuviţe încurcate. Părea micuţă în halatul de spital şi braţele i se odihneau pe pântec, peste pătură. Avea încredere în medici şi se lăsă alintată de mâinile calde şi mângâietoare ale asistentelor.

O mângâiară şi pe Hanna, dar până la urmă cineva o repezi, spunându-i că n-are rost să mai plângă, doar nu mai există niciun motiv de îngrijorare.

— Enná.. Anna-Stina îi luă mâna moale. Ce s-a întâmplat?

Dar cum să-i răspundă? Nici ea nu ştia. Plângea de bucurie că fătul e încă în viaţă. Însă plângea şi pentru că, de atunci încolo, ştia că n-o să mai aibă nicio clipă de linişte. Nelinişţea ameninţa să erupă în orice clipă, ca un vulcan.

Copilul, încă nenăscut, avea s-o țină trează în fiecare noapte. Şi când micuțul avea să adoarmă, cald şi mirosind a vanilie, în brațele ei, Hanna ştia că se terminase cu liniştea.

Asistentele nu-i mai dădură şervețele ca să-şi sufle nasul. Ceea ce însemna că trebuie să se adune. Dar cum erau să înțeleagă ceva despre viața ei? Nu pricepeau că ea nu e în stare să-i țină în viață pe cei din jur. Nu ştiau că nu doarme niciodată când bărbatul ei e plecat cu renii şi Jon-Isak rămâne în grija ei. Nu înțelegeau că o lăsase prea devreme pe fiica ei să plece.

— Enná, imediat o să te trimită la psihiatrie.

Anna-Stina zâmbea, semn că glumeşte, dar Hanna îi strânse mâna şi mai tare. Mâna ei era mică şi îngustă şi unghiile, mult prea dichisite. Şi erau şi foarte reci. Hanna vru să le întrebe pe asistente dacă e normal. De-atunci încolo, avea să pună necontenit întrebarea aceea. De fiecare dată când fiica ei se ducea la toaletă, Hanna avea să se aştepte la țipete şi la o baltă de sânge.

Psihiatria. Da, acolo îi era locul, de fapt. Dar nici ei n-ar fi înțeles. Nu ştiau cum e să fii nevastă de crescător de reni. Ştiau, datorită pregătirii lor profesionale, ce înseamnă să ai un sinucigaş în familie. Însă n-ar fi înțeles situația în care se aflase Lasse. N-aveau cum să înțeleagă viața Hannei, dacă

nici măcar nu-i vorbeau limba. I-ar fi prescris nişte antidepresive şi i-ar fi oferit o şedinţă de psihoterapie peste vreo lună.

— Vreţi să-l sunăm pe tătic? Ca să nu.. , spuse o asistentă şi dădu din cap cu subînţeles spre Anna-Stina.

Aceasta clătină din cap.

— L-am sunat deja. Ne descurcăm noi.

Rămaseră singure în salon. Mirosul de clor îi făcea greaţă Hannei.

— Bebeluşul e bine. Áhkku.

Era prima oară când Anna-Stina rostea cuvântul ăla. Dădu jos pătura, apucă mâna Hannei şi o puse pe pântec.

— Nici măcar n-ai vrut să simţi cum dă din picioruşe.

Hanna vru să-şi retragă imediat mâna, dar fiica ei nu-i dădu drumul. O

mută încet pe pântec, până când găsiră un picioruş care juca fotbal. Hanna tresări, de parcă lovitura micuţului i s-ar fi propagat în corp, în fiecare celulă. Anna-Stina zâmbi şi închise ochii preţ de câteva secunde. Hanna voia să simtă

din nou picioruşul, aşa că apăsă uşor burta Anna-Stinei, îl chemă la ea. Şi, da! Tălpile mici începură să lovească iar.

— Încă mai poate face tumbe, spuse Anna-Stina cu o voce somnoroasă.

— Dormi, cred că eşti terminată. Am eu grijă de ea. Anna-Stina deschise un ochi.

— Crezi că e fată?

Hanna dădu din cap. N-avea cum să fie băiat. Trebuia să fie fată.

— Sper să avem o fată. Dar să nu-i zici nimic lui Per-Jonas.

— Promit.

Hanna o privi lung pe Anna-Stina. Îi privi pistruii, cearcănele vineții de sub ochi, obrajii mai rotunzi decât de obicei, semnul din naştere de deasupra sprâncenei drepte, care arăta ca o inimioară dacă te uitai mai de-aproape.

De unde i-o fi venit ideea că Anna-Stina nu e destul de puternică? Fiica ei era o forță. Hanna o văzuse în ieşirile ei colerice. Dar îşi dădea seama că ea însăşi fusese ținta furiei sale.

Şi totuşi, ea avea să devină áhkku, ea avea să-i țină în viață pe ai ei.

Respirația Anna-Stinei se linişti, doar picioarele îi zvâcneau din când în când. Visele îi dădeau târcoale. Hanna o mângâie pe pântec cu o mână şi îşi şterse lacrimile cu cealaltă.

77

Ciezalogicieza

Două zile mai târziu, Robert era pe prima pagină a ziarului local.

Fusese dat dispărut. Ziarul făcu rost de poză de la un tovarăş de vânătoare; băieții se fotografiaseră cu câțiva ani în urmă după o vânătoare de elan.

Robert era neras, cu o şapcă pe cap şi un zâmbet dințos.

Pe Elsa o trecură fiorii când îi văzu fața, cu rânjetul ăla de lup. Mattias şi apoi mama citiră articolul în gând.

Lumea din sat spunea că e ciudat să nu apară la reuniunile dinaintea sezonului de vânătoare de elan. Băieții erau pregătiți să-i țină piept cu argumente, dar Robert nu mai apăru. Apoi, cineva i-a verificat cutia poştală

şi a văzut că nu fusese golită de câteva zile, iar asta îi puse pe oameni pe gânduri. Poate că cineva ar trebui să preia inițiativa şi să sune la poliție? Nu era simpatizat şi nici nu-i ducea dorul careva. Totuşi sătenii au sunat şi poliția a reacționat destul de sictirit. Îşi aduceau bine aminte numele lui şi l-au rugat pe cel care sunase să treacă pe-acasă pe la el şi să-i bată la uşă. Zis şi făcut, dar la fața locului, vecinii conştiincioşi constatară că uşa e descuiată.

Pe masa din bucătărie se vedeau o ceaşcă de cafea pe jumătate goală şi un melcişor cu scorțişoară uscat. Scaunul era tras în spate, de parcă stăpânul casei s-ar fi ridicat de curând. Vecinii se uitară în toate încăperile, strâmbându-se când le ajunse mirosul de gunoi la nas, traseră de uşa închisă

a garajului şi de lacătul magaziei. Dar nici urmă de Robert sau de potaia lui.

Aşa că, până la urmă, poliția fu nevoită să se deplaseze la fața locului şi să constate că omul dispăruse pur şi simplu. Jeepul vechi era în curte, dar ATV-ul lipsea.

Şi atunci lumea din sat începu să răspândească tot felul de zvonuri despre maşinile cu număr de Polonia în legătură cu care îi avertizaseră cei din satele vecine. Oamenii spuneau că tipii par să spioneze casele din sat ca să dea spargeri. Altora li se părea dubios că, după moartea lui Petri, dispăruse şi amicul lui. Majoritatea ştiau că Robert vânează reni şi nu li se părea deloc surprinzător că samii se saturaseră de el.

Robert ajunsese pe prima pagină. În articol, poliția îi ruga pe oameni să

ajute cu informații. Era şi o descriere amănunțită a ATV-ului şi a ogarului cenuşiu, dispărut şi el.

Mama citi cu voce tare anumite bucăți. Nu prea ştia cum să comenteze ştirea. Râse doar de descrierea lui Robert.

— „Pe vremuri un pădurar bun, spusese cineva. Incredibil, comentase un altul. Pentru sătucul nostru."

Mama îşi astupă gura. Era ruşinos să râzi de cineva care poate murise.

Elsa îşi înfulecă mâncarea. Mestecă până când nu mai putu să înghită.

Căută privirea lui Mattias pe deasupra mesei, dar el se uita în farfurie, văzându-şi de mâncat. Nu mai fusese la ei de câteva zile. Sentimentul de vinovăție nu-i dădea pace Elsei. Ar fi trebuit să caute mai bine prin pădure.

Omul zăcea sigur pe undeva, pe moarte.

— Poliția zice că i s-a descărcat mobilul, pentru că intră doar căsuța vocală. Mama ridică ochii din ziar şi se lăsă pe speteaza banchetei. Ce bine că

ți-a revenit pofta de mâncare, Mattias. Ai prins şi tu vreun virus urât. Am impresia că ai şi slăbit câteva kile.

Mattias nu răspunse, bău doar ultimele înghițituri de apă din pahar.

Pielea subțire de sub ochi îi era vineție, observă Elsa. Şi fratele ei nu se uită

la ea nici măcar o dată.

— Crezi că poți să-l ajuți pe isa diseară?

Mama avea o scobitoare în gură. Mattias clătină din cap şi mama se opri din scobit strungăreață dintre dinții din față.

— Dar tu, Elsa?

— Trebuie să plec la Anna-Stina. Ştii, bebeluşul.

— Ah, ce bine că s-a rezolvat!

Mama luă pâinea şi untul de pe masă, fredonând.

— Diseară mă duc la antrenament. Poate vii şi tu, Elsa. Eşti albă ca varul.

— Ți-am zis deja că..

— Da, da, Anna-Stina. Mama clăti oala în care gătise pastele. Cred că-i mort de-acuma.

Mattias dispăru repede la toaletă şi Elsa îl auzi cum deschide robinetul.

Îşi masă umerii încordați, simțind cum durerea îi radiază spre urechi până ameţeşte. Apa de la baie continua să curgă tare şi mama spăla şi ea oala sub jet puternic. Radioul era dat la maximum. Elsa îşi astupa urechile până

când mama se întoarse spre ea şi o privi.

— Ce faci?

— Nimic, mă doare capul şi toată hărmălaia asta mă agită şi mai tare.

— Voiam să ascult ştirile. Să aud dacă l-au găsit.

Elsa îşi puse vesta albă tricotată şi fularul roşu la gât. Lăsă farfuria pe masă şi o luă spre hol. Mama oftă şi curăță masa după ea.

Elsa îşi sprijini capul de uşa de la baie. Îşi dorea atât de mult să

vorbească cu el.

— Au găsit ceva! strigă mama.

Mattias închise robinetul din baie. Elsa aşteptă. Mama strigă iar.

— Ați auzit? Au găsit ATV-ul, nu departe de râu. Răsturnat.

— Trebuie să plec, spuse Elsa şi deschise uşa din față. Mama apăru în hol.

— Nu ți se pare ciudat că au găsit ATV-ul, dar pe el nu?

— Ba da, însă poate că nici nu conducea el. Poate că l-a furat cineva şi s-a răsturnat cu el.

Elsa se auzi vorbind, se auzi cum minte fără să clipească. Mama dădu din cap.

— Da, aşa e. Poate-or fi polonezii ăia. Poliția zice că pare o infracțiune.

Elsa îi întoarse spatele şi-i făcu cu mâna.

— O să întârzii.

— Ce se întâmplă, Mattias? Iar ți-e rău?

Din baie se auzi un hârâit şi Mattias bâigui ceva greu de înțeles. Mama o apucă pe Elsa de braț.

— Îmi fac griji pentru el, şopti ea şi arătă din cap spre uşa băii. O fi intoleranță la gluten?

— Dumnezeule, de ce să aibă intoleranță tocmai la gluten, aşa, din senin?

Elsa închise uşa după ea, înainte să mai apuce mama să spună ceva.

Păşea smucit pe scări, de parcă nu putea să-şi controleze picioarele. Mâinile îi tremurau în mănuşile împletite de áhkku.

Ciezalogigavcci

Până la urmă, cadavrul se încurcase în plasele unor pescari braconieri, departe în aval. Postul de radio local fu primul care difuză ştirea şi apoi o văzură şi la televizor. De data asta, cu o hartă pe care o cruce neagră arăta locul unde fusese găsit cadavrul lui Robert şi una roşie, locul unde se răsturnase cu ATV-ul. Omul părea să se fi înecat, dar

bineînțeles că existau detalii greu de explicat. Poliția era nevoită să deschidă o anchetă şi sătenii speculau pe baza informațiilor difuzate şi le mai înfloreau din când în când.

Cu cât se răspândea vestea, cu atât oamenii voiau s-o facă mai palpitantă.

Dacă s-a răsturnat cu ATV-ul, de ce s-a dus mai departe, spre râu? S-au găsit dâre de sânge care porneau de la locul accidentului şi se întindeau tocmai până la malul râului. Poate voia să-şi spele o rană. Poate. Dar şi mai probabil era beat, iar atunci chiar nu se ştie ce fusese în capul lui. Normal că

nu acționase rațional. Probabil că s-a dezechilibrat, a căzut în râu şi n-a mai reuşit să iasă la mal.

Nu peste mult timp, poliția avea să tragă concluzia că Robert se înecase. „Accident tragic", aveau să scrie ziarele. Şi sătenii aveau să răsufle uşurați că nu trebuie să-şi mai facă griji pentru străini.

Tata urmări concentrat ştirile, sorbind fiecare vorbă.

— N-a fost singurul care ne-a furat renii, dar a fost cel mai al dracului, asta-i clar. Sigur acum o să se liniştească apele, spuse el.

Parc-ar fi vrut să se convingă singur. Elsa îl aprobă, însă nu-şi găsea locul. Ar fi vrut să fugă de-acasă, dar nu voia să rămână singură cu gândurile ei nici măcar o clipă. La benzinărie, tata auzise speculațiile sătenilor şi le luase cu el acasă.

— Tu ce părere ai, Elsa?

— Habar n-am, sincer.

Nu-şi permitea să se gândească la ce se întâmplase cu adevărat, dar îi era imposibil să se apere de gândurile alea. Lăsase în urmă un bărbat rănit care se împiedicase, căzuse în râu şi murise pe loc.

Tata butonă telecomanda, căuta ştiri, voia să le audă din nou, să

epuizeze toate teoriile. Scotea din când în când telefonul şi se uita pe site-urile ziarelor. Citea cu voce tare fiecare frază, chiar dacă erau doar clişee.

Polițiştii nu dădeau declarații şi nu exista niciun martor.

Elsa trebuia să se adune. Altfel, avea să explodeze şi să strige în gura mare că e vina ei.

— Crezi că pot s-o sun pe áhkku?

Tata spuse, ridicând din umeri, că e cam târziu. Nu ştia de ce, dar simțea nevoia să audă vocea bunicii ei. Sună la căminul de bătrâni, unde îi răspunse Brittis.

— Aş vrea s-o văd pe áhkku, crezi că poți s-o ajuți să intre pe FaceTime?

— FaceTime? pufni tata de pe canapea. Cum să vorbească ea pe FaceTime?

În dialectul ei din Tornedalen, Brittis îi asigură că totul se rezolvă.

Imaginea se tot zdruncina şi Elsa o auzi cum o instruieşte pe áhkku. Când era în toane rele, Brittis îşi dădea seama că bătrâna are nevoie de siguranța familiei şi atunci îi suna şi le spunea că i-ar face bine să audă o voce familiară. Şi Brittis se prinsese foarte repede că pe Elsa trebuie s-o sune, nu pe mama sau pe tata.

Până la urmă, áhkku apăru pe ecran, mijindu-şi ochii umezi.

— Bună, áhkku! Mă vezi?

În sfârşit, bătrâna zâmbi şi flutură din degete.

— Bineînțeles!

— Cum te simți?

— Bine! Azi am mâncat găluşte. Au fost foarte bune. Brittis a cules merişoarele.

Brittis se vedea în spatele ei. Ridică degetul mare şi îi zâmbi Elsei.

Ea simți c-o buşeşte plânsul, aşa că întoarse telefonul spre tata.

— Uite pe cine am eu aici.

Tata îi făcu cu mâna şi áhkku ciripi bucuroasă.

— În curând începe sezonul de vânat elan. Îți aminteşti când áddjá a împuşcat elanul ăla cu ditamai coarnele? întrebă Elsa întorcându-se din nou spre ea.

Áhkku se lumină la față şi chicoti. Da, era o anecdotă de care n-aveai cum să te saturi. Áddjá se uşura lângă un copac când elanul apăruse de nicăieri, alergând ca nebunul prin pădure, şi el ridicase arma şi trăsese.

— Cu pantalonii în vine!

Elsa se uită pe furiş la tata, care râjea. În clipa aia, totul era în regulă.

— Ai auzit ce-a pățit Robert? E mort, strigă tata.

— Mi-a citit Brittis ziarul la micul-dejun. În gura mare, mai bine zis, chiar dacă aud perfect.

Áhkku îşi mângâie coada împletită, încercând să scoată elasticul.

— Nu lat dea, spuse ea. N-ai voie să le faci rău animalelor. Că nu ai să

scapi nepedepsit. Asta e.

Se văzură degetele lui Brittis. Luă coada din mâinile lui áhkku şi o prinse cu grijă în coc.

— Îmi dai o oglindă?

Áhkku se admiră în oglindă, îşi suci capul într-o parte şi-n cealaltă şi zâmbi.

— Uite ce frumos îmi stă, unna oabba.

Ciezalogiovcci

Doctorița de la cabinet se uită mai întâi la mâinile lui Mattias, cum băteau darabana în genunchi, şi apoi la piciorul drept care se mişca încontinuu. Dar nu reuşi să-i surprindă privirea. Când îi punea întrebări, Mattias se uita prin ea şi apoi pe fereastră.

— Inima şi plămânii par perfect sănătoşi, tensiunea e normală, PCR[31]-ul a ieşit OK, nu e nicio infecție. Să vedem cum ies analizele. O să trimit proba de azi la laborator şi te sun în câteva zile să-ți dau rezultatul.

— Dar mă doare pieptul, bâigui el.

— Plimbările şi aerul curat fac bine. Mişcare de trei ori pe săptămână

ca să măreşti pulsul.

Mattias ridică privirea şi oftă zgomotos.

— Lucrez în aer liber şi îmi măresc pulsul zilnic. V-am spus deja că

sunt crescător de reni. Dar tot simt că mă apasă ceva pe piept.

---

[31] Proteina C reactivă. Nivelul crescut al acesteia indică o inflamație în corp.

Doctorița tocmai plimbase stetoscopul rece pe spatele şi pieptul lui.

Lui Mattias i se făcuse pielea de găină.

— Ai o inimă puternică.

— Mă simt terminat.

N-o mai spusese cu voce tare, aşa că bâțâi şi mai mult din picior.

— Dormi bine?

— Nu.

— Somnul e sfânt. Cum arată o zi normală de lucru? Poate ar fi bine s-o iei mai uşor. Mie simptomele astea mi se par provocate de stres. Te simți stresat?

— Nu pot s-o iau mai uşor. Renii dictează ritmul.

— Da, dar combaterea stresului presupune schimbări radicale. Trebuie să-ți schimbi stilul de viață, trebuie să înveți să spui nu. Crezi că poți să faci asta?

Mattias apucă cotierele reci de metal ale scaunului şi palmele îi transpirară pe loc.

— Nu pot să-mi iau liber când lucrez cu reni.

Împinse scaunul în spate şi picioarele scârţâiră strident în cabinetul aproape gol. Doctorița se încruntă.

— Pot să-ți dau un concediu medical ca să te odihneşti vreo două

săptămâni. Şi să-ți prescriu nişte pastile de Atarax, un calmant uşor. O să te ajute să dormi.

Doctorița se întoarse spre calculator şi începu să completeze rețeta.

Mattias se uită la mâinile ei. Avea pielea uscată şi unghiile neîngrijite. Părul tuns scurt şi urechile mari.

— Nu-mi permit să-mi iau concediu medical acum. Doctorița se opri din scris.

— Mattias, ce vrei de fapt?

— Să fiu lăsat în pace.

— Poate mai bine pleci undeva în concediu. Ca să nu te mai gândeşti la reni.

În cabinet se făcu linişte. Pe hol se auzeau paşi şi voci. În generală

fusese coleg cu una din asistente. Îi făcuse cu mâna pe coridor când intrase în cabinet şi lui Mattias chiar îi venise să se întoarcă şi să-i răspundă la salut.

Dar se furişase în baie şi se ascunsese acolo până îi venise rândul.

Ataraxul n-avea cum să-l cumpere de la farmacia din sat, pentru că

lucra acolo un văr. Trebuia să se ducă tocmai la oraş.

— Te simți deprimat, lipsit de chef sau trist?

Mattias auzi cuvintele, dar pentru el n-aveau nicio legătură cu felul în care se simțea. Lipsit de speranță, mai degrabă.

— Nu ştiu.

— Anxios? Mattias dădu din cap.

— Da.

— Ce te face anxios? Vrei să-mi dai câteva exemple? Doctorița era tânără, doar cu câțiva ani mai mare decât el, însă în afară de asta n-aveau absolut nimic în comun. Era un medic angajat de administrația comunei de la un spital mare din sudul țării şi Mattias auzise că a costat enorm. Probabil că o să râdă de el cu colegii după ce se întoarce la oraş.

— Ne mor mulți reni, spuse el într-un final. Ne facem griji de fiecare dată când ieşim.

Doctorița dădu din cap, cu un aer îngrijorat.

— Vrei să-ți dau trimitere la psiholog? Dar să ştii că perioada de aşteptare e de cel puțin trei luni. Vrei? Şi cât aştepți să-ți vină rândul, poți să

te duci la terapeuta noastră.

Medicul îi spuse numele terapeutei şi Mattias se dezumflă şi mai tare.

— O cunosc.

— Aha, păi, atunci n-ai cum. Rămâne psihologul. Avem unul nou, am auzit că e foarte bun.

Doctorița se întoarse din nou spre calculator şi începu să scrie.

Zâmbea oare? Aşa părea. Mattias nu putu să-şi ia ochii de la mâinile ei mici şi albe. Dar de ce zâmbea? Mattias se ridică repede şi scăpă căciula pe jos. Se aplecă şi o ridică.

— Trebuie să plec.

— Ce? Nu, nu, nu, stai jos. Aşa n-am făcut nimic.

— Am terminat.

— Şi Ataraxul? Îl mai vrei?

Mattias dădu din cap şi îşi puse căciula.

— Dar la psiholog nu mă duc.

— Eşti sigur? Eu zic că n-ar strica să. .

Dar Mattias deja trecuse pragul şi închisese uşa după el. Fosta lui colegă de clasă vorbea cu un bărbat adus de spate, cu părul alb, care se deplasa cu un cadru. Se uită la Mattias şi dădu discret ochii peste cap. Era drăguță. Ar fi putut să se combine cu ea atunci, cu mulți ani în urmă. Acum nu prea mai era bun de nimic. Mattias o salută din cap, fără să zâmbească, însă fata îi zâmbi şi mai larg.

80

Gavccilogi

N-ar fi trebuit, dar nu se putea abține. Elsa formă numărul polițistului, care îi răspunse după al treilea semnal, pe un ton oficial, cu numele întreg, Alexander Ljungblad. Elsa se întrebă dacă prietenii lui îi ziceau Alex. Dar deveni mai prietenos când auzi că era Elsa. După un schimb de politețuri, Elsa îi spuse cu ce treabă îl sunase.

— Ați găsit telefonul lui Robert? Pe el există sigur dovezi c-a omorât reni. Poate dați de persoanele cu care a luat legătura ca să vândă carnea.

Clienții lui.

— Am deschis o anchetă în privința asta. Mai mult de-atât nu pot să-ți spun.

— Presupun că nu e o prioritate acum, că-i mort.

— Ba da, spuse polițistul şi apoi tăcu. A devenit mai important după ce l-am găsit.

— Ce vreți să spuneți?

Elsei îi crescu imediat pulsul şi fu nevoită să se sprijine de perete. O fi scăpat ceva pe jos? I-or fi găsit urmele lângă ATV?

Ljungblad acoperi receptorul şi Elsa auzi o discuție în surdină înainte să-i răspundă.

— Scuză-mă, a intrat un coleg. Elsa, nu pot să-ți dau mai multe detalii.

E o anchetă în desfăşurare.

— Dar în ziare scria că..

— Da, ştiu, dar lucrurile s-au schimbat de-atunci.

— În ce sens?

— Vorbim mai mult când ne vedem.

— Ne vedem?

— Da, o să trecem pe la voi după-amiaza asta. Trebuie să discutăm cu voi.

— Cu noi?

— Da, cu ai tăi.

Ljungblad tăcu. Elsa îl auzi cum îşi drege glasul. Devenise din nou mai sobru.

— Păi, bine atunci. Ne vedem peste vreo oră aşa. Ar fi bine să fiți acasă

cu toții.

— Aveați de gând să ne sunați sau voiați să veniți aşa, neanunțați?

— Are vreo importanță?

— Ştiți bine că da.

Îi auzea respirația şi Ljungblad clar i-o auzea pe-a ei.

— Suntem acasă, spuse ea într-un final.

Părul tatei încărunțise, nu doar la tâmple, ci peste tot. Şi îi cădea peste urechi, ar fi trebuit să se tundă. Mama slăbise şi n-o prindea deloc. Ținea gantere sub pat. Tata dormea în fostul dormitor al lui Mattias. Fostul lor dormitor devenise camera mamei, un soi de refugiu ciudat, care nu se potrivea deloc cu restul casei. O umpluse cu cărți şi orhidee, care din

cauza geamurilor prost izolate înfloreau cel mai bine în perioada asta a anului.

Schimbase tablourile de pe pereți şi cumpărase o cuvertură roz. Aveai impresia că îşi construise o viață doar a ei, paralelă cu cea a familiei. O lăsau să-şi facă de cap. Atâta timp cât nu plângea din cinci în cinci minute, îşi spuse Elsa, tolerau orice.

Părinții ei îşi umplură a doua oară ceştile cu cafea şi tata se uită la fleşcăraia de-afară. Ninsese prea devreme şi era prea cald ca să se depună.

Dar azi, zăpada se amesteca cu frunzele galbene căzute. Două dintre cele opt anotimpuri îşi disputau poziția mult prea devreme. Mai era până când treceau de la cakca la cakdadálvi, de la toamnă la toamnă-iarnă.

Îl sunară pe Mattias, dar fără succes. Maşina era în curte şi jaluzelele erau trase la geamuri.

— Vine el când vede maşina poliției, spuse tata.

— Parcă văd că n-au pneuri de iarnă, zise mama.

— Nu e polei, zăpada asta se topeşte imediat. Uită-te numai la drum.

Elsa strânse tare toarta cănii, fără să-i pese că ceaiul era deja rece. Se uită la ei. Enná şi isa se aşteptau la lucruri mari de la ea şi Mattias. Se aşteptau să preia ştafeta.

Părinții ei râseră amândoi. Se simțeau uşurați, credeau că au un viitor luminos în față. Poate că nu trebuiau să păzească renii la iarnă. Robert Isaksson era mort. Sigur că nu-i bine să doreşti moartea cuiva sau să te bucuri de ea, dar să râzi cu altcineva, asta ai voie. Şi să te simți uşurat.

Însă clipa trecu repede. În curând, fiica lor avea să fie urcată în maşina poliției. Elsa sorbi din ceaiul rece. O mira cât de lucid gândeşte. Era sigură că

o să le spună adevărul.

Da, am fost la ATV.

Da, l-am lăsat baltă.

Nu. Nu era mort.

De ce am făcut-o?

În clipa aceea, cei din jurul mesei ar fi amuțit. Toți ar fi fixat-o cu privirea. Cum să răspundă? Ce om normal face aşa ceva?

— Poate o să-şi ceară scuze pentru toți renii ăia omorâți de care i-a durut în cot, spuse tata.

— Sunt sigură că au fost acasă la el şi au găsit carne de ren, adăugă

mama.

În mâinile aspre şi bătătorite ale tatei, ceştile de cafea ale mamei păreau minuscule. Tata nu reuşea să țină toarta cu degetul mare şi cel arătător. Era nevoit s-o țină între palme. Sorbea din cafea, savurând-o cu toate simțurile, de cele mai multe ori zgomotos, iar uneori închidea şi ochii.

În sfârşit, maşina poliției intră în curte. Ai ei se îndreptară de spate şi tata îşi drese vocea.

— E Henriksson. Înseamnă că-i belea.

Tata strigă „intrați” când se auziră bătăi în uşă şi Ljungblad şi Henriksson apărură în hol. Mama le spuse să nu se descalțe. Părea complicat să-şi scoată bocancii şi nu era chiar atât de curat la ei. Părea dornică să afle de ce-au venit. Le pregătise deja câte o ceaşcă. Se salutară dând mâna viguros, doar când o strânse pe-a lui Ljungblad, Elsa o simți caldă şi mult prea moale. Ai ei le spuseră polițiştilor că Mattias nu răspunde la telefon şi nu-i acasă, dar că o să încerce iar mai târziu. Elsa bănuia că fratele ei e totuşi acasă. Probabil că avea să sosească în curând. Dar oare putea s-o ierte? S-o înțeleagă? Peste puțin timp, toți

membrii familiei aveau s-o privească altfel, cu alți ochi. Mai nou, ea evita să se privească în oglindă.

O sunase pe Minna, ieşise pe furiş la lac şi tremurase sub norii negri. O

întrebase dacă e infracțiune să părăseşti o persoană rănită, aflată în pericol şi Minna o întrebase ce-a pățit. Dar nu putea să-i spună nici măcar ei, aşa că

Elsa a încheiat repede discuția. A închis telefonul înainte ca Minna să-şi termine fraza şi l-a pus pe silențios.

Ljungblad îşi lăsase barbă, dar părea că o îngrijeşte bine. Transpirase în uniformă.

Henriksson îi spuse să ia notițe. De ce n-o chemaseră pur şi simplu la oraş, s-o interogheze între patru ochi? Oare toată familia li se părea suspectă?

— Ce se mai aude? Ați verificat lăzile frigorifice?

Tata părea sigur pe el şi asta o îndurera pe Elsa. I se puse un cârcel în capul pieptului. Tata nu era genul care să preia comanda, însă acum părea extrem de stăpân pe situație. Se lăsă pe spate şi cuprinse ceaşca de cafea în căuşul palmelor.

— Da, nişte colegi de-ai noştri au fost la el acasă, spuse Henriksson.

— Mi s-a părut mie c-am văzut o maşină de poliție şi ieri. N-am mai văzut atâtea niciodată. Era şi timpul să ajungeți. Henriksson nu părea amuzat. Ljungblad sorbi încet din ceaşcă, dar el şi-o acoperi pe a lui cu palma când mama încercă să-i mai toarne.

— Pe mine şi pe colegul meu ne interesează mai degrabă moartea lui Robert, spuse Henriksson.

— Da? Până la urmă n-a fost accident?

Tata se aplecă înainte, cu urechea stângă spre ei. N-ar fi recunoscut în veci că e cam surd.

— Ba da, probabil, dar vrem să excludem orice altă posibilitate. Avem nişte detalii care nu se leagă.

Elsa se uită pieziş la Ljungblad, care nu schiță niciun gest.

— Ne-am uitat la hainele în care era îmbrăcat Isaksson şi ne-am pus câteva întrebări. Aş vrea să vă întreb dacă recunoaşteți numărul de telefon.

Henriksson luă carneţelul de pe masă, dădu câteva pagini şi îl împinse spre tata. Era un număr cu un prefix pe care-l ştiau pe de rost, ieşit din uz de ani buni.

— E numărul de fix al părinţilor mei, de la casa vecină. Dar l-am suspendat de mult. În ziua de azi, îţi ajunge un abonament de mobil, chiar dacă n-ai acoperire peste tot, spuse tata.

— Şi iniţialele astea? Sunt ale tatălui dumneavoastră?

— Da, aşa pare.

— Iniţialele şi numărul de telefon erau trecute pe cizmele de cauciuc pe care le purta Isaksson. Puteţi să mă lămuriţi de ce purta cizmele de pescuit ale tatălui dumneavoastră atunci când a murit?

Tata rămase cu gura căscată, apoi se uită la mama, care făcu şi ea ochii mari. Elsa şi Ljungblad se priviră, dar ea nici nu-l vedea, se uita doar prin el.

— Ce? Dar. . Tata ridică din umeri nedumerit. Nu le-am aruncat cu ani în urmă?

Mama părea să fi îngheţat în scaun. Mai întâi plecă ochii, apoi se uită la Elsa. Ochii ei păreau să ţipe Mattias.

— Le-o fi furat din containerul cu haine de reciclat, spuse tata gânditor.

— Cine, Robert?

— Da, e singura explicație care îmi trece prin cap. Tu ce zici?

Mama răspunse încet, de parcă şi-ar fi cântărit fiecare cuvânt.

— Mai mult ca sigur.

— Noi le-am aruncat, în orice caz, concluzionă tata.

— Erau vechi şi găurite, continuă mama la fel de tărăgănat.

— Da, tocmai asta e problema. Le-am cercetat şi par o capcană

mortală. Cizme de pescuit vechi, fără curea de prindere. Dacă intră apă în ele, te răstorni şi nu prea mai ai nicio şansă să ieşi la mal.

— Da, de-asta le-am şi aruncat, spuse tata.

Se vedea că nu reuşeşte să pună piesele cap la cap şi se uită nedumerit la Elsa, care îşi feri privirea şi o aţinti spre geam. Simţea prezenţa lui Mattias. Ljungblad îi urmări privirea.

— Aveţi idee unde e Mattias?

— Nu, răspunseră mama şi Elsa la unison.

— Deci ziceţi c-a murit în cizmele alea?

Tata înclină iar capul şi se uită la buzele lui Ljungblad în timp ce-i răspundea.

— Exact. Şi am mai găsit şi un bocanc lângă râu. Înţelegem că acolo şi-a pus cizmele. De ce, n-avem idee. Nu-şi luase undiţa.

— Ciudat, spuse tata.

— Da, nici noi nu înţelegem, zise Henriksson.

— Noi cu atât mai puţin. Cum spuneam, cizmele le-am aruncat de mult.

— Sunteţi siguri că au ajuns la centrul de reciclare? Unde le ţineaţi înainte să le aruncaţi?

Acasă la Mattias. Elsa îşi muşcă obrazul până când o duru.

— În şopron, nu-i aşa, Marika? Mama dădu din cap.

— Mai doreşte cineva cafea? întrebă ea apoi.

Se ridică şi se întoarse cu spatele. Umplu ibricul cu apă şi măsură

cafeaua fără să-i tremure mâna şi fără să se grăbească.

— Ştiu sigur că le-am aruncat, spuse tata. În ziua aia am dus mai mulți saci la gunoi.

— Ştiați că prezintă un pericol?

Ljungblad întrebase. Mama se uită repede peste umăr, fără să

întâlnească privirea cuiva.

— Ştiam că n-au curea, de-asta nu le mai foloseam.

— Erau învechite rău, spuse tata.

Părea încă sigur pe el, dar şi pregătit pentru orice surpriză. Elsa se ridicase şi umplea o oală cu apă.

— Poate vreți nişte ceai. Nu toată lumea bea cafea, îi spuse ea lui Henriksson.

— Nu-i nevoie. E prea târziu pentru cofeină.

— Avem şi rooibos.

Mama şi Elsa stăteau umăr la umăr, sprijinindu-se una de cealaltă. Azi nu ceda nimeni. Ibricul începu să şuiere şi mama îl trase de pe foc. Turnă

cafea într-o ceaşcă şi umplu termosul cu ce mai rămăsese în ibric. Cu un gest repezit, aruncă apoi zațul în punga de gunoi. Îi servi pe Ljungblad, pe tata şi îşi turnă şi ei. Elsa scoase o cană de ceai cu dungi, o umplu pe jumătate cu apă fiartă şi înmuie în ea pliculețul cu rooibos african.

— Nu mai ninge, spuse mama şi se aşează.

La masă se făcu linişte, toți aşteptau să ia loc şi Elsa. Henriksson nu se atinse de cana cu ceai din fața lui.

— Ne suspectați de ceva? întrebă tata într-un final. Pentru că mie aşa mi se pare.

Vorbea cu un glas îngroşat, din adâncul pieptului. Elsa îi recunoscu tonul. Îşi îndoi picioarele şi le cuprinse cu braţele.

— Ni se pare remarcabil că era îmbrăcat cu cizmele bunicului Elsei şi, având în vedere că nimeni nu l-a văzut când a căzut în râu, trebuie să

investigăm şi să stabilim ce s-a întâmplat.

Henriksson vorbea pe un ton neutru, dar Elsa îi vedea încordarea.

Toate indiciile duceau la ei. Aştepta doar să facă vreunul o mişcare greşită.

— „Remarcabil”, îl imită tata. Singurul lucru remarcabil e că veniţi aici şi ne interogaţi despre un accident absolut normal, dar n-aţi venit o singură

dată când v-am sunat în legătură cu animalele noastre omorâte. Şi l-aţi lăsat să scape nepedepsit când a ameninţat-o pe fiica mea!

Tata bătu cu pumnul în masă, însă doar Elsa tresări.

— Cine a văzut cizmele ultima oară? întrebă Ljungblad.

— Eu, spuse repede mama.

— Unde?

— Am golit şopronul şi le-am dus în satul vecin. Ei au centru de reciclare, la noi nu e, aşa că trebuie să mergem acolo destul de des.

Mama vorbea repede şi Elsei îi venea să-i pună mâna pe braț ca s-o facă să tacă. Însă îi atinse doar piciorul pe sub masă.

— Şi n-ai de unde să ştii ce oameni caută prin lucrurile duse la reciclat, încheie ea.

— Nenorocitul ăla sigur căuta prin gunoaie, bâigui tata fără să se uite la ele. Stătea cu brațele încrucişate, ținându-se cu mâinile de bicepşi. Dacă

aveți impresia că lui Robert Isaksson poți să-i pui cu de-a sila nişte cizme în picioare, vă înşelați. Henriksson ştie cel mai bine. Şi-a pus cizmele alea de bunăvoie. Şi-a provocat singur moartea.

— Am găsit nişte cizme de pescuit la el acasă. Aşa că e ciudat că şi-a pus vechiturile alea care nici măcar nu erau ale lui, spuse Ljungblad.

Tata se uită demonstrativ la ceas, se ridică şi ieşi în hol. Se întoarse cu bocancii în mână, se aşează pe scaunul de lângă uşă şi începu să se lege la şireturi.

— Speculaţi, n-aveţi nimic sigur. De unde să ştim noi de ce nu şi-a luat propriile cizmele de pescuit?

— Poate l-a păcălit cineva, spuse Ljungblad. Vă grăbiţi undeva?

Tata nu ridică ochii, punându-şi mai departe bocancii.

— Am treabă.

Henriksson îi aruncă o privire nemulţumită, mijind ochii, însă nu părea dispus să iste o ceartă.

— Şi Mattias? Puteţi să-l mai sunaţi?

Ljungblad se uită la Elsa, care îl sună pe Mattias şi îi lăsă să audă

semnalul.

Mama stătea dreaptă şi se uita ba la Henriksson, ba la Ljungblad.

Zâmbi şi-i întrebă dacă le-ar plăcea să mai ia o prăjitură. Ljungblad o refuză

cu un gest.

— Îl rugați pe Mattias să ne sune? Mama dădu din cap, la fel de zâmbitoare.

— Bineînțeles.

— Bun, atunci noi plecăm.

Henriksson se ridică primul. Ceaiul era rece şi neatins. Ljungblad avea firimituri şi zahăr în barbă.

81

Gavccilogiokta

Elsa păşi prin bălțile pe care le lăsaseră polițiştii pe podea şi-şi făcu ciorapii fleaşcă. Mama îşi tot dădea părul după urechi. Se tunsese recent, dar încă nu se obişnuise cu tunsoarea ei castron.

— Nu crezi că l-a omorât, nu? o întrebă.

Elsa clătină din cap. Era mai rău de-atât. Se prinsese. Mattias păstrase cizmele de pescuit ca să moară în ele.

— Dar sigur le-a luat, nu crezi? Că nu le-am găsit în mormanul cu lucruri de aruncat, spuse mama smucind o şuviță.

— Ştiu că voia să le păstreze ca amintire de la áddjá, spuse Elsa lăsând ochii în pământ.

— Ce amintire? Doar are o grămadă de căni şi cuțite. De ce să păstreze o pereche de cizme de pescuit?

Dar şi Elsa avea amintiri cu cizmele alea. Îşi aminti cum áddjá îl trecuse pe Mattias pârâul când căldura îi luase prin surprindere şi pojghița de gheață se topise, ceea ce îngreuna chiar şi trecerea peste pâraie mici. Áddjá ştia că n-are voie să intre cu cizmele alea în apă adâncă, dar îşi ridica nepoții în brațe şi intra cu ei. Uneori îi lua pe-amândoi odată şi nu-şi pierdea echilibrul, cu toate că apa se năpustea pe lângă el. Şi nici ea nu se temuse vreodată. Ultima oară, Mattias fusese prea mare ca să-l ia în brațe, însă áddjá vedea că şi el vrea să fie cărat, chiar dacă îi atârnau picioarele în apă. Aşa că

l-a luat şi cei doi copii au râs în hohote, atârnați de gâtul lui.

— Erau un suvenir.

— Dar cum a pus Robert mâna pe ele?

— Nu contează. Are dreptate tata, n-ai cum să-i pui cu de-a sila omului cizmele în picioare.

— Şi dacă..

— Dacă ce?

Mama o privi înspăimântată.

— Nu-mi vine s-o spun cu voce tare. Mai avea puțin şi plângea, cu fruntea în palmă. Dacă mai întâi l-a omorât şi apoi i-a pus cizmele? Dacă l-a aruncat în râu ca să pară un accident?

— Nu, n-are cum.

— De unde ştii?

— Pentru că e o prostie, doar erau scrise numărul de telefon şi numele lui áddjá pe ele. Şi oricum, polițiştii ne-ar fi spus dacă ar fi crezut că omul a murit din alte motive. Au zis că s-a înecat. Asta înseamnă că avea apă în plămâni şi că n-au găsit urme de violență pe corp.

— Dar cineva spunea că avea hemoragie internă.

— Da, normal, la câte pietre sunt în râu. Sigur s-a lovit. Mă mir că nu şi-a zdrobit capul.

Elsa vorbea cu voce calmă şi reţinută. Însă îşi ţinea mâinile la spate, cu unghiile înfipte în carne, şi genunchii îi tremurau sub fusta neagră

matlasată.

— Dar atunci cum, Elsa? Cum s-a întâmplat?

— Să nu-i zici nimic tatei. Vorbesc eu cu Mattias.

— Eu ar trebui să vorbesc cu el.

— Nu, vorbesc eu.

— Dar unde e?

Casa vecină părea în continuare părăsită. Zăpada se topea şi se scurgea de pe maşina lui.

— Dau eu de el.

Elsa simţi vibraţiile telefonului în buzunarul fustei. Era Minna. Elsa respinse apelul.

— Du-te să te odihneşti, enná. Strâng eu pe-aici.

Mama pufni, luând deja farfuria cu prăjituri şi cutia de lapte.

82

Gavccilogiguokte

Stătea întins pe pat, cu o geantă neagră, plină până la refuz, lângă el. În cameră era întuneric, dar radioul cu ceas al lui áhkku şi al lui áddjá de pe pervaz lumina încăperea cu cifrele sale verzi şi pătrățoase. Poliția părăsise curtea doar cu jumătate de oră în urmă. Bătuseră la uşa lui înainte să plece.

Telefonul era dat pe silențios, însă lumina albastră licărea întruna pe noptieră. Primea tot felul de mesaje şi de apeluri, înainte să vină poliția, Elsa îi dăduse mesaj să-l avertizeze că vine şi că ar trebui să treacă pe la ei. Mama l-a sunat de trei ori. Şi când a ajuns poliția, Elsa iar l-a sunat. După ce au plecat polițiştii, l-a sunat din nou şi până la urmă s-a dus la el, s-a oprit pe verandă şi l-a strigat o vreme. Apoi a bătut cu unghiile în geamul dormitorului său. Luase cheia de rezervă şi o ascunsese în cutia cu chei de lângă uşa de la intrare. Nu mai poate să trăiască aşa. În curtea părinților săi, care au cheie de la casa lui, n-o să se simtă niciodată independent. Se gândi la ce-i spusese doctoriței. Că vrea să fie lăsat în pace. Să închidă ochii şi să nu trebuiască să se gândească la tot ce-l neliniştеşte.

Voia să plece în pădure, să stea acolo până când moare de frig. Era prea laş ca să se împuşte. Robert Isaksson îi furase soluția, singura modalitate de-a fi lăsat în pace. Era aproape ridicol, era tipic să nu-i iasă deloc socotelile.

— Sparg geamul, Mattias!

Vocea Elsei afară. Se întorsese şi Mattias nu se îndoia că vorbeşte serios. Dar stătea mai departe lipit de pat, umerii şi ceafa îl dureau şi pumnii îi erau încleştați. Nu putea să se ridice. Totuşi se miră când îşi auzi propria voce. Îi răspunse clar şi răspicat:

— Vuordde veahas. Aşteaptă puțin.

Nu era sigur dacă l-a auzit. Se aştepta la o ploaie de cioburi pe pat. Elsa era mai puternică decât el. De-asta putea să dispară acum, ştiind că ea o să

aibă grijă de reni. O urmărise de-a lungul anilor, unna oabba se ținea după

fundul lui de când învățase să meargă. O văzuse cum mânuieşte lasoul, cum îl târăşte după ea în primii ani. Şi cât de tare se ține când oamenii îi spun că

locul ei nu e în pădure, cu renii. Mattias era mândru de ea. Ar fi trebuit să i-o spună de mult. De ce n-o făcuse? Pentru că nu e genul ăla, de-aia. Nu poți să

lauzi lumea una-două, cum spunea şi áhkku.

Se auziră din nou bătăi şi Mattias îşi dădu seama că trebuie să se ridice.

încuietoarea ferestrei cedă şi aerul rece năvăli în cameră. Elsei i se citea în ochi îngrijorarea. Mattias îi spuse să intre. Elsa se uită la el ca la un idiot, dar se apucă de toc şi se ridică pe vârfuri, cu burta lipită de pervaz, apoi îşi săltă

un picior înăuntru. Văzu imediat geanta şi îi trase un şut.

— Pleci undeva?

— Aşa mă gândeam.

Mattias închise fereastra şi Elsa aprinse lampa înainte să se aşeze pe pat. Mattias simți nevoia să păstreze distanța, aşa că se sprijini de comodă.

— A trecut poliția pe la noi. Vor să-i suni.

Mattias îşi luă un aer nepăsător. Elsa bălăngăni din picioare şi mai trase un şut în geantă, şi mai puternic. Apoi, dintr-odată, izbucni în lacrimi.

Plângea cum n-o mai văzuse plângând de mult. Îi curgeau mucii şi respira cu greutate, înecată de sughițuri. Apoi lovi patul cu pumnii.

A trebuit să-i repete de mai multe ori ce-i spusese până să înțeleagă.

— Ai vrut să te sinucizi. Nu-i aşa? Asta voiai!

Mattias lăsă brațele moi. Ştia că ar trebui să simtă ceva, dar era amorțit pe dinăuntru. Elsa n-avea răbdare.

— Voiai să-ți pui cizmele lui áddjá şi să te îneci.

Îşi şterse nasul cu dosul palmei şi dădu la o parte cuvertura ca să-şi şteargă lacrimile cu cearşaful.

— Am fost acolo! Ai înțeles? Am fost acolo!

Mattias se simțea la fel de amorțit ca înainte.

Elsa se ridică şi îi dădu un pumn în braț, dar Mattias nu se clinti. De parcă ar fi prins rădăcini. Lovitura nici nu-l duru. Elsa se împletici înapoi la pat, se aruncă pe saltea şi se ghemui cu genunchii la gură, privind în gol.

— Am crezut că eu l-am omorât. L-am găsit sub ATV şi l-am lăsat acolo.

Şi, de fapt, tu ai fost.

Se sprijini în coate şi îl privi neliniştită.

— Nu zic că l-ai omorât! Am vrut să-l omor eu, spuse ea şi se uită

sfidătoare la el. Şi am tras.

— Am auzit împuşcătura, bâigui el.

— Lasse mi-a spus să nu-l împuşc, aşa că am întors țeava spre cer.

Mattias se uită la propriile picioare, la ciorapii albi murdari.

Lasse.

Înghiți în sec. N-avea voie să se gândească prea mult.

— Nu e o coincidență c-am fost amândoi acolo, continuă ea. L-am simțit pe Lasse atât de clar. Trebuie că. .

— Termină! mârâi Mattias.

Începea să-şi piardă răbdarea, aşa că îndoi degetele de la picioare pe podea.

— Ar fi trebuit să-l împuşti.

— Dacă l-aş fi împuşcat, n-ai mai fi fost aici, nu crezi? Ochii îi străluceau febril. Ţi-ai fi pus cizmele de pescuit şi te-ai fi aruncat în râu.

Mattias se holbă la picioare, deja nu şi le mai putea controla.

— Nu-i aşa că voiai să te sinucizi? îl întrebă ea cu voce stinsă. Era prins sub ATV. N-avea cum să iasă de-acolo. Dar Lasse. .

— Termină cu Lasse!

Nu mai putea să stea locului. Elsa strigă după el când se duse la bucătărie şi lăsă apa rece să-i curgă peste mâini, după care umplu un pahar şi-l bău din două înghiţituri. Jaluzelele erau trase la toate ferestrele. Era ca la închisoare.

Elsa îl urmă în bucătărie, se aşeză pe un scaun şi se holbă la el pe întuneric. Abia se vedeau, dar Mattias îi zărea ochii strălucind ca două

puncte fosforescente. Când Elsa aprinse spoturile de la fereastră, Mattias ar fi vrut să-i spună s-o lase baltă. Dar iat-o acolo, unna oabba. Cu ochii umflați, dâre roşii pe toată fața şi cu părul răvăşit pe umerii înguşti.

— L-a omorât pe Nástegallu. L-am văzut.

Lui Mattias i se tăie respirația.

— Totul ar fi fost altfel dac-aş fi îndrăznit să spun ceva. Ar fi ajuns la închisoare. Dar m-a amenințat. Credeam c-o să ne omoare pe toți.

Vorbea pe acelaşi ton ca înainte. Dar Mattias avea impresia că-i apasă

un bolovan pieptul.

— Deci e vina mea. Şi Lasse, Lasse m-a întrebat de Robert.

Cu puțin timp înainte să se sinucidă. Mai aveam puțin şi-i spuneam, şi ar fi fost mai bine. Robert ar fi ajuns la închisoare.

Elsa îşi ținea genunchii lipiți de bărbie. Era atât de palidă şi de plăpândă. Mattias se sili să vorbească.

— N-ar fi ajuns la închisoare. Ar fi fost doar un furt. N-ar fi contat.

— N-ai cum să ştii.

— Ba da. Ştim de vreo sută de sesizări care n-au avut niciun rezultat.

— Dar eu l-am văzut. E altceva. Am fost martoră.

— Tot furt s-ar fi numit. Poate l-ar fi amendat. Şi cum s-ar fi comportat după asta? Mai rău, fii sigură.

Mattias se străduia să-şi ia un ton ferm, dar îşi dorea să se exprime mai bine. Ar trebui să-i spună c-o iubeşte, însă aşa ceva nu se face. Ar fi vrut să-i ceară scuze, să-i spună c-ar fi trebuit s-o înțeleagă, s-o ajute.

— Ne-ai salvat de toate astea, spuse el într-un final.

Îşi lipi fruntea de genunchi, cu părul în ochi, şi oftă. Mattias simți vechea pornire să spargă ceva. Voia să plece Elsa ca să poată țipa din rărunchi şi să dea cu ceva de pământ. Încercă să nu se uite la ea, pentru că se simțea prea vinovat.

N-a fost în stare să aibă grijă de ea. Elsa era unna oabba lui şi apoi n-a mai fost. Ar fi vrut să-i amintească de câte ori o cărase în spate, o gâdilase sau o alergase prin cameră,

prinzându-i trupul firav şi strângându-l în braţe până când nu mai putea să respire. Dar când crescuse mare, n-a mai ştiut cum să se apropie de ea. Aşa că s-a retras. A lăsat-o să se înstrăineze de el.

Elsa oftă iar.

— N-ai voie să mă părăseşti, spuse ea.

În clipa aia genunchii îi cedară. Trebui să se aşeze pe jos. Se ura. O

părăsise deja. De mult.

— Nu ştiu ce dracu' să fac, spuse el frecându-şi pulpele iar şi iar.

— Trebuie să vorbeşti cu cineva.

— Am fost deja la medic. Mi-a zis să-mi iau liber şi să respir aer curat.

Mattias râse, mai degrabă un cârâit pe care Elsa nu-l înţelese.

— Habar n-au. Trebuie să te duci în Norvegia, la SANKS.

Consiliul Consultativ Sami Norvegian pe Probleme de Sănătate Mintală

şi Abuz de Substanțe.

— N-am cum să plec.

— Trebuie. O să preiau eu renii. Cu tata. Ai nevoie de ajutor. Şi ei au psihologi care înțeleg stilul nostru de viață.

Elsa îşi revenise. Turui mai departe despre centrul pentru sănătate mintală al samilor. Îi spuse că medicii de-acolo salvează vieți, că mulți sami au primit ajutorul de care aveau nevoie. Mattias se uită cum i se mişcă

buzele, apoi îi privi ochii roşii, dar însuflețiți.

— Te duc eu la Karasjok, încheie ea.

— Poate că o să-mi iau totuşi liber. La zdup. Ucidere din culpă.

Liniştea care se aşternu între ei păru nesfârşită.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea. Lui Mattias i se puse un nod în gât.

— L-am lăsat acolo, sub ATV, spuse ea. Cum a ajuns în râu? Mattias îşi trecu degetele prin păr, de la frunte până la ceafă.

Cum îi făcea mama când era mic. Tresărea mereu când ajungea la ceafă. Repetă gestul de câteva ori.

— Cum de avea cizmele alea în picioare?

— Şi le-a pus singur.

— De ce?

— I-am aruncat câinele pe insuliță.

Elsa chicoti.

— Ce zici c-ai făcut? întrebă ea ducând mâna la gură. Săracul câine.

— Nu ştiu ce mi-a venit, l-am luat pur şi simplu de zgardă şi l-am aruncat acolo. Nu mi-am dat seama ce s-a întâmplat, am auzit o împuşcătură

şi câinele a venit în fugă drept la mine. Mi-am dat seama al cui e şi mi s-a făcut.. frică. Mattias îşi drese vocea. Ai dreptate. Săracul câine.

— Şi apoi?

— Apoi m-am trezit cu Robert, care, imediat ce-a văzut cizmele, şi le-a pus în picioare. Am încercat să-l opresc. Dar nu m-a ascultat.

Mattias lovi cu palma în podea. Îl ustură instantaneu.

— Ar fi trebuit să ţip la el, să-i iau cizmele, zise el şi închise ochii.

— Ce s-a întâmplat?

— A alunecat pe pietre şi a căzut. Eu am alergat la promontoriu, voiam să-l scot din apă. M-am aruncat cum l-am văzut, spuse Mattias şi făcu o pauză. Dar nu l-am prins.

Elsa se ridică şi Mattias îi auzi paşii uşori, apoi o văzu cum se lasă pe vine lângă el. Vru să se ferească, nu mai era în stare de nimic.

— N-a fost vina ta.

— Poliţia o să fie de altă părere.

— O să le spui ce s-a întâmplat?

— Trebuie. Nu se poate altfel.

Fusta Elsei foşni sub ea.

— Şi eu? Eu, care l-am lăsat acolo, rănit cum era? Trebuie să

mărturisesc şi eu?

— Nu! Tu n-ai nicio treabă!

De data asta n-avea să dea greş, trebuia s-o apere. Se uită în sus la ea, apoi îşi feri imediat privirea. Venise prea aproape.

— Ljungblad e un polițist bun, zic eu. Vorbim cu el, spuse Elsa.

Tăcură amândoi, aşezați mai departe pe podea. Mattias îşi aduse aminte de joaca lor din bucătărie. Áhkku şi áddjá le spuneau tot felul de poveşti, una mai înfloritã decât alta, iar ei transformau poveştile în jocuri.

Vru s-o întrebe dacă îşi aduce şi ea aminte. Dar Elsa i-o luă înainte.

— Mai întâi poliția. Şi apoi SANKS, spuse ea.

Mattias dădu din cap. Da, bineînțeles. Era rândul lui unna oabba să

decidă.

83

Gavccilogigolbma

Andrelele se ciocneau din când în când cu un clinchet. Hanna terminase de tricotat pantalonaşii verzi şi puloveraşul alb prindea formă

sub mâinile ei.

Stătea în bucătărie, aruncând câte o privire spre camera de zi, unde Anna-Stina dormea pe canapea. În acelaşi timp, nu-l scăpa din ochi nici pe Jon-Isak, care se juca în curte.

Prin sat circulau iar zvonuri. Zvonuri care se răspândeau ca focul de la un sat la altul. De când văzuseră remorca prinsă la maşina poliției, fantezia sătenilor nu mai cunoştea limite. Sigur era aşa cum bănuiseră. Nu erau invenții, ci fapte, cel puțin aşa spuneau ei.

Carcase de reni, carne de elan şi chiar un cap de urs. Da, în lada frigorifică a lui Robert Isaksson fusese găsit un cap de urs.

Hanna se cutremură şi îşi încheie polarul roz.

Robert era deja în mormânt, dar povestea lui avea să dăinuie mult timp, Hanna era convinsă. Casa lui avea să fie lăsată în paragină, soarele avea să decoloreze perdelele, care urmau să se destrame încet. Asta dacă nu cumva venea vreo rudă să se ocupe de ea. Clar nu mama lui.

Acoperişul magaziei care fusese hambar pe vremuri avea să se prăbuşească şi animale mici aveau să se adăpostească acolo. Copiii din sat aveau să descopere locul şi să inventeze poveşti de groază – cum că Robert încă bântuia pe-acolo şi încă omora reni. Doar cei mai nesăbuiți aveau să

îndrăznească să intre în magazie, să stea acolo şi să tremure când auzeau vreun foşnet în vreun colț sau vreo grindă scârțâind deasupra capului.

Nu-l mai vedea pe Jon-Isak. Trebui să se ridice şi să se uite pe celălalt geam al bucătăriei.

Uite-l, trăgea cu mingea de fotbal la o poartă imaginară, ca de obicei.

Învățase să țină mingea în aer minute-n şir, încercând tot timpul să-şi bată

propriul record.

Hanna se aşează din nou şi lăsă firul să-i alunece printre degete.

Oamenii spuneau că unii copii descoperiseră deja casa lui Robert.

Prietenii lui Jon-Isak fuseseră deja acolo şi Hanna era sigură că fiul ei le cântase în strună, că aruncase cu pietre şi mâzgălise pereții cu cărbune. Şi printre şuşoteli, Hanna auzise şi de un ucigaş care se pare că îl aruncase pe Robert în râu.

N-avea de gând să-l ducă pe fiul ei la şcoală cu forța. Oricum, voia să fie ca taică-său şi pentru asta nici nu-i trebuie studii, în ultima vreme îl strângea tot mai des în brațe. La început, Jon-Isak se fâstâcise, nu ştia cât o s-o țină

valul ăla de afecțiune şi de ce se agăța maică-sa de gâtul lui. A durat ceva până când s-a relaxat şi a căpătat încredere în ea. Şi atunci a îmbrățişat-o şi el, precaut. Acum îi căuta compania, se ținea după ea când făcea de mâncare, se lipea de ea pe canapea, îşi sprijinea capul de umărul ei şi adormea aşa.

Pântecul Anna-Stinei avea să ajungă cât toate zilele. Fața i se rotunjise şi îi devenise cărnoasă, dar mâinile şi picioarele îi erau umflate. Uneori îi mărturisea că-i e frică să nască. Hanna i-a promis c-o să stea cu ea dacă Per-Jonas e plecat la reni. Spera să fie acasă totuşi.

Auzise la magazin că Mattias era tot la SANKS. Bârfitoarea nu ştia exact din ce motiv, dar Hanna bănuia. Nimeni nu se ocupase de puştiul de şaisprezece ani când îi murise prietenul. Când rămăsese singur, fără Lasse.

Hanna se opri câteva clipe din tricotat. Îi era greu să se gândească la Mattias, pentru că îi amintea cât de înspăimântător fusese când îşi pierduse şi ea echilibrul. Fundația pe care o ştia stabilă se dovedise a fi exact invers.

Dar acum îşi îngrijea turma, făcea ce se aştepta de la ea, ce se aştepta de la o áhkku. Se adunase de dragul copiilor şi al nepotului sau nepoatei care urma să se nască, însă bine nu era nici acum. Nu putea decât să spere că n-o să se piardă din nou. Şi într-o seară trebuia să stea de vorbă şi cu Ante. Să-i ceară

iertare. Spera că şi el o să facă la fel.

Dacă Lasse i-ar fi cerut ajutorul, l-ar fi dus sigur la Karasjok. Hanna luă

batista de pe masă şi se şterse cu grijă sub nas şi sub ochi.

Privi pe fereastră, spre şoseaua pe care Elsa trecea în pas alergător, îmbrăcată cu o vestă reflectorizantă. Obişnuia să alerge câțiva kilometri de-a lungul şoselei. Cineva îi spusese că se antrenează pentru un maraton de la Stockholm. Hanna nu se putu abține să zâmbească. Fata aia era aşa de căpoasă, că făcea ce voia. Elsa se antrenase toată viața,

umblase cu fruntea sus şi se pregătise din timp să preia turma de reni de la ai ei, să-şi ocupe locul cuvenit.

Hanna se ridică şi căută poza de la confirmarea lui Lasse. O puse pe masă, în faţa ei. Aşa. Acum putea să-şi vadă toţi copiii. Numără ochiurile şi andrelele clăncăiră din nou.

84

Gavcciloginjeallje

Steagul sami flutura în faţa Casei de Cultură. Câteva persoane îmbrăcate în kolt trecură în grabă pe lângă Elsa, în drum spre clădire; mulţi o recunoscură şi o salutară. Parlamentul sami se reunise în plen la ultima şedinţă. Minna era în oraş, venise tocmai din Umeå ca să participe.

Cele două se îmbrăţişară îndelung.

— Eşti o nomadă autentică, spuse Elsa şi îi mângâie franjurile şalului.

Cum de ai energie?

— Cineva trebuie să aibă, zise ea zâmbind.

Părul îi crescuse puţin între timp, dar era tot scurt. Privirea ei avea aceeaşi agerime ca de obicei.

Minna era mereu pe drumuri. Ba la proteste împotriva exploatării miniere, ba la demonstrații pentru drepturile samilor şi zile în şir la Stockholm, la Curtea Supremă de Justiție, unde reprezentanții statului îi numiseră pe sami „laponi” fără pic de ruşine. Elsa simțea că plesneşte de nervi, nici nu fusese în stare să asculte transmisiunea în direct de pe Sameradion. Minna, în schimb, stătuse cu orele în timp ce samii din comunitatea Girjás se luptau cu statul să-şi recapete dreptul de vânătoare pe teritoriile care le aparțineau din moşi strămoşi.

— Chiar te simți în stare să vii cu mine la poliție?

— Păi, sunt practic avocata ta, nu?

Râsetele lor răsunară în toată parcarea şi cele două o luară pe scurtătura din parc ca să ajungă la sediul poliției. Dar Elsa era îngrijorată în sinea ei. O sunase Ljungblad, care încercase să dea de Mattias şi, fiindcă el nu răspunsese, o convocase pe ea în schimb. Şi Elsa o sunase pe Minna, încercând să nu pară complet panicată.

Secția se vedea printre mesteceni şi Minna vorbi de-acum ceva mai serios.

— Gata, e cazul să ne pregătim puțin. Ce crezi că vrea de la voi? Ai spus că îl caută pe Mattias. Şi Mattias le-a povestit deja ce s-a întâmplat, nu?

— Ba da.

Au mers amândoi în oraş şi l-au căutat pe Ljungblad. Mattias n-a ridicat privirea nici măcar o dată cât le-a povestit maşinal despre cizmele impermeabile pe care le luase Robert, cum se împiedicase şi căzuse în râu şi cum încercase să-l salveze. Ljungblad l-a chemat pe Henriksson şi Mattias a fost nevoit s-o ia de la capăt, în timp ce reportofonul îi înregistra vocea monotonă. De data asta, Elsa a fost rugată să iasă din birou. Şi l-a apucat pe Ljungblad de braț înainte să închidă uşa.

— Vă rog să-l credeți pe cuvânt. Chiar a încercat să-l salveze.

Elsa îşi băgă mâinile în buzunarele blugilor. Broşele zornăiau pe pieptul Minnei.

— Da, Mattias le-a spus tot.

— Şi-atunci ce vor de la tine?

Elsa n-avea deloc chef s-o implice şi pe ea. Acum regreta c-o făcuse.

Minna îi puse o mână pe spate şi îi căută privirea.

— Îmi amintesc când m-ai sunat să mă întrebi ce se întâmplă dacă nu ajuți un om rănit. De ce?

Elsa deja dădea să deschidă uşa secţiei de poliţie. O privi pe Minna în fugă. – Am fost şi eu acolo, şopti ea.

Radiatorul din colţul biroului lui Ljungblad zumzăia încet.

— Îmi cer scuze pentru temperatura scăzută. Avem probleme cu încălzirea centrală în toată clădirea, spuse el.

Elsa nu-şi scoase paltonul, dar Minna stătea în koltul ei, fără să pară c-o deranjează frigul.

— Mă bucur că ai reuşit să vii atât de repede. Ce mai ştii de Mattias?

Am auzit că e la psihiatrie.

— Nu, nu e la psihiatrie. A fost internat la centrul de sănătate mintală

din Norvegia, specializat pe pacienţi sami.

Ljungblad dădu din cap şi răsfoi teancul de hârtii de pe masă.

— Ştii că am deschis o anchetă, una foarte serioasă. Am găsit nişte mesaje şi poze pe telefonul lui Robert. Şi alte probe, acasă la el. Nu pot să vă

dau mai multe detalii, dar voiam să te anunț. Poate îi spui și lui Mattias.

— Înseamnă că Robert e bănuit de ceva ilegal?

— Din păcate, nu poți să acuzi persoane decedate de infracțiuni. Dar se pare că avem motive să deschidem ancheta de care ți-am spus.

— V-am zis doar c-o să găsiți multe dovezi incriminatorii pe telefonul lui. Dar în toți anii ăștia nu ne-a crezut nimeni. Altfel n-am fi avut de-a face cu atâtea porcării.

— Nu vreau să-ți dau speranțe neîntemeiate, anchetele mai vechi sunt greu de soluționat. Unele au fost deja prescrise din cauză că a trecut atâta timp.

Minna îi explică Elsei termenii juridici, deși nu era nevoie. Când Ljungblad o privi obosit, Minna trase un fermoar imaginar peste buzele rujate. Dar nu trecu mai mult de o secundă și deschise iar gura.

— Dac-ați fi încadrat fapta la infracțiuni grave și nu la furt, n-ar fi fost prea târziu.

— Atunci știți, bănuiesc, că nu noi facem aceste încadrări. Vorbiți cu organul legislativ.

— O să vorbesc.

Ljungblad oftă şi se întoarse spre Elsa.

— Am găsit un cartuş vechi în locul unde s-a răsturnat Robert cu ATV-ul.

Cartuşul.

— Am încercat să-l sunăm pe fratele tău, dar nu răspunde. Ştim că

Mattias are permis de portarmă, spuse el tărăgănat, fixând-o cu privirea pe Elsa, care nu îndrăznea nici să clipească.

— Şi de ce vă interesează asta? Doar n-a fost împuşcat. O fi fost lăsat acolo de vreun vânător de păsări neglijent, nu se putu abține Minna să zică.

Ljungblad îi arătă uşa.

— Cred că mai bine aşteptați afară.

— De ce, e un interogatoriu?

— Deocamdată adun informații. Vreți să fiți amabilă să aşteptați pe hol?

Minna se ridică dinadins încet, îşi aranjă centura şi îi făcu Elsei cu ochiul. Uşa se închise în urma ei. Elsa tremura, se înfofoli mai bine cu şalul.

— Nu l-a omorât el.

— Dar cineva a tras şi s-ar putea să-l fi avut în vizor. Nu putem fi siguri că totul s-a întâmplat exact cum ne-a spus fratele tău.

O luase cu binişorul, ca s-o facă să vorbească.

— Are vreo importanță?

— Poate. Noi trebuie să întrebăm.

— Atunci întrebați-l pe el.

Ljungblad îşi plimbă degetele prin barbă.

— Mă gândesc că n-a fost singur în pădure, poate c-a mai fost cineva.

Elsa o imită pe Minna.

— E un interogatoriu?

Ljungblad o privi dezamăgit.

— Avem un martor care a văzut maşina ta la faţa locului.

Elsa ameţi dintr-odată şi plecă privirea, studiindu-şi bocancii. Îl lăsase pe Mattias să decidă în locul ei. Nu voise s-o implice. Elsa nu înţelesese de ce.

Şi acum planul lor se năruise.

— OK, da, am fost acolo, spuse ea ridicând privirea. L-am găsit sub ATV. Eu am tras cu arma. Dar n-am tras în el.

Elsa îşi aduse aminte cum îndreptase ţeava puştii spre Robert. I se făcu pielea de găină şi începu să tremure. Cât de aproape fusese!

— Am tras în gol.

— L-ai obligat să sară în râu? Ljungblad se crispase.

— Nu. Elsa făcu o pauză, simţindu-şi obrajii încinşi. L-am lăsat sub ATV.

— Şi cine l-a scos de-acolo, fratele tău? L-ai lăsat cu fratele tău?

Elsa clătină din cap şi îl privi în ochi. Să spui adevărul e un sentiment eliberator. Brusc, nu voia decât să spună întregul adevăr.

— Nu ştiam că-i la râu şi nici Mattias nu ştia că sunt în pădure.

— Şi atunci Robert cum a ieşit de sub ATV? Dacă era prins sub el când l-ai văzut tu, înseamnă că era prins bine. Sau leşinase?

Nu putea să-i povestească despre Lasse. N-aveai cum să-i explici aşa ceva cuiva care nu înțelege astfel de lucruri. Sau, şi mai important, cuiva care nu crede că aşa ceva e posibil. Cum să-i spună că e sigură? Astfel de lucruri, prezența morților, nu constituiau o probă într-un proces, erau ceva despre care lumea evita să vorbească, nicidecum o explicație plauzibilă. Nu, lumea s-ar fi fâstâcit şi ar fi clătinat din cap, privind-o chiorâş. Ar fi spus că are o imaginație prea bogată sau că inventează scuze. Mai demult, samii erau omorâți pentru astfel de lucruri. Obligați să tacă. Forțați să ignore toate semnele. Aşa că Ljungblad, la fel ca majoritatea oamenilor, ar fi preferat o explicație mai logică.

— Înseamnă că Mattias a ridicat ATV-ul?

— De ce-ar fi făcut-o? Ca apoi să-l forțeze să-şi pună cizmele şi să-i dea brânci în râu?

Vorbise pe un ton sarcastic şi Ljungblad nu părea deloc încântat. Se vedea pe faţa lui. Era un agent de poliţie tânăr şi ambiţios. N-avea de gând să

cerceteze la nesfârşit cazuri de condus în stare de ebrietate sau de violenţă

domestică. Voia să conducă anchete importante într-un oraş mai mare. Şi asta era şansa lui, îşi spuse Elsa. Putea să soluţioneze un caz de omor, să dea în vileag o infracţiune gravă.

— De ce nu ne-ai spus că erai şi tu acolo?

— Lui Mattias i s-a părut mai simplu aşa. N-am fost de faţă când Robert a căzut în râu.

— Ar fi trebuit să ne spui. Să minţi un poliţist e ceva serios, mai ales când este vorba de moartea cuiva.

— Poate că n-am minţit, poate că nu v-am spus şi atât.

— Dar te-ai dus acolo ca să-l omori. Altfel de ce-ai fi luat arma cu tine?

— În niciun caz! O aveam la mine ca să mă apăr. Mi-a fost frică. Mi-e frică de când eram copil. Noi nu ne putem plimba

în voie pe proprietățile noastre. Animalele noastre sunt în pericol şi ele.

— Puteai să-ți uşurezi situația şi să minți că te-ai dus să vânezi păsări, mormăi Ljungblad.

— Aşa e, aş fi putut face asta, dar acum vă spun ce s-a întâmplat cu adevărat şi vreau să vă explic totul în detaliu.

— Va trebui s-o iei de la capăt, deschidem un interogatoriu pe bune.

— Omul s-a înecat. Avea apă în plămâni. Nu era mort când a căzut în râu.

Elsa repetă detaliile pe care le ştia de la Minna. Ljungblad o privi nedumerit.

— Şi totuşi a ajuns în râu şi s-a înecat. De ce?

— Voia să-şi salveze câinele. Exact cum v-a spus Mattias.

— Tu şi Mattias ați avut destul timp să vă potriviți poveştile.

— Şi poliția a avut destul timp să oprească abuzurile la care ne-a supus Robert.

Nu mai spuseră nimic. Se priviră doar şi niciunul nu dădu semn c-ar vrea să cedeze.

— Mi-a omorât renul şi m-a amenințat cu moartea când aveam nouă

ani. Ştiți ce înseamnă asta pentru un copil?

85

Gávccilogivihtta

Ziarul era deschis la reportajul principal şi se afla pe masa joasă de brad din cancelarie. Dar fu închis la fel de repede şi începu să circule din mână-n mână. Unii profesori le citiră cu voce tare colegilor, din ziar sau de pe telefon. Titlul era tipărit cu litere mari şi negre şi trăgea un semnal de alarmă în legătură cu organizația criminală care aproviziona restaurante şi hoteluri de pe coastă cu carne provenită de la reni omorâți ilegal. Fuseseră

găsite cantități mari la domiciliul celor doi bărbați, între timp decedați, dar poliția cerceta o presupusă legătură şi cu alte persoane, majoritatea din Finlanda. Proprietarul unui restaurant era cercetat pentru comercializare de bunuri furate, însă nu părea să fie singurul. Un altul declarase că a cumpărat carnea crezând că provenea direct de la crescător, dar documentele găsite asupra bărbaților decedați îl contraziceau.

Henriksson făcu apel la oameni să-i ajute cu orice informație care li se părea relevantă şi sublinie că poliția n-a neglijat niciodată satele de sami.

„Avem dovezi categorice că munca noastră a dat roade. Ancheta noastră a avut rezultatul scontat.”

Ajunşi la acest citat, colegii Elsei pufniră iritați.

— Nu-i sar ochii din cap de ruşine?!

Tata se scandalizase şi el când citise declarația polițistului pe telefon de dimineață.

— Nu-i e ruşine să-şi atribuie meritele altuia? Cineva a găsit telefonul lui Robert. N-a fost nicio anchetă sau cercetare.

Dacă nu s-ar fi înecat, şi acum ne-am păzi renii de el!

Elsa aştepta momentul potrivit să le spună alor ei ce se întâmplase de fapt. Dar îi promisese lui Mattias c-o să-l aştepte. Fratele ei voia să fie de față, să le explice chiar el. Şi nimeni din afara familiei nu trebuia să afle.

Elsa a încercat să-l convingă că toată lumea l-ar considera un erou dac-ar afla adevărul. Dar Mattias i-a tăiat-o la telefon, spunându-i că uneori se poartă pur şi simplu prosteşte.

— Mai bine ne bucurăm că ancheta a fost clasată şi nimeni în afară de noi nu ştie că a existat.

Da. Cu ajutorul lui Henriksson, Ljungblad a încercat să reconstituie ultimele ore din viața lui Robert. Se ocupase de anchetă ca la carte, cercetase fiecare detaliu şi îi interogase pe Elsa şi pe Mattias pe rând. Într-un final, a putut să-i comunice Elsei, cu conştiința împăcată, că ancheta urma să fie închisă. Robert luase cizmele de pescuit de la Mattias şi se înecase. Nimic nu părea să indice altceva.

— Deci ne crezi? îndrăznise să-l întrebe ea.

— Da, vă cred.

Îi dăduseră lacrimile auzindu-l.

Acum, Elsa se relaxa pe canapeaua roşie din cancelarie, sorbind din ceaiul cald, şi asculta sporovăiala colegilor. Se întreba dacă ştiu că articolul o citase pe ea. Ea era acea membră anonimă a comunității de sami care le povestise despre anii de hărțuire şi de amenințări şi care cerea, în numele minorității din care face parte, schimbarea legislației. În plus, uciderea renilor trebuie pedepsită mai aspru şi încadrată la un alt tip de infracțiune, spunea ea. Alesese anonimatul din cauza lui Jon-Isak. Astfel de declarații nu treceau neobservate.

Elsa se ridică şi se duse la Karen, învățătoarea lui Jon-Isak, care stătea puțin mai retrasă. Femeia amesteca în ceaşca de

cafea şi se uita la copiii care se jucau în zăpada proaspătă. Toți ştiau că zăpada aia nu se mai topeşte şi că

iarna adevărată începuse deja.

— Nici azi n-a venit Jon-Isak. Karen tresări şi vărsă cafeaua.

— Vai, ce m-ai speriat!

— Au trecut câteva săptămâni de când n-a mai fost la şcoală. Ce măsuri s-au luat?

— L-am sunat, am fost la el acasă şi am alertat psihologul de la şcoală.

— Sigur o să se bată iar.

Elsa dădu din cap spre curtea şcolii şi Karen oftă adânc.

— Ştii ceva? Aproape am renunțat. Nu ştiu dacă se poate rezolva ceva.

— Dar nu se poate să renunțați la Jon-Isak.

— Maică-sa nu prea e receptivă. Karen părea cuprinsă de remuşcări.

Nu vreau să bârfesc sau ceva, însă taică-său e tot timpul cu renii şi n-a trecut pe la şcoală nici măcar o dată.

Elsa n-o mai vizitase pe Hanna de-atunci, dar de câte ori trecea pe lângă casa ei, se gândea la ea. Că ar trebui.

— O să vorbesc cu directoarea. Nu putem s-o ținem aşa.

Nu zic de Jon-Isak, zic de conflictele dintre elevi, spuse ea.

Karen aruncă o privire spre ceas, se ridică şi îşi lăsă mâna pe brațul Elsei.

— Lui Jon-Isak nu-i convine că lucrezi la noi.

Elsa se pleoşti.

— Ştiu. Dar n-o să mai lucrez mult. O să mă ocup de reni cu tata, acum că Mattias e la Karasjok.

— Da.

Nimeni nu ştia cum să vorbească despre Mattias. Era mai uşor să

ignori situația sau să mormăi ceva în doi peri. „Mda, ar cam trebui să plec”, spuneau oamenii. Avusese de-a face numai cu din ăştia.

Elsa scoase telefonul să vadă dacă primise vreun semn de la Mattias. Îi dădea zilnic mesaj, încerca să interpreteze semnele şi să ghicească dacă se simte măcar puțin mai bine. Fratele ei îi scria că e bine, dar încă nu se întorsese acasă. Tot amâna data plecării. Şi atunci Elsa îi răspundea că n-are de ce să-i fie ruşine. însă el nu mai zicea nimic.

86

Gavccilogiguhtta

Jon-Isak nu se întoarse. Se îndreptă de spate şi se concentra pe ritm, dar tot trebuia să se mai uite din când în când la schiuri ca să nu se abată de pe traseu.

Cel mai greu era să cobori dealul din fața casei şi să eviți smocurile de iarbă pe care încă nu le acoperise zăpada. Traseele de lângă lac nu erau la fel de bune pentru schiat ca alea de pe lacul înghețat, unde zăpada fusese bătătorită de snowmobile. Jon-Isak era sigur că gheața e suficient de groasă

ca să-l țină, dar mama țipase la el că e strict interzis. Apoi îi păruse rău, îl trăsese spre ea şi-i ceruse iertare. Iar el încercase să scape din strânsoarea ei. Dar toată ființa lui era plină de mirosul ei.

Înfipse bețele în zăpadă, nervos că nu ştie să schieze mai bine. Aluneca greoi şi zăpada abia dacă acoperea pământul, însă trebuia să încerce. Avea să le-arate lor la marea cursă pe schiuri din primăvară, la care participau mai multe sate. La şcoală nu mai mergea, aşa că-i rămânea timp să se antreneze. Nu-i trebuia lui şcoală, îi ajungeau renii.

Elsa zări urmele de schiuri care coborau de pe dealul de lângă casa Hannei şi traversau şoseaua, după care se pierdeau undeva pe partea cealaltă a drumului. Începuse să stea de veghe la fereastră, în aşteptarea micuțului. Şi azi l-a văzut în sfârşit. Se dădea pe schiuri pe malul râului, stângaci, nesigur pe el, poticnindu-se tot timpul. Din când în când arunca o privire în spate, ca apoi să mai alunece câțiva metri pe gheață. Pojghița era mult prea subțire şi Elsa îl urmărea cu sufletul la gură. Dar băiețelul se întoarse şi îşi continuă drumul pe culoarul pe care-l făcuse ea.

Elsa îşi puse schiurile şi-şi făcu încălzirea, alunecând încet înainte şi înapoi. Aerul era curat şi rece şi mirosul de zăpadă anunța ninsori. Cerul era alb. Elsa îl lăsă pe băiat să avanseze puțin, până când îl pierdu din ochi.

Simțea că găsise ritmul perfect. Avea febră musculară la pulpa dreaptă

după runda de jogging destul de lungă de ieri, dar ştia c-o să-i treacă repede.

Se împingea cu mişcări egale, ținând genunchii îndoiți, şi îşi lua avânt fără dificultate. Se apropia tot mai mult de Jon-Isak. În curând aveau să

ajungă la marginea pădurii, unde urmele de schiuri se întindeau până la țarc.

Atunci îl auzi pe băiat. O voce subțire de copil străpunse liniştea din pădure.

Cânta un joik oare? Aşa părea. Elsa se prinse cui îi cânta. Era un joik despre Lasse. Cei doi nu se cunoscuseră niciodată, dar Lasse era prezent în familia lor. Şi cercul se închidea cu acel joik. Era mai bine dacă-l lăsa să-şi vadă de drum.

Însă Jon-Isak se întoarse şi o văzu. Se opri brusc din cântat. Elsa ridică

mâna în semn de salut, fluturând bățul. Jon-Isak se răsuci atât de repede, că

aproape căzu în zăpadă. Făcu un viraj şi îşi luă avânt, apoi schie tot mai repede, cu mişcări sacadate. Dispăru printre copaci şi Elsa rămase pe loc. Îşi scoase mănuşile, se descheie la buzunarul gecii şi mângâie bucățica de ureche moale. Se încheie din nou la fermoar şi îşi puse mănuşile, îşi trase căciula peste urechile înroşite de frig şi o luă din loc, la început mai încet, dar apoi îşi regăsi ritmul. După vreo sută

de metri, zări urmele care duceau în pădure, spre țarcul vechi unde nu mai schiase nimeni. O luă pe urmele lui.

Îl auzi gâfâind şi pufnind. Era greu să schiezi pe zăpadă neatinsă. Te împotmoleai tot timpul.

Găsi schiurile şi bețele lui Jon-Isak aruncate pe jos. Elsa o luă pe urmele lăsate de clăparii băiatului, se opri şi trase cu urechea.

Primii fulgi de nea începură să cadă încet şi, după câteva piruete în aer, aterizară pe obrajii şi genele ei.

Gardul era încă la locul lui. Unele bucăți le lăsau acolo tot anul. Elsa se uită după Jon-Isak. Îşi scoase schiurile şi sprijini bețele de un pin. Băiatul stătea pe gard, chiar în capătul țarcului, în cel mai înalt punct, de unde vedea bine. Îşi bălăngănea picioarele, fără să se țină de gard. Făcu un bulgăre de zăpadă şi-l rotunji cu mănuşile. Din când în când, îşi ținea echilibrul cu ajutorul gambelor.

Elsa sări gardul şi se apropie încet de el. Când se opri lângă țarc, îl scutură puțin ca să-l oblige să se țină. Asta o făcu să râdă. Dar Jon-Isak părea îmbufnat.

— Ştii ceva? Când eram de vârsta ta, am schiat şi eu până aici singură.

Lasse, eanu al tău, era deja aici. Am hrănit renii împreună.

Jon-Isak modela mai departe bulgărele de zăpadă.

— Şi apoi m-a tras cu snowmobilul. A zis că e ca şi când m-ar trage cu barca pe Marea Mediterană. Ştiai că pleca în străinătate destul de des?

Jon-Isak se străduia să se arate dezinteresat, dar Elsa vedea că o ascultă, plimbându-şi uşor mâinile pe bulgărele de zăpadă.

— Nu era nimeni ca el în tot satul. Călătorea peste tot.

Jon-Isak strâmbă din nas.

— OK, poate nu peste tot, dar mi-a zis că a văzut toate continentele.

Când se întorcea acasă, ne povestea lucruri de care nu ştia nimeni. Dar oriunde s-ar fî dus, nu rămânea nicăieri mai mult de câteva săptămâni. Cred că-i era dor de casă.

Elsa se sprijini de gard şi plecă privirea în pământ.

— M-a ajutat mult. Cred că a fost singurul care mă înțelegea, mai ales când eram supărată. Chiar dacă nu prea vorbea. Era lângă mine.

Fulgii de zăpadă cădeau tot mai repezi şi mai deşi. în curând n-aveau să vadă mai departe de câțiva metri.

— Bănuia că am văzut ceva rău de tot şi că nu îndrăzneam să

povestesc nimănui. S-a prins cumva, dar nu mă sâcâia. Uneori n-ai chef să

vorbeşti cu nimeni.

Elsa ridică privirea. Căciula lui Jon-Isak era albă de zăpadă. Clipea repede când îi intra câte un fulg în ochi.

— Când a murit Lasse, m-am gândit să-mi îngrop secretul împreună cu el. M-am gândit că aş putea să-l arunc în mormântul lui şi că n-o să mă mai gândesc la el niciodată. Vrei să vezi ce e?

Jon-Isak nu se clinti din loc, rămânând cu privirea ațintită drept înainte.

— Nu-i nimic ieşit din comun. Ai mai văzut aşa ceva, atâta doar că-i aparține cuiva la care am ținut foarte mult. E cel mai oribil lucru care s-a întâmplat în viața mea.

Jon-Isak o privi pieziş, părând că vrea să ghicească ce ține în mâna din buzunar.

— Ştii de ce n-am îngropat secretul lângă el?

Jon-Isak o aşteptă să continue fără să zică nimic.

— Pentru că ceva îmi spune c-o să am nevoie de el într-o zi. C-o să

trebuiasc să-l arăt cuiva. Şi cred că acel cineva eşti tu. Dar te avertizez. E o poveste foarte tristă.

Elsa aştepta ca Jon-Isak să coboare de pe gard, dar băiatul nu se îmbuna deloc.

— Pot să mă aşez lângă tine?

Văzând că nu clatină din cap, Elsa apucă gardul, urcă pe prima scândură şi îşi luă elan cu piciorul drept. Susținându-se cu brațele, mai urcă

puțin, apoi se aşeză lângă el şi începu să-şi bălăngănească picioarele, chiar dacă avea rău de înălțime.

— Ce sus e! Şi tu nici nu te ții. Eşti nebun?

Elsa râse puțin şi-i arătă că ea se ține bine cu ambele mâini. Jon-Isak părea s-o privească cu o sclipire în ochi. Jongla nonşalant cu bulgărele de zăpadă şi Elsa vedea că încearcă să braveze.

— Fix acolo.

Elsa arătă spre portița din colțul cel mai apropiat al țarcului.

— Acolo l-ara găsit mort pe Nástegallu. Puiul meu de ren cel mai frumos. Şi l-am văzut şi pe cel care l-a omorât.

Jon-Isak miji ochii şi se holbă la gardul de vizavi. Abia dacă se vedea de după perdeaua de fulgi.

— Tăiase urechile lui Nástegallu şi cred că voia să-l ia cu el, dar n-a îndrăznit când m-a văzut. O ureche i-a scăpat pe jos când şi-a scos mănuşile din buzunar şi a şters-o. Am luat-o, dar n-am arătat-o nimănui.

Elsa se ținu bine de gard cu o mână, zgâlțâindu-l în timp ce cu cealaltă

căuta prin buzunarul gecii. Scoase bucățica de ureche şi o şterse cu degetul mare de fulgii de zăpadă. Însă urechiuşa era mereu acoperită de fulgi noi.

— Eşti primul care o vede. Şi ştii ceva? Cred că aşa a fost să fie. Pe tine te aşteptam. Elsa se întrerupse. Omul care mi-a omorât renul m-a amenințat c-o să mă omoare şi pe mine dacă îl torn.

Jon-Isak făcu ochii mari.

— Normal că n-ai curaj să spui nimănui când te amenință cineva. M-am speriat foarte tare şi am încercat să mă țin departe de toți, continuă Elsa.

Dintr-odată, Jon-Isak azvârli bulgărele, care nimeri un trunchi de copac, spărgându-se cu un bufnet familiar. Elsa rămase cu respirația tăiată.

— Nu eşti normal! spuse ea şi râse.

Jon-Isak îşi scoase mănuşile şi luă urechiuşa, mângâind-o şi curățând-o de zăpadă cu degetul arătător. Firele de păr se lipiseră din cauza umezelii.

— Cine-a fost? Robert Isaksson?

— Da, el.

Jon-Isak se îndreptă de spate şi ridică bărbia.

— Bine că a murit.

Elsa şovăi. Nu ştia ce să spună.

— Cred c-o să fie mai bine de-acum încolo. O să fim cu toții mai liniştiți, zise ea până la urmă.

— Nu şi la şcoală. Nu mă mai duc. O să fiu crescător de reni.

Băiețelul mângâie urechea, o cuprinse în palme şi o feri de zăpadă.

Avea o cicatrice între degetul mare şi arătător.

— Ştii că şi mie mi-a fost frică să mă duc la şcoală?

— Mie nu mi-e frică de nimeni!

Jon-Isak întinse mâna, semn că vrea să-i dea înapoi bucățica de ureche.

— Am o grămadă de bealljebinnát, spuse el.

— Poate-i găseşti loc şi urechii lui Nástegallu în colecție. Cred că lui Lasse i-ar fi plăcut.

Jon-Isak aruncă urechea pe jos. Se uitară amândoi la ea. Imediat, urechiuşa fu îngropată în zăpadă.

— Poate că ai dreptate. Mai bine îl lăsăm pe Nástegallu să se întoarcă

acasă la el. Mai bine să rămână aici.

Fulgii de nea cădeau tot mai rar şi Elsa vedea tot mai bine. Gardul se clătină periculos când Jon-Isak coborî de pe el. Ea vedea că se uită atent unde pune piciorul. Elsa coborî şi ea. Jon-Isak se îndreptă spre schiurile lui.

— Ne revedem la despărţirea turmei, spuse ea.

— Da, zise el şi îşi înfipse bețele în zăpadă. Pa-pa!

Schie repede şi dispăru imediat după dealul domol.

Elsa o luă încet din loc şi vină spre dreapta, croindu-şi propriul drum prin zăpadă. Alunecă printre copaci, apoi se întoarse spre ţarc din partea cealaltă şi se opri.

Nu trecu mult şi se auzi din nou şuierul schiurilor pe zăpadă. Şi scârţâitul betelor lui.

Elsa se lăsă pe vine în spatele unui pin şi îşi lipi capul de trunchiul lui.

Jon-Isak nu deschise poarta. Preferă să sară gardul şi ateriza apoi elegant ca o pisică. Păşea hotărât. Ştia exact

unde merge. Se aplecă, îşi scoase mănuşa şi luă bucăţica din Nástegallu în pumn. Suflă zăpada de pe urechiuşa şi o mângâie cu degetul mare. Trase fermoarul de la buzunar, strecură

bucăţica de ureche înăuntru, apoi trase cu grijă fermoarul la loc. Îşi puse mănuşa şi ridică ochii spre cer. Şi apoi făcu cu mâna.

Mulţumiri

Această carte m-a urmărit ani de-a rândul. Mi-a luat destul timp să-mi dau seama cum să spun povestea. Am primit ajutor de la o mulţime de oameni, între care se numără bunicii din partea mamei, care nu se mai află

printre noi. Deşi totuşi se află.

Toate lucrurile din carte se întâmplă în ţinutul Sápmi al zilelor noastre, şi încă de mult timp. Realitatea e uneori mai rea decât ficţiunea. Până la un punct, cartea are la bază evenimente reale; printre sursele la care am avut acces se numără sute de sesizări la poliţie.

M-am bucurat de ajutor preţios pe subiectul creşterii renilor şi al activităţii poliţieneşti, însă, pornind de la toate aceste date, mi-am luat libertatea de a crea un spaţiu şi o poveste fictive pentru care, ca autoare, îmi asum întreaga responsabilitate.

Acestea fiind zise, doresc să le mulțumesc acelora care m-au ajutat şi inspirat de-a lungul anilor. Din diverse motive, nu toți doresc să li se dea numele, însă cu toții ştiți că vă port adâncă recunoştință şi nu voi uita niciodată timpul pe care mi l-ați acordat.

Aş vrea să le adresez o mulțime de mulțumiri următorilor crescători de reni:

Sara Skum, pentru discuția pe care am avut-o în 2018. M-a emoționat, m-a mâhnit şi m-a condus pe calea cea bună. Mulțumesc şi pentru documentația aferentă, mai ales sutele de sesizări depuse la poliție.

Anna-Karin Niia, lectura ta a contat enorm. Mulțumesc tare mult pentru toate comentariile tale inteligente şi amuzante.

Richard Åstrom şi Anna Kráik Åstrom, pentru că ați citit primele variante şi mi-ați furnizat atât informații, cât şi feedback nuanțat.

Aş dori să le mulțumesc de asemenea agenților de poliție Hákan Alselind şi Ulrika Larsson pentru discuțiile pe care le-am purtat pe tema activității polițieneşti desfăşurate într-o regiune geografică atât de vastă.

Am avut trei limbi în viața mea, dar pe două dintre ele nu le-am învățat niciodată. De aceea le sunt recunoscătoare experților care au tradus în sami şi meánkieli. Îi mulțumesc

mult, ollu giitu, unchiului Kjell Marainen pentru traducerile în sami.

Le mulțumesc lui Kiitos Maja Mella şi Birgittei Rantatalo, care au avut de-a face cu unele cuvinte destul de urâte în meánkieli.

Le mulțumesc din suflet prietenelor şi colegele mele Christina Wahlden şi Ninni Schulman pentru că mi-au citit cartea şi mi-au oferit un feedback nepreţuit. Cu voi totul este mai uşor şi mai distractiv. Vă

mulțumesc că ați fost alături de mine.

Uneori au loc întâlniri care nu pot fi explicate decât prin pre-destinare.

Kaisa Palo de la Ahlander Agency, îți sunt profund recunoscătoare pentru tot ce ai făcut pentru mine şi pentru această carte. Nu aş fi ajuns atât de departe fără tine. Eşti o vedetă!

Mulțumesc călduros echipei de la Ahlander Agency pentru implicarea extraordinară în editarea manuscrisului meu.

Această carte a apărut datorită unei echipe fenomenale de femei.

Susanna Romanus, un călduros şi sincer mulțumesc! Sunteți o editură

fantastică şi a fost o onoare să elaborez manuscrisul împreună cu voi.

Tina Raben, redactoarea cărții, îți mulțumesc foarte mult pentru toate discuțiile despre text, pentru cuvintele şi frazele pe care le-ai şlefuit şi, nu în ultimul rând, pentru acuratețea muncii tale.

Multe mulțumiri supertrioului care se asigură că romanul se bucură de cele mai bune şanse să ajungă la public: Lina Ronning, directoarea de marketing, Emelie Hollbox, directoarea de vânzări, şi Karin Wahlen, Kult PR.

Sunt foarte impresionată de profesio-nalismul şi dinamismul vostru.

Mulțumirile mele şi corectoarei Corinna Muller.

Multe mulțumiri Sarei R. Acedo pentru coperta unică şi frumoasă.

Mulțumiri la fel de călduroase lui Elisabeth Ohlson pentru minunatele fotografii promoționale. De asemenea, îi mulțumesc Miei Hogfeldt pentru design.

Cele mai sincere mulțumiri le adresez familiei mele, lui Micke şi lui Willis – eternul meu refugiu din calea furtunilor. Mamei, Ellen, şi surorii mele, Therese, pentru că mi-au citit cartea şi m-au ajutat să fac alegerile corecte. Şi tatei, Jan, pentru informațiile practice în materie de arme, snowmobile şi traiul în pădure, la care te pricepi atât de bine.

În final, aş dori să mulțumesc Editurii Romanus & Selling pentru că mi-a publicat cartea şi pentru că m-a primit cu atâta căldură şi entuziasm.

„Cartea are în centru comunităţile de etnie sami ale Scandin
mult timp reduse la tăcere. *Furat* oferă o lectură subtilă, profu
excepţională, care merită pe deplin să fie recomandată oricu

Hannoversche Allge

„Romanul nu este doar o pledoarie înfocată pentru dreptat
o poveste frumoasă şi empatică despre dragostea faţă de
natură. Angoasa şi tristeţea sunt redate răscolitor, ţinând p
nent cititorul în suspans. Te aştepţi la ce-i mai rău, iar apoi luc
care te temi chiar se întâmplă. Cum ar fi să trăieşti aşa? N
mirare că unii oameni nu sunt în stare să facă faţă. Dacă ce
plăcute lecturi sunt acelea în care înveţi tot felul de lucru
pre tine sau despre lume şi te cufunzi în stilul evocator al une
atunci romanul lui Ann-Helén Laestadius întruneşte cu brio
condiţii."

Norra

„*Furat* este un roman extraordinar. O carte captivantă c
copilărie şi maturizare, despre tradiţie şi nesfârşita luptă p
dreptul la existenţă. Chiar dacă se petrece în cea mai rece
nordică regiune a Scandinaviei, e o poveste universală, pe
oricărui cititor, oriunde s-ar afla acesta."

Fredrik Bac